Jaarstukken

2023

Inhoud

Aanbiedingsbrief 5

Leeswijzer 6

1 Bestuurlijke samenvatting 9

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn 10

1.2 Financiële hoofdlijn 12

1.3 Projecten 18

2 Programmaplan 20

2.1 Veiligheid 21

2.2 Leefomgeving 27

2.3 Voorzieningen 50

2.4 Samenleving 61

2.5 Dienstverlening 81

2.6 Samenwerking 87

2.7 Financiën en belastingen 91

3 Overige 93

3.1 Algemene dekkingsmiddelen 94

3.2 Overhead 98

3.3 Heffing VPB 103

3.4 Onvoorzien 104

4 Paragrafen 105

4.1 Lokale heffingen 106

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 111

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 117

4.4 Financiering 123

4.5 Bedrijfsvoering 130

4.6 Verbonden partijen 135

4.7 Grondbeleid 158

4.8 Openbaarheidsparagraaf 166

4.9 Demografische ontwikkelingen 168

5 Jaarrekening 169

5.1 Balans per 31 december 2023 169

5.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2023 175

5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2023 177

5.4 Niet in de balans opgenomen 246

5.5 Gebeurtenissen na balansdatum 248

5.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 249

5.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 262

5.8 Rechtmatigheidsverantwoording 267

5.9 WNT-verantwoording 268
6 Bijlagen 270
6.1 Overzicht baten en lasten per taakveld 271
6.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product 276
6.3 Kerngegevens 281
6.4 Risicobeheermatrix 285
6.5 Overzicht gecommitteerde reserve 299
6.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 302
6.7 Lijst van begrotingssubsidies 316
6.8 Lijst van gebruikte afkortingen 317

Aanbiedingsbrief

Wij presenteren u de jaarstukken van 2023. Hiermee neemt u kennis van de beleidsmatige en financiële resultaten.

In 2023 is verder gewerkt aan de 3 thema's van de zomernota. Alle mee- en tegenvallers, maar ook uitdagingen hebben geresulteerd in deze verantwoording.

Het begrotingssaldo na de tweede raadsrapportage 2023 was € 8.910.000 voordelig. Dat is het vertrekpunt van het saldo van de jaarstukken 2023. Na de tweede rapportage hebben zich een aantal positieve incidentele ontwikkelingen ad € 3.719.000 voorgedaan die leiden tot een positiever rekeningsaldo. De grootste en meest opvallende is de december uitkering uit het gemeentefonds ad € 1.987.000. In de jaarstukken wordt in paragraaf 1.2 onder het kopje financiële hoofdlijn een gedetailleerde toelichting gegeven op de diverse onderdelen van het resultaat na de 2e raadsrapportage.

De gemeente Leudal heeft naast de ambities en doelstellingen ook toekomstige uitdagingen.
Het positieve resultaat is nodig voor grote ontwikkelingen zoals toekomstige onderwijshuisvesting (IHP met o.a. St. Ursula), de Zorgboulevard en diverse ruimtelijke opgaven op het gebied van energie en klimaatadaptatie.
Er zijn ook vele onzekerheden zoals het "ravijnjaar" in relatie tot het gemeentefonds, de onzekerheden rond de vorming van een nieuw kabinet en het tekort aan personele capaciteit wegens de krapte op de arbeidsmarkt.

Wij bedanken onze inwoners, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers
die dit alles in deze bijzondere tijden samen met ons mogelijk hebben gemaakt.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

Doelstelling	Collegedoel	Subdoelstellingen
Programma 1. Veiligheid		
Inwoners en ondernemers worden beschermd en voelen zich veilig	Ondermijnende criminaliteit	Voorkomen en terugdringen van georganiseerde criminaliteit
	Sociale Veiligheid	Integrale en gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsvraagstukken geënt op integraal veiligheidsbeleid
	Crisisbeheersing	De crisisorganisatie is voorbereid en inzetbaar zowel regionaal als lokaal
Programma 2. Leefomgeving		
Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving	Ondernemers in stuwende sectoren ervaren een aantrekkelijk vestigingsklimaat	Wij zijn en blijven aantrekkelijk voor werkgevers
		Wij bieden weerstand tegen de dreigende personeelskrimp
		In samenwerking met de private sector zetten wij in op het realiseren van onderscheidend aanbod. Aanbod dat past bij het DNA van Leudal, goed is voor inwoners, toeristen en ondernemers en bijdraagt aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen.
	Er is een passend woningaanbod met een aantrekkelijke openbare ruimte	Ons woningaanbod sluit aan bij de (verschuivende) woonwensen van onze inwoners
		Ons openbaar gebied word op adequaat niveau onderhouden. (De voorzieningen in de openbare ruimte sluiten aan bij de behoeften van de inwoners).
		De gemeente is goed bereikbaar en toegankelijk
	Er is een balans tussen de aspecten Planet (ecosystemen en hulpbronnen), Profit (verantwoorde economische ontwikkeling) en People (sociale cohesie en betrokkenheid), waarbij de focus ligt op energiebesparing, duurzaam energieverbruik en de opwekking van duurzame energie	Het vermogen van de hernieuwbare energie opwekking binnen onze gemeente ligt boven het Limburgse gemiddelde
		Onze openbare ruimte is adequaat bestand tegen de invloeden van klimaatverandering

Programma 3. Voorzieningen		
Optimaal inzetten van sociaal maatschappelijke voorzieningen	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan sport en bewegen	Sportdeelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Gezonde inwoners nemen deel aan sport in verenigingsverband of in groepsverband
		Jeugd toeleiden naar sportverenigingen via combinatiefunctionarissen
	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan culturele activiteiten	Cultuur deelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Jeugd toeleiden naar sportverenigingen via combinatiefunctionarissen
		Inwoners nemen deel aan culturele activiteiten
	De mogelijkheid voor inwoners om zich via onderwijs te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd	Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met culturele activiteiten, met de nadruk op nieuwe cultuur activiteiten
		Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met en deel laten nemen aan sportactiviteiten
		Er is passende onderwijshuisvesting beschikbaar waar nodig
Programma 4. Samenleving		
Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen	Zelfredzaamheid	Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners
	Samenleving	Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving
	Ondersteuning	Inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig
	Maatschappij	Versterken van de samenredzame maatschappij
	Gezondheid	Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun levensstijl op hun gezondheid
	Onderwijs	Inwoners hebben de mogelijkheid om zich via educatie te ontwikkelen
Programma 5. Dienstverlening		
Leudal staat voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is.	Eigentijds & Daadkrachtig	Wij sluiten op een duurzame en dynamische manier aan bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Transparant	Wij streven naar een open en transparante communicatie met inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Toegankelijkheid	Wij streven naar een toegankelijke dienstverlening voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Kwaliteit	Wij streven naar een hoogwaardige kwaliteit van onze dienstverlening.

Programma 6 . Samenwerking		
De maatschappelijke opgaven staan centraal, we laten los waar het kan, werken samen en nemen regie waar het moet.	Burgerparticipatie	Wij betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium belanghebbenden om samen tot uitvoering van de opgaven te komen.
	Overheidsparticipatie	Wij helpen initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken, stellen kaders en wegen op transparante wijze.
	Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal	Wij werken samen met andere overheden, (publieke-en private) organisaties en maatschappelijke partners om maatschappelijke opgaves te realiseren, omdat we dit niet alleen kunnen.
Programma 7. Financiën en belastingen		
Waarborgen van de financiële slagkracht om ruimte te scheppen voor de maatschappelijke opgaven		

Per programma worden de verbonden partijen benoemd. Deze partijen zijn ingeschakeld voor de realisatie van de gestelde doelen en de 34 verplichte indicatoren vanuit het vernieuwde Besluit Begroting Verantwoording (BBV). Deze indicatoren hebben momenteel slechts een beperkte informatiewaarde. Op termijn gaan wij deze echter benchmarken met vergelijkbare gemeenten. Ook willen we er uiteindelijk eigen indicatoren aan toevoegen als stuurinformatie.

Per collegedoel wordt een toelichting gegeven over de belangrijkste afwijkingen. Een aparte bijlage maakt per collegedoel en product de verschillen tussen de begroting en realisatie inzichtelijk.

Paragrafen
De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen hebben een verplicht karakter.

Jaarrekening
Dit is de financiële verantwoording, bestaande uit de onderdelen:

- balans, te weten de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting daarop;
- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, voorzien van een toelichting.

Bijlagen
De jaarrekening wordt compleet gemaakt met diverse (verplichte) bijlagen.

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn

Besturen doen we samen én koersvast! Daar hebben we in 2023 een stevige basis voor gelegd door gezamenlijk een doorvertaling te maken van de Zomernota 2023-2026. Aan de hand van de thema's Sociale Basis, Vitaal Buitengebied en Passend Wonen maken we onze lange termijn ambities voor onze gemeente waar. Hiermee sluiten we aan op de huidige én toekomstige behoeften van onze samenleving.

De wereld om ons heen staat niet stil en we realiseren ons dat er de komende jaren grote opgaven op ons afkomen. Ondanks de krappe arbeidsmarkt en de druk die dit met zich meebrengt op de personele bezetting en sleutelposities zijn we in staat geweest wezenlijke inspanningen te verrichten om onze ambities te realiseren. Met een duidelijk kompas naar de stip op de horizon kunnen we robuust zijn als het moet en flexibel wanneer de situatie daarom vraagt. Dit zodat we samen verder kunnen bouwen aan een 'Mooi leven in Leudal' voor onze inwoners, ondernemers, verenigingen en bezoekers.

Sociale basis
Inhoudelijk zijn deze drie thema's onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom bekijken we ze in samenhang, zodat ze elkaar kunnen versterken. Hierbij hebben we tevens oog voor het faciliteren én voortbrengen van burgerinitiatieven die hierop aansluiten. Het thema Sociale Basis gaat uit van het principe dat iedereen kan meedoen naar vermogen. Maar sociale basis gaat verder dan zorg. Het is het fundament van de samenleving om te zorgen voor fysieke en mentale gezondheid. Om hieraan bij te dragen is in 2023 de visie op onderwijshuisvesting vastgesteld. De kapstok voor het integraal huisvestingspan (IHP). Ook is er toegewerkt naar besluitvorming over de toekomstige huisvestingsscenario van St. Ursula, hebben er visiegesprekken plaatsgevonden over de Zorgboulevard en is een onderzoek opgestart naar de lokale behoeften rond ontmoetingsplekken. We zijn gestart met de woonzorganalyse, er is uitvoering gegeven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en we hebben ervoor gezorgd dat inwoners twee energietoeslagen én een algemene gemeentelijke toeslag ontvingen.

Vitaal buitengebied
Het buitengebied is onze pracht en kracht: essentieel voor onze identiteit. Vanuit het thema Vitaal Buitengebied willen we dat behouden en streven naar een gezond evenwicht tussen natuur, landbouw, recreatie en leefbaarheid. Zeker gezien de uitdagingen die hier invloed op hebben zoals de transitie van de landbouw en de ruimtelijke opgaven op het gebied van energie en klimaatadaptatie. In 2023 hebben we daarop voorgesorteerd door deel te nemen aan Novex De Peel, met buurgemeenten te starten met de verkenning van de gezamenlijke opgaven voor de transitie van het buitengebied en is er aandacht geweest voor nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers zoals voedselbossen, agrarisch natuurbeheer en natuurinclusief ondernemen.

Passend wonen
In lijn met onze ambities voor passend wonen hebben we in 2023 aanzienlijke stappen gezet om ons woningaanbod af te stemmen op de lokale behoeften. We kiezen voor een actieve aanpak waarbij we eigen grondposities en andere prominente locaties actief ontwikkelen voor woningbouw. Dit doen wij samen met inwoners, woningcorporaties en lokale ontwikkelaars. Hiermee biedt de gemeente de lokale woningbouw een flinke impuls. De Versnellingsagenda Wonen 2023-2025 dient hierbij als ons afwegingskader. Ook is gestart met vergroening van (school)pleinen en is woning- en woonkavelsplitsingen mogelijk gemaakt. Zo houden we onze dorpen nu en in de toekomst leefbaar met voldoende én passende woningen. Binnen onze strategie voor de energietransitie en duurzaamheid hanteren we een brede aanpak die economische, sociale, en milieufactoren integreert. Zo integreren we onze duurzaamheidsinspanningen met de economische agenda, de regionale woonvisie, en het mobiliteitsplan.

Tastbare resultaten
We hebben oog voor ontwikkelingen en behoeften in onze samenleving. Die zijn waar mogelijk vertaald in de verbetering van onze dienstverlening. Dat doen we op integrale wijze. Zo hebben we voorbereidingen getroffen om de 'Binnen en Buiten Beter app' te introduceren. Een app waarmee we de duizenden meldingen die bij de gemeente binnenkomen sneller kunnen afhandelen. De wachtlijst bij de Wmo hebben we teruggedrongen van 9 weken naar 2 weken. Aan de hand van Zero Based Budgetting is kritisch gekeken naar de budgetten. Dit heeft 1,5 miljoen euro opgeleverd voor nieuw beleid. Daarnaast leveren we maatwerk in de dorpen aan hand van het concept 'Het Dorp van de Maand'. We komen bij de inwoners langs en halen op wat hun wensen zijn met betrekking tot het onderhoud in hun dorp. Ook denken we in mogelijkheden aan de Intaketafel met plannen van inwoners en ondernemers om aanvragen te versnellen.
Als organisatie hebben we een flinke bijdrage geleverd om samen met stakeholders de aanvraag voor de RegioDeal in te dienen. Deze bijdrage vanuit het Rijk maakt het mogelijk dat we in regioverband écht de schouders kunnen zetten onder de grote opgaven die voorliggen en een impuls geven aan juist die kenmerken die onze regio zo uniek en krachtig maken.

Bestuurlijke vernieuwing
Het afgelopen jaar hebben we concrete stappen gezet in de richting van bestuurlijke vernieuwing. Dit door een interactieve vormgeving van de begrotingsprocedure met de gemeenteraad, waarmee we niet alleen de transparantie en participatie hebben verhoogd, maar ook de basis hebben versterkt voor gezamenlijk bestuur. Ook de raadsessies met betrekking tot de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden, zijn hier voorbeelden van. Onze aanpak was een voorbeeld in de regio, waardoor inwoners en ondernemers sneller geïnformeerd worden bij het indienen van een initiatief, gepaard met heldere procedures. We waren zelfs de eerste Limburgse gemeente met een gepubliceerd Omgevingsplan.

We zijn trots op de goede stappen die zijn gezet om onze belangrijkste ambitie waar te maken: een vitale plattelandsgemeente te zijn en te blijven waar mensen graag wonen, werken en recreëren. Zo houden we samen met inwoners de regie op onze eigen doorontwikkeling: de toekomst van Leudal!

1.2 Financiële hoofdlijn

Vanaf het jaar 2022 is besloten om het begrotingssaldo van de gemeente Leudal te allen tijde te tonen en niet vooraf te storten in de algemene reserve.
Het saldo na de tweede raadsrapportage 2023 was € 8.910.000 voordelig. Dat is het vertrekpunt van het saldo van de jaarstukken 2023.

Het jaar 2023 sluit met een positief resultaat van € 12.629.000.

In onderstaande tabel zijn de grootste afwijkingen > € 100.000 opgenomen en toegelicht. Voor de kleinere verschillen verwijzen wij naar de toelichtingen in de diverse programma's.

						(bedrag x 1.000)
	Onderwerp	**Voordelig**	**Nadelig**			
	Verwacht resultaat 2023(bijgestelde begroting)	8.910				
	Realisatie 2023	12.629				
	Afwijking t.o.v. verwacht resultaat	3.719				
	Overzicht belangrijkste verschillen	**Voordelig**	**Nadelig**	**Meerjarig**	**Eenmalig**	**Programma**
1	Onderhoud gebouwen	317			317	alle
2	Energie		773	-773		alle
3	OZB	170			170	adm
4	Toeristenbelasting	345		345		adm
5	Rente schatkistbankieren	135			135	adm
6	Circulaire Gemeentefonds december	1.987			1.987	adm
7	Onvoorzien	51			51	onv
8	Afval		341		-341	leefomg
9	Riool		453		-435	leefomg
10	Nieuwe ontwikkelingen leefomgeving	250			250	leefomg
11	Klimaat en energie	123			123	leefomg
12	Grond en pachtzaken	150			150	leefomg
13	Leges omgevingsvergunning /b.p.'s	118			118	leefomg
14	BBZ/WWB	506			506	samenl
15	Beschermd Wonen/Vrouwen opvang	458			458	samenl
16	Energietoeslag		956		-956	samenl
17	Begeleiding en dagbesteding WMO		206		-206	samenl
18	Jeugd	189			189	samenl
19	Armoedebeleid	170			170	samenl
20	Inburgering/vluchtelingen	515			515	samenl
21	Huishoudelijk hulp / verstreken sociale basis	395			395	samenl
22	Woningaanpassingen	119			119	samenl
23	Leges reisproducten	101			101	dienstvrl
24	Overigen per saldo	349			331	alle
	Totalen	6.448	2.729	-428	4.147	
	Totaal verschil t.o.v. verwachte resultaat	**3.719**				

Algemeen

Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan. Door de gehele begroting zijn hier verschillen in ontstaan. Enerzijds omdat gedurende het jaar de kostenverdeelstaat begrotingstechnisch deels is aangepast op de formatieve wijzigingen en anderzijds omdat de bezetting (en daarmee samenhangend de doorverdeling) niet altijd gelijk is aan de begroting. Over de gehele begroting bezien heeft dit geen financiële gevolgen, maar zorgt alleen voor verschillen per programma.

1 Groot onderhoud vastgoed (incidenteel voordeel € 317.000

De bedragen in de begroting 2023-2026 zijn gebaseerd op het recente MJOP
Het budget voor deze MJOP's is reeds aanwezig in diverse programma s, maar nog niet op basis van de nieuwe MJOP's door verdeeld naar de andere programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's op het onderdeel vastgoed. Voor het onderdeel vastgoed is één gezamenlijke toelichting gegeven.
We hebben het overschot op deze post teruggebracht van € 845.000 naar € 320.000. Dit is nog niet teruggebracht tot nihil. Met de vaststelling van het DMJOP in 2024 en keuzes vanuit het accommodatiebeleid verwachten we dat er in 2024 het onderhoudsbudget (zo goed als) volledig wordt benut.
Het planmatig onderhoud van ons vastgoed hangt nauw samen met de keuzes in het accommodatiebeleid en de (landelijke) opgaves voor verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. De uitvoering van de keuzes in het accommodatiebeleid kunnen gevolgen hebben voor accommodaties. In voorkomende gevallen vervalt de huidige functie van het gebouw omdat die samengaat met andere functies in een ander gebouw. In dergelijke situaties zijn onderhouds- en of verduurzamingsmaatregelen niet verstandig en hebben we de uitvoering ervan uitgesteld. De voortgang van het accommodatiebeleid bepaalt dus mede de uitvoering van planmatig onderhoud. Omdat we vooruit willen met verduurzaming hebben we bij een aantal gebouwen wel onderhoud met het oog op verduurzaming uitgevoerd.
Onderhoud op grond van veiligheid, wet- en regelgeving voeren we te allen tijde uit.

2 Tekort op energie 2023 € 773.000

De oorlog in Oekraïne is nog steeds gaande en de impact daarvan was ook in 2023 concreet en merkbaar. De inflatie en vooral de gestegen energiekosten als gevolg van de oorlog maakten dat we ook extra hulp en ondersteuning aan onze (meest kwetsbare) inwoners hebben geboden. Niet alleen de inwoners hebben de gevolgen van de gestegen kosten ondervonden dat geldt ook voor de eigen gemeentelijke organisatie. De gemeente Leudal is zoals vele gemeenten een grootverbruiker van energie, denk aan openbare verlichting, sportcomplexen en gemeenschapshuizen. Daarnaast is er een politieke keuze gemaakt om te stoppen met energie uit Rusland en de contracten met Gazprom open te breken en op te zeggen. Administratieve rompslomp door een versnelde nieuwe aanbesteding, hogere prijzen (prijs per kuub gas is vervijfvoudigd) en een grotere afhankelijkheid van de variabele energiemarkt hebben niet alleen geleid tot een tekort van € 773.000 euro maar ook tot onzekerheid over de definitieve eindafrekening 2023. Een gedeelte van dit tekort wordt opgevangen door meevallers op de diverse producten. Ook heeft de rijksoverheid een subsidieregeling in het leven geroepen die gemeenten deels compenseert voor het openbreken van het contract met Gazprom. Dit wordt in 2024 opgepakt. Ook zijn de prijzen inmiddels weer aan het dalen waardoor het tekort niet structureel is maar een financieel risico blijft en dient hier benoemd te worden.

3 OZB voordeel incidenteel € 170.000

De netto opbrengsten OZB zijn op basis van de vierde kwartaalrapportage van de BsGW € 170.000 hoger dan geraamd. Het verschil wordt onder andere veroorzaakt door afwijkingen in WOZ waarden, minder kwijtscheldingen en overige verminderingen. Door deze tussentijdse invloeden is het niet goed mogelijk om vooraf exact te begroten. Procentueel is dit verschil (0,2%) relatief gering ten opzichte van de ontvangsten. In 2023 is ruim € 7.112.000 aan OZB ontvangen. Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.

4 Toeristenbelasting voordeel structureel € 345.000

De peildatum bij de BSGW van de opgelegde aanslagen is jaarlijks op 30 juni. De tot dan toe opgelegde aanslagen (Q1/Q2) vormen de basis voor de begroting toeristenbelasting van het volgende jaar. Voor de begroting toeristenbelasting van 2023 zijn de cijfers gebruikt van Q1 en Q2 2022. Op dat moment waren net de Corona lock-downs voorbij en de verwachtingen ten aanzien van het herstel van het verblijfstoerisme waren onzeker. Omdat het toerisme zich sneller herstelde dan verwacht, is de realisatie veel hoger dan de raming.
De totale inkomsten worden door de BsGW met de kennis van nu (april 2024) voor 2023 ingeschat op € 1.250.000 en voor 2024 €1.290.000. De structurele meeropbrengst wordt meegenomen in de 1e rarap 2024 en kadernota 2025-2028.

5 Rente schatkistbankieren voordeel incidenteel € 135.000

In 2023 is rente ontvangen op de aangehouden middelen in het schatkistbankieren. Dit was niet voorzien. Dit resulteert in een voordeel van € 135.000.

6 Circulaires GF dec voordeel incidenteel € 1.987.000

Op basis van de decembercirculaire 2023 ontvangt de gemeente Leudal in totaal € 2.482.000 meer dan geraamd. Door het tijdstip van publicatie van de circulaire in het jaar, kan de begroting hier niet op aangepast worden. Voor de aangekondigde taakmutaties is € 495.000 gestort in de reserve voor taakmutaties. Per saldo is er een voordeel van € 1.987.0000 ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Een deel hiervan wordt gebruikt ter dekking van de uitbetaalde energietoeslag (zie onderdeel 16)

7 Onvoorzien voordeel incidenteel € 51.000

In 2023 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht en resteert hier een saldo van € 51.000.

8 Afval nadeel incidenteel € 341.000

Bij het vaststellen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekkendheid. Veel factoren zijn van invloed op de werkelijke kosten in dat jaar. De gerealiseerde kostendekkendheid in 2023 bedraagt 88%.
Door een flinke toename in de hoeveelheid ingezameld GFT zijn de verwerkingskosten met € 120.000 toegenomen. Bij de inzameling papier zijn de kosten van inzameling toegenomen met 12,9% (€ 66.500) en een lagere papierprijs dan begroot (€ 83.000 minder inkomsten);
Verder waren er meerkosten door activiteiten zoals Dorp van de Maand en uitleenmaterialen zwerfvuil (€ 11.000).

De opbrengst afvalstoffenheffing volgens de laatste opgave BsGW is € 75.000 lager dan de raming. Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.
Daarnaast verwacht we door de aanpassingen in de tariefstructuur in 2024 verbeteringen in de monitoring van de opbrengsten.

9 Riool nadeel incidenteel € 453.000

Zoals vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan 2022-2026 worden positieve exploitatieresultaten toegevoegd aan de voorziening riolering. In 2023 is er sprake van een gerealiseerd exploitatie overschot ad € 453.000 ten opzichte van de ramingen. Dit bedrag wordt dan ook extra gestort in de voorziening riolering.
Het overschot is vooral te verklaren doordat er minder exploitatielasten (€171.000)waren dan geraamd;
Daarnaast was 2023 was sprake van lagere rentepercentage dan geraamd. Hierdoor was de betaalde rente lager (voordeel € 204.000). Door de lagere uitgaven waren de BTW kosten (voordeel € 37.000) ook lager.
Door een hogere aantal aansluitingen dan voorzien was de opbrengst ruim € 84.000 hoger.
Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.

10 Nieuwe ontwikkelingen leefomgeving voordeel incidenteel € 250.000

Vanuit de Zomernota 2023-2026 is een projectbudget van € 250.000 gereserveerd voor het thema Passend Wonen. Het gaat hierbij om het versnellen en aanjagen van projecten door ketenversterking. Dit betekent dat als projecten worden versneld ook de onderzoeken worden uitgevoerd en getoetst, vergunningen worden verleend en procedures worden gevolgd. Daarvoor is extra inzet nodig bij de teams VTH en Ontwikkeling. Het project is niet in 2023 gestart maar in 2024, omdat het niet lukte om de openstaande vacature in te vullen.

11 Klimaat en energie voordeel incidenteel € 123.000

In de besteding van de SPUK regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is een bedrag van € 123.000 betaald aan loonkosten in 2023. Deze zijn verantwoord in de reguliere personele formatie. Vanaf 2024 begroten we op de plek waar de kosten worden gemaakt. Incidenteel technisch verschil.

12 Grond en pachtzaken voordeel incidenteel € 150.000

In de paragraaf grondbeleid is bepaald dat opbrengsten uit verkopen kleiner dan 1.000 m2 ten gunste van de reserve grondexploitatie komen. Van verkopen groter dan 1.000 m2 wordt 1 m2 aangewend ter verlaging van de boekwaarde overige gronden en de rest gaat naar het begrotingssaldo.
In 2023 is totaal € 135.000 ontvangen ten gunste van het begrotingssaldo.

13 Leges omgevingsvergunning /b.p.'s voordeel incidenteel € 118.000

Bij de voorbereiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben wij zo goed mogelijk proberen in te schatten welke leges we mogen verwachten. In het laatste jaar voor de inwerkingtreding (2023) hebben we gezien dat er substantieel meer aanvragen zijn ingediend. Daarnaast is in december 2023 nog een flink deel ingediend. Voor 2023 betekent dit dus dat er meer leges zijn ontvangen dan begroot.
Voor opvolgende jaren (2024 en 2025) verwachten wij een volatiel verloop. In Q1 2024 zijn weinig aanvragen ingediend op basis van de nieuwe wet, maar in Q1 en Q2 2024 worden wel de aanvragen van 2023 afgerond en dus gefactureerd. Hoe de leges zich de komende tijd gaan ontwikkelen is niet in te schatten. Daarbij speelt een rol dat milieuleges tot 2024 niet mochten worden geheven en nieuwe taken zijn toegevoegd en andere taken zijn vervallen. Afgesproken is om in 2025 een nieuwe ijking van de leges te doen. Voorlopig dus in de Raraps bij- of aframen waar nodig.

14 BBZ/WWB voordeel incidenteel € 506.000

De middelen die we van het Rijk ontvangen voor de uitkeringen (BUIG middelen) zijn in 2023 aanmerkelijk hoger dan in eerste instantie door het Rijk is aangegeven en in de begroting geraamd. Hierdoor ontstaat een financieel voordeel.

15 Beschermd Wonen/Vrouwen opvang voordeel incidenteel € 458.000

In 2023 was sprake van een daling van het aantal inwoners dat gebruik maakt van deze twee maatwerkvoorzieningen. Daardoor is een voordelig resultaat ontstaan. Dit wordt uitbetaald aan gemeenten - Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang waarvan 75% uit beschermd wonen en 25% uit vrouwenopvang bestaat. Daarnaast zou een deel van dit budget worden ingezet voor een project ter preventie op deze voorzieningen. Dit is in 2023 niet kunnen starten. Dit zal pas in 2024 worden uitgevoerd

16 Energietoeslag nadeel incidenteel € 956.000

In de decembercirculaire is de vergoeding voor deze uitkering ontvangen. Daardoor kunnen we de uitgaven niet meer ramen. De restant middelen worden in 2024 ingezet voor de afronding van de energietoeslag.

17 Begeleiding en dagbesteding WMO nadeel incidenteel € 206.000

In het laatste kwartaal van 2023 maakte een toenemend aantal inwoners gebruik van Wmo begeleiding. Daarnaast was sprake van een stijging in de complexe (en daarmee duurdere) zorg. Dit heeft geleid tot extra incidentele lasten. In het eerste kwartaal 2024 zien we een dalende lijn die zich nu weer stabiliseert.

18 Jeugd voordeel incidenteel € 189.000

Minder jongeren hebben in 2023 gebruik gemaakt van Jeugdzorg binnen de gemeente Leudal. Een duidelijke oorzaak voor het afgenomen gebruik is nog niet aan te wijzen. Vooralsnog lijkt dit een incidentele meevaller te zijn. De definitieve afrekening volgt later.

19 Armoedebeleid voordeel incidenteel € 170.000

In de subsidieverlening voor het armoedebeleid is minder subsidie verstrekt dan aanvankelijk geraamd omdat uitvoerende organisaties minder subsidie hebben aangevraagd. Daarnaast zijn meer gelden terugontvangen op betaalde leningen dan oorspronkelijk geraamd, bijvoorbeeld aan verstrekte inrichtingskosten. Ook is bij de gemeentelijke belastingen minder kwijtgescholden dan oorspronkelijk geraamd.

20 Inburgering/vluchtelingen voordeel incidenteel € 515.000

Vanuit het rijk wordt een normvergoeding ontvangen. De daadwerkelijke kosten kunnen hoger of lager zijn dan de normvergoeding. Een verschil hoeft niet terugbetaald te worden aan het Rijk. Voor Leudal betekent dit een voordeel. In 2023 is ook een nabetaling van € 354.000 ontvangen over 2022.

21 Huishoudelijk hulp / verstrekken sociale basis voordeel incidenteel € 395.000

De stijgende lijn van het gebruik voor hulp bij het huishouden is blijvend. Daar staat tegenover dat er minder duurdere zorg is ingezet dan aanvankelijk begroot.

22 Woningaanpassingen voordeel incidenteel € 119.000

Door een grote woningaanpassing die in 2023 is geïndiceerd binnen de Wmo hebben we budget in 2023 bijgeraamd. Deze aanpassing is deels in 2023 en deels pas in 2024 gerealiseerd waardoor een deel van de kosten pas dit jaar worden betaald.

23 Leges reisproducten voordeel incidenteel € 101.000

In de begroting staat een structureel bedrag voor baten leges. Omdat dit bedrag onderhevig is aan fluctuaties die niet altijd voorspelbaar zijn wordt bij de 2e rarap incidenteel bijgeraamd. In 2023 is verzuimd bij te ramen. Voor de aankomende paspoortenpiek 2024-2027 is een bedrag geraamd in de begroting. Het verloop van de baten in 2024 gaan we goed monitoren en tijdig anticiperen. (aantallen x prijs)

24 Overigen < 100.000 per saldo voordeel incidenteel € 349.000

Binnen alle programma's zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door onderhoud vastgoed, energiekosten, interne doorbelastingen en mutaties reserves. Deze onderdelen samen vormen de post overig onverklaard.

1.3 Projecten

In deze paragraaf zijn de projecten opgenomen met een grote impact op de gemeente. In onderstaande tabel staan enkel de projecten waarvan de kredietvotering nog (gedeeltelijk) moet plaatsvinden.

Indicatie Majeure projecten	Indicatie volume investering	Indicatie subsidie bijdrage	Indicatie aandeel gemeente	Kredietvotering t/m 2023	Uitgaven t/m 2023	Fasering
						(bedrag x 1.000)
Burgerinitiatieven						
Integraal Kindcentrum Leudal West	12.108		10.280	10.000	799	2026
Aanvullende verkeers-maatregelen Integraal Kindcentrum Leudal West	700		700	700		2027
Subtotaal	**12.808**		**10.980**	**10.700**	**799**	
Lokale projecten						
Fietspad Spoorbrug Buggenum	7.100	3.500	3.600	50	100	2027
Herinrichting oude kern Baexem	3.500	1.750	1.750			2027
Zevenellen	1.000	508	492			2027
Subtotaal	**11.600**	**5.758**	**5.842**	**50**	**100**	
Totaal	**24.408**	**5.758**	**16.822**	**10.750**	**899**	

Integraal Kindcentrum Leudal West

Na de definitieve locatiekeuze voor het nieuwe Kindcentrum op 30 juni 2020 (raadsbesluit) is er met alle partners hard gewerkt aan het proces, projectstructuur en communicatie en een nieuwe start gemaakt.
Zowel voor de ingebruikname van het Kindcentrum als voor de bouwfase is er sprake van stikstofdepositie op Vlaamse natuurgebieden. Dit heeft geleid tot vertraging bij de bestemmingsplanprocedure. In 2023 is er een regeling tot stand gekomen tussen Provincie Limburg en het Vlaamse Gewest. Vervolgens is de bestemmingsplanprocedure opgestart. Het bestemmingsplan vormt de juridische basis voor de realisatie van het Kindcentrum. Het Technisch Ontwerp is in 2023 verder uitgewerkt tot een complete aanvraag omgevingsvergunning. Deze aanvraag is eind 2023 ingediend.

Voor de buitenruimte is er in 2023 uitgebreid onderzoek gedaan naar de meekoppelkansen voor de hemelwaterberging. Hiervoor is de locatie naast het Kindcentrum onderzocht op infiltratiemogelijkheden, verontreiniging en archeologie. Vervolgens zijn de tekeningen en het bestek voor de buitenruimte verder uitgewerkt en afgestemd op het bestek voor het gebouw.

Aanvullende verkeersmaatregelen integraal kindcentrum Leudal West

In mei 2021 nam het college de eindrapportage 'Verkeersmaatregelen Leudal West' voor kennisgeving aan. Vervolgens zijn er financiële middelen toegekend door de gemeenteraad om de maatregelen met de prioriteit 'hoog' en 'normaal' uit te voeren.
Voor de werkzaamheden aan de Brigittastraat ligt er inmiddels een definitief ontwerp en bestek en zijn de stukken gereed voor de aanbesteding. Voordat de aanbesteding opgestart kan worden, moeten we duidelijkheid krijgen van Enexis. Enexis gaat tegelijkertijd met de aansluiting van het Kindcentrum ook de kabels in de Brigittastraat verzwaren in het kader van de energietransitie.
Voor de overige maatregelen is de voorbereiding gestart. Uitvoering is gepland voorafgaande aan de ingebruikneming van het kindcentrum.

Fietspad spoorbrug Buggenum

Op 10 november 2020 stelde het college de projectopdracht 'Fietsbrug Buggenum – Leeuwen' vast. Het resultaat op korte termijn was een projectplan op te stellen ter besluitvorming door de gemeenteraad. In 2023 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met Provincie Limburg en gemeente Roermond. Provincie Limburg
verwacht vanuit gemeente Roermond en gemeente Leudal een bestuurlijke vervolgstap in de vorm van het toekennen van het voorbereidingskrediet op basis van een projectplan en een dekkingsvoorstel.
Op dit moment is er geen dekking voor een groot gedeelte van deze kosten. Voordat er een projectplan wordt voorgelegd en een voorbereidingskrediet wordt aangevraagd,
moet duidelijk worden of uitvoering van het project nog realistisch is voor beide gemeenten én voor de provincie.

Herinrichting oude kern Baexem

Op vrijdag 24 juni 2022 hebben Provinciale Staten het provinciaal inpassingsplan (PIP) voor de N280 Leudal vastgesteld. Tegen dit besluit zijn diverse beroepschriften ingediend bij de Raad van State. Start van de werkzaamheden aan de N280 is afhankelijk van deze beroepsprocedure. Naar verwachting vindt realisatie plaats in 2025, 2026 en 2027.
De herinrichting van de kern Baexem is pas aan de orde na de realisatie van de N280.

Aanvullende verkeersmaatregelen Zevenellen

Omwonenden van het bedrijventerrein Zevenellen in Haelen maken zich zorgen over de bedrijven die er zich willen vestigen en over de verkeersstromen.
Leudal zet zich in voor een goede woon- en leefomgeving voor bestaande en nieuwe inwoners en neemt verkeerskundige maatregelen. Om dit goed onder aandacht te brengen is er opdracht gegeven aan adviesbureaus Kragten en Royal Haskoning DHV om een breed onderzoek uit te voeren naar de verkeerssituatie rondom Zevenellen.
In 2023 is het verkeersonderzoek volledig afgerond en afgestemd met de stakeholders. De conclusie uit de oude onderzoeken werd bevestigd voor de 2 rotondes. Aanvullend zijn er nog enkele verkeersmaatregelen voorgesteld. Deze maatregelen worden in 2024 voorgelegd aan de gemeenteraad.

2 Programmaplan

2.1 Veiligheid

Inwoners en ondernemers worden beschermd en voelen zich veilig.

Wat hebben we bereikt?

Door het organiseren van bijeenkomsten voor inwoners en het uitvoeren van preventieve controles bij bedrijven is de bewustwording van ondermijnende criminaliteit én het belang van het melden vergroot. Daarnaast heeft de 'Week van de Ondermijning' bijgedragen aan interne weerbaarheid. Om de aandacht voor interne weerbaarheid structureel te borgen, hebben we een meerjarige aanpak vastgesteld.
Ondanks de preventieve controles die zijn uitgevoerd en de meldingen die zijn opgepakt, blijft het lastig om een goed beeld te krijgen van de ondermijnende criminaliteit in onze gemeente. Daarom is het van belang dat we bewustwording blijven creëren onder inwoners. Door het toepassen van het Bibob instrument voorkomen we dat we als gemeente ongewild criminele activiteiten faciliteren.
Om het misbruik van alcohol onder jongeren tegen te gaan, is het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Jeugd vastgesteld. Met het Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg wordt goed samengewerkt aan de hand van de persoonsgerichte aanpak van personen met een hoog veiligheidsrisico. Dit draagt bij aan de vermindering van overlast en criminaliteit. Helaas komt het steeds vaker voor dat er zorgen zijn over de veiligheid van mensen met onbegrepen gedrag en de veiligheid voor de omgeving. Het afhandelen van meldingen die betrekking hebben op deze personen vergt veel capaciteit van de politie.
In regionaal verband is geprobeerd het probleem van vervoer en beoordeling van personen met onbegrepen gedrag op te lossen. Tot op heden zonder resultaat, vanwege de beperkte invloed hierop. De veiligheid van leef- en woonomgeving blijft daardoor een extra punt van aandacht.
Preventieactiviteiten gericht op kinderen en ouderen dragen bij aan de bewustwording van de gevaren van cybercrime. Er zijn nieuwe contacten in de samenleving gelegd en overlegstructuren opgezet of vernieuwd. Dit heeft geleid tot meer zicht op veiligheidsproblemen. Het hoogwaterplan is geactualiseerd en succesvol toegepast bij meerdere hoogwaterincidenten.

Veiligheid				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	3.476	3.771	3.513	-258
Baten	-115	-466	-456	10
Mutatie reserves	0	-245	0	245
Resultaat	***3.361***	***3.060***	***3.057***	***-3***

2.1.1 Ondermijnende criminaliteit

Voorkomen en terugdringen van georganiseerde criminaliteit

2.1.1.1 Voorkomen+terugdringen georganiseerde criminaliteit

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2023 lag de focus op de aanpak van drugs en witwassen en een viertal actiepunten. Niet limitatief is het volgende gerealiseerd:

- Er is een Kiek-Oet bijeenkomst georganiseerd voor de ondernemers in het buitengebied. Vervolgens hebben we inwoners/ondernemers in het buitengebied geworven om deel te nemen aan de werkgroep Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied. Hiervoor hebben zich 11 personen aangemeld.
- Er is een 'Week van de Ondermijning' georganiseerd waarin we de interne organisatie op interactieve wijze hebben meegenomen in het herkennen van signalen en welke materialen worden gebruikt in een drugslab, cocaïnewasserij etcetera.
- Er is een plan van aanpak vastgesteld voor het uitvoeren van de actiepunten van de Limburgse Norm om de weerbaarheid van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie te vergroten.
- We hebben nieuw Bibobbeleid vastgesteld en er hebben 26 Bibob-onderzoeken plaatsgevonden. Dit heeft niet geleid tot een buiten behandeling stelling van een vergunning.
- Er zijn in totaliteit 177 preventieve controles op bedrijventerreinen uitgevoerd. Uit deze controles bleek dat de meeste ondernemers preventieve maatregelen hebben getroffen tegen criminaliteit. Aangegeven werd dat de preventieve controles werden gewaardeerd. Er werden geen ondermijnende activiteiten geconstateerd.
- Via het Meldpunt Ondermijning en Meld Misdaad Anoniem zijn in 2023 48 signalen ontvangen. Al deze signalen werden actief opgepakt al dan niet in samenwerking met partners.
- De burgemeester heeft 4 panden gesloten vanwege overtreding van de Opiumwet.

Wat heeft dat gekost?

Voorkomen en terugdringen georganiseerde criminaliteit				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Ondermijning	132	152	134	-18
Totale Lasten	**132**	**152**	**134**	**-18**
Baten				
Ondermijning	0	-80	-80	0
Totale Baten	**0**	**-80**	**-80**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***132***	***72***	***54***	***-18***

2.1.2 Sociale veiligheid

Integrale en gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsvraagstukken geënt op integraal veiligheidsbeleid

2.1.2.1 Integrale en gebiedsgerichte aanpak

Wat hebben we ervoor gedaan?

Een veilige gemeente wordt gecreëerd en blijft gewaarborgd door het uitvoeren van een stevig en effectief integraal veiligheidsbeleidsplan. In het Integraal Veiligheidsbeleidsplan 2023-2026 zijn onderstaande 5 prioriteiten aangegeven.

Aanpak van High Impact Crimes
Er is onderzocht welke acties de inwoners, dorpsraden, politie en anderen wenselijk vinden op het gebied van preventie voor High Impact Crimes. Hieruit is gebleken dat diverse stakeholders behoefte hebben aan een rondgang door de dorpen om inwoners bewust te maken van wat zij zelf kunnen doen om een woninginbraak te voorkomen. Er zijn voorbereidingen getroffen om deze rondgangen te organiseren in de dorpen waar die behoefte is. Concrete datums zijn gepland. Samen met gemeente, politie en inwoners vinden deze rondgangen plaats.

Jeugd en veiligheid
Het Preventie- en handhavingsplan Alcohol en Jeugd is vastgesteld. Dit plan heeft geleid tot drie werkgroepen samen met ketenpartners die de doelstellingen uit het plan nastreven. De werkgroepen hebben zich voornamelijk georiënteerd op hoe jongeren en ouders het beste kunnen worden geïnformeerd over de gevolgen van alcohol.
Verder zijn de eerste stappen gezet om te onderzoeken of er sprake is van jeugdoverlast. Er is geconstateerd dat inwoners in enkele dorpen overlast ervaren. In samenwerking met jongerenwerk is contact gelegd met enkele jeugdgroepen. In enkele dorpen hebben gesprekken over de ervaringen met jeugdoverlast plaatsgevonden. Verder vindt er monitoring plaats op het vroegtijdig signaleren van radicalisering, polarisering en extremisme.

Veilige leef- en woonomgeving
De bouwstenen opgenomen in het plan van aanpak onbegrepen gedrag Midden-Limburg worden uitgevoerd. Het goed en adequaat regelen van vervoer en beoordeling van personen met onbegrepen gedrag is een punt van zorg.

Preventie gericht op bewustwording van cybercrime
Er zijn diverse preventieactiviteiten georganiseerd om inwoners weerbaar te maken tegen cybercriminaliteit. Daarbij is onze gemeente aangesloten bij de provinciale Taskforce Cyber Limburg. Door deze samenwerking kunnen inwoners terecht bij het informatiepunt Digitaal Veilig Limburg. Het programma HackShield is uitgerold. Bij dit programma worden kinderen tussen de 8 en 12 jaar weerbaar gemaakt tegen cybercriminaliteit. De kinderen kunnen deze kennis en vaardigheden delen met hun sociale netwerk. Bestuurders hebben verschillende basisscholen bezocht en daar een gastles 'Hackshield in de klas' gegeven. Van de 17 deelnemende Limburgse gemeenten aan Hackshield scoorden de kinderen uit Leudal het beste. Zij zijn dan ook uitgenodigd voor de regionale huldiging. Voor senioren hebben diverse informatiebijeenkomsten over cybercriminaliteit plaatsgevonden. Senioren worden doorverwezen naar de bibliotheek voor cursussen over veilig computergebruik. Scholieren van St. Ursula zijn samen met de jongerenwerker aan de slag gegaan met het interactieve kofferspel Cyber 24.

Burgerparticipatie
Er heeft een gezamenlijke bijeenkomst plaatsgevonden van gemeente, politie en de coördinatoren buurtwhatsapp en buurtpreventie om samen te bekijken wat de huidige stand van zaken is en waar de behoeften liggen. Hieruit is gebleken dat een jaarlijkse informatiebijeenkomst in het kader van buurtpreventie / buurtwhatsapp is gewenst en op maat de samenwerking wordt gezocht voor preventieactiviteiten. De preventie-rondgang woninginbraken is hiervan een voorbeeld.
Er zijn meerdere vrijwilligers die optreden als buurtbemiddelaar bij burenruzies. Bij burenconflicten wordt actief doorverwezen naar de mogelijkheid voor gratis buurtbemiddeling. De gemeente faciliteert verder de app Burgernet voor inwoners.

Wat heeft dat gekost?

Integrale en gebiedsgerichte aanpak				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Veiligheidsmaatregelen specifiek	183	436	188	-248
Totale Lasten	**183**	**436**	**188**	**-248**
Baten				
Veiligheidsmaatregelen specifiek	0	-2	-2	0
Totale Baten	**0**	**-2**	**-2**	**0**
Mutatie reserves	0	-245	0	245
Resultaat	***183***	***188***	***186***	***-2***

Bommenregeling
In het verleden zijn gelden ontvangen in het kader van niet gesprongen explosieven. Deze worden ingezet voor het zoeken en ruimen van deze explosieven. Jaarlijks wordt het restant-bedrag meegenomen voor toekomstige onderzoeken. Het restant van afgerond € 245.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2024.

2.1.3 Crisisbeheersing

De crisisorganisatie is voorbereid en inzetbaar zowel regionaal als lokaal

2.1.3.1 Crisisorganisatie is voorbereid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om te kunnen blijven voldoen aan de normen gesteld door de Veiligheidsregio, is onze lokale crisisorganisatie tegen het licht gehouden. Dit heeft geleid tot het oprichten van een kerngroep die het versneld en effectiever aanpakken van incidenten als doel heeft. Dit team zorgt er ook voor dat de taken die voortvloeien uit incidenten of crises adequaat worden geïntegreerd in de gemeentelijke processen. Verder heeft er een crisisoefening plaatsgevonden.
Het hoogwaterplan is geactualiseerd. Na elke hoogwatersituatie wordt dit plan opnieuw geëvalueerd om te bekijken welke stappen er gezet kunnen worden om een incident nog efficiënter en effectiever aan te pakken.

Huisvesting brandweer
De brandweerkorpsen van Roggel en Heythuysen worden samengevoegd. Aan de Noorderbaan (perceel huidige evenemententerrein) in Heythuysen is een nieuwe kazerne bedacht. Deze nieuwe brandweerkazerne is momenteel in ontwerp. De Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft een omgevingsdialoog gehouden voor de bouw van deze brandweerkazerne.

Wat heeft dat gekost?

Crisisorganisatie is voorbereid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	3.161	3.184	3.191	7
Totale Lasten	**3.161**	**3.184**	**3.191**	**7**
Baten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	-115	-384	-374	10
Totale Baten	**-115**	**-384**	**-374**	**10**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***3.046***	***2.800***	***2.817***	***17***

Huisvesting brandweer
De overschrijding van de lasten wordt voor € 34.000 veroorzaakt door gestegen energielasten.

2.1.4 Reserves

T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Verschil 2023**
						(bedrag x 1.000)
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		245	-245
			Totaal toevoegingen		**245**	**-245**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-245	-245	
			Totaal onttrekkingen	**-245**	**-245**	

2.1.5 Investeringen

Investeringen	**Begroting**	**Realisatie**	**Restant**	**Afvoeren**
				(bedrag x 1.000)
Vervanging bluswaterpompen	50	8	42	
Totaal investeringen	**50**	**8**	**42**	

2.1.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2022	3,1	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2022	0,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2022	5	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2022	4	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2022	0	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

2.1.7 Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Limburg Noord

2.2 Leefomgeving

Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving

Wat hebben we bereikt?

Binnen het Programma Leefomgeving komen wonen, werken en klimaat bij elkaar. Vanuit de Zomernota 2023-2026 gaat het in dit programma om de thema's Passend Wonen en Vitaal Buitengebied en de rode draden Economie, Duurzaamheid en Mobiliteit. Via subdoelen op deze onderdelen wordt gestuurd op de gewenste effecten en het bereiken en behouden van een 'duurzame en vitale fysieke leefomgeving'. U leest over de bereikte resultaten, doelen en effecten in de hierna volgende subparagrafen. Daarnaast is binnen het Programma Leefomgeving de implementatie van de Omgevingswet een belangrijke factor.

De Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In 2023 is daarom alles in het werk gesteld om op die datum te voldoen aan de wettelijke minimale eisen. Dit is ook gelukt. Dit betekent onder andere dat medewerkers zijn opgeleid. Daarnaast zijn instrumenten en processen ingericht of aangepast. Er is een tijdelijk Omgevingsplan, een nieuw instrument en de vervanger van de bestemmingsplannen, beschikbaar sinds 1 januari 2024. De gemeente Leudal was de eerste gemeente in de provincie Limburg met een gepubliceerd Omgevingsplan. Dit was het gevolg van het technisch in beheer nemen van de bruidsschat (de rijksregels die aan de gemeenten zijn overgedragen). Wij hebben alle noodzakelijke softwaresystemen aangeschaft en geïmplementeerd. Dit laatste is nodig om te kunnen voldoen aan het zogenaamde Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle informatie voor de fysieke leefomgeving wordt hier ontsloten en iedereen kan eenvoudig die informatie ophalen, controleren en aanvragen of meldingen doen.

De Wet Kwaliteitsborging
Naast de Omgevingswet is ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) in werking getreden. De invoering van deze wet betekent dat een verschuiving van werkzaamheden plaatsvindt. De technisch-inhoudelijke toetsing aan het Bouwbesluit 2012 wordt grotendeels vervangen door andere werkzaamheden, zoals (toetsing aan) certificering. Ook verschuift het toezicht op de bouw naar de markt, al zal dit niet meteen merkbaar zijn. De processen zijn per 1 januari 2024 aangepast aan deze wet. De gemeente Leudal voldoet daarmee aan de gestelde eisen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving
De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging heeft ook invloed gehad op de behandeling van de reguliere conceptverzoeken, meldingen en aanvragen omgevingsvergunningen. Getalsmatig ziet dat zo uit:
- 19 afgehandelde aanvragen milieuvergunningen;
- 209 afgehandelde aanvragen omgevingsvergunningen (piek van bijna 50 aanvragen in december 2023);
- 87 besluiten tot afwijking van het bestemmingsplan;
- 159 afgehandelde conceptverzoeken;
- 186 afgehandelde sloopmeldingen.

Daarnaast is in december 2023 een recordaantal ontwerp wijzigings- en bestemmingsplannen ter inzage gelegd. Daarmee is geborgd dat ontwikkelingen zoveel als mogelijk onder het oude recht afgehandeld kunnen worden. Dit draagt bij aan het sneller en adequater faciliteren van de (uitbreidings- of gebruiks)wensen van inwoners, ondernemers en partners.

Leefomgeving				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	22.528	25.961	26.816	855
Baten	-10.849	-12.707	-15.778	-3.071
Mutatie reserves	-188	-329	1.561	1.890
Resultaat	***11.491***	***12.926***	***12.599***	***-327***

Toelichting op de resultaatbestemming Grondexploitaties n.a.v. raadsbesluit
In de paragraaf Grondbeleid wordt per grondexploitatie (woningbouw en bedrijfsterrein) toegelicht dat de gemeente op grond van de verslaggevingsregels en het voorzichtigheidsprincipe met redelijke zekerheid op een aantal van haar grondexploitatie (tussentijds) winst kan nemen. De resultaatbepaling op deze grondexploitatie bedraagt: € 1.099.302 batig. Daarnaast wordt ook in de paragraaf Grondbeleid toegelicht dat de gemeente met betrekking tot het bedrijfsterrein Ittervoort fase IV een (aanvullende) verliesvoorziening dient te vormen ten bedrage van € 319.136.

Per saldo betekent dit dat het resultaat voor bestemming op het programma gunstiger wordt als gevolg van de bovenstaande (tussentijdse) resultaatsbepaling. Het resultaat voor bestemming wordt: € 11,8 miljoen.
Aan uw raad wordt als gevolg van de risico's die onze gemeente loopt met betrekking tot de actieve grondexploitatie wordt voorgesteld:

- De resultaatbepaling van € 1.099.302 in overeenstemming met de nota Grond- en vastgoedbeleid te storten in de reserve grondbedrijf ter dekking van de gesignaleerde risico's in de actieve grondexploitaties en
- De (aanvullende) verliesvoorziening ten behoeve van Ittervoort fase IV te onttrekken uit de reserve grondbedrijf.

2.2.1 Economie

2.2.1.1 Aantrekkelijk voor werkgevers

Wat hebben we ervoor gedaan?

Versterken dialoog en samenwerking met ondernemer
In 2023 hebben wij de dialoog en samenwerking opgezocht door deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten van economische samenwerkingsverbanden in Leudal.
Daarnaast hebben wij ons laten meenemen en inspireren in de visie en ambities van ondernemers tijdens bedrijfsbezoeken.
Het Ondernemersteam Leudal heeft tientallen ondernemers geholpen met antwoord te krijgen op uiteenlopende hulpvragen. Enerzijds door deze zelf te beantwoorden en anderzijds door de ondernemer in verbinding te brengen met de juiste in- of externe deskundige(n).

Economische Investeringsagenda Leudal

- Een Regiodeal voor Midden-Limburg

In 2023 hebben wij geïnvesteerd in het ophalen van projecten voor de aanvraag van een Rijksbijdrage in het kader van de regiodeal 5e tranche. Dit in samenwerking met onze lokale triple helix partners en met de Economische Investeringsagenda Leudal als grondslag. Daardoor kan de Regiodeal versnelling aanbrengen in de uitvoering van Economische Investeringsagenda. In 2024 worden de eerste projecten in regioverband uitgewerkt en in 2025 in uitvoering genomen.

- Bedrijventerreinen

Als uitwerking van het coalitieakkoord wordt door OML onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van uitbreiding van bedrijventerreinen in Leudal. Verder hebben wij met BIZ Ittervoort en OML duurzaamheidsprojecten voorbereid.

- Economische adviesraad Limburg

Omdat het niet lukte om de openstaande vacature in te vullen, zijn geen andere voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Eind 2023 is dit besproken met de Economische Adviesraad en zijn concrete werkafspraken gemaakt over een versnelde aanpak van lokale investeringsprojecten in 2024.

- Spreekuur ondernemers

We hebben een spreekuur ingericht voor ondernemers.

Transitie Buitengebied

- Novex De Peel, Ontwerpend Onderzoek, Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG)

Vanuit het Rijk zijn de opgaven geformuleerd voor de transitie van het buitengebied. Alle trajecten zijn gericht op het bereiken van (Limburgse) doelen op het gebied van water, natuur, klimaat. Samen vormen die de basis voor de transitie. Bij de participatieronden zijn de doelen van Leudal ingebracht.

- Platteland in ontwikkeling Weerterland (PIO)

De regionale samenwerkingsovereenkomst met Weert en Nederweert is verlengd in 2023. Er is een start gemaakt met de verkenning van de gezamenlijke opgaven voor de transitie van het buitengebied. Verder is een aanvraag ingediend om Weerterland als Leaderregio aan te merken. Leader is een Europees subsidieprogramma om de leefbaarheid en economie op het platteland te ontwikkelen en versterken.

- Nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers

Door het Rijk zijn diverse beëindigingsregelingen opengesteld. Agrarische ondernemers kunnen zich hiervoor inschrijven. Deelnemers zijn op zoek naar een nieuw verdienmodel en een herbestemming van hun perceel. Met vragen hierover komen ze bij de gemeente. In 2023 hebben we onderzocht hoe we de deelnemers kunnen ondersteunen via een ontwikkeltraject om een nieuw verdienmodel te ontwikkelen. Dit doen we in samenwerking met Keyport.

Naast traditionele agrarische activiteiten zien we een toenemende vraag naar andere agrarische activiteiten. Denk hierbij aan voedselbossen, agrarisch natuurbeheer en natuurinclusief ondernemen. Om ondernemers hiermee bekend te maken, is op een informatieavond een presentatie gegeven over het telen van vezelgewassen.

- Vrijkomende agrarische bebouwing

De transitie van het buitengebied zorgt voor veel leegstand van agrarische gebouwen. Om ongewenst gebruik te voorkomen, zijn we gestart met het opstellen van een notitie voor nieuwe functies zoals een bedrijfsverzamelgebouw of sloop.

Wat heeft dat gekost?

Aantrekkelijk voor werkgevers				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Geboekt 2023 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Infra bedrijven	320	510	694	184
Ondersteuning bedrijvigheid	222	365	327	-38
Totale Lasten	**542**	**875**	**1.021**	**146**
Baten				
Infra bedrijven	-227	-561	-745	-184
Ondersteuning bedrijvigheid	-77	-110	-91	19
Totale Baten	**-304**	**-671**	**-836**	**-165**
Mutatie reserves	-6	188	598	410
Resultaat	***232***	***391***	***783***	***392***

Grondexploitatie

Voor de toelichting grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Grond- en pachtzaken

In de paragraaf grondbeleid is bepaald dat opbrengsten uit verkopen kleiner dan 1.000 m2 ten gunste van de reserve grondexploitatie komen. Van verkopen groter dan 1.000 m2 wordt 1 m2 aangewend ter verlaging van de boekwaarde overige gronden en de rest gaat naar het begrotingssaldo.
In 2023 is totaal € 135.000 ontvangen ten gunste van het begrotingssaldo.

Bedrijfspand Roggel

Op energiekosten is per saldo een overschrijding van € 66.000.
Aan bijdragen derden voor energiekosten is € 9.000 meer ontvangen.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

2.2.1.2 Weerstand tegen personeelskrimp

Wat hebben we ervoor gedaan?

De beschikbaarheid van kundige medewerkers heeft een groot effect op de economische vitaliteit van Leudal. De gemeente heeft alleen zijdelings invloed op arbeidsmarkt en een verbindende en faciliterende rol. Om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt te versterken, hebben wij ook in 2023 ondernemers en onderwijsinstellingen bijeengebracht.

Passend onderwijs is nodig om jongeren te behouden voor de lokale arbeidsmarkt. Investeren in de kwaliteit van de woon- en leefomgeving passend bij deze jongeren én nieuw aan te trekken jonge gezinnen is onderwerp van gesprek met de Economische Adviesraad Limburg. In 2023 zijn projectideeën geïnventariseerd met als doel deze in 2024 uit te werken en ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen.

Wat heeft dat gekost?

Weerstand tegen personeelskrimp				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Ambtelijke samenwerking	376	636	381	-255
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Totale Lasten	**376**	**636**	**381**	**-255**
Baten				
Ambtelijke samenwerking	0	0	-4	-4
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**-4**	**-4**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***376***	***636***	***376***	***-260***

Nieuwe ontwikkelingen
Vanuit de Zomernota 2023-2026 is projectbudget van € 250.000 gereserveerd voor het thema Passend Wonen. Het gaat hierbij om het versnellen en aanjagen van projecten door ketenversterking. Dit betekent dat als projecten worden versneld ook de onderzoeken worden uitgevoerd en getoetst, vergunningen worden verleend en procedures worden gevolgd. Daarvoor is extra inzet nodig bij de teams VTH en Ontwikkeling. Het project is niet in 2023 gestart maar in 2024, omdat het niet lukte om de openstaande vacature in te vullen.

2.2.1.3 Toerisme en recreatie

Wat hebben we ervoor gedaan?

Toerisme en recreatie zijn bij uitstek gemeentegrens overschrijdend
In 2023 is een regionaal uitvoeringsprogramma opgezet met een sterke relatie met het uitvoeringsprogramma Leudal. Meerdere projecten zijn in voorbereiding of al in uitvoering. Zo is in regioverband een projectplan opgesteld voor de ontwikkeling van een regionaal netwerk van toeristische overstappunten. Ook participeren wij in de (door)ontwikkeling van de Liberation Route Europe, ontwikkeling van een datahub vrijetijdseconomie Limburg en het grensoverschrijdende ruiterproject van Grenspark Maas-Schwalm-Nette.

Verder is de voorbereiding opgestart van projecten ter versterking van de belevingswaarde van het regionale erfgoed en van de 5 kenmerkende natuurparken/-gebieden in Midden Limburg, waaronder het Leudal.

De ontwikkeling van extensieve recreatie is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Buggenumse Veld. In 2023 zijn de volgende projecten uitgevoerd: Ontmoetingsplek De Klink, Bereikbaarheid en Beleving Friedesse Molen en Stimulering recreatieve routestructuren (incl. ontwikkeling themaroutes).

In 2023 is een nieuw toeristische magazine 'Liefde voor Leudal' uitgebracht. In het magazine staat volop informatie over alles wat interessant is voor bezoekers, maar ook voor inwoners.

Wat heeft dat gekost?

Toerisme en recreatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Conserveren cultuurhistorische waarde	218	229	217	-12
Openluchtrecreatie	42	42	56	14
Recreatie op water	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	283	337	315	-22
Totale Lasten	**543**	**608**	**588**	**-20**
Baten				
Conserveren cultuurhistorische waarde	-14	-16	-17	-1
Openluchtrecreatie	0	0	1	1
Recreatie op water	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	-103	-106	-104	2
Totale Baten	**-117**	**-122**	**-120**	**2**
Mutatie reserves	0	29	25	-4
Resultaat	***426***	***515***	***493***	***-22***

2.2.2 Wonen

2.2.2.1 Woningaanbod sluit aan bij woonwensen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Woonwagens onderbrengen bij woningcorporaties
We zijn in 2023 gestart met overdrachtsgesprekken met drie woningcorporaties om onze huurwoonwagens over te dragen. Hiermee geven we uitvoering aan het landelijk beleid om woonwagens onder te brengen bij woningcorporaties.

Vertragingen in de realisaties
Wij merken dat er vertragingen zitten in de realisatie van woningen. Als gemeente hebben wij hier niet altijd invloed op. Denk aan stijgende bouwkosten, lange wachttijden voor een aansluiting op het net en/of slepende beroepsprocedures van omwonenden via de Raad van State. Hierdoor is het aantal opgeleverde woningen in 2023 lager dan verwacht.

In totaal zijn 58 woningen gerealiseerd, 40 via nieuwbouw en 18 door inpandige verbouwingen. Ook zijn er 7 woningen gesloopt, allemaal voor vervangende nieuwbouw.

Onze inspanningen om bewust in te zetten op betaalbare woningbouw zijn zichtbaar. Iets meer dan de helft van de realisaties voldoet hieraan. Het gaat om 13 sociale huurwoningen, 4 middenhuur woningen en 13 goedkope koopwoningen. Ook zijn er 28 woningen in het duurdere koopsegment / als kavels gebouwd. Hiermee voldoen we niet volledig aan de streefcijfers van het Rijk voor 30% sociale huur en 2/3 betaalbaar. Dit komt omdat het vooral nog oudere plannen zijn die nu tot ontwikkeling komen. Bij het ondertekenen van de Woondeal Limburg (maart 2023) hebben wij overigens nadrukkelijk het voorbehoud gemaakt dat de lokale behoefte leidend is.

Bouwactiviteiten in grotere projecten
Per 1 januari 2024 zijn 85 woningen vergund, waarvan 50 ook daadwerkelijk in aanbouw zijn. De bouw van de overige 35 woningen kan elk moment starten. Hierna volgt een korte beschrijving van de grotere projecten waarvan de bouw in 2023 is gestart (niet uitputtend). Aan de Brugstraat in Grathem wordt een kantoorpand inpandig verbouwd tot 8 appartementen, 2 sociale huur en 6 middenhuur. Aan de Markt in Grathem zijn 9 levensloopbestendige koopwoningen in aanbouw. Het voormalige klooster Bethanië in Horn wordt verbouwd tot 12 aanleunwoningen en 30 onzelfstandige zorgeenheden. Op de plek van het Chinese restaurant in Neer komen 4 middenhuur appartementen. Aan de Gruttostraat in Haler zijn 2 zelfbouwkavels in aanbouw. Daarnaast worden in vrijwel alle dorpen diverse particuliere plannen (één woning) ontwikkeld.

Actief inzetten op nieuwe woningbouwplannen
De Versnellingsagenda Wonen is ons afwegingskader. Zo blijft het bouwen in alle dorpen mogelijk en vooral gericht op de betaalbare segmenten, huur en koop.

Na jaren verplicht schrappen van projecten uit de planlijst, hebben wij het afgelopen jaar opnieuw belangrijke stappen gezet naar een goed gevuld portfolio met passende woningbouwplannen. Wij kiezen voor een actievere aanpak waarbij onze focus ligt op het benutten van eigen grondposities en het ontwikkelen van prominente locaties die midden in een dorp vrijkomen. Dit doen wij samen met inwoners en belangrijke stakeholders, zoals woningcorporaties en lokale ontwikkelaars.

Basis leggen voor het ontwikkelen van verschillende locaties
Wij hebben haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd voor diverse locaties. In Heibloem, Hunsel en Nunhem is daarmee de basis gelegd voor het totaalproject Bouwen in kleine kernen (BKK) en de verruiming van het aanbod aan sociale huurwoningen. Het Integraal Dorpsontwikkelingsplan (IDOP) Kelpen-Oler is een goed voorbeeld van een integrale aanpak vanuit betrokken inwoners, waarbij woningbouw niet alleen voorziet in de behoefte maar ook inspeelt op de leefbaarheid en een duurzame invulling van locaties voor de toekomst. Ook de gebiedsvisie Markt/Beeklaan in Roggel bevat alle elementen voor een flinke opwaardering van het centrum van Roggel, met woningbouw als stuwende kracht. Soortgelijke trajecten starten in 2024 ook in andere dorpen waar wij als gemeente grondposities hebben, zoals Ell en Horn. Zo blijft woningbouw voor de nabije toekomst geborgd.

In totaliteit hebben wij in 2023 nieuwe plannen toegevoegd voor zo'n 275 woningen verspreid over de gemeente. Dit geeft woningbouw in Leudal een flinke impuls. Deels gaat het om nieuwbouw, deels om inpandige transformaties.

Naast de grote projecten bieden wij ook extra ruimte voor individuele plannen. Sinds medio 2023 zijn woning- en woonkavelsplitsingen mogelijk.

Ook hebben wij het beleid voor de tijdelijke huisvesting van internationale werknemers en andere kamerbewoners verruimd. Deze groep (tijdelijke) inwoners is van groot belang voor onze economie.

Stimuleren van woningaanpassingen
Wij informeren inwoners en partners over de mogelijkheden en stimuleren hen (energetische) woningaanpassingen te doen. Inzet van de 'Energiebespaarbrigade' is daar een concreet voorbeeld van. De klussers brengen kleine energiebesparende maatregelen aan. In start is een isolatieprogramma, woningen met de laagste energie labels komen daarbij als eerste aan bod. Beschikbare Rijkssubsidies worden benut. Deze maatregelen dragen bij aan een meer toekomstbestendige woningvoorraad en helpen bij het bestrijden van energiearmoede.

Vergroening
De pilot ontstening sociale huur is opgezet in samenwerking met Wonen Zuid. Dit doen we om te bouwen aan een goede omgevingskwaliteit in de kernen en het kunnen opvangen van de weersextremen door klimaatverandering.

Van afval naar grondstof
In 2022 is gestart met een nieuw afvalbeleid. Toen is de ambitie uitgesproken om onder de 80 kilo restafval per inwoner per jaar te komen. Dit doel is in 2023 gehaald. Vervolgens ontstond een probleem met de zuiverheid van het afval van plastic, metaal en drankverpakkingen (pmd) en het dumpen bij de wijkmilieuparken. Er is een nieuwe koers uitgezet om dit aan te pakken en betere resultaten te behalen. Daarom is per 1 januari 2024 gestart met het huis-aan-huis ophalen van het pmd.

Daarnaast zijn de vrijwilligers die zwerfvuil opruimen in 2023 beter gefaciliteerd en konden we hen via het project Dorp van de Maand bedanken voor hun inzet. Tijdens het Dorp van de Maand werden ook zwerfvuilacties met basisscholen georganiseerd. Dit project wordt in de komende jaren voortgezet en waar mogelijk uitgebreid.

In 2023 hebben zich wederom nieuwe scholen aangesloten bij het scholenproject van RD Maasland om afval te scheiden en bewust om te gaan met grondstoffen. Onder het mom 'jong geleerd is oud gedaan' leren kinderen op jonge leeftijd alles over recycling en afvalpreventie. Door middel van gastlessen leren ze hoe je in een wormenhotel je groente- fruit- en tuinafval (gft) door de wormen laat composteren. In 2024 gaan we de mogelijkheden onderzoeken om het scholenproject ook uit te breiden naar middelbare scholen. Dit zijn allemaal stappen in de goede richting, namelijk naar een circulaire economie.

Wat heeft dat gekost?

Woningaanbod sluit aan bij woonwensen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Afval	3.653	3.674	3.860	186
Milieubeheer	1.123	1.487	1.303	-184
Toepassing APV	375	691	695	4
Bestemmingsplannen	1.137	1.267	1.120	-147
Buitengebied in beweging	255	709	152	-557
Handhaving RO	180	559	543	-16
Grex wonen	28	95	-766	-861
Omgevingsvergunningen	806	952	892	-60
Toezicht en handhaving bouwen	596	428	330	-98
Volkshuisvesting	878	938	623	-315
Totale Lasten	**9.031**	**10.800**	**8.752**	**-2.048**
Baten				
Afval	-4.361	-4.211	-4.058	153
Milieubeheer	0	-8	-68	-60
Toepassing APV	0	-20	-70	-50
Bestemmingsplannen	-38	-259	-624	-365
Buitengebied in beweging	0	0	0	0
Handhaving RO	0	0	0	0
Grex wonen	-33	-273	-153	120
Omgevingsvergunningen	-743	-1.043	-1.166	-123
Toezicht en handhaving bouwen	0	0	0	0
Volkshuisvesting	-197	-207	-232	-25
Totale Baten	**-5.372**	**-6.021**	**-6.371**	**-350**
Mutatie reserves	-34	-94	1.292	1.386
Resultaat	***3.626***	***4.685***	***3.673***	***-1.012***

Buitengebied in beweging
Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Er is gestart met de voorbereiding van een pilot omgevingsplan. Er is een inventarisatie van het gehele grondgebied van Leudal nodig om tot een definitief omgevingsplan te komen. Het proces om de omgevingsvisie op te stellen is versneld om in 2024 op te leveren. Voor verdere implementatie, inrichting van de instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en programma komen de kosten in 2024 e.v.. Het restant bedrag van € 556.355 is overgeheveld via de gecommitteerde reserve naar 2024.

Woonruimteverdeling
In 2023 is in regionaal verband gestart met een woonzorganalyse. Het geplande woningmarktonderzoek is doorgeschoven naar 2024. Een bedrag van € 40.000 is overgeheveld via de gecommitteerde reserve naar 2024.

Woonwagenlocaties
Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 is een bedrag van € 350.000 geoormerkt voor de inhuur van expertise (o.a. projectleiding en juridische expertise) voor de overdracht van onze woonwagenlocaties aan de woningbouwverenigingen.
In het najaar 2023 is het proces daadwerkelijk opgestart. Het voornoemd incidenteel bedrag ad € 350.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar begrotingsjaar 2024.

We hebben op drie locaties van onze woonwagencentra in totaal 5 nieuwe woonwagenstandplaatsen gerealiseerd en een tijdelijke gedoogstandplaats omgezet naar een definitieve woonwagenstandplaats. Hiermee hebben we volledig voldaan aan de behoefte aan woonwagenstandplaatsen zoals we dit opgehaald hebben bij de woonwagenbewoners in het voorjaar van 2023.

Daarnaast hebben de bewoners van de woonwagencentra de ruimte gekregen om hun woonwagen in de huidige conditie tegen taxatiewaarde te kopen. Restrictie hierbij is dat we 12 huurwoonwagens blijvend willen reserveren voor huur (sociale woningbouw). De (aankomende) eigenaren van woonwagens hebben ook de mogelijkheid gekregen om hun perceel te kopen van de gemeente tegen een door de gemeente vastgesteld tarief per vierkante meter.

Tenslotte lopen er overdrachtsgesprekken met de woningbouwcorporaties om de huurwoonwagens over te dragen; het voorbereidend werk hiervoor is in 2023 gestart en hopen we af te ronden in 2024.

Bestemmingsplannen
In 2023 is in totaal € 112.000 meer ontvangen aan kwaliteitsbijdragen dan begroot. Deze kwaliteitsbijdragen zijn gestort in de reserve groenfonds.

In 2023 is € 128.000 ontvangen ten aanzien van grondwinning gebied Wijnaerden. Dit bedrag is conform overeenkomst gebiedsontwikkeling Wijnaerden gestort in de reserve gebiedsontwikkeling Wijnaerden.
Uit het compensatiebudget voor het Buggenumse Veld is gestart met het opstellen van een landschapsbiografie. Deze vormt straks de basis voor een structuurkaart voor het Buggenumse Veld.

We hebben in 2023 meer exploitatiebijdragen ontvangen dan aanvankelijk geraamd, voordeel € 97.000. Dit zijn baten die ontstaan gedurende het jaar en zijn niet altijd vooraf kwantificeerbaar.

Omgevingsvergunning
De Omgevingswet heeft in het 4e kwartaal gezorgd voor een piek in het afhandelen van grote aanvragen voor het in werking treden van deze nieuwe wet. De opbrengsten van leges zijn hierdoor € 112.000 hoger dan begroot.

Grondexploitatie
Voor de toelichting grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Afvalinzameling en -verwerking
We hebben de ambitie om stap voor stap te zorgen dat zoveel mogelijk afval opnieuw grondstoffen worden en om naast recycling en hergebruik ook in te zetten op afvalpreventie. In 2022 en 2023 hebben we de eerste stappen gezet door de hoeveelheid restafval flink te verminderen en afvalscheiding te stimuleren. We zetten in op monitoring, zodat we tijdig kunnen bijsturen als bijvoorbeeld de kwaliteit van een bepaalde afvalstroom niet voldoet.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat onze gemeente netjes en schoon blijft. Daarom hebben we geïnvesteerd in meer uitleenmaterialen voor vrijwilligers die zwerfvuil opruimen. Ook hebben we een extra impuls gegeven aan het Dorp van de Maand door een mobiel bezoekerscentrum te huren, promotiemateriaal te maken (banners) en de vrijwilligers te trakteren op vlaai. In elk dorp reiken we bomencheques uit. Zo zorgen we ervoor dat onze leefomgeving mooi, schoon en groen blijft.

Bij het vaststellen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekkendheid. Veel factoren zijn van invloed op de werkelijke kosten in dat jaar. In 2023 is via een motie € 150.000 in mindering gebracht op de heffing. De gerealiseerde kostendekkendheid in 2023 bedraagt 88% met als belangrijkste oorzaken:

- wederom een flinke toename van de hoeveelheid ingezameld GFT (€ 120.000 meer verwerkingskosten);
- een lagere papierprijs dan begroot (€ 83.000 minder inkomsten)
- minder opbrengsten BsGW (€ 60.000)
- indexering inzamelkosten papier 12,9% (€ 66.500)
- Dorp van de Maand en uitleenmaterialen zwerfvuil (€ 11.000).

We zijn begonnen aan de reis naar een circulaire economie. Er moet nog veel gebeuren, maar ieder jaar maken we stappen in de juiste richting: samen met onze inwoners van afval naar grondstof.

Handhaving RO
Het behandelen van complexe juridische dossiers zorgt voor hogere lasten, in 2023 € 49.000

Toezicht en handhaving openbare orde
De lasten overige diensten, waaronder kosten portofoon, mobilofoon en handhavingskosten zijn circa € 16.000 hoger dan geraamd.
In december is een dwangsom ontvangen van € 48.000. Dit is een incidentele bate na de 2e raadsrapportage 2024 en daarmee niet begroot.

Milieubeheer
De uit te voeren taken voor milieubeheer van de RUD worden verrekend bij de deelnemers en zijn voorafgaand aan het jaar niet bekend. Per saldo zijn er in 2023 € 17.000 meer baten dan begroot. (€ 34.000 hogere baten voor uitgeleend personeel en € 17.000 minder lasten aan te betalen diensten)

2.2.2.2 Openbaar gebied adequaat onderhouden

Wat hebben we ervoor gedaan?

Data- en plangerichte aanpak
Een belangrijk speerpunt is een (meer) data- en plangerichte aanpak voor het onderhoud van de openbare ruimte. In 2023 zijn de openbare verhardingen en circa 10% van de rioleringen geïnspecteerd. Met deze gegevens in combinatie met de geplande verkeersmaatregelen en de ambitie in de vergroening wordt een projectlijst voor de komende jaren opgesteld. Deze projectlijst wordt jaarlijks geüpdatet en indien nodig bijgesteld.

Beheerplannen
In 2023 is het beheerplan Groen en Wegen 2023 -2026 vastgesteld. In dit beheerplan is bovenstaande aanpak meegenomen. In het plan is het vastgesteld kwaliteitsniveau B voor het onderhouden van het groen en wegen van toepassing. Voor het beheer en de ontwikkeling van groen geldt daarnaast dat sterk is ingezet op klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Onderhoudsprojecten
In 2023 is op basis van uitgevoerde weg- en rioolinspecties een projectenlijst voor de middellange termijn opgesteld. Dit is een dynamische lijst die jaarlijks geactualiseerd en/of bijgesteld wordt. Bij het bepalen van de projecten wordt tevens rekening gehouden met geplande verkeersmaatregelen en vergroening van de openbare ruimte.

In 2023 zijn navolgende onderhoudsprojecten (reconstructies) in combinatie met rioolonderhoud/ -vervanging voorbereid en gerealiseerd:

- gerealiseerd
    - Schoolstraat te Neer
    - Molenweg en Maaslandstraat te Horn
    - Hanssum en Maasweg te Neer
- voorbereid en aanbesteed
    - Reconstructie Winterstraat en Lindenstraat en omgeving te Neer;
    - Reconstructie van de Neerderweg te Roggel;
    - Reconstructie Kelperweg te Kelpen-Oler in combinatie met verbeteren fietsverbinding.

Openbaar Groen
In 2023 is het groen beheerd en onderhouden op basis van het Beheerplan Groen en wegen 2023-2026 en het onderhoudsniveau bedroeg kwaliteitsniveau B. Dit is ook gebleken uit de maandelijkse schouwen die in 2023 is uitgevoerd. Om ook in de vakantieperiode 2023 te voldoen aan kwaliteitsniveau B is in de maanden augustus - september extra capaciteit ingehuurd ten behoeve van het plantsoenonderhoud. Aandachtspunt bij het plantsoenonderhoud in 2023 waren het onderhoud van het bosplantsoen en de boomspiegels.

In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Daarnaast draagt het bermbeheer ook bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Studiegroep Leudal en IVN monitoren jaarlijks een gedeelte van de gemeentelijke wegbermen.

In het najaar en de winterperiode november - december 2023 zijn een aantal plantsoenen omgevormd. In de periode januari - maart 2024 heeft het merendeel van de inboet van plantsoenen plaatsgevonden. Derhalve is een deel van het budget voor inboet en omvormen plantsoenen in 2023 niet gebruikt.

Daarnaast is in het najaar-winter 2023 als pilotproject, samen met Agricycling Limburg, een gedeelte van het blad uit de bladkorven (circa 100 ton) gebruikt om bij 2 agrarische ondernemers in onze gemeente bokashi te maken.

In het kader van het vergroenen van (school)pleinen zijn in 2023, samen met de initiatiefnemers, de burgerinitiatieven voor het vergroenen van het Herman Meddensplein in Nunhem en het Krekelbergplein in Neeritter, opgepakt om uit te werken tot concrete herinrichtingsplannen.

Voor de voormalige voetbalaccommodatie in Nunhem is een herinrichtingsplan opgesteld. Dit herinrichtingsplan is gebaseerd op de wensen van de inwoners van Nunhem, de Dorpsraad Nunhem, Carnavalsvereniging De Bosuule Nunhem, Stichting Jeugd Activiteiten Nunhem, Kindervakantiewerk Haelen-Nunhem en Jong Nederland Haelen. Het ontwerp van het Prinsenbos lijkt op het gezicht van een uil, wat natuurlijk aansluit bij de naam van de Carnavalsvereniging "De Bosuule" Nunhem. Daarnaast is een grote ruimte gereserveerd voor de activiteiten van onder andere Jong Nederland en Stichting Jeugd Activiteiten Nunhem. Ook wordt een gedeelte van de voormalige voetbalvelden ingericht als voedselbos. De bestaande houtopstanden op en rondom de voormalige voetbalvelden blijven behouden en zijn geïntegreerd in het herinrichtingsplan. De gekozen inrichting en de aan te planten soorten bomen en struiken zorgen voor een goede en duurzame verbinding tussen de kern Nunhem en het Natura 2000 gebied Leudal en een fraaie invulling voor de voormalige voetbalvelden. Begin 2023 vond de officiële starthandeling plaats door het aanplanten van 3 bomen, samen met de 3 Prinsessen van Carnavalsvereniging De Boosuule uit Nunhem. In februari 2024 is in het kader van de Provinciale Boomfeestdag al een groot deel van het Prinsenbos en de bossages gerealiseerd. De kinderen van de Taalschool De Brink in Baexem en de Widdonckschool in Heibloem hebben toen samen met gouverneur Roemer en een afvaardiging van het gemeentebestuur ruim 2.500 bomen en struiken geplant.

Natuurbescherming en -onderhoud

Bosgroep Zuid-Nederland

De gemeentelijke bos- en natuurterreinen zijn onderhouden op basis van het Werkplan 2023. In de gemeentelijke bos- en natuurterreinen is de biodiversiteit vergroot, heeft houtoogst plaatsgevonden en is de toeristisch-recreatieve functie verbeterd.

Landschapsbeheer

Door de provincie Limburg en Stichting het Limburgs Landschap is in 2023 het Steunpunt Landschapsbeheer opgericht. Als gemeente vinden we de binding met actieve vrijwilligers, de specifieke gebiedskennis en het ophalen van projecten uit de gemeenschap belangrijke aspecten die geborgd moeten worden bij het landschapsbeheer. In december 2023 is een amfibieënpoel, gelegen aan Asbroek in Heibloem, samen met vrijwilligers opgeschoond.

37.000 bomenplan

In 2023 zijn weer een groot aantal bomen en struiken geplant, en plannen voorbereid voor de aanplant in de periode november 2023 - maart 2024, in het kader van het 37.000 bomenplan (aanplant extra bomen). In totaal staat de teller op ruim 20.000 extra bomen die reeds zijn geplant of worden geplant in het plantseizoen november 2023 - maart 2024. Onder andere zijn de voormalige voetbalvelden in Buggenum, De Klink, omgevormd en aangeplant en is het bomenbos bij de Houtrustlaan in Haelen en de fruitboomgaard bij het gemeentehuis gerealiseerd. Aan inwoners zijn 750 bomenpakketten uitgedeeld. Daarnaast zijn verschillende erven aangeplant in het kader van de Aanplantregeling gemeente Leudal 2022-2024.
In 2023 zijn de voorbereidingen gestart voor het realiseren van natuur op 1 agrarisch perceel gelegen aan de Asbroekerheide in Roggel en 1 agrarisch perceel gelegen aan de Roggelseweg in Haelen.

Volkstuinen

De volkstuintjes zijn nagenoeg allemaal verhuurd. De graspaden op de volkstuinencomplexen zijn frequent gemaaid. De braakliggende volkstuintjes zijn éénmalig gefreesd of gemaaid.

Ons openbaar gebied wordt adequaat onderhouden

Verkeersveiligheid

Ons uitgangspunt is een veilige route van A naar B, waarbij we ons richten op 0 verkeersdoden. We doen dit door te werken met een risico-gestuurde aanpak. Risico-gestuurd werken aan verkeersveiligheid helpt wegbeheerders om vroegtijdig risico's in het verkeerssysteem waar te nemen en gericht effectieve maatregelen te nemen om de risico's te verkleinen of weg te nemen. Hierdoor zullen er uiteindelijk minder slachtoffers vallen. Dit alles onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen'.

De basis van het risico-gestuurd handelen is het benoemen en in kaart brengen van de belangrijkste risicosituaties en gedragingen in het verkeerssysteem: de risicoanalyse. Deze risicoanalyse is in 2022 opgeleverd en geeft inzicht in negen risicothema's die in onze gemeente spelen. De risicoanalyse vormt mede de basis voor het Uitvoeringsplan Mobiliteit 2024-2027 (vast te stellen in 2024), waarin concrete maatregelen en acties worden benoemd om verkeersveiligheid te verbeteren.

Ten aanzien van de actiepunten uit de Zomernota 2023-2026 zijn we in 2023 gestart met de voorbereidingen voor het verbeteren van verlichting op fietspaden in het buitengebied in 2024 en verder. Verlichting op fietspaden draagt bij aan zowel verkeersveiligheid als sociale veiligheid. Het sluit daarmee aan bij de risico-gestuurde aanpak. Daarnaast is het onderzoek naar de aanleg van een fietspad op de Leudalweg opgeleverd, zodat in 2024 gestart kan worden met de voorbereidingen hiervan. Ook is het verkeersonderzoek Zevenellen opgeleverd en gecommuniceerd met derden. We zijn tevens gestart met een traject om samen met landbouworganisaties en lokale agrariërs de bekendheid van de landbouwroutes te vergroten. Ook hebben we vervolgstappen gezet met betrekking tot de hoogwaardige fietsverbinding Midden-Limburg met in het bijzonder een fietsbrug tussen Buggenum en Leeuwen.

De actiepunten uit de Zomernota 2023-2026 zijn bovendien opgenomen in het Uitvoeringsplan. Het weren van vrachtverkeer uit de dorpen hebben we uitgebreid in Horn.

Wat heeft dat gekost?

Openbaar gebied adequaat onderhouden				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Natuurbescherming en -onderhoud	2.580	3.248	3.302	54
Gebruik openbaar groen	114	148	59	-89
Riolering	3.774	3.594	4.072	478
Begraafplaatsen	15	11	13	2
Infrastructuur wegen	2.814	3.205	3.082	-123
Vastgoed	1.515	1.012	890	-122
Verkeersveiligheid	1.034	976	1.320	344
Totale Lasten	**11.846**	**12.194**	**12.738**	**544**
Baten				
Natuurbescherming en -onderhoud	-6	-6	-23	-17
Gebruik openbaar groen	0	0	0	0
Riolering	-4.869	-4.910	-4.943	-33
Begraafplaatsen	-7	-7	-2	5
Infrastructuur wegen	-114	-234	-219	15
Vastgoed	-25	-19	-7	12
Verkeersveiligheid	-30	-51	-92	-41
Totale Baten	**-5.051**	**-5.227**	**-5.286**	**-59**
Mutatie reserves	-153	-450	-352	98
Resultaat	***6.642***	***6.517***	***7.100***	***583***

Speelvoorzieningen

In 2023 is gestart met het opstellen van speelruimtebeleid aan de hand van een inventarisatie. Via amendement 4.3 bij de begroting van 2021 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inventarisatie van de speeltoestellen. De uitvoering van het speelbeleid is nog niet afgerond en er worden nog uitvoeringskosten verwacht. Het budget is via gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2024.

In afwachting van de vaststelling van het nieuwe speelruimtebeleid is een groot deel van de activiteiten on hold gezet en is het reguliere budget niet helemaal nodig geweest voor werkzaamheden. Dit leidt tot een voordeel van € 35.000 in 2023.

Openbaar groen

Het voorjaar 2023 was relatief droog, waardoor extra capaciteit is ingehuurd voor het water geven van de recent aangeplante bomen en plantsoenen. Tevens is in 2023 extra aandacht besteed aan de inboet van bomen, omvormen van plantsoenen en het herstellen van boomstructuren (bomenrijen en bomenlanen). Daarnaast was het jaar 2023 erg groeizaam en het najaar – winterperiode relatief nat. Bij het onderhoud van de bermen en sloten in het najaar waren hierdoor de stortkosten van het bermen- en slotenmaaisel hoger dan andere jaren. Dit heeft geleid tot hogere uitgaven van € 78.000.

Landschapsbeheer
In 2022 is de gemeente Leudal terughoudend geweest met projecten die betrekking hebben op landschapsbeheer. Mede door het faillissement van Stichting IKL en de onduidelijkheid hoe de provincie Limburg het landschapsbeheer wilde gaan organiseren. Daarom is in 2023 extra ingezet op landschapsbeheer en zijn ook projecten opgepakt die in 2022 tijdelijk waren geparkeerd. Dit leidt tot een geringe overschrijding van het budget voor landschapsbeheer.

Civieltechnische kunstwerken
De gemeente Leudal heeft 129 bruggen en duikersbruggen in beheer en onderhoud. De gegevens van de inspectie per kunstwerk zijn in het voor ons nieuwe beheerprogramma iASSET geplaatst. Het geplande onderhoud in overeenstemming met het uitvoeringsplan civieltechnische kunstwerken 2022 t/m 2026 is voor het jaar 2023 beperkt uitgevoerd. Vanwege de weersomstandigheden is laat gestart met de uitvoering. Hierdoor is in 2023 € 52.000 minder uitgegeven dan begroot.

Openbare verlichting
Naast de reguliere uitgaven voor openbare verlichting worden er ook kosten gemaakt voor het herstel van schades (aanrijdingen/ vernielingen). Op het einde van het jaar zijn nog enkele grote uitgaven gedaan waaronder herstel van schades. De schades worden achteraf gecompenseerd in de baten. Per saldo is er € 80.000 meer uitgegeven.

Voor de investeringen is de aanbesteding in 2023 opgestart en wordt de uitvoering in het voorjaar van 2024 gestart. Eind 2023 lag het percentage LED verlichting in onze gemeente op circa 65%. Na uitvoering van het vervangingsplan zal circa 93% van ons areaal aan openbare verlichting, bestaan uit LED verlichting.

Energie
De kosten voor energie zijn € 150.000 hoger dan begroot.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

Gladheidbestrijding
In 2023 heeft er een openbare aanbesteding plaatsgevonden. De eenheidsprijzen van de laagste inschrijver zijn beduidend hoger dan de eenheidsprijzen van de aanbesteding van 4 jaar geleden. De hogere eenheidsprijzen, het feit dat er meer inzet is geweest van gladheidsbestrijdingsmaterieel en een grotere hoeveelheid verbruik aan zout zorgt voor extra kosten. Maar ook meer dan verwachte reparaties en vervangingen aan het materieel.
Dit resulteert in een overschrijding van € 86.000.
Omdat we geen invloed op de weersgesteldheid hebben, is er in 2023 een bedrag van €100.000 in de risicomatrix opgenomen.

Openbare verhardingen
Binnen de reguliere taken zijn geen afwijkingen, het budget openbare verhardingen vertoont een geringe onderschrijding van € 31.000.

Milieu-educatie
Er wordt een jaarlijkse subsidie verstrekt aan het Milieucentrum van € 39.000.
In het verleden werd deze voorafgaand aan het subsidiejaar betaald. Voor de toekomst wordt de subsidie betaald in het jaar waarop deze betrekking heeft. Dat betekent dat er in 2023 geen betaling heeft plaatsgevonden.
Omdat de subsidie groter is dan € 20.000 is het een collegebevoegdheid hier een besluit over te nemen. In het verleden is dit niet gebeurd. Vanaf subsidiejaar 2024 heeft besluitvorming alsnog plaatsgevonden.

Vastgoed algemeen
Onderhoud vastgoed is organisatiebreed en wordt toegelicht in het onderdeel financiële hoofdlijn.

VG Verkoop
De kosten voor energie zijn € € 78.000 hoger dan begroot.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

2.2.2.3 Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Van visie naar uitvoering
In 2023 is het Uitvoeringsplan Mobiliteit ontwikkeld. Dit uitvoeringsplan is de uitvoering van het Mobiliteitsvisie. De focus ligt op het stimuleren van verkeersveiligheid en duurzame vormen van mobiliteit, met name het stimuleren van het gebruik van de fiets. Het uitvoeringsplan biedt de basis voor goed bereikbare, toegankelijke en veilige dorpen, waarbij inwoners en ondernemers steeds bewuster kiezen óf zij zich verplaatsen en zo ja, op welke manier zij dit doen. Het uitvoeringsplan wordt in 2024 ter vaststelling aangeboden.

In 2023 hebben wij, in samenwerking met programmabureau Midden Limburg Bereikbaar, fietsstimuleringsprojecten en projecten gericht op het stimuleren van duurzame vormen van vervoer uitgevoerd. Voorbeelden zijn Doortrappen 60+ (verkeersveiligheid oudere fietser), Posifiets (fietsstimulering bedrijven in Leudal) en het houden van een enquête over de behoefte aan deelmobiliteit onder inwoners van Leudal.

Ten aanzien van het actiepunt uit de Zomernota 2023-2026 hebben we ons in 2023 georiënteerd op de mogelijkheden voor deelmobiliteit en hebben we een enquête over deelmobiliteit uitgezet om de behoefte onder inwoners en ondernemers te peilen. Dit dient als voorbereiding om in 2024 actief aan de slag te gaan met deelmobiliteit. Dit actiepunt uit de Zomernota 2023-2026 is bovendien opgenomen in het uitvoeringsplan.

Laadinfrastructuur
In 2023 zijn er 24 laadpalen geplaatst. We hebben daarnaast in 2023 een laadpaal toegewezen in de dorpen die nog geen laadpaal hadden.

Ten aanzien van het actiepunt uit de Zomernota 2023-2026 hebben we in 2023 besloten om opnieuw aan de collectieve concessie (2024-2028) voor publieke laadinfrastructuur deel te nemen. We doen dit om te voorzien in een dekkend laadnetwerk in onze gemeente voor zowel particulieren als ondernemers.

Openbaar vervoer
Openbaar vervoer is een duurzaam alternatief voor de auto. In Heythuysen is een versnellingsmaatregel doorgevoerd. Buslijnen 71, (6)72 en 75 rijden niet meer door de kern, maar halteren bij de nieuwe bushalte 'Walk/N279'. Hierdoor neemt de reistijd af en de betrouwbaarheid toe. Het aantal reizigers is gelijk gebleven.

Wat heeft dat gekost?

Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Parkeren	1	1	1	0
Infrastructuur water	69	66	66	0
Openbaar vervoer	18	16	15	-1
Totale Lasten	**88**	**83**	**82**	**-1**
Baten				
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	-5	-5	-5	0
Openbaar vervoer	0	0	0	0
Totale Baten	**-5**	**-5**	**-5**	**0**
Mutatie reserves	5	5	5	0
Resultaat	***88***	***83***	***82***	***-1***

2.2.3 Klimaat

2.2.3.1 Hernieuwbare energie bovengem.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verduurzamen Woningen
Vanuit de Rijksoverheid is geld beschikbaar gesteld om bij inwoners met een slecht geïsoleerde woning en een laag inkomen kleine niet woning gebonden maatregelen te treffen waarmee snel energie bespaard kan worden. Voor deze doelgroep zullen er extra maatregelen genomen worden om hun energierekening te verlagen als bestrijding van de zogenaamde ‘energiearmoede’ door de inzet van de energiecoaches en klussers van de 'Energiebespaarbrigade'.

Vanuit het Rijk is het Nationaal Isolatie Programma (NIP) opgesteld. Gemeenten en woningcorporaties krijgen extra geld om een isolatieprogramma op te stellen en uit te voeren. Het isoleren van woningen kan een aanzienlijke besparing op de gasrekening realiseren. Een plan van aanpak energiebesparing woningen is in voorbereiding. We zijn in 2023 nog niet gestart met spouwmuurisolatie vanwege de Natuurbeschermingswet. Het isoleren van woningen moet 'natuurinclusief' gebeuren. Een Soorten Management Plan (SMP) is in voorbereiding om dat te borgen.

Energiesysteem
Door de congestie op het netwerk ligt de aandacht minder op grootschalige opwek middels zon en wind voor de korte termijn maar op het uitbreiden van het netwerk en andere oplossingen. Voor de langere termijn is het nodig dat wij blijven zoeken naar geschikte locaties voor grootschalige opwek. Dat is noodzakelijk voor ons energiesysteem van de toekomst. We faciliteren kleinschalige energieopwekking in de bebouwde omgeving (daken, carports etc.). Grondgebonden opwek van hernieuwbare energie moet passen binnen de kernkwaliteiten van het landschap, heeft een meerwaarde voor de omgeving en wordt door de directe omgeving gedragen. In 2023 is het aangepaste beleid grootschalige opwek vastgesteld.

Transitievisie warmte in uitvoering
Aardgasloos wonen is door de hoge gasprijzen en de afhankelijkheid van gas uit het buitenland nog belangrijker geworden. Vanwege deze nieuwe inzichten is de Transitievisie Warmte (TVW) in 2023 herzien. Een aantal dorpen is aangeduid waarvoor we een wijkuitvoeringsplan opstellen en uitvoeren om van het aardgas af te gaan. Te beginnen met Heibloem. In combinatie met het Isolatieprogramma kan dat leiden tot collectieve acties om te isoleren of te verduurzamen van hun wijk. De andere dorpen volgen later.

Energiegemeenschap
In 2023 zijn de mogelijkheden voor het oprichten van een energiegemeenschap onderzocht. Dit is een vorm van een energiebedrijf waarbij de gemeente samenwerkt met inwoners en bedrijven. Uit het onderzoek blijkt dat er een grote potentie is voor een energiegemeenschap. Het doel is om de lokaal opgewekte energie rechtstreeks te leveren aan inwoners en bedrijven. Om dat mogelijk te maken is een aanpassing van de Energiewet noodzakelijk. Deze is in voorbereiding.

Wat heeft dat gekost?

Hernieuwbare energie				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Duurzaamheid	100	766	3.253	2.487
Totale Lasten	**100**	**766**	**3.253**	**2.487**
Baten				
Duurzaamheid	0	-660	-3.157	-2.497
Totale Baten	**0**	**-660**	**-3.157**	**-2.497**
Mutatie reserves	0	-6	-6	0
Resultaat	***100***	***100***	***91***	***-9***

Klimaat
Door het Rijk zijn via diverse Specifieke Uitkeringen (SPUK) verstrekt voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Van de provincie zijn aanvullende incidentele middelen ontvangen voor verduurzaming van woningen. Deze middelen zijn verstrekt in 2023 en kunnen gedurende een langere tijd worden uitgegeven. Hiervoor zijn plannen in voorbereiding. Het restant van niet uitgegeven middelen wordt overgeheveld naar 2024 ter besteding. De mutatie is budgetneutraal. Voor wat betreft de regeling middelen capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE) is een bedrag van € 123.000 betaald aan loonkosten in 2023. Deze zijn verantwoord in de reguliere personele formatie.

2.2.3.2 Openbare ruimte bestand tegen klimaatverandering

Wat hebben we ervoor gedaan?

Maatregelen voor verbetering landschap
De soortenrijkdom in het landschap gaat achteruit. Om dit te stoppen hebben we de volgende maatregelen uitgevoerd:

- veranderd bermbeheer
- bloemrijke akkerranden project
- aanplantregeling.

Herinrichting Roggelse Beek
Het Waterschap is gestart met de gebiedsgerichte herinrichting van de Roggelse Beek. Vanuit de gedachte 'water- en bodemsturend' participeren we hierin als gemeente. We onderzoeken waar koppelkansen zijn.

2.2.4 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
T	Fondsvorming Wijnaerden	I	Gebiedsontwikkeling Wijnaerden		128	-128
T	Gecommitteerde reserve	I	Overh.budgetten		996	-996
T	Grondexploitatie	I	Winstnemingen	674	1.773	-1.099
T	Grondexploitatie	I	Overige grondverkopen	23	30	-7
T	Grondexploitatie	I	Plank.uitbr BT Roggel		38	-38
T	Groenfonds	I	Kwaliteitsbijdragen	119	231	-112
T	Openbare verlichting	S	Beleidsplan 2018-2022	129		129
T	Onderh.Jachthaven Hanssum	S	Erfpachtscanon	5	5	
T	Uitv.plan recratie&toerisme	I	Storting Meeropbr.belastingen	79	79	
T	Monumentenzorg	I	Niet uitgegeven subsidiegelden	55	58	-3
			Totaal toevoegingen	**1.084**	**3.338**	**-2.254**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overh.budgetten	-739	-739	
O	Grondexploitatie	I	Diverse onttrekkingen		-16	16
O	Grondexploitatie	I	Verlies BT I'V 2022/2023	-264	-583	319
O	Groenfonds	S	Afschrijvingen	-11	-11	
O	Groenfonds	I	Dekking bomenbos	-36	-36	
O	Groenfonds	I	Overzwaluwrand Gr		-2	2
O	Dekkingsres. Infrastructuur	S	Afschrijvingen	-196	-196	
O	Dekkingsres. BMV Roggel	S	Afschrijvingen	-10	-10	
O	Meeropbrengst Toeristenbel.	I	Teruggave T.B.	-25	-25	
O	Meeropbrengst Toeristenbel.	I	Opheffing reserves	-79	-79	
O	Onder.overweg Napoleonsweg	S	Jaarlijkse bijdrage	-37	-37	
O	Openbare Verlichting	S	Afschrijvingen	-9	-29	20
O	Uitv.plan recreatie&toerisme	I	Bijdrage div.projecten	-1	-9	8
O	Egalisatieres.gemeentefonds-TK	I	Klimaatmiddelen	-6	-6	
			Totaal onttrekkingen	**-1.413**	**-1.778**	**365**

2.2.5 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Projecten regionale samenwerking (overheveling GOML)	**-2**	**-65**	**63**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2020	**218**	**204**	**14**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2021	**203**	**14**	**189**	
Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan; MIP 2021	347	263	84	
Subsidie SPUK		-54	54	
Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan; MIP 2021	**347**	**209**	**138**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2022	**204**		**204**	
GVVP investeringen; MIP 2022	**192**	**-6**	**198**	
Aanv. verkeersmaatregelen Kindcentrum Leudal West	**700**	**0**	**700**	
Beleidsplan openbare verlichting; MIP 2023	**211**	**0**	**211**	
Gemeentelijk verkeersveiligheidsplan (MIP 2023)	**192**	**0**	**192**	
Verkeersmaatregelen (2024)	**450**	**0**	**450**	
Realisatie fietspad N280-N273 ontbr.schakel Horn	1.597	1.434	163	
Bijdrage provincie	-608	-451	-157	
Realisatie fietspad N280-N273 ontbrekende schakel Horn	**989**	**983**	**6**	
Voorbereidingskrediet reconstructie diverse projecten	**100**	**100**		
Reconstructie Kinkhoven-Kruisstraat Neer	**265**	**265**		
Reconstructie Molenweg/Maaslandweg Horn	**400**	**394**	**6**	
Verharding Zandstraat Kelpen	51	51		
Bijdrage derden	-26	-26		
Verharding Zandstraat Kelpen	**25**	**25**		
Reconstructie Schoolstraat Grathem	**220**	**220**		
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	329	292	37	
Subsidie provincie	-59	-59		
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	**270**	**233**	**37**	
Infrastructurele werken MIP 2023	**682**		**682**	
Voorbereidingskrediet diverse projecten 2023	**100**	**98**	**2**	
Reconstructie Koppelstraat Roggel	**235**	**230**	**5**	**5**
Reconstructie Winterstraat e.o. Neer	**850**	**13**	**837**	
Voorbereidingskrediet diverse projecten 2024	**125**		**125**	
Reconstructie parkeerterrein sportaccommodatie Haelen	**255**	**245**	**10**	**10**
Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	350	72	278	
Bijdrage provincie	-175		-175	
Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	**175**	**72**	**103**	
Realisatie N 280 west	**4.700**	**66**	**4.634**	
Onderzoekskosten fietspad spoorbrug Buggenum	50	105	-55	
Bijdrage derden		-5	5	
Onderzoekskosten fietspad spoorbrug Buggenum	**50**	**100**	**-50**	
Aankoop transportbedrijf Huskens	440	451	-11	-11
Opbrengst verkoop	-350	-350		
Aankoop transportbedrijf Huskens	**90**	**101**	**-11**	**-11**

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Kwaliteitsimpuls routestructuren	**159**	**76**	**83**	
Infrastructurele werken: MIP 2023 groen	**83**		**83**	
Vervanging gemeentebomen	**91**	**93**	**-2**	**-2**
Uitvoering vervanging gemeentebomen 2023	**150**	**135**	**15**	
Reconstructie Winterstraat e.o. neer	**25**		**25**	
Vervanging gemeentebomen plantseizoen 23-24	**75**		**75**	
Speelvoorzieningen 2024	**300**		**300**	
Speelvoorzieningen 2023	39	39		
Bijdrage derden	-10	-10		
Speelvoorzieningen 2023	**29**	**29**		
Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	**77**	**3**	**74**	
Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal 2016	**103**	**6**	**97**	
GRP 2022-2026-BRP maatregelen; Bijst.GRP	**376**	**375**	**1**	
Uitvoering werkzaamheden riolering Roggel	**450**	**430**	**20**	
Reconstructie/vervanging diverse rioolgemalen	**160**	**160**		
Reconstructie Molenweg/Maaslandweg Horn	**180**	**159**	**21**	
Reconstructie Schoolstraat Grathem	**220**	**321**	**-101**	
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	**270**	**217**	**53**	
GRP 2022-2026 Raamkrediet vrijvervalriolen (MIP 2023)	**209**		**209**	
GRP 2022-2026 Raamkrediet persleiding (MIP 2023)	**15**		**15**	
GRP 2022-2026 Raamkrediet milieumaatr (MIP 2023)	**13**		**13**	
GRP 2022-2026 Raamkrediet BRP maatr. (MIP 2023)	**676**		**676**	
Voorbereidingskrediet diverse reconstructies 2023	**100**	**83**	**17**	
Uitvoering aanpassing rioolgemalen	**105**	**105**		
Uitvoering diverse rioleringswerken	**85**		**85**	
Renovatie pompgemaal Aziestraat Ittervoort	**115**		**115**	
Reconstructie Winterstraat e.o. Neer	1.325		1.325	
Bijdrage DPRA impulsregeling	-202		-202	
Reconstructie Winterstraat e.o. Neer	**1.123**		**1.123**	
Voorbereidingskrediet diverse projecten 2024	**125**		**125**	
Voorbereiding geluidsanering N 280	17		17	
Bijdrage rijk	-17	-17		
Voorbereiding geluidsanering N 280		**-17**	**17**	
Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 woonwagens	**520**	**432**	**88**	
Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 standplaatsen	**284**	**425**	**-141**	
Realisatie standplaats WWC Roggel	**100**	**32**	**68**	
Realisatie standplaats WWC Bosrand Haelen	**335**	**3**	**332**	
Realisatie standplaats WWC Ell	**100**		**100**	
Regeling ruimte voor ruimte (HE)	197	182	15	
Bijdrage provincie	-40		-40	
Regeling ruimte voor ruimte (HE)	**157**	**182**	**-25**	
Centrumvisie Heythuysen	1.327	1.303	24	

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Bijdrage provincie		-88	88	
Centrumvisie Heythuysen	**1.327**	**1.215**	**112**	
Invoering startersleningen	1.375	1.375		
Aflossingen leningen	-1.375		-1.375	
Invoering startersleningen		**1.375**	**-1.375**	
Totaal	**20.383**	**9.340**	**11.043**	**2**

2.2.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	5,9	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Huishoudelijk restafval	kg	2022	77	CBS	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2021	47,5	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2022	683,6	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2022	170,1	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Functiemenging	%	2022	48,4	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

2.2.7 Verbonden partijen

- Reinigingsdienst Maasland
- Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Samenwerking Midden-Limburg
- Keyport
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV
- Ijzeren Rijn
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Routebureau Midden-Limburg
- Nazorg Limburg
- Waterleidingmaatschappij
- Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord

2.3 Voorzieningen

Sociale samenhang, aantrekkelijk wonen, leren, werken en recreëren heeft invloed op de leefbaarheid in onze gemeente.
Om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen, is het noodzakelijk om de behoeftes van inwoners centraal te stellen en integraal en domein overstijgend te werken. Er is een samenhangende aanpak nodig, waarbij aandacht is voor alle leefgebieden van inwoners. Zo kan aangesloten worden bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen, zodat ze mee tellen, bijdragen en mee kunnen doen naar vermogen.

Wat hebben we bereikt?

- Het accommodatiebeleid bevat voor de periode 2020 tot en met 2024 vooral ontwikkelopgaven die door gemeente en inwoners opgepakt zullen worden. De ontwikkelopgaven vormen onderdeel van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid. In 2023 is gestart met de eerste fase van doorontwikkeling van het accommodatiebeleid. Deze fase is beperkt tot de ontmoetingsplaatsen. In 2024 wordt deze eerste fase afgerond en start de tweede fase, waarbij een doorontwikkeling van sport- en sociaal culturele accommodaties centraal staat.

- Voor de maatschappelijke accommodaties in onze gemeente zijn in 2023 meerjarenonderhoudsprognoses (MJOP's) opgesteld. In deze prognoses is het planmatig onderhoud en eventueel achterstallig onderhoud in beeld gebracht. Tevens zijn de verwachte onderhoudskosten in beeld gebracht voor de komende 18 jaren.

- Het is wenselijk en noodzakelijk gebleken om de verantwoordelijkheden van de verhuurder en huurder te uniformeren en vast te leggen in de vorm van aan huurcontracten en huurafspraken toe te voegen demarcatielijsten. Door beperkte personele capaciteit heeft hierover in 2023 geen overleg met verenigingen en huurders plaatsgevonden en zijn onderhoudsafspraken nog niet geüniformeerd.

Voorzieningen				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	6.259	7.040	7.699	659
Baten	-649	-989	-1.445	-456
Mutatie reserves	-394	-641	-572	69
Resultaat	***5.217***	***5.410***	***5.682***	***272***

2.3.1 Onderwijshuisvesting

2.3.1.1 Passende huisvesting onderwijs

Wat hebben we ervoor gedaan?

Vanuit de Zomernota 2023-2026 zijn de volgende actiepunten expliciet opgenomen:

- Mits genoeg draagvlak onder ouders en voldoende leerlingen gaan we voor behoud van de basisschool in onze dorpen.
  In 2023 is de basisschool in Buggenum door het zittende schoolbestuur opgeheven. Op verzoek van de gemeenschap Buggenum en een groot deel van de in Buggenum woonachtige ouders is in 2023 een initiatief voor een openbare basisschool in Buggenum ingediend bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Dit is in overleg met schoolbestuur AKKOORD!-PO gebeurd, gelet op de door ouders/verzorgers van kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 4 jaar afgegeven steunbetuigingen mag het initiatief op een groter dan voor DUO noodzakelijke belangstelling rekenen. Een besluit van de minister wordt uiterlijk 1 juni 2024 verwacht.
  Onder voorwaarde dat de minister positief besluit op het initiatief heeft de gemeenteraad besloten om medewerking te verlenen aan een Buggenumse dependance van de basisschool in Kelpen-Oler in het schooljaar 2024-2025. Ook is door de gemeenteraad al een besluit genomen voor inrichting van de school in Buggenum.

- We zorgen samen met de basisscholen voor een goede onderwijshuisvesting. Daarvoor wordt een integraal huisvestingsplan opgesteld. Daarin wordt ook aandacht besteed aan een goede ventilatie.
  Een IHP biedt een leidraad voor investeringen in de huisvesting, zorgt voor een beleidsmatige en evenwichtige inzet van middelen en biedt een goed vertrekpunt voor het verbinden van opgaven in het sociaal maatschappelijk domein. In 2023 is door de gemeenteraad de Visie op Onderwijshuisvesting vastgesteld. Deze visie vormt de kapstok voor het IHP. In het vierde kwartaal 2023 is aan de hand van de vastgestelde visie gestart met verdere uitwerking en een financiële vertaling daarvan in het IHP. Oplevering en vaststelling van het IHP wordt in Q2 2024 verwacht.

- Met scholengemeenschap St. Ursula worden alternatieven ontwikkeld voor een schoolgebouw op één locatie in Leudal. Dit gebouw wordt multifunctioneel waarbij ook gebruik door bedrijven niet wordt uitgesloten.
  In 2022 en 2023 is de huisvesting van St. Ursula onderzocht. Het onderzoek is in de vorm van scenario's nieuwbouw en vervangende nieuwbouw begin 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

- We moedigen scholen aan om schoolpleinen te vergroenen en uitdagender te maken.
  In Leudal is in 2023 gestart met het groen-blauw maken van de basisscholen in Grathem en Roggel.

Naast de actiepunten uit de Zomernota 2023-2026 zijn in 2023 nog onderstaande actiepunten opgepakt:

- Schoolbestuur Aloysius heeft voor het door haar verzorgde (voortgezet) speciaal onderwijs in Leudal verzocht om uitbreiding van onderwijshuisvesting. Voor de huisvesting in Horn en Heibloem wordt tijdelijk gebruik gemaakt van accommodaties die gehuurd zijn van de firma's Rendiz en Pactum.
  In 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de locatie in Heibloem uit te breiden met tijdelijke onderwijshuisvesting. Realisatie van dit besluit is in voorbereiding. Voor de locatie in Horn wordt voorlopig gewacht op ontwikkelingen met betrekking tot scholengemeenschap St. Ursula en verkoop van het terrein van Pactum. De tijdelijke huurovereenkomst is hiertoe per 1 januari 2024 verlengd.

- Om aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het houden van toezicht op het openbaar onderwijs in de gemeente te kunnen voldoen, is de gemeente in 2023 toegetreden tot het Gemeenschappelijk Orgaan Toezicht Primair Openbaar Onderwijs (GOTPOO). Samen met de gemeenten Beesel, Peel en Maas, Leudal en Horst aan de Maas houdt het GOTPOO toezicht op het bestuur van de Stichting Akkoord! PO. De gemeenteraden zijn vertegenwoordigd in het GOTPOO.

- In 2023 is overleg gevoerd met schoolbestuur Swalm en Roer en COA over noodzakelijk geachte uitbreiding van de basisschool bij het asielzoekerscentrum in Baexem. Voorgesteld is, gelet op de staat van onderhoud van het huidige schoolgebouw, dat voor een termijn van 5 jaren voorzien wordt in uitbreiding van onderwijshuisvesting door middel van een bij de school te plaatsen unit. Tijdens deze periode van 5 jaren zullen gemeente, schoolbestuur en COA werken aan en huisvestingsvisie voor de langere termijn.

- Aanvang 2023 is door de gemeente Leudal t.b.v. medisch kinderdagverblijf "De Heisterkes", Speckerweg 5 in Haelen een aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor een experimenteerstatus Onderwijs Zorg Arrangement (OZA). Op 13-02-2023 is door het ministerie van OC en W de gevraagde experimenteerstatus toegekend voor de periode 1 januari 2023 tot januari 2028. Op grond van de experimenteerstatus is het aantal kindplekken dat voor onderwijs in aanmerking komt vergroot.

Wat heeft dat gekost?

Passende huisvesting onderwijs				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Onderwijshuisvesting	1.380	1.279	1.296	17
Totale Lasten	**1.380**	**1.279**	**1.296**	**17**
Baten				
Onderwijshuisvesting	0	0	-3	-3
Totale Baten	**0**	**0**	**-3**	**-3**
Mutatie reserves	-76	-179	-123	56
Resultaat	***1.304***	***1.100***	***1.171***	***71***

Onderwijshuisvesting BO
Via de gecommitteerde reserve is het restant bedrag van € 26.000 voor tijdelijke ondersteuning onderwijsdossiers overgeheveld naar 2024.

Onderwijshuisvesting VO
Via gecommitteerde reserve is het restant bedrag voor onderzoek huisvesting scholengemeenschap St. Ursula van € 29.900 overgeheveld naar 2024.

2.3.1.2 Via onderwijs sporten

Wat hebben we ervoor gedaan?

De wettelijke zorgplicht van de gemeente omvat het bewegingsonderwijs. Deze wettelijke zorgplicht is uitgewerkt in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en de beleidsregel 'gymnastiek'. De wettelijke zorgplicht van de gemeente heeft geen betrekking op het zwemonderwijs.

Op basis van de wettelijke zorgplicht zorgt de gemeente voor voldoende gelegenheid voor bewegingsonderwijs. In de regel vindt dit plaats door beschikbaarstelling van lokale gym- en sportzalen of sporthal. Waar de gemeente geen eigenaar is van een dergelijke voorziening betaalt de gemeente, conform verordening en beleidsregel, zaalhuur of klokurenvergoeding.

In 2023 is door ontbrekende capaciteit aan binnensportaccommodaties in Heibloem voor de leerlingen van basisschool De Heihorst zaalcapaciteit gehuurd in Meijel. Op basis van de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs wordt het busvervoer van de leerlingen van Heibloem naar Meijel en vice versa betaald. Dit zal ook voor de komende jaren noodzakelijk blijven.

Wat heeft dat gekost?

Via onderwijs sporten				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bewegingsonderwijs	70	119	106	-13
Totale Lasten	**70**	**119**	**106**	**-13**
Baten				
Bewegingsonderwijs	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***70***	***119***	***106***	***-13***

2.3.2 Cultuur

2.3.2.1 Bijdrage cultuur aan gezondheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wegens COVID-19 heeft de gemeente Rijksmiddelen ontvangen voor de instandhouding van de lokale culturele basisinfrastructuur. In 2023 is een gedeelte van deze middelen ingezet voor een steun- en herstelregeling voor de culturele sector. In totaal zijn er 46 aanvragen gehonoreerd, hiervan werden 20 aanvragen gehonoreerd voor misgelopen inkomsten wegens corona en 26 aanvragen voor het herstel van de culturele sector. De aanvragen waren onder andere voor het organiseren van concerten, muziek evenementen, dansactiviteiten, een kunst- en cultuurmarkt en een heemkundedag. Na de coronaperiode is het verenigingsleven weer opgebloeid. In 2023 zijn door deze verenigingen verschillende evenementen georganiseerd. Hieruit is geconcludeerd dat het opstellen van een toekomstvisie voor herstel van de verenigingen als gevolg van corona overbodig was.

- Bibliotheekwerk
  In 2025 wordt de Bibliotheekwet aangepast. De bevorderingstaak van gemeente wordt dan omgezet in een zorgplicht. In afwachting op deze wetswijziging, is de besluitvorming over het bibliotheekbeleid uitgesteld naar 2024.
  Het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) wordt georganiseerd door de bibliotheek. Het IDO is er voor iedereen die moeite heeft met digitale dienstverlening en vragen heeft over het regelen van online zaken. In 2023 is gestart met IDO punten in Horn, Neer, Ittervoort en Ell.

Wat heeft dat gekost?

Bijdrage cultuur aan gezondheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuuraccommodaties	674	1.268	1.367	99
Kunst en cultuur	318	346	302	-44
Media	574	600	600	0
Totale Lasten	**1.566**	**2.214**	**2.269**	**55**
Baten				
Cultuuraccommodaties	-33	-20	-59	-39
Kunst en cultuur	-11	-11	-12	-1
Media	-95	-130	-130	0
Totale Baten	**-139**	**-161**	**-201**	**-40**
Mutatie reserves	-197	-213	-213	0
Resultaat	***1.230***	***1.840***	***1.855***	***15***

Muziek-toneel-zang
Cultuur deelname kinderen en jongeren. In 2022 vond minder muziekonderwijs plaats door Covid-19. De hiervoor verstrekte subsidies zijn daarom deels terugbetaald door de muziekscholen. Dit bedrag ontvingen we in 2023 waardoor er een overschot op het budget voor cultuureducatie is van € 43.782.

Gemeenschapshuizen-dorpshuizen-wijk
Op dit budget is een overschrijding van € 29.900. Dit wordt voor € 17.700 veroorzaakt door hogere energiekosten. De afwijking op de energiekosten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.
Voor de doorontwikkeling van de Heibloem is extra capaciteit € 21.000 ingezet.

Energiecompensatie
Op dit budget is eind 2023 een subsidie vanuit het rijk ontvangen voor noodfonds energie amateursportverenigingen (NEAS). Tijdens het opstellen van de 2e raadsrapportage 2023 was het bedrag nog niet bekend. In totaliteit is € 38.700 ontvangen en ook uitbetaald (niet geraamd) aan verenigingen.
Aan de lastenkant is voor de gemeentelijke regeling energiecompensatie € 226.400 uitgegeven. Dit is € 23.600 lager dan geraamd. Samen met de uitbetaling van de NEAS zijn de lasten € 15.100 overschreden. Deze overschrijding wordt gecompenseerd met de hiervoor genoemde Rijksmiddelen.

2.3.2.2 Cultuur deelname

Wat hebben we ervoor gedaan?
Vanuit de Zomernota 2023-2026 zijn de volgende actiepunten expliciet opgenomen:

- We handhaven het budget voor muziekonderwijs zodat de gemeente 2/3 en de kinderen en jongeren 1/3 van hun opleiding betalen.
  Eind 2022 is de nieuwe subsidieregeling Kunst en Cultuur ingegaan, gebaseerd op de speerpunten van het Kunst- en Cultuurbeleid.

- We intensiveren de inzet van onze culturele combinatiefunctionarissen op scholen.
  De combinatiefunctionaris cultuur heeft in 2023 in basisscholen en kinderopvang de deelname van jeugd aan kunstzinnige en culturele activiteiten bevorderd. Met het organiseren van verschillende activiteiten op scholen hebben jongeren kennis kunnen maken met kunst en cultuur.

- We organiseren een jaarlijkse kunst- en cultuurdag voor kinderen en jongeren.
  In 2023 heeft de gemeente een kunst- en cultuurweekend georganiseerd. Hierbij stond een dag volledig in het teken van kunst- en cultuurbeleving bij kinderen en jongeren. Zij hebben op deze dag kennis kunnen maken met verschillende culturele en kunstzinnige disciplines.

- Met het uitreiken van een jaarlijkse kunst- en cultuurprijs zetten we personen en organisaties in de schijnwerpers.
  In 2023 is gestart met onderzoek naar de uitreiking van een jaarlijkse kunst- en cultuurprijs. Dit onderzoek wordt afgerond in 2024.

- We verdubbelen het budget voor streekgebonden evenementen zodat we samen met verenigingen en bedrijven de leefbaarheid bevorderen en Leudal nog aantrekkelijker maken voor toeristen en recreanten.
  In 2023 is het budget beschikbaar voor evenementen verdubbeld ten opzichte van de jaren ervoor. Hierdoor hebben meer verenigingen en bedrijven een subsidie kunnen ontvangen dan in voorgaande jaren, wat de leefbaarheid in Leudal bevordert en Leudal aantrekkelijker maakt voor toeristen en recreanten. Er zijn in totaal 79 evenementen gesubsidieerd, waaronder o.a. concerten, optredens, (sport)toernooien, (muziek)festivals, Koningsdag en Sinterklaasintochten.

Daarnaast hebben we in maart 2023 de bestuursopdracht 'Ontwikkelen ontmoetingsplekken in Leudal' vastgesteld.
Om te achterhalen hoe het zit met de ontmoetingsplekken in onze gemeente, de bezettingsgraad van de ontmoetingsplekken en wat wenselijk en/of nodig is om tegemoet te komen aan de lokale behoefte is in 2023 een onderzoek gestart om deze benodigde informatie te krijgen. Hierbij is onder meer gekeken naar de situatie per ontmoetingsplek en relevante trends en ontwikkelingen. Ook is er gekeken naar de kwaliteit en duurzaamheid van de ontmoetingsplek. Uiteindelijk gaat dit in 2024 inzicht geven in nieuwe algemeen geldende uitgangspunten voor de bestaande ontmoetingsplekken in onze gemeente.

Wat heeft dat gekost?

Cultuur deelname				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuurondersteuning	138	207	198	-9
Burgerinitiatieven	100	125	105	-20
Totale Lasten	**238**	**332**	**303**	**-29**
Baten				
Cultuurondersteuning	0	0	0	0
Burgerinitiatieven	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-100	-100	0
Resultaat	***238***	***232***	***202***	***-30***

Evenementensubsidie
In 2023 is besloten een bedrag op te nemen van € 100.000 voor evenementensubsidies. Er waren gedurende het jaar meer aanvragen dan verwacht, waardoor het bedrag eind 2023 is opgehoogd met € 25.000. Door het uitblijven van de verwachte aanvragen aan het eind van 2023 is hiervan uiteindelijk nog een restant bedrag over € 20.136.

2.3.3 Sport

2.3.3.1 Bijdrage sport aan gezondheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Lokaal sport- en beweegakkoord.**
  Op 20 juni 2023 is de herijking van het Sport- en Beweegakkoord Leudal vastgesteld met als belangrijkste speerpunten: samen meedoen, gezond actief en vitaal verenigingen.
  Daaropvolgend is op 28 november 2023 de Subsidieregeling Sport en Beweegakkoord gemeente Leudal vastgesteld, waarbij over de jaren 2023 t/m 2026 een jaarlijkse bijdrage is vastgesteld. Over 2023 bedroeg deze bijdrage € 26.847 die besteed is aan 6 aanvragen van sportverenigingen, een gedeeltelijke overheveling naar 2024 en coördinatorkosten.

- **Behoefteonderzoek binnenzwemwater Leudal**
  In 2023 is het behoefteonderzoek naar binnenzwemwater in Leudal opgestart met oriënterende gesprekken met de huidige aanbieders, Laco/Sportfondsen en vakantiepark De Leistert.
  Dit heeft nog niet geleid tot aanwending van het beschikbare budget van € 13.000.
  De oriënterende gesprekken worden in 2024 voortgezet met een op te stellen toekomstvisie waarvoor dit budget wordt aangewend.

- **MicoSport**
  In 2023 is MicoSport getaxeerd en is gesproken over een grondverkoop. Dit is echter nog niet afgerond. Met De Leistert is afgesproken dat in 2024 geen huur meer wordt betaald voor de locatie.

Wat heeft dat gekost?

Bijdrage sport aan gezondheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Sportbeleid	534	614	616	2
Buitensport	1.474	1.372	1.413	41
Binnensport	995	1.110	1.696	586
Totale Lasten	**3.003**	**3.096**	**3.725**	**629**
Baten				
Sportbeleid	-93	-337	-340	-3
Buitensport	-256	-289	-294	-5
Binnensport	-161	-201	-607	-406
Totale Baten	**-510**	**-827**	**-1.241**	**-414**
Mutatie reserves	-120	-148	-135	13
Resultaat	***2.375***	***2.120***	***2.350***	***230***

Tennisbanen
Door minder noodzakelijke reparatiewerkzaamheden aan de hekwerken en minder snoei- en rooiwerkzaamheden rondom de sportparken zijn de lasten € 18.900 lager. Vanwege weersomstandigheden (bijvoorbeeld stormschades) zijn dergelijke uitgaven moeilijk in te schatten.

Groene sportterreinen
In verband met minder onderhoud en minder reparatiewerkzaamheden dan voorzien door minder noodzakelijke reparatiewerkzaamheden aan de hekwerken en minder snoei en rooiwerkzaamheden rondom de sportparken zijn de lasten € 34.000 lager.
Dergelijke uitgaven zijn vaak moeilijk in te schatten omdat de weersomstandigheden (eventuele stormschades) ook van invloed kunnen zijn, en dus jaarlijks kunnen verschillen.
Door gestegen energietarieven zijn de energiekosten € 61.000 hoger dan begroot.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

Sporthallen
Door gestegen energietarieven zijn de energiekosten € 53.000 hoger dan begroot.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

Sport- en gymzalen
Door gestegen energietarieven zijn de energiekosten € 62.000 dan geraamd.
De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

Zwembaden
De specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ) is budgetneutraal uitgevoerd. Daarnaast wordt €13.000 overgeheveld naar 2024 voor het onderzoek 'toekomst zwembaden'.

2.3.4 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	Jaarlijkse toevoeging	40	40	
T	Onderwijshuisvesting Ortolaan/Widdonck	I	nieuw te vormen reserve	1.714	1.714	
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		69	-69
			Totaal toevoegingen	**1.754**	**1.823**	**-69**
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-402	-402	
O	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	Afschrijvingen	-5	-5	
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	Aflossingen	-27	-27	
O	Algemene reserve	I	nieuw te vormen reserve Onderwijshuisvesting Ortolaan/Widdonck	-1.714	-1.714	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-247	-247	
			Totaal onttrekkingen	**-2.395**	**-2.395**	

2.3.5 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
1e Inrichting/onderwijsleerpakket OB Buggenum	158	0	158	
Kindcentrum Leudal West	9.870	799	9.071	
Kindcentrum Leudal West: aankoop locatie	410	410	0	
Onderwijshuisvesting de Ortolaan.de Widdonck	1.714	4	1.710	
Park Leudal Oost: voorbereidingskrediet	100	82	18	
Raamkrediet investeringen buitensport	198		198	
Vervanging gymtoestellen	99	83	16	16
LED-verlichting voetbalvelden en evenemententerrein Roggel	152	118	34	34
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler	5.451	5.147	305	
Sportpark Maasveld Neer: realisatie	1.000	384	616	
Sportpark Maasveld Neer: wieleromgeving	1.570		820	
	-750			
LED-verlichting RKVB Baexem	62	62	0	
LED-verlichting KSV Horn	66	67	0	
LED-verlichting TC Baexem	39	40	0	
Dorpshuis Neeritter	180	99	81	
	20.319	**7.294**	**13.025**	**50**

't Maasveld

Middels het aannemen van een amendement heeft de gemeenteraad op 12 december 2017 besloten om een krediet van in totaal € 1.500.000 ter beschikking te stellen voor de realisatie van de Open Club en de renovatie van de bestaande spantenhal. Tegelijkertijd heeft de gemeenteraad het college opgedragen medewerking te verlenen aan de realisatie van de Veilige Wieleromgeving op het Sportpark. Dat laatste heeft geleid tot een raadsbesluit d.d. 30 juni 2020 waarbij besloten werd een investeringskrediet ter beschikking te stellen van € 1.570.000,00 , bestaande uit een subsidiebijdrage van de provincie ten bedrage van € 750.000 en een investeringsbijdrage van de gemeente van € 820.000.
In 2023 is een tweede fase van de herinrichting van het Sportpark uitgevoerd en is het ontwerp van het facilitair gebouw opgepakt. Ter afronding van het ontwerp is een aanbestedingsprocedure gestart om alvast samen met een aannemer het ontwerp te optimaliseren qua techniek en duurzaamheid.

Tegen het bestemmingsplan 'Uitbreiding Sportpark Maasveld' is een beroepschrift ingediend. De zitting bij de Raad van State vindt plaats in 2024. Om die reden hebben we een projectduurverlenging ingediend bij de provincie in het kader van de subsidies voor de Veilige Wieleromgeving.

Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler

Deze investering is bij jaarrekening 2022 afgesloten, maar de definitieve SPUK Sport afrekening over 2022 is nog niet ontvangen.

2.3.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2022	51,7	RIVM - Zorgatlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

2.4 Samenleving

Wat hebben we bereikt?

We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om de transformatie van het sociaal domein vorm en inhoud te geven. Aan de hand van de succesfactoren en knelpunten van het huidige beleid, bouwen we steeds aan een duurzame innovatie binnen het sociaal domein.
In het afgelopen jaar hebben we onder andere onderstaande ambities weten te bereiken:

- Het opstellen en vaststellen van het Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027, dat bijdraagt aan de effecten en doelen van de sociale basis uit onze zomernota;
- Uitvoering aan het project Zero Based Budgetting waarbij een resterende taakstelling is afgeboekt;
- Gestart met de woonzorganalyse op Midden Limburgs niveau. Dit leidt in 2024 en verder tot een visie op het woonzorgaanbod binnen onze gemeente;
- Uitbreiding van het aantal praktijkondersteuners huisartsen (POH);
- En binnen de Participatiewet hebben we tot 2 keer toe Energietoeslagen en een algemene toeslag gemeente (€250) uitgekeerd.

Binnen dit programma hebben onze (behaalde) ambities betrekking op onderstaande maatschappelijke effecten gehad:

- Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.
- Meer inwoners doen mee in een inclusieve samenleving.
- Inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig.
- Meer zelfredzame maatschappij.

Bovenstaande maatschappelijke effecten zijn vertaald naar onderstaande beleidsdoelen, met andere woorden, waar hebben we ons op gericht om deze maatschappelijke effecten te behalen?

1. Meer kwetsbare inwoners blijven op een veilige en verantwoorde manier (langer) zelfstandig wonen;
2. Meer jeugdigen groeien gezond en veilig op en krijgen gelijke kansen talenten te ontwikkelen;
3. Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl;
4. Meer inwoners ontwikkelen en benutten hun talenten;
5. Het waarborgen van een zo veilig mogelijke leefomgeving;
6. Bevorderen van de leefbaarheid en de sociale cohesie van de maatschappij.

Deze bovenstaande effecten en doelen hebben betrekking op de hierna volgende beschreven onderwerpen en thema's binnen het programma Samenleving.

Samenwerking Midden-Limburg (West)
Het afgelopen jaar is geïnvesteerd in de samenwerking tussen de gemeente Leudal, Nederweert en Weert (Midden-Limburg West) en in de samenwerking met de gemeenten Midden-Limburg Oost en Noord-Limburg.
In Midden-Limburg is planmatig gestuurd op samenhang, resultaten en nieuwe ontwikkelingen die hieronder verder beschreven staan.

In 2023 zijn bijvoorbeeld de regionale activiteiten Wmo en Jeugdhulp volgens het opgestelde regionaal Programmaplan sociaal domein uitgevoerd. Het afgelopen jaar hebben de ambtelijke en bestuurlijke overleggen over de regionale samenwerking geleid tot een verkenning van de samenwerking gericht op bedrijfsvoering tussen de Midden-Limburgse gemeenten. Verder zijn de activiteiten gericht op het inrichten van een dashboard sociaal domein en harmonisatie ICT. Ook in 2023 heeft een traject gelopen met de gemeenten van Midden-Limburg en het CJG om samen tot nieuwe afspraken te komen over sturings- en verantwoordingsinformatie en frequentie van aanlevering, gebaseerd op de regionale beleidsplannen. Met de subsidiebeschikking 2024 is aan het CJG opdracht gegeven om de verantwoording volgens de nieuwe afspraken te laten plaatsvinden. Met betrekking tot de harmonisatie binnen de uitvoering Wmo is er voor gekozen om dit te laten verlopen door een bredere samenwerking van de gemeenten op actuele thema's.

Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027
De gemeenteraad heeft in november 2023 het Regionaal Beleidsplan Sociaal Domein 2024 tot en met 2027 vastgesteld. Met dit plan zijn wederom de visie, maatschappelijke effecten en de doelen voor de komende jaren vastgesteld (zie hierboven beschreven). De afgelopen vier jaar hebben de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert samengewerkt aan de transformatie van het sociaal domein. De visie, maatschappelijke effecten en doelen waaraan gewerkt is zijn al eerder beschreven in het regionale Beleidsplan Sociaal Domein Midden-Limburg West (MLW) 2020 t/m 2023. Lokaal is gerapporteerd over de voortgang van het beleidsplan.
Het Beleidsplan Sociaal Domein 2024 tot en met 2027 bouwt voort op het vorige beleidsplan sociaal domein en zal blijven bijdragen aan de eerder beschreven effecten en doelen.

Duurzaam evenwicht sociaal domein
Binnen het sociaal domein resteerde begin 2023 een taakstelling van circa € 424.000 structureel vanaf 2026. Door een 'cocktail' van maatregelen, onder andere het normaliseren en de-medicaliseren van de jeugdzorg, het strenger indiceren van aanvragen in het kader van de Wmo, het afschalen van Wmo maatwerk naar inzet in het voorliggend veld en het doorvoeren van het woonplaatsbeginsel is de bijgestelde taakstelling structureel gerealiseerd. Daarnaast hebben we in 2023 de begroting conform het Zero Based Budgetting opgesteld, zodat zowel de financiële aspecten als ook de beleidsmatige aspecten tegen het licht zijn gehouden. Dit heeft geresulteerd in het uiteindelijk doorhalen van de taakstelling. Dit geheel heeft bijgedragen aan onder andere;
- Inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig.
- Waarborgen van laagdrempelige, duurzame en structureel betaalbare zorg.
- Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.

- Beleid nieuwe aanbieders: De lijn om terughoudend om te gaan met de vestiging van nieuwe aanbieders in onze gemeente vanwege de aanzuigende werking is in 2023 doorgezet. De nieuwe contracten binnen Wmo en Jeugd zijn hier een onderdeel van. Ook het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet heeft hier invloed op. Namelijk, de gemeente waar de jeugdige vandaan komt, betaalt nu de kosten en niet meer de gemeente waar de jeugdige verblijft en staat ingeschreven. Dit laatste kwam met name in onze gemeente veel voor.

- Samenwerking jeugdhulp-onderwijs: Deze samenwerking was het afgelopen jaar vooral gericht op de besteding van de NPO-middelen en het steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl samen met het onderwijs. Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een (niet-structureel) investeringsprogramma van het Rijk in scholen en gemeenten om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Een deel van de gemeentelijke middelen is ingezet voor interventies ter bevordering van de weerbaarheid van jongeren. Hiermee worden de algemene ontwikkeling en het functioneren van jongeren versterkt en de kans op problemen verminderd. Op deze manier is er geïnvesteerd in het versterken van het voorliggend veld.

- Kansrijke Start: Het actieprogramma Kansrijke Start benadrukt het belang van de eerste 1.000 dagen voor een goede start van het leven en zo ook op latere leeftijd gezonder en veiliger te zijn. De wijze waarop de regio Noord en Midden-Limburg invulling heeft gegeven aan Kansrijke Start is uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsplan 2020-2026. Onder Kansrijke Start vallen deelprojecten. 'Nu niet zwanger' (ondersteuning kwetsbaren in het bewust maken van een keuze rondom kinderwens), VoorZorg (intensieve begeleiding aanstaande moeders met meerdere problemen) en Centering Zwangerschap (medische controles aanvullen met interactief leren over gezondheid en preventies). Er is meer vraag dan de vorig jaar regionaal ingekochte 30 trajecten VoorZorg die een positief effect hebben op de preventie en het voorliggende veld.

- Verwerving Jeugd: Met betrekking tot jeugdhulp zijn de meeste aanbestedingen afgerond. Alleen voor het segment Ambulante hulpverlening/dagbehandeling en dagbesteding is gedurende het jaar geïnvesteerd in de implementatie van deze nieuwe aanbesteding. Voor behandeling met verblijf zijn de nieuwe contracten ingegaan per 1 januari 2023. De inzet van deze nieuwe contracten heeft bijdragen aan het leveren van betere en passende ondersteuning voor onze jongeren en het waarborgen van laagdrempelige, duurzame en structureel betaalbare zorg.

- Verwerving Wmo:
  Hulp bij het huishouden
  De nieuwe contracten voor deze Wmo maatwerkvoorziening zijn vanaf 1 januari 2023 gestart. Naast het reguliere werk moest de toegang zich ook richten op de vele herindicaties voor hulp bij het huishouden. Een intensieve omzetting van de oude werkwijze (profielen) naar de nieuwe werkwijze (urenindicaties).
  Wmo Begeleiding
  Het afgelopen jaar is er veel tijd besteed om te komen tot nieuwe contracten voor de maatwerkvoorziening Wmo Begeleiding. Deze samenwerking heeft plaatsgevonden met de MLW gemeenten, maar ook hebben we de samenwerking gezocht met de MER gemeenten.
  De inzet van deze nieuwe contracten heeft bijgedragen aan het leveren van betere en passende ondersteuning voor onze inwoners en het waarborgen van laagdrempelige, duurzame en structureel betaalbare zorg. Vanaf 1 januari 2024 jl. zijn we gestart met de nieuwe contracten voor Wmo begeleiding.

- Participatiewet
  In 2023 is gewerkt aan het tijdig en correct betalen van uitkeringen. Daarnaast waren we intensief bezig met de uitvoering van het armoedebeleid aan de hand van het door de raad vastgestelde uitvoeringsplan dat aansluit op het beleidsplan Armoedebeleid

Samenleving				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	38.259	42.774	43.700	926
Baten	-8.615	-13.295	-14.828	-1.533
Mutatie reserves	-162	-1.166	-997	169
Resultaat	***29.482***	***28.313***	***27.875***	***-438***

2.4.1 Gezondheid

2.4.1.1 Bewustwording van invloed levensstijl

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben projecten uitgevoerd voor zowel jongeren als volwassenen. Zo hebben we onder meer uitvoering gegeven aan projecten uit het Leefstijlakkoord. Hiervoor was in 2023 een uitvoeringsbudget van € 20.000 beschikbaar. Dit budget is besteed aan het schooltuinen- plus project (soepproject) op scholen en aan de uitvoering van activiteiten door KERNgezond. Deze projecten dragen bij aan de doelstelling "Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl/Inwoners blijven zo lang mogelijk in positieve gezondheid" van programma 4 uit de Zomernota 2023-2026. Door deelname aan projecten als Kansrijke Start zetten we in op preventie, een gezonde start al vanaf 9 maanden voor de geboorte. Preventie draagt bij aan structureel betaalbare zorg (doelstelling 2 programma 4 Zomernota 2023-2026) en aan het gezond en veilig opgroeien van jongeren (doelstelling 3 programma 4 Zomernota 2023-2026). Op het gebied van mentale gezondheid namen we deel aan het Zelfmoordpreventienetwerk. Hiermee dragen we onder meer bij aan het doorbreken van het taboe op depressiviteit en suïcidale gedachten, waardoor (eerder) hulp kan worden ingeschakeld. Samen met Bureau Negen werkten we aan valpreventie, waardoor ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en minder hulp nodig is (doelstelling 1, inwoners blijven zo lang mogelijk in positieve gezondheid).

Wat heeft dat gekost?

Bewustwording van invloed levensstijl				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bescherming gezondheid	1.423	1.747	1.693	-54
Totale Lasten	**1.423**	**1.747**	**1.693**	**-54**
Baten				
Bescherming gezondheid	0	-247	-247	0
Totale Baten	**0**	**-247**	**-247**	**0**
Mutatie reserves	-15	-17	-17	0
Resultaat	***1.408***	***1.483***	***1.428***	***-55***

Bescherming gezondheid
Het overschot van € 54.000 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2023 regionaal een subsidie is ontvangen voor Voorzorg en Kansrijke Start. Daardoor heeft de gemeente geen factuur ontvangen voor deze onderdelen en was het budget van € 39.071 niet nodig. Dit was bij de tweede raadsrapportage nog niet bekend.

2.4.2 Maatschappij

2.4.2.1 Versterken samenredzaamheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onderstaande instrumenten dragen bij aan het vergoten van de zelfredzaamheid van inwoners, meer inwoners doen mee in een inclusieve samenleving en inwoners krijgen betere en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig.

AMW-ML
Het AMW-ML is een belangrijke partner en heeft ook het afgelopen jaar ingezet op laagdrempelige hulpverlening waarbij de mogelijkheden van de cliënt en zijn netwerk centraal staat. AMW-ML biedt samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg (CJG-ML) een brede basisondersteuning op het gebied van opgroeien en opvoeden en zelfstandig functioneren. AMW-ML werkt samen met diverse organisaties (Synthese, Proteion) en is actief op diverse (preventieve) maatschappelijke thema's zoals armoedebestrijding en vroegsignalering, maatjesproject en thuisadministratie. Daarnaast bieden ze onafhankelijke cliëntondersteuning aan.

Onzekere factoren op het gebied van gezondheid, financiën (stijgende prijzen) en veiligheid maken dat het nog moeilijker is om in te schatten wat de vraag van de cliënten zal zijn. AMW heeft het afgelopen jaar ook meer ingezet op hun communicatie en bereik naar buiten toe. HIerdoor is het AMW laagdrempeliger benaderbaar. Het AMW zet zich vooral in op meerdere effecten en doelen zoals zelfregie, preventie, ontwikkelen van het talent van een jeugdige, ruimte voor het ontmoeten en de arbeidsparticipatie.

Synthese
Synthese is een belangrijke maatschappelijke partner binnen de gemeente Leudal vanwege haar rol bij het bevorderen van de sociale cohesie en het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen. In 2023 heeft Synthese ingezet op het versterken van het netwerk met maatschappelijke ketenpartners. Synthese staat onder andere doorlopend aan de lat voor de uitvoering van het opbouwwerk, ondersteunen/werven van vrijwilligers, armoede aanpak, aanpak van eenzaamheid, dementievriendelijk Leudal, jongerenwerk, alcohol en drugspreventie, ondersteuning van mantelzorgers en preventieve huisbezoeken.

Uitbreiding jongerenwerk Synthese
In 2023 verhoogden we het aantal uren van de jongerenwerker in onze gemeente. Synthese heeft dit ingezet door onder andere deelname aan het project NIX18, het organiseren van activiteiten en het voeren van individuele gesprekken met jongeren. Daarnaast is een start gemaakt om de zichtbaarheid van het jongerenwerk op basisscholen te versterken door onder andere het geven van gastlessen over bijvoorbeeld omgaan met geld, cybercriminaliteit, positieve gezondheid en dementie. Hier zijn zo'n 640 jongeren mee bereikt. Ook zijn er lessen gegeven aan docenten op het gebied van positieve gezondheid. In 2024 is het de bedoeling om dit verder uit te breiden. Ook is Synthese in 2023 gestart met het openen van een jongerencentrum, waar een tweewekelijkse inloop voor jongeren wordt gefaciliteerd om in te zetten op talentontwikkeling en ontmoeting. De gemiddelde deelname per inloop ligt momenteel rond de 10 jongeren. In 2024 willen we het jongerencentrum verder gaan benutten door de opstart van 'Join Us' en op deze manier meer jongeren bereiken. Er zijn in 2023 35 straatrondes gemaakt door de jongerenwerker. Er zijn 18 keer jongeren aangetroffen bij ontmoetingsplekken, waarbij de jongerenwerker het gesprek is aangegaan over onder andere afval, werk/school, middelengebruik, relaties/ruzies en vrije tijd.

Welzijn op recept
Onder andere Synthese en AMW hebben zich in 2023 ingezet voor welzijn op recept om de hoge druk bij de huisartsen aanzienlijk te verminderen bij 3 huisartsen. In de pilotfase in 2022-2023 zijn 72 patiënten doorverwezen door 2 huisartsenpraktijken naar Synthese en AMW (de cijfers van 1 huisarts is niet meegenomen, omdat deze later is aangesloten). Hiermee is de vooraf gestelde doelstelling van 70 patiënten behaald. De contactfrequentie van de doorverwezen patiënten is na 1 jaar met 37,5% gedaald. Hiermee is de doelstelling van 10% ruim behaald. Het is de bedoeling om welzijn op recept in 2024 verder te gaan uitbreiden door de implementatie bij meer huisartsenpraktijken.

Wat heeft dat gekost?

Versterken samenredzaamheid				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Maatschappij algemeen	595	464	447	-17
Welzijnswerk	690	584	598	14
WMO advisering	6	6	8	2
Totale Lasten	**1.291**	**1.054**	**1.053**	**-1**
Baten				
Maatschappij algemeen	0	0	0	0
Welzijnswerk	0	0	-1	-1
WMO advisering	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**-1**	**-1**
Mutatie reserves	-15	-6	9	15
Resultaat	***1.275***	***1.047***	***1.060***	***13***

Welzijnswerk jeugd
Het budget van € 15.000 voor behoefte onderzoek jeugd is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2024.

2.4.3 Ondersteuning

2.4.3.1 Beter passende ondersteuning

Wat hebben we ervoor gedaan?

Oekraïense vluchtelingen
In 2023 was er een gemeentelijke opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen in Haelen (80 plekken). De opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen in Ittervoort (11 plekken) is gesloten per 1 april.
In 2023 zijn er 140 vluchtelingen opgevangen in de particuliere opvang. Hiervan zijn er uiteindelijk 54 in 2023 weer vertrokken uit onze gemeente.
Voor alle Oekraïense vluchtelingen verblijvend in Leudal heeft de gemeente de taak om in onderwijs, leefgeld en zorg te voorzien.
Voor onderwijs voor de kinderen is zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande regelingen en voorzieningen. Voor volwassenen zijn er in samenwerking met Bibliocenter, Gilde Educatie en vrijwilligers van St. Ursula Horn taallessen gestart.
Daarnaast is een groot aantal volwassenen door de gemeente begeleid naar werk.
In samenwerking met Vluchtelingenwerk is er op de gemeentelijke opvanglocatie een wekelijks spreekuur. Ook zijn er verschillende tolken en vrijwilligers actief in de alledaagse begeleiding van de vluchtelingen wonend op de gemeentelijke opvanglocatie.

Wmo
In 2023 zijn we gestart met de nieuwe contracten voor hulp bij het huishouden en het inzetten van de structurele overleggen met de grootste aanbieders. Daarnaast hebben we ons in 2023 nog volop gericht op de verwerving Wmo Begeleiding waar de nieuwe contracten per 1 januari 2024 zijn ingegaan. Om meer inzicht te krijgen in het geheel van de toegang en de nieuwe werkwijze hebben we een (regionaal) vervolg gegeven aan de (data)rapportages binnen de Wmo. Dit maakt de eerste lokale en regionale inzichten en feitelijkheden binnen de Wmo zichtbaar. Hierdoor hebben we meer sturing kunnen geven aan de inzet voor passende en betere ondersteuning, zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig. Het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners bevordert de leefbaarheid en de sociale cohesie in de samenleving.
Toegang Wmo
De toegang bepaalt een groot gedeelte van het gebruik aan voorzieningen (indicaties). Ook is de toegang een draaiknop in het terugverwijzen van ondersteuningsvragen die in het voorliggende veld moeten worden opgepakt, alsmede in het tijdig afschalen van ondersteuning die ook door lichtere vormen worden vervangen. Met de implementatie van de nieuwe verwerving sinds 2023 krijgt de toegang een betere positie zodat zij een belangrijke rol pakken in het behalen van de (preventieve) doelstellingen. Naast de reguliere taken heeft de toegang zich ook zeer intensief ingezet om de grote wachtlijsten terug te dringen binnen de Wmo. Dit heeft er toe geleid dat de wachtlijsten van 9 naar 2 weken zijn teruggedrongen.

Hulp bij het huishouden en begeleiding volwassenen
De invoering van het abonnementstarief ingaande 1 januari 2019 gaat gepaard met een blijvende aanzuigende werking met betrekking tot maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Concreet heeft zich dit vertaald in een toename van het aantal meldingen en aanvragen binnen de Wmo. Met name op het gebied van huishoudelijke hulp zien we een lichte maar blijvende stijging van de aanvragen.
Leudal had gemiddeld in 2023 7 cliënten (2%) meer dan in 2022 voor begeleiding zorg in natura.
In 2023 waren er gemiddeld 43 cliënten (5%) met een indicatie meer dan in 2022 voor hulp bij het huishouden zorg in natura.

Opvang en beschermd wonen volwassenen
Ook is er in 2023 hard gewerkt aan de regionale samenwerking met betrekking tot de taken van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze taken maken onderdeel uit van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo).
De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor een gezamenlijk regionale beleidsagenda opgesteld met daarbij regionale uitvoeringsafspraken. Hierdoor blijft de kwaliteit en continuïteit van deze dienstverlening gewaarborgd binnen iedere gemeente. Dit plan met regionale uitvoeringsafspraken is ook door onze gemeente vastgesteld en zorgt ervoor dat de gemeente Leudal de toegang lokaal zal blijven organiseren, ook in de aankomende jaren. Deze taken hebben invloed op onze inzet van passende en betere ondersteuning, meer jeugdigen groeien gezond en veilig op en krijgen gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen.

Jeugd
Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
Het CJG (is samen met AMW) een brede basishulpverleningsorganisatie en eerste aanspreekpunt, namens de gemeente Leudal, waar inwoners vrije toegang hebben tot ondersteuning bij vragen rond opgroeien, opvoeden en zelfstandig functioneren. Het CJG ontvangt subsidie voor de volgende activiteiten: Preventie en informatie, Consultatie, advies en lichte opvoedondersteuning; Ambulante jeugdhulp; Toegang naar individuele voorziening; Toeleiding naar gedwongen kader; Verbinding met scholen, kinderopvang en (huis)artsen; en Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams. Het CJG heeft bijgedragen aan meerdere effecten en doelen die beschreven staan in de zomernota, denk bijvoorbeeld aan preventie, inzetten op de ontwikkeling en het talent van jeugdigen door een zo passend mogelijk zorgaanbod te creëren.

Praktijkondersteuners huisartsen Jeugd
De POH-Jeugd heeft geleid tot een verbetering van de hulpverlening aan jeugdigen en hun gezin. Het vroegtijdig signaleren levert uiteindelijk ook besparingen op. De effectiviteit is landelijk aangetoond. Daarnaast vermeldt de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 dat huisartsen een belangrijk toegangskanaal voor jeugdhulp zijn.

In 2022 is na een succesvolle pilot praktijkondersteuners huisartsen jeugd in Leudal, Nederweert en Weert besloten om POH-Jeugd uit te breiden en regulier in te zetten in huisartsenpraktijken. In Leudal is in 2022 gestart met twee praktijken. In 2023 is dit uitgebreid met nog eens drie praktijken voor in totaal 20 uur per week. Omdat de POH Jeugd is opgenomen als één van de maatregelen die moet bijdragen aan de transformatie en de financiële beheersbaarheid in de landelijke Hervormingsagenda 3.0, het plan van aanpak Duurzaam evenwicht in het sociaal domein en de gemeentelijke Zomernota 2023-2026, is ambtelijk afgesproken om binnen de gemeente Leudal uit te breiden in hetzelfde ritme, waarbij het in 2024 gaat om drie nieuwe uitbreidingen. Dat betekent dat het CJG extra subsidie ontvangt om de uitbreiding praktijkondersteuners huisartsen Jeugd te bekostigen.

Regionaal Expertteam Midden-Limburg (RET)
Elke gemeente is wettelijk verplicht een expertteam in te zetten. Er is gekozen om dit vorm te geven in een samenwerking met andere gemeenten. In 2023 is het samenwerkingsconvenant getekend door de jeugdregio's Midden-Limburg Oost en West. Het RET bestaat uit een groep gedragswetenschappers van de grootste aanbieders en de belangrijkste toegangen aangestuurd door een onafhankelijk voorzitter. Het RET heeft als doel de meest complexe (en vastgelopen) problematieken van jeugdigen op te pakken en te zorgen voor een maatwerkoplossing. In het najaar van 2023 heeft een evaluatie plaatsgevonden. In 2023 zijn er 54 casussen aangemeld, waarvan 3 casussen uit Leudal, bij en opgepakt door het RET. Door de inzet van het RET heeft dit geresulteerd tot een betere passende ondersteuning en dat heeft bijgedragen aan het meer gezond en veilig op kunnen groeien van jeugdigen die vervolgens ook gelijke kansen krijgen om hun talenten te kunnen ontwikkelen.

Pilot Lokaal Behandelteam
Het behandelteam bestaat uit behandelaren van zeven aanbieders (Mutsaersstichting, MetGGZ, PGZ, Vincent van Gogh, Pactum-Zuid, PSW, Koraal). De behandelaren worden vanuit de moederorganisaties in een lokaal gezamenlijk team gepositioneerd. Dit team gaat aanvullend en in samenwerking met het CJG lokaal behandeling bieden aan jeugdigen. Door de samenwerking met het CJG, kan vaker volstaan worden met door het CJG geleverde (goedkopere) ambulante basisjeugdhulp. Het behandelteam kan direct de juiste behandeling inzetten en in samenwerking met het CJG lokaal beter afschalen, wat leidt tot het effectiever inzetten van gespecialiseerde jeugdhulp (betere en passende ondersteuning) en een afname van de kosten (duurzame en goedkopere inzet van zorg). De projectkosten worden betaald uit de middelen voor innovatie beschikbaar gesteld door de gemeenten Nederweert en Weert. De kosten van behandeling worden in plaats van achteraf (door middel van beschikking, facturatie en betaling) vooraf gefinancierd en vervolgens afgerekend.

Participatiewet
Onderstaande instrumenten worden ingezet om de zelfredzaamheid van inwoners te laten vergroten en om ze te laten participeren in de onze samenleving.

Levensonderhoud
In 2023 is ingezet op de verlaging van het aantal te verstrekken uitkeringen, door het verhogen van de uitstroom naar reguliere banen en door het stijgen van banen met loonkostensubsidie. Echter is in 2022 sprake geweest van een dip in de economische ontwikkeling. Dit heeft in 2023 negatieve gevolgen gehad voor het uitkeringsbestand. Het uitkeringsbestand is gestegen van 323 naar 327. In 2023 heeft een uitstroom van 104 plaatsgevonden waarvan 26 personen naar werk. Het aantal banen met een loonkostensubsidie is in 2023 wel gestegen van 75 naar 79. In 2023 zijn een aantal mensen uitgestroomd, maar er is ook weer instroom in de loonkostensubsidie geweest.

Inburgering
30 mensen zijn met inburgering gestart in 2023. Zie MensOntwikkelbedrijf (MOB) voor taallessen en Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)

Armoede
Per 1 januari 2023 is de inkomensgrens voor de minimaregelingen verhoogd van 120% naar 130% van de bijstandsnorm. Hiervoor zijn door de raad extra middelen beschikbaar gesteld. 747 aanvragen voor bijzondere bijstand zijn ingediend. Als gevolg hiervan is de subsidieregeling Meedoen gemeente Leudal 2022 gewijzigd.

In 2022 is door de Rijksoverheid de energietoeslag in het leven geroepen voor huishoudens die onder het bestaansminimum vallen. In 2022 is gestart met de uitvoering hiervan, dit is afgerond in 2023. In totaal waren dit 927 uitkeringen. Ook in 2023 konden huishoudens gebruik maken van de energietoeslag. De uitvoering hiervan is gestart in 2023 en loopt door in 2024. De middelen die hiervoor zijn ontvangen worden doorgezet naar 2024.

In 2022 konden huishoudens met een inkomen tot 150% van het sociaal minimum een eenmalige uitkering van € 250,- ontvangen via een lokale regeling. De uitvoering hiervan liep door in 2023. In totaal zijn 1492 uitkeringen verstrekt.

In 2023 is daarnaast de beleidsregel individuele bijzondere bijstand energiekosten vastgesteld. Ook hier zijn extra middelen voor beschikbaar gesteld door uw raad. Op basis van deze beleidsregel zijn 5 uitkeringen toegekend. Deze beleidsregel is per 1 januari 2024 vervallen.

Het Financieel Informatie Punt (FIP) ondersteunt bij financiële aanvragen om het gebruik van voorzieningen terug te dringen en de zelfredzaamheid te vergroten. In 2023 is een FIP gestart in Grathem bij het Repaircafé. Daarnaast is ook een FIP gestart bij het MensOntwikkelbedrijf. De aantallen inwoners die gebruik maken van het FIP stijgen. Onderzocht wordt of uitbreiding op meerdere plekken mogelijk is.

Het uitvoeringsprogramma minima- / armoedebeleid 2023-2025 is vastgesteld. Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma heeft in juni 2023 een armoedeconferentie plaatsgevonden. Tijdens deze conferentie is feedback opgehaald bij partners die vertaald is naar concrete acties op het gebied van samenwerking met externe partners en preventie. Belangrijkste uitkomst was dat de lokale en regionale partijen die werkzaam zijn op het gebied van armoede elkaar regelmatig willen ontmoeten tijdens netwerkbijeenkomsten. Een tweede belangrijk punt was dat de verschillende instrumenten meet elkaar moeten worden verbonden. Komend jaar zullen deze acties uitgevoerd gaan worden. Zo is recent een netwerkbijeenkomst in Leudal georganiseerd.

In mei 2023 is gemeente Leudal aangesloten bij het Volwassenenfonds. Hiermee kan sport en cultuur mogelijk gemaakt worden voor volwassenen met een laag inkomen. Uw raad heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast vindt financiële ondersteuning plaats via de Stichting Leergeld Leudal-Maasgouw, de Jeugdfondsen Sport en Cultuur voor de jongeren en middels de bijzondere bijstand voor de overige doelgroepen. Een eventuele groei van de deelname aan deze instrumenten is nog niet in beeld. Deze cijfers zijn medio 2024 bekend.

Het gebruik van de bijzondere bijstand blijft nagenoeg gelijk. Er is sprake van een lichte stijging. Voor de komende jaren is het belangrijk om te onderzoeken welke acties nodig zijn om het beroep op de regelingen te laten stijgen. De netwerkbijeenkomsten kunnen hierbij worden ingezet.

Stichting Urgente Noden (SUN)
In 2023 is gestart met de oprichting van een SUN noodhulpbureau Midden-Limburg. Dit is een samenwerking tussen de gemeenten Nederweert, Roerdalen, Echt-Susteren, Maasgouw en Leudal. Inwoners met urgente noden uit de samenwerkende gemeenten die niet (of niet tijdig) een beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening kunnen terecht bij SUN Midden-Limburg. SUN is er daarmee voor inwoners die tussen wal en schip zijn geraakt en/of in de armoedeval raken. Door de ondersteuning van SUN wordt de kwaliteit van leven voor inwoners met urgente noden verbeterd. Recent zijn bestuursleden gestart met hun werkzaamheden en is de oprichtingsakte getekend. Twee van deze bestuursleden zijn afkomstig uit de gemeente Leudal. Het noodhulpbureau wordt operationeel in 2024 en zal bijdragen aan de arbeidsparticipatie binnen onze gemeente.

Schuldhulpverlening
We willen mensen tijdig bereiken om zware financiële problemen te voorkomen. Daarom is de samenwerking met Synthese, Plangroep en het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) geïntensiveerd.
In 2023 zijn we gestart met de inzet van saneringskredieten. Door de inzet van een saneringskrediet heeft de schuldenaar nog maar één schuldeiser die afbetaald moet worden en ontstaat er dus sneller schuldenrust bij de schuldenaar. Hierdoor heeft de inwoner ruimte om te werken aan andere zaken, zoals bijvoorbeeld scholing of het vinden van werk.

Ook is de aanpak van vroegsignalering van schulden geëvalueerd. Hierop volgend is begonnen met de doorontwikkeling van vroegsignalering. Want hoe eerder we financiële problemen kunnen ondervangen hoe groter de winst en hoe sneller iemand weer mee kan doen in onze samenleving. Maandelijks worden tussen 20 en 30 personen/huishoudens benaderd. Op jaarbasis zijn er ongeveer 4 tot 6 personen die hulp accepteren van de thuisadministratie, AMW of Verder (voorheen Plangroep).

Laaggeletterdheid
Door in te zetten op een verbetering van basisvaardigheden, wordt de zelfredzaamheid van inwoners vergroot. Hierdoor kunnen zij beter meedoen in onze samenleving. Om meer inwoners aan de slag te laten gaan met het verbeteren van hun basisvaardigheden, is in 2022 het Leudals Taalakkoord ondertekend door Stichting Lezen en Schrijven, Bibliocenter, Synthese en de gemeente. Met de in 2022 gehonoreerde subsidie van de provincie is in 2023 een coördinator laaggeletterdheid gestart. Deze coördinator heeft middels een proactieve benadering het netwerk rondom laaggeletterdheid uitgebreid. Zo zijn er in 2023 6 professionele partners toegevoegd aan het Leudals Taalakkoord, te weten SOSL, Zorgmies, de Zorggroep, Stichting ABC, Naoberzorgpunt Roggel en Seniorenvereniging Grathem. Zij zetten zich in voor de aanpak van laaggeletterdheid in hun organisatie/vereniging. Door de positieve bijdrage die de coördinator laaggeletterdheid heeft gegeven aan de aanpak van laaggeletterdheid, is de subsidie van de provincie verlengd tot 1 januari 2025.

Daarnaast zijn 25 personen, waarvan 2 NT1'ers en 23 NT2'ers, gestart met het verbeteren van hun taalvaardigheden via Bibliocenter.

Wat heeft dat gekost?

Beter passende ondersteuning				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Participatie integratie	303	3.786	3.483	-303
WMO	10.001	9.581	9.745	164
Jeugdhulp	12.061	10.459	10.350	-109
Participatie sociale zekerheid	4.484	5.362	6.300	938
Participatie Inkomen	5.889	5.522	5.662	140
Participatie levensonderhoud	199	169	236	67
Totale Lasten	**32.937**	**34.879**	**35.776**	**897**
Baten				
Participatie integratie	0	-3.315	-3.594	-279
WMO	-2.570	-2.757	-3.278	-521
Jeugdhulp	0	-69	-114	-45
Participatie sociale zekerheid	-40	-120	-157	-37
Participatie Inkomen	-5.664	-5.252	-5.913	-661
Participatie levensonderhoud	-78	-90	5	95
Totale Baten	**-8.352**	**-11.603**	**-13.051**	**-1.448**
Mutatie reserves	-133	-846	-747	99
Resultaat	***24.451***	***22.431***	***21.981***	***-450***

Inburgering
Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2022 verantwoordelijk voor de Inburgering.
Van het Rijk ontvangen we middelen voor de uitvoering van de Inburgering op basis van een inschatting van te huisvesten statushouders en het aandeel inburgeraars hierin. De afrekening van de uitbestede werkzaamheden vindt plaats op basis van uitgaven. De definitieve terugbetaling van deze specifieke uitkering aan het Rijk over 2022 is lager vastgesteld. Dit leidt tot een voordeel van € 166.789 in 2023.

Er zijn extra middelen ontvangen van het Rijk in 2023 voor de onderwijsroute. In 2023 zijn minder inburgeraars gestart dan door het Rijk was verwacht. Hierdoor is slechts een gedeelte van het budget van het Rijk ingezet. Het restant van deze middelen zijn via transitoria overgeheveld naar 2024.

Voor inburgeraars uit de oude wet (de ELIP doelgroep) is een bedrag opgenomen in de begroting. Deze mensen hebben de lening van DUO volledig besteed aan de inburgering, maar hun examen niet behaald. De gemeente heeft middelen gekregen voor deze groep om hen alsnog te helpen met het behalen van hun examen. Een bedrag van € 98.992 is via de gecommitteerde reserve overgeboekt naar 2024 voor de uitvoering van de ELIP.

Voor de maatschappelijke begeleiding (verplicht onderdeel van de inburgering) hebben we Vluchtelingenwerk ingeschakeld. De subsidie is voor 3 jaar vastgesteld.

Gemeentelijk armoedebeleid
De kosten zijn hoger dan verwacht. Er is meer geld uitgegeven aan de activiteiten voor het armoedebeleid (laaggeletterdheid, netwerkbijeenkomsten, communicatiecampagne etc.) dan begroot. De tendens van de komende jaren kan variëren afhankelijk van verschillende factoren, zoals economische omstandigheden en maatschappelijke behoeftes.

De subsidie voor Stichting Leergeld is ongeveer € 30.000 lager dan begroot ten gevolge van een lagere subsidieaanvraag dan verwacht.

De subsidie van de provincie voor de inhuur van een coördinator laaggeletterdheid is verlengd van 1 jaar naar 2 jaar en loopt dus door in 2024.

Toeslagenaffaire
In december 2023 is van het Rijk een hogere specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek ontvangen voor het jaar 2022. Dit leidt tot een voordeel van € 73.839.

Energietoeslag
Decembercirculaire 2023 € 1.104.490 extra ontvangen. Het restant € 148.061 wordt ingezet in 2024 voor de afwikkeling van de energietoeslag 2023.

WWB
Er is meer BUIG subsidie ontvangen vanuit het Rijk ad. € 662.818. Het uitkeringsbestand is in 2023 iets gestegen waardoor de uitgaven hoger zijn dan geraamd: € 26.223.

De terugbetaling door mensen die ten onrechte een uitkering hebben ontvangen, is € 7.252 hoger dan geraamd.

Loonkostensubsidie
Er is € 33.253 meer uitgegeven dan geraamd wat is toe te schrijven aan de stijging van het minimumloon.

BBZ niet-starters
Er is minder ondersteuning van externen nodig geweest bij individuele aanvragen waardoor € 4.728 minder is uitgegeven dan geraamd.

Collectief aanvullend vervoer
In de begroting van Omnibuzz wordt jaarlijks een prognose opgenomen van de vervoerskosten. Tot 2020 werd ieder kwartaal afgerekend over de vervoerskosten. Sinds 2020 (toen als gevolg van Corona) loopt de afrekening volledig via het rekeningresultaat van Omnibuzz. Wel stelt Omnibuzz in december een eerste prognose op van de afrekening. Voor 2023 leidt deze prognose tot een lagere bijdrage van € 85.000. Op basis van de prognose is dit verwerkt in het budget. De definitieve afrekening vindt plaats op basis van de jaarrekening 2023 van Omnibuzz.

Hulpmiddelen
De uitgaven van de reguliere hulpmiddelen vallen bijna € 42.000 lager uit dan de actuele raming. In de raadsrapportages is op basis van de toen actuele gegevens een prognose gemaakt van de totale uitgaven. Dit heeft geleid tot een verhoging van het budget van totaal € 115.470. De maandelijkse facturatie fluctueert en in de prognose is tevens rekening gehouden met prijsstijgingen. De hulpmiddelen bestaan uit een aantal onderdelen zoals bruikleen, onderhoud, verstrekkingen, incidentele reparatie als gevolg van schade. Op elk van deze onderdelen blijkt dat de daadwerkelijke uitgaven lager zijn geweest dan verwacht. De maximale afwijking bedraagt € 15.000 op een onderdeel. Hierdoor is het totale overschot van € 42.000 ontstaan.

Woningaanpassingen
Op dit budget is een restant (onderuitputting) van € 118.600. In 2023 is een dure woningaanpassing uitgevoerd waarbij de realisatie niet volledig in 2023 is afgerond. In de raadsrapportage is voor deze aanpassing ruim € 200.000 bijgeraamd terwijl in 2023 pas € 50.000 is betaald. De woningaanpassing is begin 2024 gerealiseerd en de nog te ontvangen facturen van de aannemer worden in 2024 betaald. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de overige woningaanpassingen. In het budget voor woningaanpassing is geen trend te zien, met name doordat er grote verschillen zijn tussen grote en kleine aanpassingen en het aantal aanpassingen.

Begeleiding inclusief dagbesteding (Wmo) / Huishoudelijke hulp (Wmo)
Bij begeleiding is dit jaar een stijging van het aantal cliënten te zien (2%). Voorgaande jaren was het aantal cliënten stabiel of nam deze zelfs af. In 2023 zijn veel jongeren doorgestroomd van jeugdzorg naar de Wmo begeleiding (18+). De prognose is gebaseerd op de realisatie t/m juni 2023. Het afgelopen jaar zijn tijdelijk problemen geweest met het berichtenverkeer. Een aantal facturen van aanbieders die betrekking hadden op het eerste half jaar zijn pas nadien aangeleverd. Hierdoor zijn deze niet meegenomen in de prognose voor heel 2023. In totaliteit is er een overschrijding op dit budget. Het bedrag van € 206.000 wijzigt nog en wat deels verklaard wordt door de stijging van de aantallen en deels door de problemen met het berichtenverkeer.
Het grootste verschil wordt veroorzaakt door een stijging in de Pgb € 93.132. Deels doordat de jongeren die zijn overgekomen vanuit de jeugdhulp voor een groot deel een Pgb hebben ontvangen. Bij de jeugdzorg is een afname van de Pgb te zien ten opzichte van de raming.

Bij de hulp bij de huishouding zien we wederom een toename in aantallen (5%) als gevolg van het abonnementstarief. De prognose is opgesteld op basis van de realisatie t/m juni 2023, waarbij rekening is gehouden met de vermoedelijke toename in aantallen voor de rest van 2023. In totaliteit is er op de hulp bij de huishouding een restant (onderuitputting) op het budget van € 91.800, met name op het onderdeel zorg in natura.

Doordat de aantallen zijn gestegen zijn ook de inkomsten (eigen bijdrage voor hulp bij de huishouding en begeleiding) gestegen. De eigen bijdragen zijn € 25.667 hoger dan waarmee rekening is gehouden in de raming.

Regionale begroting Beschermd Wonen Maatschappelijke Opvang Bemoeizorg & Preventie
In de 2e raadsrapportage is het verwachte regionale saldo geactualiseerd op basis van de ontvangen informatie van de MGR. Op basis van concept jaarrekeningcijfers is het saldo € 430.550 positiever en is dit reeds verwerkt in de cijfers als nog te ontvangen bedrag.
De definitieve jaarrekeningcijfers volgen uit de jaarstukken van de MGR. Een eventuele afwijking wordt meegenomen in 2024.

Beschermd wonen (Wmo) / Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)
Gemeentelijke bijdragen uitvoeringskosten
In de 2e raadsrapportage is de bijdrage in de uitvoeringskosten van de MGR bijgesteld. Op basis van concept jaarrekeningcijfers is de bijdrage € 29.852 lager dan begroot.

Jeugdzorg
Voor de budgetten Jeugdzorg geldt dat deze op basis van de uitgaven eerste half jaar zijn geactualiseerd. Het totale budget voor jeugdzorg is daarmee uitgekomen op € 10.301.500. De gerealiseerde uitgaven jeugdzorg bedragen € 10.023.300, waardoor het restant € 278.200 positief bedraagt. Dit is nog geen 3% van het totale budget. Het totale overschot wordt veroorzaakt door diverse over- en onderschrijdingen. Het grootste verschil zit bij Jeugdzorg Plus, hier is een restant van € 300.900. De verschillen in de segmenten 1 t/m 5 vallen nagenoeg tegen elkaar weg.

Oekraïense vluchtelingen
Gemeenten ontvangen een specifieke uitkering van het Rijk voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. In 2023 wordt een bedrag van € 2.773.000 ontvangen. Hiervan is € 2.111.000 uitgegeven aan de opvang, zorg, onderwijs, leefgelden en buitengewone kosten van ontheemden uit Oekraïne en uitvoeringskosten bij de gemeente. Het overschot van € 661.473 wordt in 2024 ingezet voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne in Leudal.

Via de meicirculaire 2023 hebben we middelen ontvangen voor leerlingenvervoer (€ 26.709) en taalaanbod voor ontheemden (€ 30.884). In totaal is er in 2023 € 19.741 uitgegeven aan leerlingenvervoer en € 1.858 aan taalaanbod. Vanuit middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de aanpak laaggeletterdheid wordt er regionaal taalaanbod ingekocht bij Bibliocenter en Gilde Educatie. Van dit taalaanbod mogen ook ontheemden uit Oekraïne gebruik maken. Er is daarom minder uitgegeven aan het taalaanbod dan is ontvangen via de meicirculaire.

De definitieve vaststelling van deze specifieke uitkering van het Rijk voor 2022 is hoger vastgesteld en leidt tot een voordeel van € 279.150.

2.4.4 Onderwijs

2.4.4.1 Educatieve ontwikkeling

Wat hebben we ervoor gedaan?

De educatieve ontwikkeling valt onder de doelstelling uit de Zomernota 2023-2026:
- Jongeren groeien gezond en veilig op.

Onderwijsbeleid- en ondersteuning
In 2023 is ingezet op het versterken van de samenwerking tussen kinderopvang, scholen en maatschappelijke partners door middel van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en voortvloeiend uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Door middel van deze samenwerking verbeteren we de educatieve kansen van kinderen en jongeren en zetten we in op vroegtijdige en preventieve interventies. In 2023 zijn er samenwerkingsstructuren en inhoudelijke thema's besproken om voor de komende jaren vast te leggen. Daarnaast hebben scholen en kinderopvangorganisaties subsidie aangevraagd voor activiteiten gericht op het terugdringen van corona achterstanden. Dit wordt gefinancierd vanuit het NPO. In 2024 wordt hier een vervolg aan gegeven.

Leerlingenvervoer
Het aantal kinderen in het leerlingenvervoer is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van voorgaande jaren. In schooljaar 2022-2023 betreft het 210 kinderen. Zelfstandig reizen wordt gestimuleerd onder andere door samenwerking met Arriva en scholen. Enkele ritten worden uitgevoerd door het MensOntwikkelBedrijf.

Onderwijsachterstanden voorkomen en kinderopvang
Een belangrijk thema is passende ondersteuning en vroegtijdige signalering in de kindercentra. Met als inzet dat kinderen door deze ondersteuning deel kunnen blijven nemen aan het reguliere onderwijs. In 2023 is het knooppuntoverleg 0-4 jaar gestart. De bedoeling is om hier in 2024 een vervolg aan te geven. Vanaf 2022 wordt het project taalstimulering uitgevoerd op kinderopvangcentra en basisscholen. Ook in 2023 heeft dit project plaatsgevonden. Er zijn 157 kinderen geobserveerd in 2023. Bij 27% van de geobserveerde peuters en 41% van de geobserveerde kleuters is er verder onderzoek noodzakelijk. Dit is een hoog percentage. Door deze screening kan er vroegtijdige interventie plaatsvinden, zijn ouders betrokken en vindt deskundigheidsbevordering van de professionals in de groepen plaats. De bedoeling is om hier in 2024 een vervolg aan te geven.

We zetten zoveel mogelijk in op het stimuleren van ouders om kinderen tussen de 2 en 4 jaar deel te laten nemen aan het peuterprogramma en voor- en vroegschoolse educatie (vve) om onderwijsachterstanden te voorkomen. Jeugdgezondheidszorg benadrukt het belang bij ouders om peuters hieraan deel te laten nemen. Op dit moment zijn er 90 kinderen binnen de gemeente Leudal met een vve-indicatie (peildatum 1 oktober 2023). Dit betreft 15% van alle kinderen tussen de 2 en 4 jaar woonachtig in onze gemeente. 47 van de 90 kinderen nemen deel aan het vve-peuterprogramma. 43 van de 90 kinderen nemen om verschillende redenen niet deel aan het vve-peuterprogramma. Deze redenen lopen uit een van verhuizing naar een andere gemeente, opvang binnen de gespecialiseerde kinderopvang, opvang bij een gastouder, tot aan het gebruik maken van een vve-aanbod buiten de gemeente Leudal. De huidige wachtlijsten zijn echter de voornaamste redenen dat kinderen niet deelnemen aan het vve-aanbod. Dit betreft momenteel 14 van de 90 kinderen met een vve-indicatie. In 2024 zetten we in op het terugdringen van de wachtlijsten, bijvoorbeeld door aanpassingen in het beleid en de subsidieregeling.

Schoolstimulatie
We ontvangen financiële middelen van het Rijk voor ondersteuning en motivering van vroegtijdige schoolverlaters van 18 tot 23 jaar om een startkwalificatie te behalen. Daarnaast wordt er zoveel mogelijk in gezet op vroegtijdige preventie om vroegtijdige schoolverlaters te voorkomen. 98 jongeren in Leudal hebben relatief verzuimd (16 dagen per 4 weken) en 2 jongeren hebben luxe verzuimd (vakantie tijdens schooltijd), waarop is gehandhaafd. Dit betreft een stijging ten opzichte van vorig jaar (64 relatief verzuim en 3 luxe verzuim). In samenwerking met de scholen wordt er naar gestreefd om vroegtijdig verzuim en uitval te signaleren en aan te pakken. En daar waar nodig te achterhalen wat de reden is van het verzuim en te zorgen voor passende ondersteuning om het terug naar school gaan te bespoedigen.

Wat heeft dat gekost?

Educatieve ontwikkeling				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Kinderopvang	244	307	266	-41
Onderwijsbeleid	1.301	2.436	2.587	151
Totale Lasten	**1.545**	**2.743**	**2.853**	**110**
Baten				
Kinderopvang	-42	-43	-43	0
Onderwijsbeleid	-220	-1.161	-1.236	-75
Totale Baten	**-262**	**-1.204**	**-1.279**	**-75**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***1.283***	***1.540***	***1.575***	***35***

Schoolstimulatie
De uitgaven voor schoolstimulatie zijn € 68.000 hoger geweest. Hier staat tegenover dat de extra ontvangen middelen van het Rijk ook € 68.000 hoger zijn.

Kinderopvang
De afrekening van het jaar 2022 van kinderopvangorganisaties is na de tweede raadsrapportage ontvangen. Dit betreft een bedrag van € 12.500 wat kinderopvangorganisaties terug hebben betaald. Zij hebben in 2022 teveel financiële middelen aangevraagd voor de inzet van het peuterprogramma. Daarnaast heeft er in de raadsrapportage een bijtelling van € 65.000 plaatsgevonden. Dit blijkt achteraf niet nodig te zijn geweest.

2.4.5 Samenleving

2.4.5.1 Inclusieve samenleving

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2023 hebben tien dorpen een eenzaamheidsinitiatief georganiseerd. Voornamelijk Horn en Roggel hebben structurele initiatieven georganiseerd. Het budget voor deze initiatieven is daarmee volledig benut. Om het thema eenzaamheid in bestaande netwerken te verankeren is in 2023 drie keer aandacht gegeven aan het thema eenzaamheid bij Leudal maatjes. Na een life-event worden mensen doorverwezen om in gesprek te gaan. Het precieze aantal mensen kan niet worden gespecificeerd, omdat er vanuit meerdere projecten mensen worden doorverwezen. Het aantal gesprekken op jaarbasis wordt geschat op 40. Eén keer per jaar wordt er aan alle tweedejaars scholieren van St. Ursula Horn en Heythuysen gastlessen gegeven om aandacht te geven aan Positieve gezondheid.

Eenzaamheid wordt besproken in de preventie huisbezoekers onder 75-plussers. In de vragenlijst van Synthese is het onderdeel 'eenzaamheid' opgenomen. Tijdens het doornemen van de vragenlijst komt eenzaamheid ook aan bod. Er worden workshops gegeven over het herkennen en het in gesprek gaan over eenzaamheid. De workshops zijn gericht op de omgeving van mensen die zich eenzaam voelen.
De activiteiten op het gebied van 'Eén tegen eenzaamheid' dragen bij aan de Zomernota 2023-2026, aan de doelstellingen positieve gezondheid (doelstelling 1), jongeren groeien gezond en veilig op (doelstelling 3) en ruimte voor ontmoeten (doelstelling 4).
Er heeft een pilot plaatsgevonden van Welzijn op Recept. Deze pilot bleek succesvol. Bij Welzijn op Recept gaat het erom dat door de huisarts gekeken wordt of de patiënt daadwerkelijk zwaardere zorg nodig heeft, of dat andere oplossingen volstaan, zoals bijvoorbeeld maatschappelijk werk. Door Welzijn op Recept wordt bijgedragen aan doelstelling 2 van programma 4 uit de Zomernota 2023-2026: Waarborgen van laagdrempelige, duurzame en structureel betaalbare zorg.

Wat heeft dat gekost?

Inclusieve samenleving				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Algemene voorzieningen	328	747	528	-219
Totale Lasten	**328**	**747**	**528**	**-219**
Baten				
Algemene voorzieningen	0	-149	-149	0
Totale Baten	**0**	**-149**	**-149**	**0**
Mutatie reserves	0	-297	-242	55
Resultaat	***328***	***302***	***137***	***-165***

Inclusieve samenleving
Het project 'Eén tegen eenzaamheid' loopt nog tot en met 31-7-2025. Het restant van de nog in te zetten incidentele coronamiddelen van € 55.052 voor dit project zijn via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2024.

Versterken sociale basis
De brede SPUK is ingezet voor diverse reguliere budgetten in de diverse programma's.

2.4.6 Zelfredzaamheid

2.4.6.1 vergroten zelfredzaamheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onderstaande instrumenten dragen bij aan het vergoten van de zelfredzaamheid van inwoners, meer inwoners doen mee in een inclusieve samenleving en inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig.

Mantelzorg en vrijwilligers
In 2023 is voor Dementievriendelijk Leudal ingezet op het organiseren van veel activiteiten voor onze mantelzorgers, zoals wandeltochten, informatiebijeenkomsten en andere ontmoetingsmomenten. Dit deels door onder meer onze vrijwilligers en (zorg)partners. De jaarlijkse aandacht en waardering voor onze mantelzorgers was in 2023 weer fysiek.

Mensontwikkelbedrijf (MOB)/re-integratie
Om onze inwoners te laten participeren richting werk (vrijwilligerswerk en reguliere arbeid) worden statushouders en uitkeringsontvangers ingezet binnen het MOB.
Binnen het MOB wordt in het kader van inburgering, de Module Arbeid en Participatie (MAP) aangeboden. In totaal hebben 30 personen deelgenomen aan MAP.
Ook in 2023 zijn bij het MOB taallessen verzorgd voor inburgeraars en statushouders, die al langer in Leudal wonen.
In 2023 hebben 105 mensen een voorziening naar werk of naar participatie ontvangen. 105 mensen hebben een WSW dienstbetrekking bij Westrom, de Risse of NLW. 30 mensen krijgen begeleiding op de werkplek via een jobcoach.
In 2023 is gestart met een onderzoek naar een verdere doorontwikkeling van het MOB. Welke ontwikkelingsmogelijkheden zijn nodig voor de doelgroep, welke samenwerkingen zijn daar voor nodig, hoe kunnen we de "eigen" organisatie binnen de gemeente hiervoor gebruiken (samenwerking met buitendienst, facilitair of andere afdelingen).

Wat heeft dat gekost?

vergroten zelfredzaamheid				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
WMO overig	25	58	44	-14
Jeugd overig	57	62	53	-9
Participatie overig	655	1.483	1.699	216
Totale Lasten	**737**	**1.603**	**1.796**	**193**
Baten				
WMO overig	0	-33	-33	0
Jeugd overig	0	0	0	0
Participatie overig	0	-60	-70	-10
Totale Baten	**0**	**-93**	**-103**	**-10**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***737***	***1.511***	***1.693***	***182***

Re-integratie
Er zijn minder trajecten richting werk ingezet dan oorspronkelijk geraamd. De totale uitgaven zijn € 54.532 lager ten opzichte van de raming.

Aan de social return on investment binnen twee projecten is voldaan door een bedrag over te maken voor de re-integratie van mensen in de uitkering.

Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB)
Voor de uitvoering van het MOB is geld overgeboekt vanuit de inburgering naar het MOB.
Voor aankoop materialen is € 16.309 meer uitgegeven dan begroot.

2.4.7 Reserves

					(bedrag x 1.000)
Reserve	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Verschil 2023**
Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		169	-169
		Totaal toevoegingen		**169**	**-169**
Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-562	-562	
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	I/S	Taakmutaties	-604	-604	
		Totaal onttrekkingen	**-1.166**	**-1.166**	

2.4.8 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	70,8	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jr eo	2023	144	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	2023	135	CBS - Participatie Wet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2022	610	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	3	CBS Jeugd	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% werkloze jongeren	%	2022	1	CBS Jeugd	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2022	2	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	0	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	14	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	13,2	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%		geen data	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1,4	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Demografische druk	%	2023	77,4	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

2.4.9 Verbonden partijen

- Westrom
- Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)
- Omnibuzz

2.5 Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2023 heeft de gemeente Leudal gewerkt aan het verbeteren van haar dienstverlening. Het streven is dat inwoners en ondernemers makkelijk zaken kunnen doen en kwaliteit ervaren. Belangrijke thema's binnen dienstverlening zijn begrijpelijkheid, bereikbaarheid, snelheid, proactieve communicatie, gebruiksvriendelijkheid, kwaliteit en transparantie.

Het verbeteren van de dienstverlening vindt plaats vanuit een organisatiebreed perspectief. Het draagt bij aan het realiseren van de ambities zoals verwoord in het coalitieakkoord en de zomernota. Iedere medewerker en ieder team levert een waardevolle bijdrage aan deze dienstverlening. Dit kan zowel binnen als buiten de organisatie zijn.
In 2023 is gewerkt aan een cultuur van continu leren en ontwikkelen. Dit is een voorwaarde voor vooruitgang en vernieuwing.

Visie en gedeelde waarden
In 2023 is een visie op dienstverlening en organisatie vastgesteld.
In deze visie zijn uitgangspunten voor de dienstverlening en de belangrijkste organisatie- en dienstverleningswaarden bepaald. Hierin is bewust gekozen voor een samenspel tussen organisatieontwikkeling en dienstverlening.
De kwaliteit van de dienstverlening wordt namelijk sterk bepaald door de wijze waarop we intern samenwerken, functioneren, faciliteren en ontwikkelen.

Dienstverleningsthema's
In 2023 is de aandacht vanuit dienstverlening vooral uitgegaan naar:

- Werken aan kwaliteit;
- Zaakgericht werken;
- Duidelijke overheidscommunicatie;
- Transparante communicatie;
- Toegankelijkheid;
- Bereikbaarheid.

Dienstverlening				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	1.861	1.403	1.559	156
Baten	-276	-278	-415	-137
Mutatie reserves	-6	-21	-21	0
Resultaat	***1.579***	***1.103***	***1.122***	***19***

2.5.1 Eigentijds en Daadkrachtig

2.5.1.1 Aansluiten bij de leefwereld

Wat hebben we ervoor gedaan?

De behoefte en wensen van inwoners en ondernemers
De gemeente stemt haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk af op de wensen en behoeften van inwoners en ondernemers. Hiervoor is inzicht nodig in deze behoeften en in wat er leeft in de gemeenschap.
De gemeente haalt deze informatie op via diverse kanalen en methoden:

- Klanttevredenheid meten op procesniveau. In het kader van bereikbaarheid wordt bijvoorbeeld de klanttevredenheid bij het callcenter gemeten. De tevredenheid over de telefonische dienstverlening van het callcenter is goed, thema's als vriendelijkheid, professionaliteit en hulpvaardigheid worden gewaardeerd. De informatie uit deze onderzoeken wordt gebruikt om de dienstverlening verder te verbeteren.
- De callcentermedewerkers en webredacteuren hebben veel kennis over wat er leeft onder inwoners en ondernemers. Deze kennis wordt gebruikt om de dienstverlening en externe communicatie te verbeteren, zowel digitaal als analoog. Dit noemen we burgerservice.
- Het perspectief van de klant(inwoners en ondernemers) staat centraal in Werken aan kwaliteit(procesoptimalisaties).
- Inspelen op technische ontwikkelingen en digitalisering die de dienstverlening voor inwoners en ondernemers makkelijker maken.

De komst van de Omgevingswet
De Omgevingswet heeft een maatschappelijke doelstelling, samenwerken aan een betere leefomgeving. De rol van de gemeente verschuift daarbij: de overheid trekt zicht terug en faciliteert, het initiatief voor ontwikkelingen verschuift naar inwoners en ondernemers. Dit biedt kansen om de creativiteit van inwoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige en veilige leefomgeving. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De wet betekent een vermindering van regels op het terrein van de fysieke leefomgeving. Door regels te verminderen en te bundelen wordt het omgevingsrecht eenvoudiger, meer transparant en beter (er is maatwerk mogelijk op gemeenteniveau). Daarnaast is het de bedoeling om aanvragen omgevingsvergunning sneller te behandelen. De beslistermijnen zijn flink verkort.

Onderdeel van de Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO heeft als doel het beschikbaar stellen van informatie over de fysieke leefomgeving. Via het DSO kunnen initiatiefnemers vergunning checks uitvoeren, meldingen doen en aanvragen indienen. Het DSO is in de gemeente Leudal adequaat ontsloten, ingericht en getest. Medewerkers ondersteunen aanvragers indien nodig.

Via de initiatieventafel kunnen nieuwe wensen of ideeën op een zo vroeg mogelijk moment en kosteloos worden getoetst. Deze toets (kansrijk of niet kansrijk plan) helpt bij het opstellen van een concept verzoek, aanvraag omgevingsvergunning of projectplan. De initiatiefnemer weet immers al hoe de gemeente het plan ziet en welke aandachtspunten er zijn. Op deze manier helpen wij inwoners, ondernemers en partners en versterken wij elkaar in het realiseren van onze doelen en het bereiken van de gewenste effecten.

Dorp van de maand
In 2023 zijn we gestart met het dorp van de maand. Hoewel dit niet specifiek benoemd is in het coalitieakkoord, is dit wel een door het bestuur gekoesterde wens. Veel onderhoud dat door de gemeente Leudal in de openbare ruimte plaatsvindt doen we volgens vaste schema's. Hierdoor is er niet altijd maatwerk mogelijk. Soms zit er een langere periode tussen de verschillende onderhoudsmaatregelen. Het onderhoud kan hierdoor op inwoners een versnipperde indruk maken. Het initiatief dorp van de maand is bedoeld om het 'samen' gevoel tussen de gemeente en haar inwoners te stimuleren. Inwoners komen laagdrempelig in contact met de gemeente en worden gehoord.
In de maanden april tot en met oktober 2023 is telkens een andere kern als 'Dorp van de Maand' uitgekozen. Hier worden extra werkzaamheden uitgevoerd. Uiteindelijk komen in de loop van jaren alle 16 kernen aan de beurt. De uitvoering wordt gedaan door medewerkers van team Ruimtelijk Beheer en het Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB).

Werkzaamheden
Om inzicht te krijgen in de te verrichten werkzaamheden gaan toezichthouders van de gemeente op pad om een inventarisatieronde te doen. Ook wordt er gekeken naar reeds bestaande meldingen, aanwezige informatie bij de medewerkers buitendienst én reeds geplande werkzaamheden voor in de betreffende kern.

- Uitvoering meldingen civiel en groen onderhoud, meldingen en wensen inwoners;
- Inzet aannemer onkruidbestrijding op verhardingen;
- Inzet veegwagen RD Maasland;
- Controleren, schoonmaken en rechtzetten verkeersborden;

Het concept Dorp van de maand is een succes. En gaandeweg hebben zich steeds meer disciplines van de gemeente aangesloten bij dit initiatief; zoals de Energie coaches, de stichting Synthese, de beleidsondersteuner laaggeletterdheid en WML met de waterklaar-bus ten behoeven van de afkoppeling van regenwater

2.5.2 Transparant

2.5.2.1 Transparante communicatie

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente streeft naar dienstverlening die begrijpelijk, snel en transparant is.

Voorbereiding Project begrijpelijk schrijven en Heldere voorstellen
In 2023 is het project begrijpelijk schrijven en heldere voorstellen voorbereid. Heldere voorstellen is een training in het schrijven van goede college en raadsvoorstellen. Begrijpelijk schrijven zet in op goede schriftelijke communicatie met inwoners en ondernemers. Er is aandacht voor:

- taalniveau (B1 niveau);
- actieve schrijfstijl;
- schrijven vanuit perspectief ontvanger en
- toon.

Project Wet open overheid
De Wet open overheid, die in 2022 van kracht werd, bekrachtigt het belang van open, transparante en actieve communicatie. De gemeente heeft een meerjarig plan van aanpak opgesteld voor de actieve openbaarmaking van 11 verplichte informatiecategorieën.

De ontwikkeling van een centraal, landelijk platform (PLOOI: Platform Open Overheidsinformatie) voor het ontsluiten van de informatiecategorieën is landelijk stopgezet. Dit is opgevangen door het inrichten van een eigen, lokaal platform (open.leudal.nl).
Conform planning zijn op dit platform in 2023 de volgende 5 informatiecategorieën actief openbaar gemaakt:

- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken
- Woo-verzoeken en besluiten

De gemeente ontvangt meerjarig middelen voor de invoering van de Wet open overheid. In 2023 zijn deze middelen beperkt ingezet. De resterende middelen zullen de komende jaren hard nodig zijn. Deze zijn via de gecommitteerde reserve toegevoegd aan 2024.

2.5.3 Toegankelijkheid

2.5.3.1 Toegankelijke dienstverlening

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente is er voor al haar inwoners en ondernemers. Het is van groot belang dat iedere inwoner of ondernemer makkelijk zaken met ons kan doen. Toegankelijkheid heeft daarom continu aandacht. In 2022 hebben we de totale producten- en dienstencatalogus op leudal.nl vernieuwd. In 2023 heeft de gemeente de technische toegankelijkheid van de website aangepakt. Dit heeft eind 2023 geresulteerd in het verkrijgen van de A-status voor de hoofdwebsite. Hiermee voldoet leudal.nl aan alle 50 wettelijke eisen van toegankelijkheid. Een belangrijke mijlpaal in ons streven naar toegankelijke dienstverlening.

Wat heeft dat gekost?

Toegankelijke dienstverlening				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Balieproducten	1.698	1.171	1.333	162
Verkiezingen	101	196	195	-1
Totale Lasten	**1.799**	**1.367**	**1.528**	**161**
Baten				
Balieproducten	-276	-278	-415	-137
Verkiezingen	0	0	0	0
Totale Baten	**-276**	**-278**	**-415**	**-137**
Mutatie reserves	-6	0	0	0
Resultaat	***1.517***	***1.089***	***1.113***	***24***

Burgerzaken
De inkomsten op legesproducten zijn in de begroting te laag ingeschat. De landelijk gebruikte formule van de NVVB voor het begroten van de legesaantallen is in 2024 pas geactualiseerd.
In 2023 waren de legesopbrengsten € 135.000 hoger en de afdrachten naar het Rijk € 34.000. Per saldo betekent dit een positief resultaat van € 101.000.
Voor 2024 worden de verwachte inkomsten op legesproducten opnieuw begroot in lijn met de verwachte paspoortpiek.

2.5.4 Kwaliteit

2.5.4.1 Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening

Wat hebben we ervoor gedaan?

Werken aan Kwaliteit

In 2022 is de gemeente Leudal gestart met het groeimodel werken aan kwaliteit. Dit meerjarig groeimodel stimuleert een cultuur van continu leren. Daarnaast biedt het een methodische aanpak voor procesoptimalisaties. Het groeimodel focust op slimmer werken zodat de efficiëntie toeneemt, kwaliteit stijgt en het plezieriger werken is. De Lean filosofie is de theorie die wordt gebruikt in dit kwaliteitsdenken.
In 2023 hebben wij de eerste stappen gezet naar slimmer werken, procesmatig werken en continu leren. Medewerkers zijn opgeleid op diverse niveaus van Lean.
De eerste processen zijn geoptimaliseerd, zoals bijvoorbeeld het proces meldingen over de openbare ruimte. Het interne proces en de communicatie over het opvolgen van meldingen is verbeterd. Vervolgens is begin 2024 een meer gebruiksvriendelijke app geïntroduceerd voor deze meldingen 'De Buiten Beter app'.

Ook bij de aanvraag omgevingsplan, onderdeel buitenplans omgevingsplan activiteiten(BOPA) zijn mooie resultaten bereikt waardoor de snelheid is toegenomen, de klanttevredenheid is gestegen en werkvoorraden zijn afgenomen.

Wat heeft dat gekost?

Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Burgerzaken	62	35	32	-3
Totale Lasten	**62**	**35**	**32**	**-3**
Baten				
Burgerzaken	0	0	-1	-1
Totale Baten	**0**	**0**	**-1**	**-1**
Mutatie reserves	0	-21	-21	0
Resultaat	***62***	***14***	***10***	***-4***

Transformatie Burgerzaken (doorontwikkeling burgerzaken)
Ook het callcenter heeft een ontwikkeling doorgemaakt. Medewerkers van het callcenter zijn nu inzetbaar aan zowel de telefoon als aan de receptie. Voor de medewerkers van de receptie is daarnaast een training identiteitsherkenning in voorbereiding. Hiermee zijn zij beter toegerust in hun rol tijdens de paspoortpiek van 2024. Deze paspoortpiek heeft te maken met een wetswijziging uit 2014, waarin is besloten dat paspoorten voor volwassen van vijf naar tien jaar geldigheid gingen. In 2014 hebben veel burgers om deze reden een nieuw paspoort aangevraagd. Deze burgers zijn in 2023 en 2024 toe aan een nieuw paspoort.

2.5.5 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties			
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten			
			Totaal toevoegingen			
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-21	-21	
			Totaal onttrekkingen	**-21**	**-21**	

2.6 Samenwerking

Samenwerking is de basis in het realiseren van opgaven. Hoe, waar, wanneer en met wie er wordt samengewerkt is afhankelijk van de opgave. Samenwerking vormt de basis om ambities te realiseren zowel lokaal, (eu) regionaal, provinciaal en landelijk.

Wat hebben we bereikt?

Participatie door inwoners en belanghebbenden
De Gemeente Leudal heeft beleid op participatie. De positie van de inwoner en belanghebbenden wordt vormgegeven passend bij de rol van participatie in de nieuwe Omgevingswet. We vinden het van belang dat inwoners en belanghebbenden in een vroeg stadium worden betrokken bij het vormen van of uitvoering van ons beleid en de instrumenten binnen de Omgevingswet (omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan).

Zowel in het vormen en uitvoeren van beleid als bij een initiatief vanuit inwoners is er aandacht, zowel ambtelijk als bestuurlijk, voor het gesprek over de rollen en de verantwoordelijkheden van de belanghebbenden. Er worden bewuster procesafspraken gemaakt over de verschillende rollen en verantwoordelijkheden met de belanghebbenden, zodat verwachtingen over en weer duidelijk zijn.

In bestaande werkprocessen zijn veranderingen doorgevoerd waardoor er ruimte wordt gegeven aan participatie. Initiatiefnemers lichten sinds 2023 via de intaketafel hun eigen initiatief toe en horen veel sneller dan voorheen of hun initiatief kansrijk is. Zij staan in direct contact met de inhoudelijk betrokken ambtenaren en geven aan deze werkwijze heel prettig te vinden.

Door middel van prikkelsessies ontwikkelt een medewerker vaardigheden voor het onderscheiden van belangrijke stakeholders en hun rol. Hierdoor wordt er bewust(er) stilgestaan bij en worden er keuzes gemaakt in, de communicatie- en participatiestrategie. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor verdere training van medewerkers. Dit is nodig, omdat er veel nieuwe collega’s bijgekomen zijn en de Omgevingswet in werking treedt in 2024.

Samenwerken in netwerken
Bestuurlijke samenwerking is van groot belang voor de Gemeente Leudal. Samenwerken gebeurt via bestaande netwerken, via verbonden partijen en overheden, maar ook op basis van (eu)regio's of thema's. Beweging in netwerken is van oudsher aanwezig en vergt ook investering. Een voorbeeld van een nieuwe ontwikkeling in het netwerk vanuit PIO (Platteland in Ontwikkeling) in 2023, is de nieuw gevormde Leaderregio Weert-Nederweert en Leudal.

Samenwerking				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	196	196	187	-9
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***196***	***196***	***187***	***-9***

2.6.1 Burgerparticipatie

We bieden onze inwoners en ondernemers de gelegenheid om samen te bouwen aan een goede en gezonde woon-en leefomgeving. De inbreng van inwoners is waardevol en wordt betrokken bij het besluitvormingsproces.

2.6.1.1 Samen tot uitvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

Participatie krijgt een steeds belangrijkere rol in de samenleving, welke inmiddels ook wettelijk is vastgelegd. We troffen in 2023 de voorbereidingen op de komst van de Wet versterking Participatie op decentraal niveau, door uitvoering te geven aan bestuurlijke vernieuwing en deze voorbereidingen worden ook in 2024 voortgezet. Onze ambitie is groeien in de professionalisering van participatie in onze gemeente.

In 2023 is er blijvend aandacht geweest voor de doorontwikkeling van het huidige participatiebeleid, de bijbehorende processen en hulpmiddelen die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit en professionaliteit in de samenwerking met 'collectieve partijen'. Onder 'collectieve partijen' kunnen we verstaan professionele partners, energiecoöperaties, een groep inwoners in een wijk, verenigingen die willen samenwerken. Maar ook burgers die zich samen verenigen ten behoeve van een (beleid-) thema, passend binnen de ambities van de gemeente Leudal. Samen tot uitvoering komen betekent altijd maatwerk.

Bij aanvang van de beleidsvorming en gedurende de uitvoering van het beleid is er aandacht voor de rol van de overheid en bijpassende trede op de participatieladder. We voeren aan de voorkant en tijdens het proces het gesprek en stellen vast hoe de samenleving kan worden betrokken.
Een voorbeeld hiervan in 2023 is Dorp van de Maand, waarbij de inwoners inspraak hebben op activiteiten die voor hun dorp belangrijk zijn, maar ook suggesties doen voor verbeteringen die worden meegenomen in evaluatie en bijsturing in beleid. Ook in het Programma Bouwen Kleine Kernen worden belanghebbenden in een vroeg stadium betrokken.

In de Zomernota 2023-2026 zijn de volgende actiepunten expliciet opgenomen:
Als een besluit moet worden genomen dat alle inwoners direct raakt, kan besloten worden om de inwoners daarover, voorafgaand aan een besluit, te raadplegen. Dit is in 2023 vastgelegd in het collegebesluit 'bestuurlijke vernieuwing'. Hierbinnen zijn drie pijlers geprioriteerd:

1. Verbeteren positionering jongeren;
2. Doorontwikkeling samenwerking dorpsplatforms;
3. Meer inzicht in participatie (burger- en overheidsparticipatie).

Het jaar 2023 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen om uitvoering te geven aan deze pijlers.
Zo is besloten tot oprichting van een jongerenraad en is de werving daarvoor gestart. Het voornemen tot het vormen van een Kinderraad is gestart met een procedure tot besluitvorming in 2024. En de aanpak op het gebied van participatie krijgt steeds meer een plek in college- en raadsvoorstellen.

2.6.2 Overheidsparticipatie

We stimuleren inwoners, ondernemers, dorpsraden en verenigingen in kernen of op thema's om samen te werken aan de verschillende opgaven in het kader van leerbaarheid.

2.6.2.1 Ondersteuning initiatieven

Wat hebben we ervoor gedaan?

We versterken initiatieven door een goede ondersteuning in het proces van samenwerking en de weg naar concretisering van initiatieven passend bij de opgaven van de gemeente Leudal.

Initiatiefnemers worden begeleid in het proces naar de vorming van een goed onderbouwd en gedragen plan. Onderbouwing van een goed en gedragen plan betekent onder meer dat er gevraagd wordt naar een ondernemingsplan voor ondernemers en maatschappelijke initiatieven. Indien gewenst wordt de initiatiefnemer hierin ondersteund. Nieuwe initiatieven worden behandeld op de intake tafel. Wekelijks vindt de intaketafel plaats. De initiatiefnemer neemt sinds 2023 zelf plaats aan de intaketafel. Initiatiefnemers geven aan de gemeente als dichtbij te ervaren en er is over en weer gelegenheid tot het stellen van vragen en ophelderen van onduidelijkheden. Hierdoor krijgt de initiatiefnemer snel inzicht in de kansrijkheid van het initiatief en hoeft geen onnodige kosten te maken. Ook krijgt de initiatiefnemer een advies inzake de vervolgstappen. Kansrijkheid wordt bepaald op ambities uit het Coalitieakkoord, de Zomernota en op basis van bestaand beleid.

Daarnaast zien we dat inwoners van kernen zich verenigen en hun ambities voor hun kern onder de aandacht brengen van het gemeentebestuur. Hierna een greep uit voorbeelden van initiatieven in 2023: De initiatieven betreffende het Herman Meddensplein te Nunhem en het Krekelbergplein te Neeritter. Inwoners van Heibloem hebben een proces vormgegeven voor een toekomstige ontmoetingsplek in hun dorp en hun plannen gepresenteerd aan raadsleden. Inwoners uit Roggel presenteerden hun plan Roggel Bruist aan de commissie Fysiek. We zien dat de stem van onze inwoners steeds pro-actiever wordt.

Deze veranderende houding van de Leudalse samenleving heeft invloed op de werkwijzen van de ambtelijke organisatie. Het vereist afstemming op de hiervoor al benoemde rollen en verantwoordelijkheden van stakeholders. Het is wel van belang om heldere kaders te stellen en te prioriteren in de uitvoering. En daarbij moeten alle spelers in het participatieveld wennen aan een nieuwe manier van werken. Iets waarmee we in 2023 de eerste stappen hebben gezet, d.m.v. bestuurlijke vernieuwing en de Omgevingswet.

2.6.3 Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal

We versterken initiatieven door een goede ondersteuning in het proces van samenwerking en de weg naar concretisering van initiatieven passend bij de opgaven van de gemeente Leudal.

2.6.3.1 Samenwerkingsverbanden

Wat hebben we ervoor gedaan?

Er wordt geïnvesteerd in het vormen van nieuwe netwerken passend bij onze ambities.
We werken actief samen in bestaande lokale, regionale, provinciale en landelijke netwerken, via verbonden partijen en netwerk- en ketenpartners, aan alle ambities die we hebben uit het coalitieakkoord en de zomernota. Ook internationale samenwerkingen zijn van groot belang. Daarom werken we samen in de Euregio Rijn-Maas-Nord en op toeristisch vlak via de Maas-Schwalm-Nette samenwerking. Uiteraard wordt er ook geïnvesteerd in (het vormen van) nieuwe netwerken passend bij de ambities van de gemeente Leudal.

We lichten onderstaande voorbeelden van samenwerkingsverbanden in 2023 eruit:

P10
De P10 is een samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. De P10 gemeenten worden gekenmerkt door een groot grondoppervlakte, de aanwezigheid van veel kleine kernen en het ontbreken van een stedelijke kern. De P10 gemeenten versterken elkaar door samenwerking en het delen van kennis op verschillende programmalijnen. De gemeente Leudal neemt aan meerdere programmalijnen deel. Daarnaast voert de P10 namens de deelnemers lobby met diverse ministeries en werkt daarbij samen met verschillende samenwerkingspartners zoals VNG, IPO, LTO Nederland, Unie van Waterschappen. De P10 werkt met een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma en vertegenwoordigt inmiddels 31 leden, 706 kernen en 1,1 miljoen inwoners.

SML Samenwerking Midden-Limburg
2023 stond geheel in het teken van het gereedmaken van een aanvraag voor Rijksmiddelen ingediend in het kader van Regiodeal 5e tranche. De onderbouwing van de aanvraag (aanleiding, uitdagingen en oplossingsrichtingen) is uitgewerkt door SML in samenwerking met triple-helix partners en sociaal-maatschappelijke partnerorganisaties. Het doel is om de komende jaren te werken aan het versterken van de brede welvaart in Midden-Limburg langs drie themalijnen: Leefbaarheid, Klimaat & Landschap en Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt. De aanvraag is in 2023 voorbereid, eind oktober ingediend en wordt geconcretiseerd in 2024. De Regiodeal wordt nader toegelicht in paragraaf 2.2.1.1.

Wat heeft dat gekost?

Samenwerkingsverbanden				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bestuurlijke samenwerking	196	196	187	-9
Totale Lasten	**196**	**196**	**187**	**-9**
Baten				
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***196***	***196***	***187***	***-9***

2.7 Financiën en belastingen

De veranderende wereld om ons heen, enerzijds door wet-, en regelgeving en anderzijds door een andere sociale structuur en behoefte bij de inwoners, zorgen voor steeds uitdagender wordende financieringsvraagstukken naar de toekomst toe.

Deze veranderingen zorgen ook voor mogelijkheden, om als gemeente nieuwe manieren van inkomsten aan te spreken en op een andere manier naar de financiën te kijken. De gemeente streeft naar een structureel gezonde financiële huishouding. Hierbij worden de beschikbare middelen op een zo effectief mogelijke manier ingezet met mogelijkheden om andere vormen van financiering hierbij te betrekken.

Wat hebben we bereikt?

Risico's inzichtelijk maken
In 2023 is de geactualiseerde Nota Reserves en Voorzieningen 2023 vastgesteld.
De risico's in de risicobeheermatrix zijn inzichtelijk gemaakt en geactualiseerd.

Planning en Control
In 2023 is een nieuwe indeling van de programmabegroting 2024-2027 opgesteld. Voor de indeling van de programmabegroting 2024-2027 is de taakveldindeling van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) gevolgd.
Daarnaast is in 2023 de evaluatie van de planning en control cyclus in het jaarrekeningproces 2023 gestart in een nieuwe procesvorm waarbij meer in gezamenlijkheid aan het product wordt gewerkt. Ook wordt de doorontwikkeling van de P&C cyclus in het Auditcomité. Dit wordt verder uitgerold in 2024.

Zero Based Budgetting
Als gemeente streven we naar een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. In 2023 is gestart met de pilot Zero Based Budgeting (ZBB) voor het sociaal domein. Bij ZBB worden budgetten vanaf nul opgebouwd. Op basis van bestaand beleid wordt een realistische omvang van het benodigde budget bepaald en onderbouwd. Deze onderbouwing kan zijn op basis van wet--en regelgeving, prijs x aantal, historische kosten of gegevens van externe partners.
Dit heeft er toe geleid dat de budgetten van het sociaal domein actueel zijn en dat de resterende taakstelling is ingelost. In 2024 wordt ZBB verder ingezet. Als eerste wordt de afdeling Samenleving afgerond en daarna volgen de afdelingen Ruimte en Dienstverlening.
ZBB is een doeltreffende tool waarmee de uitgaven onder controle worden gehouden en de geldstromen in balans worden gebracht. De budgetten dwingen eigenaarschap en verantwoordelijkheid af zodat financiële keuzes op een goeie manier worden genomen.

Rijksbeleid
Vanuit het Rijk is nog geen duidelijkheid ontvangen over het nieuwe verdeelmodel met betrekking tot het gemeentefonds vanaf 2026. Ondanks deze onduidelijkheid is het in 2023 toch gelukt om voor de begroting 2024-2027 een structureel sluitende en reële begroting te presenteren. Tot slot heeft de decembercirculaire 2023 geleid tot extra middelen o.a. voor de energiecompensatie. In 2023 heeft een groot deel van de uitbetalingen van de energiecompensatie plaatsgevonden. Het bedrag dat resteert wordt in 2024 ingezet.

Externe subsidiemogelijkheden

In 2023 zijn mogelijkheden onderzocht om het proces rondom externe subsidiemogelijkheden onder de aandacht te brengen en te optimaliseren. We worden ondersteund door een extern bureau (VINDsubsidies) voor advisering op mogelijke subsidiestromen en hulp bij complexe subsidie-aanvragen. VINDsubsidies onderzoekt wekelijks naar mogelijkheden nationaal, regionaal en europees en deelt deze informatie met de gemeente.

Er zijn inmiddels voorbereidingen getroffen om het interne proces te optimaliseren waardoor er meer focus wordt gelegd op het verwerven van externe subsidies. Door meer bewustwording te creëren ten aanzien van subsidiemogelijkheden en dit proces te faciliteren kan worden bereikt dat opgaven effectiever en met minder middelen worden gerealiseerd. Dit wordt het komende jaar verder uitgewerkt.

Hiermee geven we uitvoering aan de wens van de raad en de motie 'Aantrekken expertise om meer externe subsidie te verwerven'.

Duurzaamheid /Energie

In 2023 is er een onderzoek gedaan naar het realiseren van energiegemeenschap. Een energiegemeenschap is een juridische entiteit (energiebedrijf) die ten behoeve van haar leden, vennoten of aandeelhouders activiteiten op de energiemarkt verricht en als hoofddoel heeft: het bieden van milieuvoordelen, economische en sociale voordelen. Binnen een energie-gemeenchap investeren inwoners, bedrijven en andere organisaties samen met de overheid in projecten voor het opwekken, opslaan, delen en verkopen van energie.

3 Overige

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor vooraf geen bestedingsdoel is bepaald. Deze middelen zijn niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waar uiteindelijk de saldi van de programma's uit het programmaplan mee kunnen worden gedekt. De raad is bevoegd voor het inzetten van de algemene dekkingsmiddelen.
Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering gemeentefonds
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen
Lokale heffingen kunnen we onderverdelen in wel en niet gebonden bestedingen.

Lokale heffingen waarvan de bestedingen gebonden zijn, zijn heffingen waarbij sprake is van een duidelijke relatie tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden hiervan zijn de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's (in deze jaarrekening programma 2) als baten verantwoord en vallen dus niet onder de algemene dekkingsmiddelen.

Lokale heffingen die niet gebonden zijn, vormen algemene dekkingsmiddelen en hebben geen vooraf aangewezen bestemming. Het verhogen of verlagen van deze belastingen zorgt voor een hogere of lagere bestedingsruimte binnen de begroting. Binnen de gemeente Leudal zijn 3 ongebonden lokale heffingen aanwezig:

- OZB-belasting (woningen en niet-woningen)
- Toeristenbelasting
- Baatbelasting

Verdere informatie is opgenomen in de paragraaf 'Lokale heffingen'.

Lokale heffingen	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2023
OZB woning	-4.838
OZB niet woning	-2.275
Toeristenbelasting	-1.303
Baatbelasting	-4
Totaal	**-8.420**

Algemene uitkering uit het gemeentefonds
De algemene uitkeringen van het Rijk zijn inkomsten die met inachtneming van wet- en regelgeving vrij besteedbaar zijn aan taken die het Rijk heeft opgelegd of aan eigen beleid. De gemeente kan deze besteden aan de aandachtsgebieden die ze prioriteit geeft. De verantwoording vindt plaats in de gemeenteraad.

Binnen de gemeente Leudal heeft besluitvorming plaatsgevonden van elke ontvangen circulaire gemeentefonds in 2023. Financieel zijn alle middelen verwerkt tot en met de decembercirculaire 2023.
In onderstaande tabel zijn de totale inkomsten voor de gemeente Leudal over 2023 te zien.

Algemene uitkering	(bedrag x 1.000) Realisatie 2023
Stand na meicirculaire 2022/Stand van de begroting	-61.545
Mutaties septembercirculaire 2022	-848
Mutaties decembercirculaire 2022	326
Mutaties meicirculaire 2023	-3.381
Mutaties septembercirculaire 2023	-403
Mutaties decembercirculaire 2023	-2.432
Totaal	**-68.283**

Dividend
Dividend is een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders en zijn algemene dividenden die niet onder de programma's vallen.
In 2023 zijn fors hogere dividend bedragen uitgekeerd door de BNG en Enexis Holding.
In onderstaande tabel zijn de gerealiseerde rendementen van 2023 opgenomen.

Saldo van de financieringsfunctie
Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente via de taakvelden aan de programma's en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen, het renteresultaat.
De paragraaf Financiering vermeldt de systematiek met betrekking tot het renteresultaat. Voor de begroting 2023-2026 is de omslagrente bepaald op 1%; gerealiseerd 0,50%.

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	(bedrag x 1.000) Realisatie 2023
Dividend			
BNG	-326	-1.166	-1.166
Enexis Holding BV	-452	-358	-358
Saldo	**-778**	**-1.524**	**-1.524**
Rendement			
Belegging Essentverkoop	-96	-96	-96
Bruglening Enexis	-43	-43	-43
Boekwinst vrijval effecten			
Saldo	**-139**	**-139**	**-139**
Totaal	**-916**	**-1.662**	**-1.662**

Wat heeft dat gekost?

Algemene dekkingsmiddelen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	3.821	10.211	1.359	-8.852
Baten	-70.229	-76.091	-79.375	-3.284
Mutatie reserves	532	6.784	7.380	596
Resultaat	***-65.876***	***-59.096***	***-70.636***	***-11.540***

Rekeningresultaat
Het begrotingssaldo tot en met de 2e Raadsrapportage 2023 bedraagt € 8.560.000 en na toevoeging van de septembercirculaire 2023 € 8.910.000.
Het resultaat op algemene dekkingsmiddelen 2023 is € 11.540.000 en daarmee een positief resultaat binnen dit programma.

Uitkering uit het gemeentefonds
Op basis van de decembercirculaire 2023 ontvangt de gemeente Leudal in totaal € 2.483.000 meer dan geraamd. Door het tijdstip van publicatie van de circulaire in het jaar, kan de begroting hier niet aangepast worden. Hiervan is € 496.000 gestort in de reserve voor taakmutaties. Per saldo is dit een voordeel van € 1.987.000 ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Opbrengsten OZB
De netto opbrengsten ten aanzien van de OZB zijn op basis van de eindverantwoording van de BsGW € 113.000 hoger dan geraamd. Dit zorgt voor een positief resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Hogere rente schatkistbankieren
In 2023 is rente ontvangen op de aangehouden middelen in het schatkistbankieren. De ontvangen rente is hoger dan geraamd door hogere rentepercentages. Dit resulteert in een voordeel van € 133.000.

Toeristenbelasting
Jaarlijks bij de jaarstukken worden de inkomsten van de toeristenbelasting bekend. Opbrengsten meer dan € 858.000 met een maximum van € 100.000 worden toegevoegd aan de reserve Uitvoeringsplan recreatie en toerisme.
Op basis van de eindverantwoording van de BsGW is de opbrengst toeristenbelasting over het jaar 2023 totaal € 977.000. De meeropbrengst, met een maximum van € 100.000, is gestort in de reserve Uitvoeringsplan recreatie en toerisme.
De ontvangen meeropbrengst toeristenbelasting over jaar 2022 in boekjaar 2023 bedraagt € 326.000. Bij jaarrekening 2022 is reeds het maximumbedrag van € 100.000 toegevoegd aan de reserve Uitvoeringsplan recreatie en toerisme.
Per saldo is dit een voordeel van € 345.000 ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Dubieuze debiteuren/Oninbare posten
Op basis van de debiteuren stand per 31-12-2023 is de stelpost van dubieuze debiteuren bijgesteld. Daarnaast is één niet inbare vordering als oninbaar verklaard.
De niet inbare factuur wordt afgeboekt van het jaarrekeningresultaat en het balanssaldo op de post dubieuze debiteuren is hiermee in overeenstemming gebracht. Dit leidt tot een voordeel in het jaarrekeningresultaat 2023 van € 12.705.

Oninbare belastingen en leges

Op basis van de eindverantwoording van de BsGW is het totaal aan oninbare belastingen en leges over de jaren 2018 t/m 2023 € 31.000 nadelig.

3.1.1 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
T	Algemene reserve	I	Bestemming rekening-resultaat 2022	7.268	7.268	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Resultaat 2021-2022 meicirculaire 2023	10	10	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Resultaat 2023 meicirculaire 2023	85	85	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	I/S	Taakmutaties	121	617	-496
T	Beleidsplan recreatie en toerisme	S	Meeropbrengst toeristenbelasting 2023		100	-100
			Totaal toevoegingen	**7.483**	**8.079**	**-596**
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	I/S	Taakmutaties	-698	-698	
			Totaal onttrekkingen	**-698**	**-698**	

3.1.2 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	2023	817	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	2023	921	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2023	334	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

3.1.3 Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- CSV Amsterdam BV
- Enexis NV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- Bank Nederlandse Gemeenten

3.2 Overhead

Overhead omvat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren in ieder geval leidinggevenden in het primair proces, de ondersteuning vanuit de afdeling bedrijfsvoering op de "PIOFACH" functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting) en overige kosten niet toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.
Wij hanteren de definitie die in het BBV wordt gehanteerd. Hierin worden ook de kosten meegenomen voor huisvesting, facilitaire zaken, ICT en overige. De laatste omvat kosten voor uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie zoals onder andere verzekeringskosten, opleidingskosten en aanvullende personeelskosten.

Overhead mag aan investeringen en grondexploitaties worden toegerekend.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Realisatie 2023**	**Verschil 2023**	**Werkelijk %**
Personeel	8.436	9.378	7.801	-1.576	-16,81%
Bestuur	1.641	1.596	1.651	55	3,44%
Huisvesting & facilitair	882	1.020	935	-85	-8,34%
ICT	2.367	1.948	2.041	93	4,75%
Overig	1.860	2.226	2.407	181	8,13%
Reserves	-704	-877	-98	779	-88,82%
Totaal	**14.481**	**15.291**	**14.737**	**-554**	

Wat heeft dat gekost?

Overhead				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	17971	19.315	18.708	-607
Baten	-2786	-3.147	-3.874	-727
Mutatie reserves	-704	-877	-98	779
Resultaat	***14.481***	***15.291***	***14.737***	***-554***

ICT
Het ICT budget heeft een overschrijding van € 72.000. Een hogere indexering door de leveranciers dan vooraf verwacht, aankoop en inrichting van sjablonen softwarepakket wat ten laste van de exploitatie is gebracht in plaats van ten laste van het beschikbare investeringsbudget en de update van verouderde software heeft tot extra kosten geleid.
Daarnaast zijn er extra voorbereidingskosten geweest voor deelname aan de VNG aanbesteding cybersecurity.

Personeel
Ten aanzien van de budgetten voor het personeel is een bedrag van € 641.000 niet besteed. Het bedrag is en combinatie van een voordeel op de loonkosten en kosten inhuur ten opzichte van de begroting, maar ook indirecte loonkosten zoals verzekeringen en ontvangen vergoedingen vanuit het UWV. Het totale bedrag is gestort in de reserve bedrijfsvoering.

Verzekeringen en belastingen
Diverse onderhanden claims zijn nog niet afgerond. Hierdoor is er onderbesteding van € 47.000.

EC-GEO
Voor EC-Geo vindt een financiële afwikkeling plaats vanwege het overgaan naar ICTNML. Hiervoor zijn extra kosten gemaakt voor een bedrag van € 94.000.

Wet Open Overheid (WOO)
De gemeente ontvangt meerjarig middelen voor de invoering van de Wet open overheid. In 2023 zijn deze middelen beperkt ingezet voor het inrichten van het lokale platform open.leudal.nl. De resterende middelen van 2023 € 128.000 zijn via de gecommitteerde reserve toegevoegd aan 2024.

Wagenpark
Het wagenpark wordt vanaf 2023 op totaal organisatieniveau weergegeven en verantwoordt. De vervanging van het wagenpark verloopt in fasen en de keuze voor voertuigen op fossiele brandstof en /of elektrisch aangedreven voertuigen wordt mede door de markt bepaald. De technische mogelijkheden voor elektrisch aangedreven voertuigen veranderen nog steeds.

Er is een inhaalslag geweest voor de vervanging en uitbreiding van voertuigen gedurende het jaar waardoor de kosten in verhouding zijn gestegen.
De exploitatiekosten zijn het afgelopen jaar gestegen door onder andere verhoging van motorrijtuigenbelasting, fijnstofheffing en BPM op brandstofverbruikende voertuigen.
Brandstof- en onderhoudskosten van fossiele voertuigen zijn relatief hoog. Er zijn veel reparatiekosten geweest van oude te vervangen auto’s.
Totale overschrijding op dit budget is € 66.000.

Uitvoeringskosten 3D
De doorbelasting vanuit andere gemeente is lager uitgevallen dan ingeschat. Dit komt door het lager uitvallen van de projectkosten en door de invulling van tijdelijke vacatures bij de andere gemeenten. Per saldo is hier een onderbesteding van € 63.000.

Bestuursdwang
Uitvoering bestuursdwang 2023 levert een extra baat op van per saldo € 28.000.

Rekenkamer
De Rekenkamer Leudal is in september gestart met een groot onderzoek naar Verbonden partijen. Om dit onderzoek goed te kunnen uitvoeren zullen naast de inzet van de leden van de Rekenkamer ook de steun van externe onderzoekers nodig zijn. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de jaren 2023 en 2024. Omdat de mate van inzet en de tijdstippen waarop de onderzoekers nodig zijn nog onzeker zijn, en de kosten daarom over meerdere jaren worden gemaakt, zijn de niet gebruikte gelden van 2023 overgeheveld naar 2024.

Energiekosten
Er is een overschrijding op energiekosten voor het gemeentehuis en de buitendienst van € 80.000. De afwijking op de energielasten wordt toegelicht in de financiële hoofdlijn.

3.2.1 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		138	-138
T	Bedrijfsvoering	I	Juridische dossiers ruimte	150	150	
T	Bedrijfsvoering	I	Restant 2023 IPPC		45	-45
T	Bedrijfsvoering	I	Restant 2023 projectmiddelen Economische zaken		8	-8
T	Bedrijfsvoering	I	Restant 2023 HR-beleid		87	-87
T	Bedrijfsvoering	I	Restant 2023 P-middelen		501	-501
			Totaal toevoegingen	**150**	**929**	**-779**
O	Bedrijfsvoering	I/S	Mutaties P-budgetten	-524	-524	
O	Bedrijfsvoering	I	Reshuffle personele kosten 2023	-138	-138	
O	Bedrijfsvoering	S	Afschrijvingen	-36	-36	
O	Geblokkeerde reserve (vh. Boekwinst Essent)	S	Afschrijvingen	-113	-113	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-112	-112	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-104	-104	
			Totaal onttrekkingen	**-1.027**	**-1.027**	

3.2.2 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Zitmeubilair raadzaal	50		50	
Vergaderinstallatie raadzaal	33		33	
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2020	542	542	0	
Sociaal internet	35	28	7	7
Digitalisering archieven VTH	200	4	196	
Project goed en Tijdig Antwoorden	235	235	0	
Vervanging beeldschermen overlegruimten	25	9	16	
Financieel pakket	400	186	214	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2022	23	23	0	
Vervanging mobiele telefoontoestellen 2022	158	158	0	
Vervanging office & servers 2022	168	168	0	
Hybride werken: aanschaf devices 2022	5	5	0	
Hybride werken: aanschaf bureaustoelen 2022	33	33	0	
HRM systeem	150		150	
Rx Mission (VTH applicatie)	190	169	21	
Module Bestemmingsplannen (RO)	16	16	0	
Module Bodem	25		25	
Document generator	60	29	31	
GBI	100	2	98	
Koppeling Ibz met Join	15	10	5	
Koppeling Ibz met Join (Decos)	19	7	11	
APV en evenementen assistent	24		24	
Project Werken aan Kwaliteit	28	25	3	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2023	100	1	99	
Vervanging telefooncentrale	100	1	99	
Hybride werken: aanschaf devices 2023	253	198	55	
Hybride werken: aanschaf bureaustoelen 2023	46	13	33	
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2023	55	11	44	
Vervanging mobiele telefoontoestellen 2023	42	10	33	
Vervanging werkmaterieel 2020	173	83	90	
Vervanging werkmaterieel 2021	168	0	168	
Vervanging werkmaterieel 2022	120	0	120	
Vervanging werkmaterieel 2023	175	0	175	
Vervanging wagenpark 2019	150	150	0	
Vervanging wagenpark 2020	150	149	1	
Vervanging wagenpark 2021	300	230	70	
Vervanging wagenpark 2022	323	46	277	
Aanschaf electrische laadpalen	118	100	18	
Vervanging wagenpark 2023	350		350	
Aanschaf auto's voor de WSW	105		105	
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2022	100		100	
Totaal investeringen	**5.361**	**2.640**	**2.721**	**7**

Hybride werken

In 2023 zijn alle thuiswerkplekken voor medewerkers in het kader van hybride werken gerealiseerd. Ook zijn er, na een succesvolle proefplaatsing, hybride vergaderfaciliteiten gerealiseerd in vergaderruimte de Leu. Het hybride werken is in 2023 geëvalueerd. De inzichten die dit heeft opgeleverd zijn gebruikt om voorbereidingen te treffen voor het optimaliseren van de inrichting van het gemeentehuis en de externe locaties bij het MOB en de Werf. Onder andere het gebrek aan (goed functionerende) hybride faciliteiten in vergaderruimtes levert in de praktijk problemen op.

We stellen daarom voor het restant investeringskrediet hybride werken van € 88.000 te gebruiken voor een verdere uitrol van hybride vergaderfaciliteiten in vergaderruimtes. In de kadernota geven we een inschatting van de overige kosten voor de herinrichting van het gemeentehuis en externe locaties.

3.2.3 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023	6,25	Eigen gegevens	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	5,92	Eigen gegevens	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2023	637,40	Begroting gemeente	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2023	21,5%	Begroting gemeente	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	% van totale lasten	2023	14,0%	Begroting gemeente	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

3.3 Heffing VPB

De gemeente Leudal heeft in beginsel een vennootschapsbelastinglast ten aanzien van de clusters grondexploitaties, afval (opbrengst recyclebare reststromen) en energie (zonnepanelen). De vennootschapsbelastinglast in 2023 kan volledig worden verrekend met de verrekenbare verliezen uit voorgaande jaren. Na verliesverrekening resteert derhalve een belastbaar bedrag van nihil. Dit zal tevens voor komende jaren gelden.

Wat heeft dat gekost?

Heffing VPB				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	**Begroting na wijziging 2023**	**Geboekt 2023 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	20	14	14	0
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***20***	***14***	***14***	***0***

3.4 Onvoorzien

In 2023 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht. Dit leidt tot een positief saldo van € 51.000.

Wat heeft dat gekost?

Onvoorzien				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Geboekt 2023 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	51	51	0	-51
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***51***	***51***	***0***	***-51***

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. De gemeente is daarbij beperkt in de soorten belastingen die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de gemeentewet. Naast de belastingen, heft de gemeenten rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van diensten niet overschrijden. De uitvoering van de meeste belastingen van de gemeente Leudal wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsWG).

Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen	Rechten
Onroerendezaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Toeristenbelasting	Rioolheffing
	Leges
	Begraafrechten

4.1.2 Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale heffingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. De uitgangspunten hebben betrekking op:
- de heffingen zijn zoveel als mogelijk 100% kostendekkend;
- mutaties in de WOZ-waarden worden verrekend in het tarief;
- kwijtschelding is enkel van toepassing voor de afvalstoffenheffing.

(bedrag x 1.000)

Heffing	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
OZB	-6.942	-7.112	170	-7.131	-7.309	-7.485
Rioolheffing	-4.835	-4.877	42	-4.798	-4.802	-4.803
Afvalstoffenheffing	-3.900	-3.825	-75	-3.519	-3.620	-4.648
Toeristenbelasting	-858	-1303	445	-858	-858	-858
Baatbelasting	-4	-4	0	-	-	-
Leges	-1.393	-1.624	231	-1.633	-1.633	-1.633
Begraafrechten	-7	0	-7	-7	-7	-7
Totaal	**-17.939**	**-18.745**	**806**	**-17.946**	**-18.229**	**-19.434**

4.1.3 Onroerende-zaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen (OZB) worden in Leudal geheven bij eigenaren van woningen en niet-woningen en bij gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak (de WOZ-waarde). De WOZ-waarde wordt jaarlijks door de BsGW vastgesteld op basis van de voorhanden zijnde verkoopcijfers en marktinformatie. Jaarlijks ontvangen de belastingplichtigen een WOZ-beschikking met daarop de WOZ-waarde. Deze WOZ-waarde dient als heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelasting.

4.1.4 Rioolheffing

In Leudal wordt de rioolheffing opgelegd aan de eigenaar van een perceel door middel van een vast bedrag per zelfstandig gedeelte. Er vindt een beperkte differentiatie in het tarief plaats, waarbij voor alle percelen, die onderdeel uitmaken van een omsloten terrein bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden, een tariefstelling van maximaal 60% wordt toegepast.
Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2027 (GRP) zijn ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing voor 2023 vastgesteld. Het tarief voor 2023 bedroeg € 282,51 per perceel of zelfstandige gedeelte daarvan. Voor de verblijfsrecreatieve doeleinden bedroeg dit tarief € 169,50. Voor percelen met een WOZ-waarde minder dan € 30.000 bedroeg het tarief € 141,25.

Zoals vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan 2022-2026 worden positieve exploitatieresultaten toegevoegd aan de voorziening riolering. In 2023 is er sprake van een gerealiseerd exploitatie overschot ad € 453.000 ten opzichte van de ramingen. Dit bedrag wordt dan ook extra gestort in de voorziening riolering.
Het overschot is vooral te verklaren doordat er minder exploitatielasten (€171.000)waren dan geraamd;
Daarnaast was 2023 was sprake van lagere rentepercentage dan geraamd. Hierdoor was de betaalde rente lager (voordeel € 204.000). Door de lagere uitgaven waren de BTW kosten (voordeel € 37.000) ook lager.
Door een hogere aantal aansluitingen dan voorzien was de opbrengst ruim € 84.000) hoger.
Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.

		(bedrag x 1.000)
Rioolheffing	**Begroting na wijziging 2023**	**Realisatie 2023**
Kosten taakveld	3.614	3.486
Storting voorziening	133	586
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-75	-118
Netto kosten	**3.672**	**3.954**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	354	380
Marktconforme rente	275	71
BTW	509	472
Totale kosten	**4.810**	**4.877**
Opbrengst heffingen	**-4.793**	**-4.877**
Dekking	-100%	-100%

4.1.5 Afvalstoffenheffing

Sinds 2022 wordt er op basis van een nieuwe inzamelsystematiek ingezameld. Het huishoudelijk afval binnen de 16 kernen wordt ingezameld volgens de diftar-systematiek waarbij de differentiatie bepaald wordt door het volume van de restafvalcontainer (vastrecht) in combinatie met het aantal ledigingen. De inzameling van huishoudelijk afval wordt uitgevoerd door de Reinigingsdienst Maasland.
In het kader van de tariefstelling afvalstoffenheffing worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
• kostendekking van 100%;
• verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaatsvindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval;
• vastrecht wordt opgelegd in het lopende belastingjaar 2023;
• het aantal ledigingen wordt na afloop van het belastingjaar 2023 opgelegd, deze staan op de belastingaanslag van belastingjaar 2024.
Bij het vaststellen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekkendheid. Veel factoren zijn van invloed op de werkelijke kosten in dat jaar. De gerealiseerde kostendekkendheid in 2023 bedraagt 88%.
Door een flinke toename in de hoeveelheid ingezameld GFT zijn de verwerkingskosten met € 120.000 toegenomen. Bij de inzameling papier zijn de kosten van inzameling toegenomen met 12,9% (€ 66.500) en een lagere papierprijs dan begroot (€ 83.000 minder inkomsten);
Verder waren er meerkosten door activiteiten zoals Dorp van de Maand en uitleenmaterialen zwerfvuil (€ 11.000).
De opbrengst afvalstoffenheffing volgens de laatste opgave BsGW is € 75.000 lager dan de raming. Bij de voorbereidingen voor de begroting 2025 gaan we in overleg met de BsGW bepalen wat nodig is om de prognoses voor lokale heffingen te verbeteren zodat raming en realisaties beter op elkaar aansluiten.
Daarnaast verwacht we door de aanpassingen in de tariefstructuur in 2024 verbeteringen in de monitoring van de opbrengsten.

Afvalstoffenheffing	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023
		(bedrag x 1.000)
Kosten	3.126	3.851
Inkomsten (excl. heffingen)	-186	-233
Netto kosten	**2.940**	**3.618**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	117	110
Kwijtschelding	80	45
BTW	408	568
Totale kosten	**3.545**	**4.341**
Opbrengst heffingen	**-3.545**	**-3.841**
Dekking	100%	88%

4.1.6 Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat toeristenbelasting kan worden geheven voor personen die niet in de gemeente wonen, maar wel hier verblijven. Deze personen zijn niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ingeschreven.
Het gehanteerde tarief per overnachting bedroeg in 2023 € 1,30.

In 2023 is een bedrag van € 977.000 aan toeristenbelasting ontvangen. Conform de afspraken bij het uitvoeringsplan recreatie en toerisme, is € 100.000 hiervan gestort in de hiervoor bestemde reserve. Aanvullend is een bedrag aan toeristenbelasting ontvangen over het jaar 2022 van € 326.000. Bij de jaarrekening 2022 is reeds het maximumbedrag van € 100.000 toegevoegd aan de genoemde reserve.

Voor de begroting toeristenbelasting van 2023 zijn de cijfers gebruikt van Q1 en Q2 2022. Op dat moment waren net de Corona lock-downs voorbij en de verwachtingen ten aanzien van het herstel van het verblijfstoerisme waren onzeker. Omdat het toerisme zich sneller herstelde dan verwacht, is de realisatie veel hoger dan de raming.
De totale inkomsten worden door de BsGW met de kennis van nu (april 2024) voor 2023 ingeschat op € 1.250.000 en voor 2024 €1.290.000. De structurele meeropbrengst wordt meegenomen in de 1e rarap 2024 en kadernota 2025-2028.

4.1.7 Baatbelasting

Er lopen nog twee baatbelastingen van geringe omvang. Het betreft de baatbelasting aardgas buitengebied sector Napoleonsweg en de baatbelasting riolering buitengebied- fase 1. De opbrengst is stabiel.

4.1.8 Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. De kostendekkendheid van alle leges bedraagt 93,5% (-1.612.432/1.724.622).

		(bedragen x 1.000)
Berekening kostendekkendheid leges 2023	**Bedrag 2023**	**Dekking**
Kosten totaal	1.724.622	
Baten totaal	-1.612.432	
Kostendekkking leges		
Dekking titel 1 Algemene dienstverlening		90%
Dekking titel 2 Omgevingsvergunningen		96%
Dekking titel 3 Europese dienstenrichtlijn		40%

4.1.9 Begraafrechten

			(bedrag x 1.000)
Begraafrechten	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**	**Verschil**
Begraafrechten	7	0	7
	7	**0**	**7**

4.1.10 Kwijtschelding

De BsGW behandelt kwijtscheldingsverzoeken. Voor 2023 zijn hiervoor de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- Hantering van kwijtscheldingsnorm van 100%.
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag).
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door Inlichtingenbureau.

Over 2023 bedroeg het aantal verzoeken om kwijtschelding 1.232 (in 2022: 1.980). Er werd voor een bedrag van € 44.599 kwijtgescholden (in 2022: € 49.892).

4.1.11 Woonlasten

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Totaal gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2018	-253,39	-282,51	-146,00	-535,90	-146,00	-681,90
2019	-254,29	-282,51	-159,60	-536,80	-159,60	-696,40
2020	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16
2021	-286,69	-282,51	-225,80	-569,20	-225,80	-795,00
2022	-283,02	-282,51	-233,00	-565,53	-233,00	-798,53
2023	-301,96	-282,51	-256,57	-584,47	-256,57	-841,04

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Algemeen

Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat substantiële risico's leiden tot een bijstelling van de uitvoering van programma's. We gaan zorgvuldig om met risico's en maken bewuste afwegingen bij het aangaan van risico's en nemen passende beheersmaatregelen. Als een risico's zich voordoet kunnen we dit dragen. Een gezond weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van het beleid stagneert. De risicobeheermatrix is het instrument om bovenstaande inzichtelijk te maken. Deze wordt twee keer per jaar geactualiseerd.

Deze paragraaf geeft inzicht in de weerstandscapaciteit, weerstandsvermogen en de financiële kengetallen.

4.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Alle risico’s waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang bij een financiële tegenvaller. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller leidt tot bezuinigingen in de programma's.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee onderdelen:

- Incidentele weerstandscapaciteit; dit is het vermogen dat de gemeente heeft om eenmalige onverwachte tegenvallers op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van reguliere taken.
- Structurele weerstandscapaciteit; dit is het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te vangen, zonder dat dit ten kosten gaat van de uitvoering van bestaande taken.
  De belangrijkste onderdelen hiervan voor Leudal is de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- het saldo jaarrekening (bij begroting post onvoorzien en begrotingsruimte);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De algemene reserve is het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit om het bestaande beleid te waarborgen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt:

				(bedrag x 1.000)
	Realisatie 2022	**Primitieve begroting 2023**	**Begroting na wijziging 2023**	**Realisatie 2023**
Algemene reserve 31-12-	11.989			17.543
Algemene reserve 1-1-		11.989	11.989	
Onvoorzien/saldo rekening	7.268	51	51	12.629
Begrotingsruimte		999	8.910	
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.350	3.336	4.324	4.395
Totaal	**22.607**	**16.376**	**25.274**	**34.567**

De weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal is € 956 per inwoner (aantal inwoners 36.141). In de begroting 2023 is deze geraamd op € 452 per inwoner. De stijging is voornamelijk het gevolg van het hogere rekeningresultaat.

4.2.3 Risico's

Inventarisatie risico’s
Voor de jaarrekening 2023 is de risicobeheermatrix opgesteld en opgenomen in de bijlage.
De risico's in de risicobeheermatrix bestaan uit structurele risico's en incidentele risico's. Ook is een berekening gemaakt van het weerstandsratio voor zowel de incidentele als ook de structurele risico's. Dit is opgenomen in deze paragraaf.

4.2.4 Onderlinge relatie

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit
Als een risico zich voordoet wordt het weerstandsvermogen van de organisatie aangesproken. De weerstandsratio geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde financiële risico's. In de Nota reserves en voorzieningen gemeente Leudal 2023-2026 is de ideale bandbreedte vastgesteld voor de weerstandsratio. Voor de gemeente Leudal is dit een ratio tussen 1 en de 1,4.

In 2023 zijn de incidentele risico's € 1.126.000 en de structurele risico's € 738.000.
Onderstaande tabel geeft inzicht in zowel het incidentele als het structurele weerstandsvermogen.

Incidenteel weerstandsvermogen				*(bedrag x 1.000)*
	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Algemene reserve stand 1-1-	11.989	17.543	11.853	11.853
Incidentele begrotingsruimte (o.b.v.) jaarstukken 2023 en begroting 2024)	8.794	15	143	-71
Incidentele risico's	1.126	1.126	1.126	1.126
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**18,46**	**15,59**	**10,65**	**10,46**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	1.126	1.126	1.126	1.126

Structureel weerstandsvermogen				(bedrag x 1.000)
	2023	2024	2025	2026
Onbenutte belastingcapaciteit	4.395	4.507	4.386	4.256
Onvoorzien structureel	51	51	51	51
Structurele begrotingsruimte (o.b.v. jaarstukken 2023 en begroting 2024)	-21.423	6.734	8.504	3.441
Structurele risico's	738	738	738	738
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**-23,00**	**15,30**	**17,54**	**10,50**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	738	738	738	738

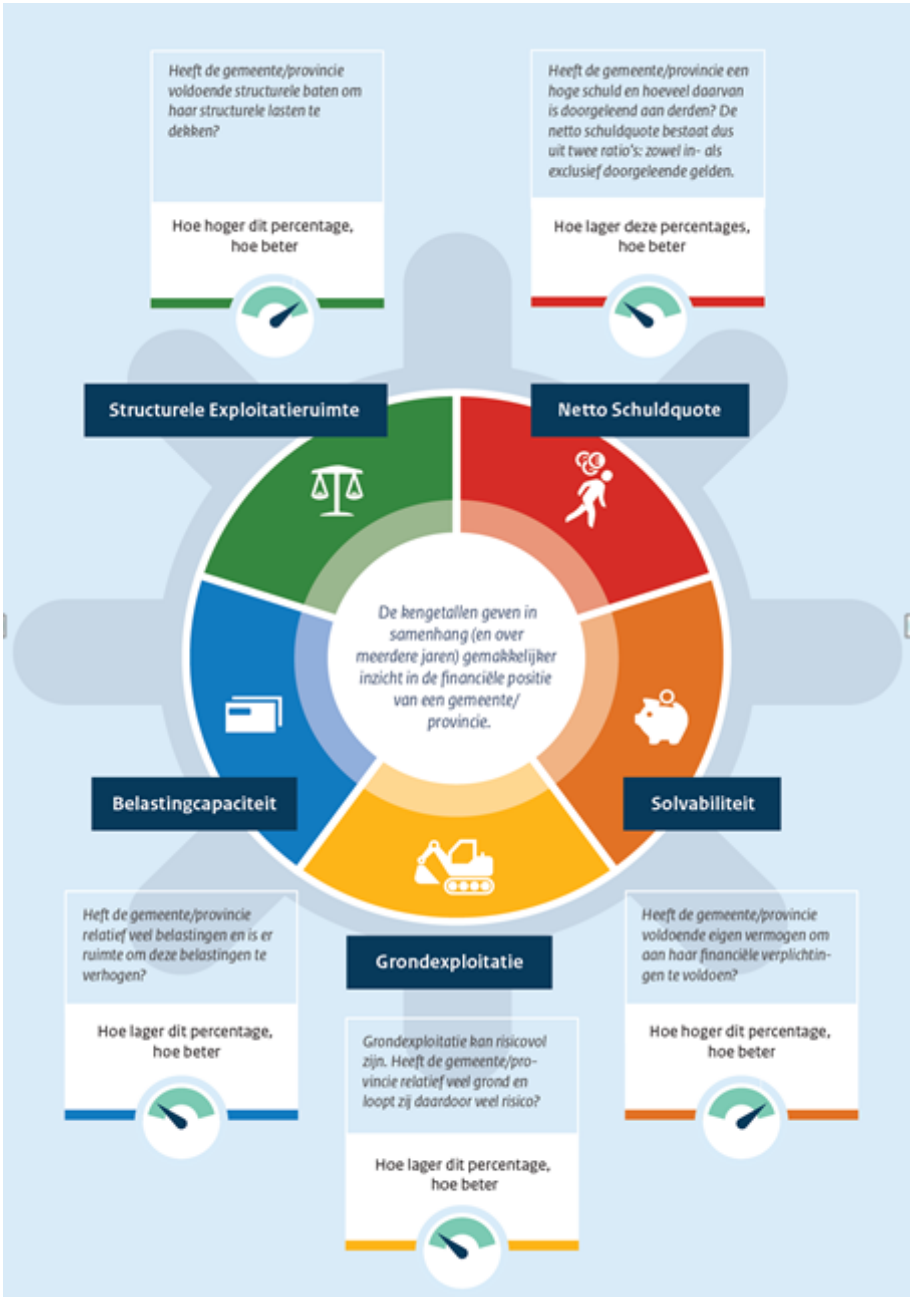
Inzicht in de reserves en voorzieningen
Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de jaarrekening.

4.2.5 Financiële kengetallen

Als gemeente zijn we verplicht de onderstaande vijf financiële kengetallen op te nemen in de jaarrekening en begroting. Deze kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkelingen in de gemeente. De samenhang tussen de kengetallen hierin is belangrijk. De kengetallen en beoordeling zijn bedoeld om de financiële positie inzichtelijk te maken en kunnen daarnaast gebruikt worden als vergelijking tussen gemeenten.

Bij ultimo jaar	Realisatie 2022	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Bandbreedte	Beoordeling Leudal Realisatie jaar
Netto schuldquote	33%	39%	18%	Cat A <90% Cat B >90 < 130% Cat C > 130 %	Cat A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29%	35%	15%	Cat A <90% Cat B >90 < 130% Cat C > 130 %	Cat A
Solvabiliteitsratio	53%	51%	53%	Cat A > 50% Cat B >20 < 50% Cat C <20 %	Cat A
Structurele exploitatieruimte	11%	16%	17%	Cat A > 0% Cat B 0% Cat C < 0 %	Cat A
Grondexploitatie	2%	1%	2%	Cat A <20% Cat B >20 < 35% Cat C > 35%	Cat A
Belastingcapaciteit	88%	89%	89%	Cat A <95% Cat B >95 < 105% Cat C > 105 %	Cat A

In de tabel wordt per kengetal aangegeven in welke categorie de gemeente Leudal zit.
Hierbij wordt alleen het kengetal in het begrotingsjaar als waarde genomen voor de toekenning van de categorie. Categorieën zijn als volgt:
A = Goed
B = Voldoende
C = Onvoldoende

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in de mate waarin de schuldenlast (aflossing en rente) drukt op de exploitatie, met andere woorden hoeveel schuld kan een gemeente dragen. Dit kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden te delen door de totale jaarlijkse baten en wordt uitgedrukt in een percentage van de totale jaarlijkse baten. Het kengetal is hiermee gevoelig voor schommelingen in de baten. De signaalwaarden voor de netto schuldquote zijn als volgt:

- < 90% gezonde positie
- > 100% Vanaf 100% blijft er te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen
- > 130% Vanaf 130% is er sprake van een hoge schuld.

De netto schuldquote van de gemeente Leudal voor 2023 is 18% en zit ver onder de grens van 90%
Dit betekent dat er voldoende ruimte is om leningen aan te trekken als dit nodig is. Met de te verwachten investeringen binnen onze gemeente is het gunstig dat deze indicator laag is.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen van de gemeente Leudal voor 2023 is 14% en zit ver onder de grens van 90%.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële termijn verplichtingen op lange termijn te voldoen. Dit kengetal geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal. De uitkomst van het kengetal geeft aan welk deel van het gemeentebezit is afbetaald doordat er geen schuld op rust. Hoe lager de ratio hoe meer het bezit met schulden is belast.
Gemeenten hebben een vermogensbuffer nodig voor het opvangen van tegenvallers. De maat voor een voldoende solvabiliteit is een ratio groter dan 20% (VNG)
In de Nota Reserves en Voorzieningen gemeente Leudal 2023-2026 wordt een gewenst solvabiliteitsrisico benoemd van circa 40%. Voor 2023 is dit 53% en daarmee ruim voldoende. We zijn in staat om aan onze lange termijnverplichtingen te voldoen vanuit het eigen vermogen. Met het oog op toekomstige grote investeringen is het belangrijk dit kengetal te beoordelen, deze zal dan gaan dalen.

Structurele exploitatieruimte
Om vast te kunnen stellen of er sprake is van een structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt er onderscheid gemaakt in structurele en incidentele lasten.
De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten. Dit wordt uitgedrukt in een percentage. Een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden.

Voor de gemeente Leudal is de ratio in 2023 17% en daarmee positief; de structurele lasten zijn ruim gedekt door structurele baten.
Gelet op het te verwachten ravijnjaar 2026, mogelijke bezuinigingen binnen het Rijk (met betrekking tot het gemeentefonds) en de investeringen die gepland staan, is een overschot een positieve ontwikkeling.

Grondexploitatie
Het financiële kengetal grondexploitatie geeft in een percentage weer hoe de waarde van de grond zicht verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop.
Binnen onze gemeente hebben we relatief weinig grote grondexploitaties. Hierdoor lopen we minder risico op grote tekorten als grondposities in waarde dalen.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen en wordt bepaald door de totale WOZ-waarde van alle woningen en niet-woningen in de gemeente.
De onbenutte belastingcapaciteit geeft aan hoeveel ruimte de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale extra inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen.
Voor de gemeente Leudal is de belastingcapaciteit in 2023 89% en daarmee is er voldoende ruimte om mogelijke toekomstige tekorten op te vangen binnen de begroting.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Algemeen

Inleiding
Onderhoudslasten kunnen op diverse programma's voorkomen. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. De uitvoering van het onderhoud en/of vervanging wordt zo veel mogelijk vastgelegd in meerjarige plannen. 2023 is een jaar waar veel meerjarige plannen zijn vastgelegd, denk aan beheerplan groen en wegen, beheerplan openbare verlichting en civiel technische kunstwerken. Deze zijn vervolgens gekoppeld aan de diverse beleidsnota's. Voor een nadere toelichting inzake onderhoud gemeentelijke gebouwen inclusief sportaccommodaties wordt verwezen naar de paragraaf vastgoed.
In 2023 zijn de beheerplannen van de verschillende disciplines naast elkaar gelegd en zijn ook andere activiteiten (bv kabels en leidingen) projecten (bv verkeersveiligheid) in de openbare ruimte over elkaar heen gelegd. Dit heeft geleid tot een totaalplanning waar we drie jaar vooruit kunnen kijken. De voordelen hiervan zijn duidelijk; meer synergie tussen activiteiten, geen dubbel werk en minder overlast voor de inwoners.

Prgr	Omschrijving	Vaststelling raad	Frequentie	Volgende actualisatie	Voorziening	Financieel in de begroting	Achterstallig onderhoud
	Wegen 2023-2026	2022	1 x p. 4 jaar	2026	Nee	Ja	Nee
	GRP 2022-2026	2021	1 x p. 5 jaar	2026	Ja	Ja	Nee
	Kunstwerken 2023-2026	2023	1 x p. 4 jaar	2027	Nee	Ja	Nee
	Openbare verlichting 2023-2026	2023	1 x p. 4 jaar	2027	Nee	Ja	Nee
	Groen 2023-2026	2022	1 x p. 4 jaar	2026	Nee	Ja	Nee
	Gemeentelijk 2023-2026 vastgoed	2022	1 x p. 4 jaar	2026	Nee	Ja	Nee

4.3.2 Wegen

Een belangrijk speerpunt is dat wij insteken op een (meer) data- en plangerichte aanpak voor het onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van weginspecties en de jaarlijkse inspectie van een gedeelte van de rioleringen (jaarlijks circa 10% van het areaal) voeren we steeds meer trendanalyses uit waarmee we het onderhoud en de reconstructies beter kunnen plannen. Zo kunnen verwachtingen beter gecontroleerd worden en combinaties gezocht in de aanpak van de openbare ruimte (verkeersmaatregelen combineren met kabels en leidingen, etc.). In het vastgestelde beheerplan Groen en Wegen 2023 -2026 wordt bovenstaande aanpak meegenomen. In het plan is het vastgesteld kwaliteitsniveau B voor het onderhouden van het groen en wegen van toepassing. Voor het beheer en de ontwikkeling van groen geldt daarnaast dat sterk ingestoken wordt op klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Eind 2023 en begin 2024 zijn de projecten reconstructie Winterstraat en Reconstructie Neerderweg aanbesteed. De daadwerkelijke uitvoering vindt in zijn geheel in 2024 plaats. Hiervoor wordt het gehele resterende vervangingsinvesterings infrastructurele werken benut.
Deze vertraging is met name veroorzaakt door de energietransitie.

	Onderwerp	Areaal	Eenheid	Uitvoering 2023	Percentage %	Opmerking
1	Asfalt (deklagen)	1001434	M2	5828	0,6 %	
2	Slijtlagen/splitten	1262037	M2	30120	2,4 %	
3	Onverharde wegen	238132	M2	38545	16,2 %	
4	Freesvakken	1001434	M2	7681	0,7 %	
5	Reconstructies elementenverharding	509326	M2			Geen beschikbare data

In bovenstaande tabel is ons reguliere onderhoud 2023 opgesplitst naar onderhoudsvorm, nominale vierkante meters en percentage van het totale areaal aan wegen.

(bedrag x 1.000)

	Begroting na wijziging 2023	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud wegen	1.498	1.466	1.498	1.498	1.498
Vervangingsinvestering infrastructurele werken	1.421	343	1.421	1.421	1.421

4.3.3 Riolering

In het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsprogramma (GRP) 2022-2026 is vastgelegd hoe we onze gemeentelijke Watertaken willen invullen. Hoe beheren wij onze voorzieningen (rioleringen) zo goed mogelijk? Dat is belangrijk voor onze leefomgeving en het milieu. Droge voeten in onze huizen en bedrijven en schoon en helder water zijn de thema's in het GRP 2022- 2026. Deze klimaatambities voor het 'water- en klimaatbestendig zijn' zijn tevens vastgelegd in het Waterketenplan 2021-2025, met als doel in 2050 een klimaat robuust Leudal, waar het goed wonen en werken is. Tevens zijn de maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het huidige GRP, in de lopende planperiode uitgevoerd en voorbereid.

In het vigerend Gemeentelijk Rioleringsprogramma (GRP) is de rioolheffing gebaseerd op langjarige planperiode. In het GRP is een voorziening opgenomen om de jaarlijkse schommelingen te nivelleren.

Eind 2023 en begin 2024 zijn de projecten reconstructie Winterstraat en Reconstructie Neerderweg aanbesteed. De daadwerkelijke uitvoering vindt in zijn geheel plaats in 2024 . Deze vertraging is met name veroorzaakt door de energietransitie. Tevens is de voorbereiding gestart voor het vervangen en renoveren van een aantal IBA's (Individueel Behandeling Afvalwater) en het renoveren van het pompgemaal op het bedrijventerrein Ittervoort.
Hiervoor wordt uiteindelijk het gehele resterende vervangingsinvesteringsbudget riolering benut.

	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
					(bedrag x 1.000)
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud riolering	1.508	1.333	1.388	1.392	1.396
Vervangingsinvestering riolering (G.R.P)	1.851	0	1.851	1.851	1.851

4.3.4 Civieltechnische kunstwerken

De gemeente Leudal heeft 129 bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. Het beheerplan civieltechnische kunstwerken is de basis voor het onderhoud aan onze civieltechnische kunstwerken voor de komende jaren. Het beheerplan 2022-2026 is in 2023 geactualiseerd en vastgesteld door de raad.

	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
					(bedrag x 1.000)
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud civieltechnische werken	177	125	177	177	177

4.3.5 Openbare verlichting

Het beleidsplan openbare verlichting 2023 t/m 2027 is de basis voor het beheren en onderhouden van de openbare verlichting. Het vervangingsplan voorziet voornamelijk in het vervangen en het ombouwen van traditionele verlichting naar led-verlichting.

	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
					(bedrag x 1.000)
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud openbare verlichting	114	198	112	112	112
Vervangingsinvestering openbare verlichting	211	0	215	216	221

4.3.6 Groenvoorziening

Openbaar Groen
In 2023 is het groen beheerd en onderhouden op basis van het "Beheerplan Groen en wegen 2023-2026" en het onderhoudsniveau bedroeg kwaliteitsniveau B. Dit is ook gebleken uit de maandelijkse schouwen die in 2023 zijn uitgevoerd. Om ook in de vakantieperiode 2023 te voldoen aan kwaliteitsniveau B is in de maanden augustus - september extra capaciteit ingehuurd ten behoeve van het plantsoenonderhoud. Aandachtspunt bij het plantsoenonderhoud in 2023 waren het onderhoud van het bosplantsoen en de boomspiegels.

In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Daarnaast draagt het bermbeheer ook bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Studiegroep Leudal en IVN (Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid monitoren jaarlijks een gedeelte van de gemeentelijke wegbermen.

In het najaar en de winterperiode november - december 2023 zijn een aantal plantsoenen omgevormd. In de periode januari - maart 2024 heeft het merendeel van de inboet van plantsoenen plaatsgevonden. Derhalve is een deel van het budget voor inboet en omvormen plantsoenen in 2023 niet gebruikt.

Daarnaast is in het najaar-winter 2023 als pilotproject, samen met Agricycling Limburg, een gedeelte van het blad uit de bladkorven (circa 100 ton) gebruikt om bij 2 agrarische ondernemers in de gemeente Leudal bokashi te maken.

In het kader van het vergroenen van (school)pleinen zijn deze in 2023 samen met de initiatiefnemers, de burgerinitiatieven voor het vergroenen van het Herman Meddensplein in Nunhem en het Krekelbergplein in Neeritter, opgepakt om uit te werken tot concrete herinrichtingsplannen.

Verantwoording budgetten
Groen
Het voorjaar 2023 was relatief droog, waardoor extra capaciteit is ingehuurd voor het water geven van de recent aangeplante bomen en plantsoenen. Tevens is in 2023 extra aandacht besteed aan de inboet van bomen, omvormen van plantsoenen en het herstellen van boomstructuren (bomenrijen en bomenlanen). Daarnaast was het jaar 2023 erg groeizaam en het najaar – winterperiode relatief nat. Bij het onderhoud van de bermen en sloten in het najaar waren hierdoor de stortkosten van het bermen- en slotenmaaisel hoger dan andere jaren. Derhalve is sprake van een overschrijding van het groenbudget.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2023	**Realisatie 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	2.314	2.385	2.233	2.183	2.183
Vervangingsinvesteringen groen	138	46	138	138	138

4.3.7 Gebouwen en sportaccommodaties

Groot onderhoud Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV’s) en sportaccommodaties

In 2023 zijn we gevorderd met de uitvoering van het accommodatiebeleid. In samenhang daarmee is er groot onderhoud aan de BMV's en de sportaccommodaties slechts in beperkte mate uitgevoerd. Deze aanpak verklaart voor een deel waarom er minder is uitgegeven aan groot onderhoud dan is opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Het groot onderhoud van met name de sportaccommodaties is deels ook vooruitgeschoven als gevolg van onderbezetting van het vastgoedteam.

Relatie Duurzaamheid

In het kader van verduurzaming van vastgoed volgens een portefeuilleroutekaart, als onderdeel van de klimaatdoelen, zijn we bezig met het samenstellen van het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) voor maatschappelijke accommodaties en gebouwen. Met het vastgestelde DMJOP gaan we vervolgens, in samenhang met de keuzes in het accommodatiebeleid, aan de slag met de uitvoering van duurzaam groot en planmatig onderhoud.
In 2023 is begonnen met zowel de aanbesteding van het opstellen van de DJMOP's als de aanbesteding van de nieuwe energielabels voor gebouwen.

Verkoop overtollig vastgoed

De verkoop van vastgoed dat voor ons geen maatschappelijke functie meer vervult is voor een deel afgerond en voor een aantal vastgoedobjecten in uitvoering. Definitieve vaststelling van het accommodatiebeleid gaat inzicht geven in de panden die we gaan behouden en panden die vervreemd kunnen worden.

Stand van zaken vastgoed		
Omschrijving	Gebouw status	Stand van zaken 1 maart 2024
Raadhuisplein 1 Haelen	Leegstaand	Behandeling Omgevingsvergunning is lopende; koopcontract ligt bij koper ter ondertekening.
Dorpstraat 51 Heythuysen	Leegstaand	Behandeling Omgevingsvergunning is lopende; koopcontract wordt momenteel aangepast aan Omgevingswet.
Dorpstraat 24 Horn	Leegstaand	Onderzoek haalbaarheid realisatie HOED plus appartementen nog gaande. Daarbij worden ook alternatieve locaties onderzocht.
Platanenweg 2 Ittervoort	In gebruik bij Jeugdwerk Ittervoort	In gebruik door Jeugdwerk Ittervoort. Er is geen alternatieve huisvesting voor hen beschikbaar; om die reden is dit pand uit de verkoop gehaald om voor onbepaalde tijd te verhuren aan Jeugdwerk Ittervoort.
Ulensvaren 21 NABIJ Neer	huur opgezegd	Besluit tot verkoop is onlangs genomen; verkooppublicatie wordt voorbereid.
t Veurtje 1 NAAST Neer	gebruik opgezegd	Procedure bestemmingsplanwijziging is lopende (wettelijke termijnen)
Burg. Aquariusstraat 9 NAAST Haelen	Niet in gebruik	Procedure bestemmingsplanwijziging is lopende (wettelijke termijnen)
Beegderweg 14 Horn	In gebruik bij BSL	Voorstel privatisering en investeringskrediet is op route en komt eerste helft in gemeenteraad. Daarna uitvoering besluit.

Contacten/relatiebeheer

De vastgoedorganisatie is versterkt waardoor er ook daadwerkelijk uitvoering gegeven kan worden aan de nota grond en vastgoedbeleid. Dit en de rolduidelijkheid heeft geleid tot meer grip op het vastgoed en inzicht in de vraagstukken bij gebouwen en accommodaties over huur, beheer en onderhoud. Gelijktijdig vordert de actualisatie van het accommodatiebeleid en door intensievere samenwerking hebben we zorgvuldig en integraal overwogen keuzes gemaakt ten aanzien van ons vastgoed. Er komt ook steeds meer uniformiteit in de wijze waarop we met huurders en gebruikers afspraken maken. Dit wordt voortgezet in 2024 en volgende jaren.

	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
					(bedrag x 1.000)
In begroting opgenomen:					
Onderhoud gebouwen o.b.v. MJOP	1.719	1.399	1.678	1.678	1.678

4.4 Financiering

4.4.1 Algemeen

De financieringsfunctie heeft betrekking op het beleid voor de financieringsrisico's en de verwachtingen hierin. Verantwoord financieren en tijdig beschikbaar hebben van financieringsmiddelen tegen zo gunstig mogelijke prijzen. Hierbij wordt rekening gehouden met de randvoorwaarden (kasgeldlimiet en renterisiconorm) en de aard van de financieringsbehoefte (kort versus lang)
We geven inzicht in de financieringsbehoefte, in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.
Centraal staat het treasury beleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

De wettelijke kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), de wet Houdbare gemeentefinanciën (Hof), het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Daarnaast is de Financiële verordening Gemeente Leudal 2023 en het Treasurystatuut 2023 Gemeente Leudal van toepassing.

4.4.2 Rente risicobeheer

Het is belangrijk om risico's gestructureerd en systematisch te managen en te wegen. Rentefluctuaties hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken en/of uitzetten van gelden, maar ook voor de koersen van obligaties. Hieronder worden de verschillende risico's toegelicht.

1. Renterisico
Het beheersen van het renterisico wordt gedaan door het berekenen van de kasgeldlimiet voor schulden korte termijn en de renterisiconorm voor langlopende schulden. Het doel van deze kengetallen is om decentrale overheden te behouden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Er wordt een grens gesteld aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet stelt een grens aan leningen met een looptijd van maximaal één jaar (kort geld) die gemeenten hanteren voor de financiering van lopende uitgaven om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. De limiet voor het afsluiten van kortlopende geldleningen mag wettelijk maximaal 8,5% bedragen van het begrotingstotaal. Door het hanteren van een limiet wordt voorkomen dat er uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente laag is met een risico van een stijgende rente bij herfinanciering. Bij een overschrijding gedurende drie achtereenvolgende kwartalen moet de gemeente maatregelen nemen.

De ruimte onder de kasgeldlimiet is het totale bedrag waarmee de netto-vlottende schuld mag worden verhoogd voordat de grens van de kasgeldlimiet wordt bereikt. Voor de gemeente Leudal is er in 2023 voldoende ruimte onder de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet	1e kwartaal 2023	2e kwartaal 2023	3e kwartaal 2023	4e kwartaal 2023
				(bedrag x 1.000)
Begrotingstotaal per 1 januari	93.981	93.981	93.981	93.981
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	**7.988**	**7.988**	**7.988**	**7.988**
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld		229		22
Vlottende middelen	-16.552	-24.293	-29.150	-32.912
Netto saldo	**-16.552**	**-24.064**	**-29.150**	**-32.890**
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	**24.540**	**32.052**	**37.138**	**40.878**
Overschrijding kasgeldlimiet				

Renterisiconorm

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de leningenportefeuille met een looptijd van langer dan een jaar te beperken en beheersbaar te houden. Het renterisico in een bepaald jaar mag wettelijk niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat het jaarlijks verplichte totaal aan aflossingen en de renteherzieningen kleiner dan 20% van het begrotingstotaal moet zijn. Door een goede spreiding te behouden in de looptijd van de leningenportefeuille wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentetarieven. Voor de gemeente Leudal is er in 2023 voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

Renterisico	Begroting 2023	Realisatie 2023
		(bedrag x 1.000)
Begrotingstotaal per 1 januari	94.980	118.138
Limiet percentage	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	**18.996**	**23.628**
Rente herziening		
Aflossingen	6.549	6.549
Renterisico	**6.549**	**6.549**
Onder- overschrijding normbedrag		
Ruimte onder de renterisiconorm	**12.447**	**17.079**
Overschrijding van de renterisiconorm		

2. Liquiditeitsrisico

Liquiditeit richt zich op de vraag of de gemeente genoeg geldmiddelen heeft om op de korte termijn de facturen, salarissen en aflossingen op leningen te betalen zonder dat daarvoor aanvullende financiering moet worden aangetrokken. Het risico bij liquiditeit is dat de gemeente over onvoldoende middelen beschikt om aan bovengenoemde verplichtingen te voldoen.

De gemeente Leudal hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit betekent dat alle uitgaven worden opgeteld en alle inkomsten hier tegenover worden gezet. Als blijkt dat de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten, is er sprake van een financieringsbehoefte. Bij totaalfinanciering zijn leningen niet gekoppeld aan specifieke uitgaven of investeringen, maar aan het saldo van wat de gemeente in totaal uitgeeft en binnenkrijgt.

Een goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot een goeie sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Gemeenten zijn in het kader van schatkistbankieren verplicht hun overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan te houden in de rijksschatkist. Door deze maatregel hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. De drempel voor verplicht schatkistbankieren is voor gemeenten 2% van het begrotingstotaal, als het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Ook zijn er mogelijkheden om overtollige middelen uit te lenen aan overige decentrale overheden, met inachtneming van wet- en regelgeving.

Financieringspositie per	Begroting 2023	Balans 01-01-2023	*(bedrag x 1.000)* Balans 31-12-2023
Activa			
Vaste activa	126.073	118.891	118.414
Grondexploitaties	2.931	1.838	2.792
Saldo	**129.004**	**120.729**	**121.206**
Passiva			
Reserves	65.886	70.204	77.457
Voorzieningen	4.979	6.386	6.403
Langlopende geldleningen	50.285	50.285	58.736
Saldo	**121.149**	**126.875**	**142.596**
Financieringstekort	**-7.855**		
Financieringsoverschot		**6.146**	**21.390**

Aan het begin van het begrotingsjaar 2023 werd een theoretisch financieringstekort berekend van afgerond € 8 miljoen, waarbij ervan uit wordt gegaan dat alle in de meerjarenbegroting opgenomen investeringen volgens planning worden uitgevoerd.
Een stijging van de reserves en het aantrekken van een geldlening zorgen op het einde van 2023 voor een financieringsoverschot van € 21 miljoen.

In 2023 is een langlopende geldlening aangetrokken van € 15 miljoen, met het oog op de toekomstige grote investeringsprojecten binnen de gemeente. Dit wordt toegelicht bij leningen en garanties.

3. Koersrisico
Koersrisico is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs (als de hoger is dan de nominale waarde) of tegen de nominale waarde (als deze hoger ligt dan de aankoopprijs). Als de beleggingen niet worden verkocht voor de einddatum dan is er nauwelijks sprake van een koersrisico.

Onze vermogensbeheerder volgt de marktontwikkelingen nauwlettend en informeert de gemeente hierover periodiek. Daarnaast staat de Wet Schatkistbankieren alleen mutaties in de beleggingsportefeuille toe onder voorwaarden. Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd. Liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente terugvloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop worden om die rede niet herbelegd. In plaats daarvan worden die vrijvallende middelen aangewend als intern financieringsmiddel.

Beleggingen	Begroting 2023	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2023
Nominale waarde	2.308	2.308
Vrijval nominale waarde		
Saldo	**2.308**	**2.308**
Gerealiseerde boekwinst beleggingen		
Geldlening		
Verstrekte hybride lening aan Enexis	3.017	3.017
Aflossing (vanaf jaar 2030)		
	3.017	**3.017**

Vrijvalkalender Jaar	Belegging	*(bedrag x 1.000)* Boekwinst
2023		
2024		
2025	1.900	150
2026	408	22
2027		
	2.308	**172**

4.4.3 Leningen en garanties

De gemeente Leudal heeft leningen afgesloten om investeringsuitgaven te kunnen doen. Jaarlijks wordt aan de hand van een liquiditeitsprognose beoordeeld of de leningenportefeuille nog voldoende is, of dat er nieuwe leningen aangetrokken moeten worden.

Leningenportefeuille per 1 januari	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2023
Vaste geldleningen	50.285	50.285	50.285
Bij: opgenomen geldleningen		15.000	15.000
Af: reguliere aflossingen	- 6.549	- 6.549	- 6.549
Af: vervroegde aflossingen			
Saldo 31-12-	**43.736**	**58.736**	**58.736**
Gemiddeld rentepercentage geldleningen	**2,48%**	**2,84%**	**2,84%**

In 2023 is een langlopende geldlening aangetrokken van € 15 miljoen, met het oog op de toekomstige grote investeringsprojecten binnen de gemeente. De rentevoorwaarden voor leningen waren erg gunstig. Ook de rentebaten schatkistbankieren zijn in 2023 hoger dan in voorgaande jaren. Door nu al extra kapitaal aan te trekken voorkomen we hogere kosten door stijgende rentetarieven in de toekomst en behouden een spreiding in de leningenportefeuille.
Dit is in lijn met de wettelijke gestelde normen voor de renterisiconorm in de wet financiering decentrale overheden (wet Fido)

4.4.4 Rentetoerekening

De rentetoerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Volgens wet- en regelgeving wordt de interne rente exact berekend. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, die integraal zijn gefinancierd. Het percentage bedraagt 0.50% voor 2023.

(bedrag x 1.000)

Renteschema	Begroting 2023	%	Realisatie 2023	%
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.370	2,48%	1.546	2,84%
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-158		-881	
Saldo rentelasten en rentebaten	**1.211**		**665**	
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	-54		-30	1,55%
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	0		0	
Rentebaat verstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	0		0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**-54**		**-30**	
Rente over eigen vermogen	0		0	
Rente over voorzieningen	0		0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.158**		**635**	
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-1.261		-594	
Renteresultaat op het taakveld Treasury	**-103**		**41**	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**1.158**		**635**
Boekwaarde vaste activa 1-1-2023		**126.073**		**118.891**
Gemiddelde rente		0,92%		0,53%
Keuze voor de omslag rente		**1,00%**		**0,50%**

Er mag geen rente over het eigen vermogen aan de grondexploitaties worden toegerekend. De rente van de grondexploitaties wordt niet via de systematiek van de renteomslag berekend maar kent een andere voorgeschreven berekeningsmethodiek.

Rentetarief grondexploitatie				***(bedrag x 1.000)***
Balans per 1-1-	**Aantal**	**Begroting 2023**	**Aantal**	**Realisatie 2023**
Rente vaste schulden	23	2,48%	23	2,48%
Rente kasgeldleningen				
Gewogen gemiddelde rente		**2,48%**		**2,48%**
Voorzieningen		4.979		6.386
Langlopende schulden		50.285		50.285
Kasgeldleningen (kort)		-		-
Overige kortlopende schulden		9.535		2.765
Banksaldi		-		-
Overlopende passiva		8.208		8.589
Vreemd vermogen		**73.007**		**68.026**
Eigen vermogen		**68.196**		**77.471**
Balanstotaal		**141.203**		**145.497**
Rentetarief grondexploitatie		**1,30%**		**1,16%**
Marktrente (afgerond binnen een marge van 0,5%)		**1,80%**		**1,66%**

4.4.5 EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen (Economische en Monetaire Unie) .

De schuldontwikkeling van gemeenten worden gemonitord en mogen niet te hoog oplopen. Er geldt een begrenzing van het bedrag waarmee de netto schuld van de gezamenlijke gemeenten jaarlijks mag toenemen.

Gemeenten krijgen een individuele EMU-referentiewaarde voor het tekort in een jaar.
Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het advies als volgt:
'Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.'

Onderstaande tabel geeft inzicht in het EMU-saldo.

						(bedrag x 1.000)		
						Realisatie 2022	**Begroting 2023 na wijziging**	**Realisatie 2023**
EMU-SALDO						**11.057**	**-6.992**	**12.190**
EMU-SALDO referentiewaarde						-3.230	-3.347	-3.347
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde						**14.287**		**15.537**
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde							**-3.645**	
Mutaties 1 januari t/m 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	(+)		218	-27	-27
			Uitzettingen	(+)		-3.730	62	62
		Vlottende activa	Uitzettingen	(+)		5.512	-521	23.148
			Liquide middelen	(+)		239	1.944	168
			Overlopende activa	(+)		2.164		851
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	(-)		-6.549	8.451	8.451
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	(-)		-486		-1.774
			Overlopende passiva	(-)		381		5.335
(Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa								

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van de gemeente ondersteunt het primaire proces. De bedrijfsvoering maakt het mogelijk dat Leudal samen bouwt aan een duurzame, dienstverlenende en vitale toekomst. De belangrijkste aspecten binnen bedrijfsvoering zijn organisatieontwikkeling, communicatie, financiën, juridische zaken, personeelszaken, archivering, informatievoorziening, ICT en huisvesting. We bewaken de samenhang en streven naar een verdere optimalisering van integraliteit en doelmatigheid van onze werkprocessen.

4.5.2 Communicatie

In 2023 is het strategisch communicatieframe aangescherpt. Dit naar aanleiding van de lijn die ingezet is met de Zomernota (2022), als doorvertaling van de strategische visie 'Een mooi leven in Leudal' (2021) en het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen bouwen aan Leudal'. Zo sluit de communicatie aan bij de bestuurlijke en organisatorische ambities van de gemeente. Aan de hand van vijf speerpunten is voor de komende jaren duidelijke focus aangebracht voor de inrichting en doorontwikkeling van onze communicatie. Daarnaast is in 2023 een communicatieonderzoek onder inwoners uitgevoerd.

Aan de hand van het strategisch communicatieframe is ingezet op doelgroepgerichte en herkenbare communicatie, het communicatiever maken van de organisatie (bewustwording, kennis en kunde), inzetten op bestuurlijke communicatie en zowel doorontwikkeling als profilering van de vakgroep communicatie. Hierdoor wordt er naar toegewerkt dat binnen alle onderdelen van onze organisatie én met de samenleving op het juiste moment, met de daarvoor best passende communicatieaanpak (strategisch, tactisch of operationeel) de juiste informatievoorziening plaatsvindt. In 2023 zijn op al deze onderdelen stappen gezet waardoor het fundament - waar de komende jaren op wordt voortgebouwd - is verstevigd. Concrete voorbeelden van deze stappen zijn dat de periodieke persgesprekken met het college van B&W zijn gestart, dat de social media aanpak is vernieuwd en dat er tientallen prikkelsessies met beleidsadviseurs en projectleiders hebben plaatsgevonden om het omgevingsbewustzijn bij aanvang van projecten te stimuleren.

4.5.3 Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2023 is de Visie op Dienstverlening & Organisatie vastgesteld: 'Mooi werken in Leudal!'. Hierin zijn 3 uitgangspunten voor onze dienstverlening opgenomen:

- Dichtbij
- Dienstbaar
- Wendbaar

Daarnaast zijn waarden benoemd die voor onze organisatie belangrijk zijn. Waarden die weergeven hoe we met elkaar willen samenwerken om een daadkrachtige dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en verenigingen waar te maken. Met verschillende acties, projecten en trainingen wordt invulling gegeven aan onze visie. De uitgangspunten en waarden komen tot uitdrukking in allerlei lopende activiteiten zoals bijvoorbeeld het Dorp van de Maand of projecten als Zaakgericht Werken of hybride werken binnen onze organisatie.

Als logisch vervolg op de visie is daarna het strategisch HR-beleid vastgesteld, dat op 3 pijlers is gebaseerd:

- Binden en boeien
- Opleiden en ontwikkelen
- Duurzame inzetbaarheid.

Deze geven een impuls aan de verdere ontwikkeling van de hele organisatie én van elke individuele medewerker.

Binden en boeien
De gemeentelijke organisatie is ondanks de huidige krapte op de arbeidsmarkt in het algemeen redelijk goed in staat om deskundig en kwalitatief geschikt personeel aan te trekken. Het feit dat in 2023 alle vacatureteksten zijn geactualiseerd en ook in 2023 weer een Meet&Greet is georganiseerd, heeft hier aantoonbaar aan bijgedragen.

Om zowel huidige medewerkers als potentiële nieuwe collega's te binden en boeien, zijn in de uitwerking van het HR-beleid een aantal prikkelende maatregelen getroffen. Een voorbeeld hiervan is dat medewerkers die aantoonbaar vrijwilligerswerk verrichten jaarlijks 2 werkdagen mogen besteden aan vrijwilligerswerk. Hiermee wil de gemeente als goed werkgever medewerkers stimuleren zich ook buiten het werk om in te zetten voor een leefbare samenleving.

Eind 2023 is samen met een gespecialiseerd bureau in (jongeren)marketing en -communicatie gestart met de voorbereidingen voor een employer branding strategie waarmee wij ons als werkgever verder positief gaan onderscheiden.

Opleiden en ontwikkelen
Ook binnen de pijler Opleiden en ontwikkelen zijn stappen gezet. In 2023 is een vervolg gegeven aan Strategische Personeelsplanning (SPP). Dit heeft geleid tot een vlootschouw voor de totale organisatie waardoor een goed toekomstbeeld bestaat van de gewenste ontwikkeling voor organisatie en medewerkers.

Daarnaast heeft competentiegericht sturen een plek gekregen in de gesprekscyclus. Hiermee is het voor leidinggevenden gemakkelijker om te sturen op competenties en resultaten. Dit maakt onderdeel uit van het nieuwe HRM-systeem dat in 2023 succesvol is geïmplementeerd.

In het kader van opleiden en ontwikkelen zetten we ook in op het verjongen van de organisatie onder meer door middel van traineeships. Hierbij worden jonge medewerkers begeleid in hun persoonlijke ontwikkeling door middel van trainingen in gespreksvaardigheden, effectief samenwerken, bestuurlijke sensitiviteit en het omgaan met weerstand. Ook bieden wij deze medewerkers onder voorwaarden een bijdrage van € 5000 netto aan het afbetalen van studieschuld. Hiermee verbinden wij het opleiden en ontwikkelen met het binden en boeien van medewerkers.

Duurzame inzetbaarheid
Duurzame inzetbaarheid is een begrip dat als een rode draad door alle levensfasen loopt. Niet alleen in de nieuwe CAO krijgt dit extra aandacht. Ook wij investeren hierin omdat steeds meer mensen langer mogen en moeten doorwerken. De regie ligt bij de medewerker, de leidinggevende faciliteert.

Er zijn in 2023 een aantal inspiratiesessies georganiseerd om op deze manier medewerkers te laten nadenken over hun duurzame inzetbaarheid. Daarbij is aandacht voor mentale en fysieke maar ook sociale en digitale fitheid. Ook hebben we een eerste (start)bijeenkomst georganiseerd over verzuimbegeleiding door leidinggevenden.

Personele taakstellingen
Alle personele taakstellingen zijn ingevuld in 2023.

Salarissen en inhuur
Er is € 640.000 overschot op salarissen en inhuur op de totale organisatie. Dit is in lijn met het beeld in voorgaande jaren. Dit heeft op dit moment te maken met de vele vacatures in de organisatie die ontstaan door de steeds krappere arbeidsmarkt voor een groot aantal functies. De restanten zijn gestort in de reserve bedrijfsvoering en hier wordt vervolgens met name specifieke, specialistische inhuur voor projecten uit betaald. De reserve bedrijfsvoering wordt ook gebruikt voor de flexibiliteit in de organisatie (flexibele schil).

					(bedrag x 1.000)
Onderdeel	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
P-taakstelling	446	502	502	502	502
Realisatie taakstelling	446	502	502	502	502
Resteert	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

					(bedrag x 1.000)
Onderdeel	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Motie sturing	50	11	11	11	11
Resteert	**50**	**11**	**11**	**11**	**11**

De resterende bezuinigingstaakstelling wordt in 2024 afgeraamd cf raadsbesluit 4 juli 2023

			(bedrag x 1.000)
Personele lasten	**Primitieve begroting 2023**	**Begroting na wijziging 2023**	**Realisatie 2023**
Salariskosten	18.370	19.662	19.264
Inhuur personeel smal	1.279	2.719	2.807
Inhuur personeel breed	522	2.076	2.564
Totaal	**20.171**	**24.456**	**24.636**

4.5.4 Informatievoorziening

In 2023 is geïnvesteerd in de informatievoorziening, wet- en regelgeving, informatieveiligheid en privacy, hiermee blijven we prioriteit geven aan het actief vormgeven van een robuuste en veerkrachtige ICT-structuur.

De komende jaren worden meer Europese en Nederlandse informatiewetten van kracht die grote impact hebben op de huidige informatiehuishouding en daarmee op de werkzaamheden van de interne organisatie. Daarom hebben we ingezet op de versterking van de functie van Chief Information Security Officer (CISO) en Privacy Officer (PO). Hiermee kunnen we beter inspelen op actuele ontwikkelingen en meer aandacht geven aan preventieve maatregelen. Ook zetten we in op vergroting van het aantal controles op gegevensverwerking en privacyrisico's. Met de extra capaciteit zijn we ook in staat om beter te anticiperen op de toenemende dagelijkse (digitale) dreigingen.

Met de Visie op Informatiehuishouding als uitgangspunt hebben we in 2023 vervolgstappen in informatiemanagement gezet.
Zo hebben we:

- Het applicatielandschap in beeld gebracht zodat onderlinge verbanden tussen systemen en applicaties helder worden en prioriteiten kunnen worden aangebracht.
- Rollen en verantwoordelijkheden zijn herijkt, dit draagt bij aan een krachtige ICT-organisatie.
- Noodzakelijke ondersteuning geboden om het Zaakgericht werken mogelijk te maken.

Deze stappen zijn randvoorwaardelijk om data gestuurd te kunnen werken.

Met deze stappen hebben we in 2023 de bewustwording vergroot dat al onze producten en diensten gebaseerd zijn op informatiestromen en hebben we ook de hiervoor benodigde technische aanpassingen doorgevoerd. Hiermee bouwen we aan de toekomstige noodzakelijk infrastructuur zodat de organisatie deze digitale transformatie kan realiseren en optimaal in kan spelen op de behoeften van zowel onze inwoners en ondernemers als onze medewerker.

4.5.5 Financiën

Doorontwikkelen P&C cyclus
In februari 2023 heeft de raad besloten om een auditcomité in te stellen. De voornaamste taak van het auditcomité is het onderzoek doen naar de jaarrekening en het jaarverslag. Daarnaast is de doorontwikkeling van de P&C cyclus in het comité besproken. Het werken met een auditcomité is in 2023 positief ervaren en dit beeld is ook gedeeld met de raad en de Commissie Bestuur en Middelen. De pilot Zero Based Budgetting (ZBB) in het sociaal domein (3D's) is in 2023 gerealiseerd en de resultaten zijn inmiddels financieel vertaald in de meerjarenbegroting 2024-2027. In 2024 wordt ZBB verder uitgerold over de overige beleidsvelden.
In 2023 is in het begrotingsproces geëxperimenteerd met nieuwe werkvormen. Er zijn verschillende informele dialoogtafels georganiseerd waarbij college van B&W en gemeenteraad op een andere manier in gesprek zijn gegaan om gezamenlijk ambities te benoemen en te vertalen in de kadernota en begroting. Op deze werkvormen is positief gereageerd en zullen dan ook in 2024 onderdeel gaan uitmaken van de P&C cyclus.

Voortgang doelmatigheidsonderzoeken
Er zijn in 2023 geen nieuwe doelmatigheidsonderzoeken (213a) uitgevoerd. De aandacht heeft zich gericht op de opvolging en borging van openstaande acties uit de in eerdere jaren uitgevoerde 213a onderzoeken Subsidies en Vastgoed.

Om kwaliteitsverbetering binnen het subsidieproces vast te houden, vinden er periodieke interne controlewerkzaamheden plaats en wordt de voortgang periodiek gerapporteerd.

Met betrekking tot Vastgoed is een gedetailleerd 'Spoorboekje' opgesteld waarin alle aanbevelingen zijn opgenomen.
Het beeld per einde 2023 is dat:

- Aanbevelingen die zijn uitgevoerd:
    - Evaluatie verkoop panden en waarderingsmogelijkheden.
    - Uitgangspunten voor bepaling van de huursom.
    - Vaststelling MJOP.
    - Aanpak DMJOP.
- Aanbevelingen die op een andere wijze zijn uitgevoerd:
    - Opstellen demarcatielijsten: dit wordt via een sterfhuisconstructie aangepakt, waarbij nieuwe contracten op een andere wijze worden opgesteld.
    - Jaarlijkse prijsaanpassingen vinden plaats via de jaarlijkse vaststelling van de uitgangspunten bij de begroting in plaats van via een separaat collegevoorstel.
- Aanbevelingen die nog openstaan:
    - Uniforme toepassing verhuur voor andere functies van schoolgebouwen.
    - Overzicht verstrekte subsidies per accommodatie en verleende rechten.

4.5.6 Rechtmatigheid

Het uitgangspunt is dat vanaf 2023 het college van B&W in de vorm van een rechtmatigheidsverklaring aangeeft in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. De gemeenteraad heeft de verantwoordingsgrens voor het toelichten van de geconstateerde onrechtmatigheden bepaald op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. De geconstateerde onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens zijn in de paragraaf rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de financiële afwijkingen boven de € 50.000. De toelichting op de financiële afwijkingen bestaat uit een beschrijving van de geconstateerde onrechtmatigheid of onduidelijkheid, een toelichting op het ontstaan van de onrechtmatigheid of onduidelijkheid en de vermelding van de verbeterpunten die worden ondernomen om de onrechtmatigheid of de onduidelijkheid in de toekomst te voorkomen. In 2023 is onderstaande financiële afwijking geconstateerd boven de € 50.000.

<u>Aanbesteden</u>
In het proces aanbesteden is voor € 73.205 aan fouten geconstateerd. Dit betreft één dossier dat onrechtmatig is bevonden. De oorzaak van deze onrechtmatigheid is een beheerovereenkomst die de Europese aanbestedingsgrens heeft overschreden. De doorlooptijd van de beheerovereenkomst in combinatie met bijbehorende kosten heeft tot overschrijding van de norm geleid.

Om het risico van overschrijding van de aanbestedingsnormen beter te beheersen, wordt ieder kwartaal een analyse gemaakt. Hierbij wordt een integrale controle uitgevoerd om mogelijke overschrijdingen tijdig te herkennen en waar mogelijk te kunnen herstellen.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.).

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit.

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota biedt kaders en handvatten in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie sprak de raad uit dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en onze oriëntatie op regionale samenwerking.

Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap						*(bedrag x 1.000)*
Bank Nederlandse Gemeenten						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Website	http://www.BNG.nl					
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren. Gemeente Leudal ziet haar aandelenbezit als een duurzame belegging.					
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.					
Bestuurlijk belang	0,26%					
Financieel belang	€ 354					
Bijdrage						
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2023	€	4.615	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 107.459
Eigen vermogen	31-12-2023	€	4.721	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 110.819
Resultaat	€ 254					
Beleidsverantwoording 2023	De BNG streeft naar efficiënte en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening door het aangaan van financieringen van maatschappelijke doelen. De BNG heeft een hoge kredietwaardigheid en is hierdoor in staat om tegen aantrekkelijke tarieven financiering aan te trekken voor de korte en lange termijn met een redelijk rendement voor de aandeelhouders (geen winstmaximalisatie). Zij fungeert hierbij als financier en als sparringpartner. Het kompas naar impact blijft richtinggevend voor hun strategie. de BNG blijft zich inspannen om de CO2-voetafdruk van de leningenportefeuille te laten dalen en de maatschappelijke impact te laten stijgen.					
Risicobeheer	Het risicomanagement is gericht op het handhaven van een veilig risicoprofiel, wat tot uiting komt in de hoge externe kredietratings van de bank. Een strict kapitaalbeleid en beperking van diensten en tegenpartijen zoals vastgelegd in de statuten en de afwezigheid van een handelsboek beperken de risicobereidheid van de bank.					

CSV Amsterdam BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.				
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang					
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 210	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 13
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 84	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 64
Resultaat	- /-€ 126				
Beleidsverantwoording 2023	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de Aandeelhoudersommissie, de gerechtelijke procedure voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. De doelstellingen a en b zijn reeds afgesloten.				
Risicobeheer	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.				

Enexis NV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.enexis.nl				
Doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.				
Bestuurlijk belang	dividend 903.150 aandelen; 0,60338%				
Financieel belang					
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 5.441	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 4.907
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 5.320	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 5.140
Resultaat	€ 72.000				

Beleidsverantwoording 2023	Vastgesteld strategisch plan met focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes. Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe; 2. Iedereen altijd toegang tot energie. Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten; 3. Klanten weten wat Enexis te bieden heeft. Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties. In de toekomst wordt het strategisch plan aangepast in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening.
Risicobeheer	-

Nazorg Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.bodemzorglimburg.nl/				
Doelstelling	Bodemzorg Limburg was van 1994 tot 1997 onderdeel van Afvalverwijdering Limburg (AVL). Per december 1997 bestaat Bodemzorg Limburg als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders. Wij hebben géén commerciële doeleinden, maar geven invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze aandeelhouders. Namens hen heeft Bodemzorg Limburg de 'eeuwigdurende' zorg voor 15 stortplaatsen op zich genomen.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 6.381	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 32.568
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 8.959	Vreemd vermogen		€ 32.451
Resultaat	€ 2.578				
Beleidsverantwoording 2023	In Leudal ligt geen inmiddels gesloten stortplaats, zodat Nazorg Limburg geen rol speelt in ons beleid.				

Risicobeheer	Gesloten stortplaatsen vormen een potentieel risico voor bodemverontreiniging. Naast een milieu hygiënisch risico leidt een nieuwe bodemverontreiniging ook tot een financieel risico. Dit risico wordt beheerst door milieu hygiënische maatregelen te nemen zoals boven- en onder-afdichtingen bij de meest milieugevaarlijke stortplaatsen. Daarnaast vindt monitoring van het grondwater en beheer plaats. Mochten zich substantiële financiële kostenposten voordoen, zoals het tegengaan van een onverwachte verspreiding van verontreiniging, reparatie van de bovenafdichting of herstel van niet functionerende voorzieningen, dan is hiervoor in de totale nazorgvoorziening van Bodemzorg Limburg een risicobedrag gereserveerd. Het vermogen van Bodemzorg Limburg om de stortplaatsen te beheren, is in het verleden opgebouwd door de inzameling van afval in opdracht van alle Limburgse gemeenten. Alle directe en indirecte kosten moeten in principe betaald worden uit het rendement van het opgebouwde vermogen, aangevuld met eventuele inkomsten van de stortlocaties (pacht/huur/ energiewinning). Het vermogen is voor een deel belegd in aandelen conform de Wet FIDO (Financiële investeringen door decentrale overheden). Het risico bestaat dat de jaarlijkse opbrengsten lager zijn dan de jaarlijkse lasten. In de afgelopen jaren is dit veroorzaakt door de krediet-crisis en de lage rentestand. Ongeveer 9 jaar geleden is besloten dat elke gemeente, voor een periode van 10 jaar, een jaarlijkse extra bijdrage van 25 eurocent per inwoner stort. De financiële controle wordt door de accountant uitgevoerd en de uitkomsten worden gerapporteerd aan de raad van commissarissen. Vervolgens wordt jaarlijks een rapport opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouderscommissie, waarna ook de afzonderlijke gemeenten op de financiële ontwikkelingen toezien. In 2019/2020 inventariseert Bodemzorg Limburg welke gesloten stortplaatsen de Limburgse gemeenten eventueel nog aan Bodemzorg Limburg overdragen. Na de inventarisatie zullen de financiële consequenties hiervan in beeld worden gebracht en worden deze voorgelegd in de Algemene Aandeelhoudersvergadering 2020. Daarnaast is Bodemzorg Limburg voornemens om zonneparken te exploiteren op enkele gesloten stortplaatsen.

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.oml.nl/				
Doelstelling	Ontwikkelingsmaatschappij (OML) heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.				
Bestuurlijk belang	Aandelenkapitaal				
Financieel belang	€ 2.483				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 24.731	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 5.997
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 26.197	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 4.301
Resultaat	€ 1.466				
Beleidsverantwoording 2023	In 2023 is een start gemaakt aan de ontwikkeling van de haven op Zevenellen voor het stimuleren van de zogeheten modal shift: vervoer over water in plaats van over de weg. Er is een aannemer gekozen voor het slopen van de oude havenkade en de havenkraan. Nagenoeg alle kavels op Bedrijvenpark Zevenellen zijn uitgegeven of in optie genomen. In 2023 heeft OML ook een studie gedaan naar mogelijke uitbreiding van bedrijventerreinen in de gemeente. Dit ter uitvoering van het coalitieakkoord. Over deze eerste studie is nog geen besluit genomen. OML is in overleg met de BIZ (BedrijvenInvesteringsZone) Ittervoort gestart met het opzetten van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit maakt het mogelijk voor bedrijven om gezamenlijk energie op te wekken en onderling uit te wisselen. Dit om het probleem van netcongestie op te lossen.				
Risicobeheer	De exploitatie wordt sterk beïnvloedt door de ontwikkelingen in de commerciële vastgoedsector.				

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV						
Vestigingsplaats	Borssele					
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Website						
Doelstelling	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.					
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.					
Bestuurlijk belang						
Financieel belang						
Bijdrage						
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 1.480	Vreemd vermogen	01-01-2023	€	10
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 1.444	Vreemd vermogen	31-12-2023	€	32
Resultaat	-/-€ 36					
Beleidsverantwoording 2023	Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtreding van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. De voorbereidingen voor het opheffen van de vennootschap en uit te keren resterende liquide middelen zijn nu in gang gezet en worden in de loop van 2024 afgerond.					
Risicobeheer	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.					

Waterleidingmaatschappij					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	https://www.wml.nl/				
Doelstelling	Het voorzien van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders naar rato van aandelen.				
Bestuurlijk belang	13 van in totaal 500 aandelen ad € 4.538				
Financieel belang	€ 59				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 201	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 390
Eigen vermogen			Vreemd vermogen		
Resultaat					
Beleidsverantwoording 2023	De kerntaak van WML is om in alle omstandigheden te zorgen voor voldoende drinkwater, van goede kwaliteit en onder de juiste druk. WML is tevens verantwoordelijk voor het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Hiertoe beschermt WML waterbronnen en voert zij wettelijke veiligheidscontroles uit op collectieve drinkwaterinstallaties van bedrijven en instellingen. De missie van WML is dat heel Limburg kan rekenen op betrouwbaar drinkwater en waterdiensten op maat. WML stimuleert duurzaam gebruik van water. In het kader van tarieftoezicht voldoet WML aan het wettelijk kader voor de totstandkoming van drinkwatertarieven.				
Risicobeheer	Risicomanagement en auditing zijn onderdeel van de reguliere planning & control cyclus van de organisatie. Jaarlijks wordt gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen. Daarnaast monitoren proceseigenaren zelf periodiek de getroffen beheersmaatregelen en sturen hierop (bij). Door enerzijds de vraag om risicobeheersing vanuit de maatschappij, diverse ontwikkelingen en anderzijds de vraag vanuit de eigen WML-organisatie blijft er een behoefte aan controle en aantoonbare beheersing van risico's. Om aan deze vraag te voldoen zijn de afgelopen jaren binnen WML instrumenten ontwikkeld en maatregelen getroffen om risico's voor de bedrijfsvoering van WML te mitigeren.				

Gemeenschappelijke regeling					*(bedrag x 1.000)*
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.bsgw.nl				
Doelstelling	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.				
Belang	In algemeen bestuur is namens Leudal 1 wethouder afgevaardigd.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling				
Bijdrage	€ 620				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 2.002	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 1.429
Eigen vermogen	31-12-2023		Vreemd vermogen	31-12-2023	
Resultaat	€ 812				
Beleidsverantwoording 2023	Beleidsverantwoording 2023 De beleidsdoelstellingen voor 2023 zijn gerealiseerd. Speerpunten voor 2024 zijn: • het harmoniseren van processen en heffingsystematieken (proces reeds in 2023 aangevangen). • het herijken van de kostenverdeelmethode; • het aantal bezwaren / beroepen en daarmee samenhangende proceskosten proberen verder terug te dringen.				
Risicobeheer					

Euregio Rijn-Maas-Noord					
Vestigingsplaats	Mönchengladbach				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://euregio-rmn.de/				
Doelstelling	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 4.				
Belang	Twee leden				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 9				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat					
Beleidsverantwoording 2023	In 2020 is de Euregio visie 2030 vastgesteld die een leidraad biedt voor de koers van de Euregio de komende jaren. Dit gebeurt onder andere door een grenslandagenda, het grensinformatiepunt en financiering van projecten middels INTERREG-middelen. Deze koers is nog steeds actueel.				
Risicobeheer					

Grenspark Maas-Schwalm-Nette					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	www.grenspark-msn.nl				
Doelstelling	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 2.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Bijdrage voor grensoverschrijdende projecten Nederland-Duitsland				
Bijdrage	€ 6				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 37	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 72
Eigen vermogen	31-12-2023	-/- € 37	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 138
Resultaat	-/- € 73				
Beleidsverantwoording 2023	Het Grenspark Maas-Schwalm-Nette werkt in 2023 verder aan het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, hierbij wordt rekening gehouden met het behoud en de ontwikkeling van karakteristieke natuur- en cultuurlandschappen. Door het coördineren van de Interreg projecten erfgoedontsluiting en Buitenrijden draagt het Grenspark bij aan het verbeteren van mogelijkheden tot recreatief gebruik van de gebieden aan weerszijden van de grens. Doel van het project Buitenrijden is om het hele Grenspark toegankelijk te maken voor recreatieve ruiters via bewegwijzerde paden, rustplaatsen aan te leggen en grensbelemmeringen te verzachten.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)					
Vestigingsplaats	Venray				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	www.sociaaldomein-limburgnoord.nl				
Doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Bemoeizorg & Preventie op hoofdlijnen. Dit met als doel om: • de continuïteit van voorzieningen voor BW, MO en B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen; • de regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen				
Belang	Vertegenwoordigd in het AB				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Voor 2023 staat vast dat de gemeente Leudal voor 8,48% bijdraagt aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook deelt in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor 8,48% van dit overschot.				
Bijdrage	€ 70.535				
Financieel					
Eigen vermogen	31-12-2022	€ 0	Vreemd vermogen	31-12-2022	€ 0
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 0	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 0
Resultaat	€ 0				
Beleidsverantwoording 2023	- Een stevige AO/IC cyclus op de geldstromen - Een aangepast controleplan i.h.k.v. kwaliteit en rechtmatigheid - Investering in ontwikkeling van kennis en vaardigheden van onze team(leden) - Eenduidigheid en herkenbaarheid van de activiteiten van de MGR - Flexibiliteit om aan te kunnen sluiten bij de actualiteit zoals de financiële situatie van specifieke zorgaanbieders - Periodieke inhoudelijke rapportages -Start jeugdzorg segment 1 en verbijzonderde toegang				
Risicobeheer	De risico's die binnen de MGR en de module Opdrachtgeven op dit moment onderkend worden, naast het niet realiseren van te leveren prestaties, kunnen als volgt worden beschreven: - Risico op onvoorziene budgetoverschrijdingen - Bedrijfscontinuïteit / onvoldoende gekwalificeerd personeel - Niet adequaat inspelen op nieuwe ontwikkelingen in wet- en regelgeving binnen het sociaal domein - Rechtszaken inkooptrajecten				

Omnibuzz					
Vestigingsplaats	Geleen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.omnibuzz.nl/				
Doelstelling	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie.				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling.				
Bijdrage	€ 594				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 966	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 4.610
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 960	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 5.337
Resultaat	€ 0				
Beleidsverantwoording 2023	In 2023 is de pilot Zero Based Budgeting uitgevoerd. Dit betekent dat de budgetten met betrekking tot het sociaal domein zijn opgebouwd op basis van geldende wet- en regelgeving. De financiële mutatie zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2023. De taakstelling is gelijktijdig ingelost. Voor de verbonden partijen, zoals Omnibuzz, geldt dat de begroting van de verbonden partij is gevolgd. Eventuele financiële mutaties/afwijkingen worden gemuteerd op het begrotingssaldo of het jaarrekeningresultaat.				
Risicobeheer	De belangrijkste ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het meerjarenperspectief zijn: - De evaluatie van de huidige verdeelsleutel. Gemeenten hebben gevraagd om een evaluatie van de huidige verdeelsleutel (50% inwoners / 50% pashouders) voor de afrekening van de verschillende kosten tussen gemeenten. De verwachting is dat dit leidt tot een eerlijkere verdeling van kosten. - De hoogte van de bijdrage voor collectief vervoer (Omnibuzz) is gelijk aan het OV-tarief. Het actuele tarief wordt kenbaar gemaakt en de inwoner betaalt deze (verhoogde) bijdrage aan de vervoerder.				

Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord						
Vestigingsplaats	Roermond					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Website	http://www.rudlimburgnoord.nl/					
Doelstelling	Het doel van de vorming van de Gemeenschappelijke Regeling voor de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (GR RUD LN) is om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken.					
Belang	Vertegenwoordigd in het AB					
Bestuurlijk belang						
Financieel belang	Verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling					
Bijdrage	€ 100?					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 346	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 1.106	
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 721	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 1.673	
Resultaat	€ 382					
Beleidsverantwoording 2023	Doorontwikkeling RUDLN De belangrijkste prioriteit van de RUDLN op de organisatie voor de komende jaren is het komen tot een robuuste Omgevingsdienst RUDLN. Er zijn criteria opgesteld door de staatssecretaris, waaraan Omgevingsdiensten moeten voldoen, om als robuust te worden gezien. In 2023 hebben we hebben we daarom deelgenomen aan diverse werkgroepen om een bijdrage te leveren aan het robuustheidsplan van de RUDLN. Ook zijn er audits afgenomen door de Omzetten van inrichtingen naar MBA's. Onder de Omgevingswet veranderen inrichtingen naar milieubelastende activiteiten (hierna MBA's). Hierdoor moesten in onze systemen ook alle inrichtingen worden omgezet naar MBA's. Een enorme klus. In 2023 zijn 901 inrichtingen omgezet naar MBA's. Dit is gebeurd onder de vlag van de RUDLN, door onze eigen milieumedewerkers. Agrarische IPPC inrichtingen In de gemeente Leudal zijn ongeveer 60 IPPC-bedrijven actief. Deze bedrijven dienen voor hun activiteiten een vergunning in het kader van de Wabo (vanaf 1 januari 2024 Omgevingswet) te hebben. Het bevoegde gezag dient elke 4 jaar te beoordelen of de vergunningen van de IPPC-bedrijven nog actueel is. De gemeente Leudal heeft er voor gekozen om de actualisatieverplichting in projectvorm aan te pakken waarbij zoveel als mogelijk de vergunningverlening integraal wordt benaderd (Milieuvergunning, milieutoezicht, ruimtelijke ordening en bouwen). Het project loopt van 1 januari 2022 tot 1 januari 2025. Met de coördinator actualisatie IPPC-bedrijven binnen de RUDLN is afgesproken dat wij onze aanpak verder kunnen voortzetten. In 2023 zijn er 4 vergunningen geactualiseerd en 15 in behandeling. Uiteindelijk zijn er nog slechts 7 IPPC bedrijven waarvan de actualisatie in 2024 opgestart moeten worden.						
Risicobeheer						

Reinigingsdienst Maasland					
Vestigingsplaats	Haelen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.rdmaasland.nl/				
Doelstelling	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 4.				
Belang	Vertegenwoordigd in zowel het DB als het AB				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 2.569				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 811	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 9.612
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 1.168	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 7.748
Resultaat	€ 0				
Beleidsverantwoording 2023	Reinigingsdienst Maasland speelde in 2023 een grote rol in de aanbesteding van de verwerking van rest- en GFT-afval in Limburg. Dankzij de adviseur van Maasland waren zeer scherpe tarieven voor de komende jaren het resultaat. Bovendien heeft Maasland in 2023 goede afspraken kunnen maken met de verwerkers van andere afvalstromen die via het milieupark worden ingezameld. Tenslotte zorgde het nieuwe afvalbeleid er ook in 2023 voor dat de hoeveelheid restafval ten opzichte van 2022 is gedaald. Dit terwijl de hoeveelheid restafval in 2022 door de invoering van het nieuwe beleid reeds gehalveerd was.				
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. De kosten van de gemeenschappelijke regeling zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn. Risicomanagement is voor deze organisatie permanent een agendapunt.				

Veiligheidsregio Limburg Noord					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://vrln.nl/				
Doelstelling	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerzorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 • Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur. Afvaardiging burgemeester namens Leudal				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 4.024				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 7.683	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 58.712
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 6.551	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 52.433
Resultaat	€ 965				
Beleidsverantwoording 2023	Werken aan het op orde houden van de brandweerzorg voor Leudal en voor het doorontwikkelen en op orde houden van de regionale crisisorganisatie, geneeskundige hulp.				
Risicobeheer	In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de VRLN is bepaald dat de VRLN een weerstandsvermogen aanhoudt op grond van het vastgestelde risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt om de drie jaar geactualiseerd. De berekende weerstandscapaciteit is bepaald op € 1.250.000. Dit bedrag wordt aangehouden				

Westrom					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.westrom.nl/				
Doelstelling	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de • sociale werkvoorziening afgebouwd				
Belang	De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 244.087				
Bijdrage	€ 244.087				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 4.176	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 2.549
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 4.669	Vreemd vermogen	01-12-2023	€ 4.430
Resultaat	€ 492.580				
Beleidsverantwoording 2023	- In 2023 heeft een directiewisseling bij Westrom plaatsgevonden. - Binnen het Dagelijks Bestuur is het gesprek gevoerd over de toekomst van Westrom. In 2024 wordt dit vervolgd.				
Risicobeheer					

Overig						(bedrag x 1.000)
Ijzeren Rijn						
Vestigingsplaats	Venlo					
Rechtsvorm	Overig					
Website	https://www.prorail.nl/projecten/ijzeren-rijn					
Doelstelling	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.					
Belang						
Bestuurlijk belang	Afhankelijk gesteld van gevergde noodzaak					
Financieel belang						
Bijdrage	0					
Financieel						
Eigen vermogen		n.v.t	Vreemd vermogen		n.v.t.	
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t	
Resultaat						
Beleidsverantwoording 2023	In 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de staatssectretaris van infrastructuur, waterstaat en de Limburgse Gedeputeerde. De provincie heeft aangegeven dat er eerst duidelijkheid over de meerwaarde van (Midden) Limburg .					
Risicobeheer	Het beschikbare budget bestaat uit het restant van een aantal incidentele bijdragen uit het verleden van de samenwerkende partners. Het budget wordt beheerd door de RMO coördinator Midden-Limburg bij de gemeente Roermond.					

Samenwerking Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Overig				
Website					
Doelstelling	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan Roermond die de budgetten namens de regio beheert. Bijdrage € 0,60 per inwoner proces-en organisatiekosten en € 1,00 per inwoner investeringsagenda Midden-Limburg				
Bijdrage	€ 57				
Financieel					
Eigen vermogen			Vreemd vermogen		
Eigen vermogen			Vreemd vermogen		
Resultaat					
Beleidsverantwoording 2023	De investeringsagenda Midden-Limburg is een vertaling van de eerder vastgestelde visie "Midden-Limburg, verbindend hart van Limburg". Deze investeringsagenda helpt om de brede welvaart in onze regio op een hoger peil te brengen. Samen met Keyport, OML, Ons WCL en andere organisaties wordt Midden-Limburg op de kaart gezet. In 2023 is hard gewerkt aan de voorbereiding en indiening van de aanvraag regiodeal 5e tranche. Dit met de Investeringsagenda als grondslag en in samenwerking met de lokale triple helix partners. Voor de werkvelden Economie, Ruimte, Mobiliteit & Infrastructuur, Recreatie & Toerisme heeft regelmatig afstemming plaatsgevonden.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten en de investeringsagenda Midden-Limburg.				

Stichting / Vereniging						*(bedrag x 1.000)*
Keyport						
Vestigingsplaats	Weert					
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging					
Website	www.keyport.nl					
Doelstelling	Keyport is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.					
Belang						
Bestuurlijk belang						
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage conform Routeplan 2021-2024 voor projecten. Bijdrage € 2,47 per inwoner					
Bijdrage	€ 89					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 16	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 1.258	
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 30	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 1.173	
Resultaat	€ 30					
Beleidsverantwoording 2023	In 2023 hebben wij de dialoog en samenwerking opgezocht door deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten van economische samenwerkingsverbanden in Leudal. Er zijn weer diverse nieuwe projecten opgestart door Keyport. Steeds meer Leudalse bedrijven nemen deel aan een of meer projecten. In 2023 is de deelname van bedrijven uit Leudal aan Keyport projecten en activiteiten verder toegenomen. Denk hierbij aan projecten en activiteiten op gebied van circulaire transitie, koers bepalen, circulaire varkenshouderij, Dag van de maakindustrie, AgroLeeft 3.0, op waarden GFT, Agriocycling Limburg of het Maketech Platform. Daarnaast zien we een sterke participatie van leerlingen uit het PO aan techniekactiviteiten en samenwerking met bedrijfsleven. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs zijn aan de slag gegaan met de ontwikkeling van duurzame ideeën voor maatschappelijke of commerciële vraagstukken, in opdracht van bedrijven.					
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en uitvoeringsmiddelen.					

Routebureau Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging				
Website	https://www.routebureaulimburg.nl/				
Doelstelling	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,46 per inwoner van 2021 t/m 2024				
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage t.b.v. onderhoud en beheer van het fietsnetwerk Bijdrage €0,46 per inwoner in 2023				
Bijdrage	€ 17				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2023	€ 86	Vreemd vermogen	01-01-2023	€ 115
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 83	Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 110
Resultaat	-/- € 3				
Beleidsverantwoording 2023	Het Routebureau werkt verder aan de ambities en doelen zoals omschreven in het businessplan 2021-2024. Het Routebureau staat garant voor kwalitatief hoogstaande routenetwerken en draagt zorg voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotieorganisaties, zodat het gebruik van recreatieve routes door zowel inwoners als dag- en verblijfstoeristen bevorderd wordt. In 2023 is aan de instandhouding van de kwaliteit van het fietsnetwerk gewerkt. Het aantal kilometers dat gecontroleerd wordt door vrijwilligers is uitgebreid, de startpunten in het fietsnetwerk zijn geactualiseerd en oude, vale borden zijn vervangen. Daarnaast is de routeplanner gebruiksvriendelijker geworden, en is er gewerkt aan uniform kaartmateriaal.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage				

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Algemeen

Inleiding

Voor diverse gemeentelijke activiteiten is grond- en vastgoed nodig. Gemeentelijke plannen op onder meer het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben consequenties voor het grond- (en vastgoed-)gebruik in de gemeente. Zeggenschap over grond en vastgoed is dan ook van groot belang voor het verwezenlijken van initiatieven in de fysieke leefomgeving en publieke voorzieningen.
Overheden voeren onder meer grond- en vastgoedbeleid met het oog op een goede werking van de grondmarkt en trachten met het beleid veranderingen in het grond- en vastgoedgebruik te sturen.

Doel

Grond- en vastgoedbeleid is geen doel op zich.

Grond- en vastgoedbeleid is doelgericht ingrijpen van de overheid op de grond- en vastgoedmarkt om te komen tot een efficiënte en rechtmatige verdeling van onroerend goed en van kosten en baten bij de ontwikkeling ervan.
De gemeente geeft in het grond- en vastgoedbeleid de wijze en mate van inzet van het beschikbare grondbeleidsinstrumentarium aan. Het beleid is echter niet alleen een ondersteunend instrument voor diverse ruimtelijke en sectorale beleidsdoelen, er zijn ook financiële risico's aan verbonden. Goede sturing en beheersing van de uitvoering is van groot belang om tegelijkertijd de gemeentelijke doelen te realiseren en financiële risico's beperkt te houden.

Visie op Grond- (en vastgoed)beleid

Het Grond- en vastgoedbeleid wordt ingezet om gewenste en toekomstige (her-)ontwikkelingen te realiseren en om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder meer wonen, werkgelegenheid, natuur en groen, infrastructuur, klimaatadaptie, recreatie, maatschappelijke voorzieningen en gemeentelijke (huisvestings-)doelen te verwezenlijken.
In de nota wordt uitgegaan van de omgevingswet per 1 januari 2024 en de instrumenten in de nieuwe situatie, zijnde de instrumenten uit het Omgevingsrecht, waaronder; Wro, Bro, WvG, Wabo en Onteigeningswet.

In de omgevingsvisie en beleidsnota's legt de gemeente Leudal haar ruimtelijk beleid en doelstellingen, samenhangend met de ontwikkelingsopgaven van wonen, werken, voorzieningen en (ruimtelijke) projecten vast. Het Grond- en vastgoedbeleid borgt een eenduidige en transparante beleidslijn voor het sturen en beheersen van ruimtelijke projecten. Het is een middel om beleidsinhoudelijke doelstellingen te verwezenlijken voor gebruik, beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Voor onze gemeente is het (voeren van) Grond- en vastgoedbeleid ook een belangrijk instrument voor het bereiken van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.

Herziening Nota Grond- en vastgoedbeleid

In de herziening nota Grond- en vastgoedbeleid is onder andere meegenomen de vastgestelde Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025 inclusief Versnellingsagenda Wonen 2023-2025, het Didam-arrest, de wijziging van het BBV, de toekomstige ontwikkeling van de Omgevingswet (zie paragraaf doelen) en de gewijzigde inzichten met betrekking tot de (her)ontwikkeling en/of herbestemming van vrijkomende gronden en accommodaties(/gemeentelijk vastgoed). Rekening houdend met deze ontwikkelingen en onze ambitie de kernen leefbaar te houden voor onze inwoners en bedrijven, is de nota Grond- en vastgoedbeleid samengevoegd tot één nota. Met de instrumenten die deze Nota ons bieden wordt het mogelijk in te spelen op de bestaande en toekomstige ontwikkelingen.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de bestaande ontwikkelingen

Wonen is binnen onze gemeente een actueel thema. De focus ligt op de realisatie van voldoende woningen van 'de juiste kwaliteit op de juiste plek'.
Na jaren van gedwongen terughoudendheid, heeft de gemeente het afgelopen jaar opnieuw belangrijke stappen gezet naar een goed gevulde portfolio met passende woningbouwplannen. De gemeente kiest voor een actieve aanpak waarbij de gemeente haar eigen grondposities en andere prominente locaties in de kernen actief ontwikkelt ten behoeve van woningbouw.

Uitvoering grond- en vastgoedbeleid

In de gemeente Leudal is besloten 'situationeel Grond- en vastgoedbeleid' toe te passen. Hetgeen betekent dat per geval op basis van objectieve criteria (opgenomen het afwegingskader) bepaald wordt wat de passende strategie is. Het zou bijvoorbeeld vanuit ruimtelijk-, maatschappelijk- of volkshuisvestelijk oogpunt op een gegeven moment wenselijk kunnen zijn om toch over te gaan tot actief grondbeleid. Ons beleidskader biedt ons de mogelijkheid deze keuze weloverwogen te maken.

Kostenverhaal
De inzet van de gemeente Leudal is erop gericht om zo vaak als mogelijk het kostenverhaal via vrijwillige overeenkomsten met een grondeigenaar (anterieure overeenkomsten) te verzekeren.

Herziening
De gemeente Leudal actualiseert jaarlijks alle grondexploitaties. De bijstelling vindt op twee momenten in het jaar plaats en wel bij de besluitvorming van de jaarstukken en de begrotingsstukken.

Risicomanagement
De gemeente Leudal voert een actief risicomanagement door:

- De uitgangspunten van de planexploitatie continu te monitoren en zo nodig bij te stellen, zonder dat hiermee de kwaliteit van het plan substantieel wordt aangetast. In dat geval is nieuw bestuurlijk draagvlak vereist.
- De onderdelen van de planontwikkeling realistisch in te schatten.
- Activiteiten in het planontwikkelingsproces te toetsen aan vastgestelde financiële kaders en het planresultaat te toetsen aan de mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot het weerstandsvermogen van de gemeente.

4.7.2 Exploitatieresultaat

De volgende activiteiten zijn uitgevoerd ofwel afgerond in 2023:

<u>Heythuysen - Bevelanden fase 1</u>
In 2022 is gestart met de aanleg van de infrastructuur voor fase 1 deel 1. De aanleg van de infrastructuur voor fase 1 deel 1 is afgerond. In 2023 vindt met redelijke zekerheid een winstneming plaats van € 240.356 ten gunste van de reserve grondbedrijf.
Naar verwachting wordt de exploitatie afgesloten in 2024 en worden de noodzakelijke middelen voor het realiseren van de infrastructuur fase 1 deel 2 ook toegevoegd aan de grondexploitatiereserve met het doel de middelen te reserveren voor het aanleggen van de infrastructuur voor fase 1 deel 2. Dit na afronding van de bouwactiviteiten in het gebiedsdeel.

<u>Haler - Voormalige basisschool locatie Pinxtenstraat</u>
Voor een gedeelte van de voormalige basisschool locatie Pinxtenstraat Haler is in samenspraak met het dorpsoverleg, de woningstichting Woonik (de rechtsopvolger van Woningstichting Stramproy) en een private ontwikkelaar gewerkt aan een kwalitatief plan dat voorziet in de realisatie van vijf levensloopbestendige woningen. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is het bestemmingsplan gewijzigd en de grondexploitatie geactiveerd. Naar verwachting wordt de verkoop in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie daarna worden afgesloten.

Verwacht verlies
De reden voor het verwachte verlies (€ -52.173) is een gevolg van het feit dat, de school gelegen in hetzelfde gebied, door achterstallig onderhoud (verlies van € 40.000) tegen een lagere waarde dan de boekwaarde verkocht is. Dit deel van het tekort dient ten laste gebracht te worden van vastgoed in verkoop. Het restant van het tekort (€ 12.173) is een gevolg van het bouwrijp maken en het aanleggen van de infrastructuur op het andere deel van het gebied. De dekking van het restant van het tekort dient op grond van de verslaggevingsregels (Besluit Begroting Verantwoording) bij signalering in de jaarrekening gemeld te worden aan de gemeenteraad.

Haler – Gruttostraat
Alle kavels op deze locatie zijn verkocht, om die reden wordt tussentijds een winst genomen van € 200.000. Er dienen nog afronden werkzaamheden plaats vinden. Deze worden naar verwachting in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie daarna worden afgesloten.

Heythuysen - Ruimte voor ruimte: Bevelanden 'Den Hoeck'
Er vinden voorbereidende gesprekken en werkzaamheden plaats om invulling te geven aan de overeenkomst ruimte voor ruimte Regeling eerste trance op de locatie Heythuysen Bevelanden 'Den Hoeck'. In 2022 is een anterieure overeenkomst gesloten, dit zodat de gronden in 2024 overgedragen kunnen worden aan de ontwikkelaar. Ter voorbereiding op de overdracht heeft de raad het bestemmingsplan RvR kavels, gewijzigd, vastgesteld begin 2023. Medio 2023 is er een beroepsschrift toegestuurd aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er is nog geen duidelijkheid over het vervolg. In het derde kwartaal van 2023 is het verweerschrift naar aanleiding van de ingediende beroepschriften toegestuurd aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Baexem - Witte huis
De gemeente Leudal is voornemens bouwrijpe gronden te verkopen. Door de kopende partij is er een passend plan voor deze locatie gemaakt. Om het plan ten uitvoer te brengen heeft er een wijziging plaatsgevonden van het bestemmingsplan in 2023. De verkoop bevindt zich in een vergevorderd stadium. Naar verwachting wordt de verkoop in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie hierna worden afgesloten.

Heythuysen - Burgemeester Jansen van Sonlaan
Er is in principe overeenstemming bereikt met een partij voor de realisatie van 10 seniorenwoningen. In 2020 hebben de partijen de afspraken vastgelegd in een anterieure overeenkomst. De levering vindt plaats in 2024, dit nadat het planologisch kader in werking treedt en een bruikbare omgevingsvergunning voor de tien woningen is verleend.

Grathem - Markt 8 en 8a
Voor de locatie van het voormalige transportbedrijf aan de Markt 8 en 8a in Grathem heeft een marktconsultatie plaatsgevonden en een projectontwikkelaar is geselecteerd om het project voor eigen rekening en risico te ontwikkelen. Om het voorgenomen plan van de projectontwikkelaar te realiseren is het bestemmingsplan gewijzigd. De overdracht van de gronden heeft eind 2023 plaatsgevonden. Hiermee zijn de werkzaamheden afgerond.
Met betrekking tot de ontwikkeling van deze locatie vindt er in de jaarrekening 2023 een (extra) onttrekking van € 10.433 plaats (uit de reserve grondbedrijf) ter dekking van de saneringskosten, dit nadat de gemeenteraad ingestemd heeft het besluit.

Grathem - Sportlaan
In 2021/2022 heeft er een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden voor woningbouw op de locatie van de voormalige sportvelden in Grathem om de mogelijkheden van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) te onderzoeken. Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en er zijn geen ruimtelijke belemmeringen naar voren gekomen die ertoe leiden dat woningbouw op deze locatie niet mogelijk is. Wel zijn er enkele aandachtspunten. Verder is gebleken dat CPO een haalbare ontwikkeling is voor deze locatie.

In 2022 is het haalbaarheidsonderzoek vastgesteld en vervolgens zijn de voor woningbouwontwikkeling benodigde procedures opgestart (opstellen bestemmingsplan en verkoop- en exploitatieovereenkomst). Eind 2023 is de activering van de voorliggende exploitatie ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Vervolgens is de aanbesteding voor het bouwrijp maken van de locatie in de markt uitgezet en afgerond in het eerste kwartaal van 2024.

Heibloem – Pater van Donstraat
Nagenoeg alle kavels op deze locatie zijn verkocht, om die reden wordt voorgesteld tussentijds winst te nemen ten bedragen van € 400.000. Verder dienen er nog afrondende werkzaamheden plaats vinden. Deze worden naar verwachting in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie daarna worden afgesloten.

Hunsel – herontwikkeling sportvelden
In 2023 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de ruimtelijke aspecten die samenhangen met herontwikkeling van de locatie van "sport'' (voetbalvelden) naar "wonen'' (grondgebonden woningen). De conclusie is dat woningbouw ter plaatse van het onderzoeksgebied haalbaar is. De voorbereidingen om deze locatie te ontwikkelen en de exploitatie te activeren zijn gestart. Het is de verwachting dat deze exploitatie in 2024 geactiveerd wordt.

Heythuysen - De Walk
De werkzaamheden op deze locatie zijn afgerond. De exploitatie kan worden afgesloten. Het resultaat (€ 199.302) uit de exploitatie komt ten gunste komen van de reserve grondbedrijf.

Ittervoort - Bedrijventerrein Ittervoort fase 4
Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van Ittervoort vierde fase is in 22 december 2020 vastgesteld. Er zijn beroepschriften ingediend. In 2021 is het verweerschrift naar aanleiding van de ingediende beroepschriften toegestuurd aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er is nog geen duidelijkheid over het vervolg. Voor de voorlopige realisatieplanning gaan we ervan uit dat er in het eerste kwartaal een uitspraak ligt. Op basis van een positieve uitspraak starten we in het tweede kwartaal van 2024 met de aanbesteding voor archeologie en in het derde kwartaal met de uitvoeren van het proefsleuven onderzoek. De aanbesteding voor het bouwrijp maken volgt dan ook in het tweede/derde kwartaal van 2024. Parallel aan deze stappen wordt gewerkt aan het sluiten van de koopovereenkomsten met de kandidaat kopers. Het streven is het project af te ronden in 2026.

Verwacht verlies
Als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures ontstaat er een vertraging in het tot ontwikkeling brengen van deze locatie. De vertraging in de ontwikkeling van deze locatie heeft over de afgelopen twee jaar (2021 en 2022) geleid tot een verwacht verlies van € 482.948 (betreft onder andere de bij te schrijven rente als gevolg van de boekwaarde op 31 december jaar t-1). Ook in 2023 is dit aan de orde. Het (aanvullende) verwachte verlies na bijstelling van de exploitatie (bij de jaarstukken 2023) bedraagt € 319.136. De dekking van dit (aanvullende) verwachte verlies wordt op grond van de verslaggevingsregels (Besluit Begroting Verantwoording) onttrokken uit de reserve grondbedrijf.

Ittervoort - Uitbreiding winkelgebied aan de Napoleonsweg
Er is een principe overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar voor de verkoop van de supermarktlocatie in Ittervoort. In 2024 wordt de grondexploitatie geactiveerd voor het winkelgebied Ittervoort. Het streven is het project in 2026 af te ronden.

Heythuysen – Arenbos
Alle kavels op deze locatie zijn verkocht. Er dienen nog afronden werkzaamheden (zoals verleggen rioolaansluitingen) plaats te vinden in het kader van de definitieve aanleg infrastructuur. Om die reden heeft er in tweede Rarap 2023 met redelijke zekerheid een winstneming plaatsgevonden van € 434.035 ten gunste van de reserve grondbedrijf. Naar verwachting worden de werkzaamheden in 2024 afgerond en wordt er met de jaarrekening 2023 nog een aanvullende winst genomen van € 300.000. Naar verwachting wordt deze exploitatie in 2024 afgesloten.

Prognose van te verwachten resultaten
Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies. In de cyclus voor de jaarrekening worden jaarlijks de meerjarenplanning van de exploitaties geactualiseerd en door het college van Burgemeester en Wethouders ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Uit de meerjarenplanning blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2023	Rente 2023	Uitgaven		Inkomsten	tussentijdse Winst/ verliesname	Boekwaarde 31-12-2023
Woningbouw in exploitatie bestaande							
uit:							
gemeentelijke bouwgrond in exploitatie	-1.459	-24	117		88	799	-479
Faciliterend grondbeleid	-40	-1	334		0	0	293
Bedrijventerrein in exploitatie	3.297	55	516		-578	-19	3.271
Totaal	**1.798**	**30**	**967**		**-490**	**780**	**3.085**

Onderdeel	Boekwaarde voor winstneming	Winst/verlies neming 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
							(bedrag x 1.000)
Woningbouw							
Baexem Witte huis	180		180	102	-282	0	2024
Heibloem P. van Donstraat	-481	400	-81	4	-152	-228	2024
Heythuysen J. van Sonlaan	3		3	12	-531	-516	2024
Heythuysen De Bevelanden 1	-637		-637	610	0	-27	2024
Heythuysen Walk	-199	199	0	0	0	0	2023
Haler Gruttostraat	-281	200	-81	34	0	-47	2024
Haler Pinxtenstraat	53		53	158	-211	0	2024
Grathem Sportlaan	77		77	1.131	-1.538	-330	2025
Sportvelden Hunsel	2		2	0		2	2026
Losse percelen	5		5			5	
Bedrijventerreinen			0				
Heythuysen BT Arenbos	-447	300	-147	72	0	-75	2024
Ittervoort, BT fase IV	3.663	-319	3.344	5.158	-8.502	0	2026
Ittervoort Napoleonsweg	73		73			73	2024
Totaal	**2.012**	**780**	**2.792**	**7.281**	**-11.216**	**-1.143**	

Woningbouw(gemeentelijke exploitaties) in exploitatie vooruitzichten
De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -1.140.458. De contante waarde (2023) bedraagt € -1.125.000 (na raadsbesluit).

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten
De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -74.841. De contante waarde (2023) bedraagt € -68.000 (na raadsbesluit).

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming (in het kader van de woningbouw en bedrijventerreinen) bedraagt € -1.215.299. De contante waarde (2023) bedraagt € -1.193.000 (na raadsbesluit).

Exploitaties door derden

Op grond van de wijziging BBV dienen wij in deze paragraaf in te gaan op de aanduiding van de wijze waarop de gemeente grondbeleid uitvoert. Daarnaast dienen wij in te gaan op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. De exploitaties door derden worden op grond van de wijziging BBV niet gezien als grondexploitaties, maar als puur kostenverhaal. Dit leidt tot een vordering op de balans. In de toekomst worden deze vorderingen opgenomen op de balans en daar toegelicht.

Onderdeel	Boekwaarde 31-12-2023	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
					(bedrag x 1.000)
Woningbouw (exploitatie derden)					
Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed bv)	62			62	***
Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest bv)	231			231	***
Totaal	**293**			**293**	

Neeritter op den Heuvel

De afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg (daaronder valt ook deze locatie) bevindt zich in de afronden fase. Het streven is tot besluitvorming en afronding te komen in 2024.

Meerjarenplanning resterende uitgaven en inkomsten gemeentelijke exploitaties								*(bedrag x 1.000)*
Omschrijving	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Totaal**
Woningbouw in exploitatie:								
uitgaven	2.052							2.052
inkomsten	-2.713							-2.713
Bedrijventerrein in exploitatie:								
uitgaven	3.881	3.601	1.646					9.128
inkomsten	-6.005	-2.603	-3.866					-12.474
Totaal								
Uitgaven	**5.933**	**3.601**	**1.646**					**11.180**
Inkomsten	**-8.718**	**-2.603**	**-3.866**					**-15.187**
Saldo	**-2.785**	**998**	**-2.220**					**-4.007**

4.7.3 Reserves in relatie tot risico's

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
2. Anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitatie en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen wat onderdeel uitmaakt van de risicoparagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- Verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- Afdekking van risico's;
- Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek;
- Bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Het behalen van winsten is geen doel op zich, maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitatie op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen. Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid.

Risico's grondexploitaties

Risico's van grondexploitaties worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. Het kwalificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat het risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee gemoeid gaat. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.
De reserve bedraagt na onttrekkingen en storting eind 2023 € 2,536 miljoen. Op basis van de huidige en toekomstige inschatting van de risico's wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de reserve toereikend is. Dit blijkt ook uit de onderstaande tabel waarin de risico's zijn gekwantificeerd.

De belangrijkste risico's zijn:

1. Financiële resultaten van de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg.
2. Kostendekkendheid van de grote(re) exploitaties: de uitbreiding van het bedrijventerrein Ittervoort fase IV.

Risico's grondexploitatie	*(bedrag x 1.000)* Bedrag
Afzetrisico's gevolg van marktvertraging	50
Risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen	954
Risico's haalbaarheid plannen als gevolg van de marktsituatie	719
Risico niet nakoming van overeenkomsten	812
Totaal (per 31-12-2023)	**2.535**
Winstneming de Walk als gevolg van de afsluiting van de exploitatie	199
Tussentijdse winstneming Haler - Gruttostraat a.g.v. de verslaggevingsregels	200
Tussentijdse winstneming Heibloem - P. van Donstraat a.g.v de verslaggevingsregels	400
Tussentijdse winstneming Heythuysen - Arenbos a.g.v. de verslaggevingsregels	300
Verliesvoorziening Ittervoort fase IV a.g.v. de verslaggevingsregels	-319
Totaal n.a.v. raadsbesluit (per 01-01-2024)	**3.315**

4.8 Openbaarheidsparagraaf

4.8.1 Algemeen

Met ingang van 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid. De gemeente moet meer informatie uit eigen beweging openbaar en toegankelijk maken.

Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Ook verplicht de Woo om één of meerdere contactpersonen Woo aan te stellen. Daarnaast schrijft de Woo voor dat in de jaarlijkse verantwoording verslag wordt gedaan van de uitvoering van de Woo in relatie tot de beleidsvoornemens daarover. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

4.8.2 Actieve openbaarmaking

In 2022 is gestart met de implementatie van de Woo. Het ambitieniveau voor de actieve openbaarmaking van de 11 informatiecategorieën van de Woo is aangepast van ambitieniveau basis naar ambitieniveau medium. Dit betekent dat de gemeente niet alleen de wettelijke fasering volgt, maar aanvullend extra initiatief neemt in de uitrol van de actieve openbaarmaking. Voor elke fase worden de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar gemaakt. De gemeente voldoet aan het wettelijk minimum voor wat betreft het openbaar maken van overheidsstukken uit de categorieën, opgenomen in artikel 3.3 van de Woo, in de daartoe behorende fase.

De contactpersoon voor de Woo is aangesteld en met de implementatie van de actieve openbaarmaking is gestart. Voor deze transitie naar een open overheid staat een termijn van vijf jaar.

Verder wordt opgemerkt dat voor sommige informatiecategorieën al informatie (deels) actief openbaar wordt gemaakt op platformen die we al gebruiken (iBabs, website gemeente, Overheid.nl). Dit gaat om raads- en commissiestukken, besluitenlijst college B&W en wet- en regelgeving.

Op 23 december 2022 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bekend gemaakt dat PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) is gestaakt en de ontwikkeling is bijgesteld naar een eenvoudigere variant (index).
Het is nog niet duidelijk welke fase wanneer openbaar moet zijn. Dit wordt later bekend gemaakt per koninklijk besluit. Door het stopzetten van PLOOI adviseert de VNG om alvast aan de slag te gaan met de actieve openbaarmaking op een eigen of andere webomgeving. Hiertoe hebben wij het platform open.leudal.nl gelanceerd waar al een aantal informatiecategorieën zijn terug te vinden. Hoe de gemeente in de toekomst de overige openbaar te maken informatiecategorieën het beste kan ontsluiten, wordt nog onderzocht.

De komende jaren wordt de raad hierover geïnformeerd via in ieder geval de begroting en de jaarlijkse verantwoording.

4.8.3 Passieve openbaarmaking

Het proces voor de passieve openbaarmaking is ingeregeld. Verder heeft de Woo uitdrukkelijk geregeld dat een bestuursorgaan verplicht is om voor Woo verzoeken (passieve openbaarmaking) de elektronische weg open te stellen. Sinds de invoering van de Woo staat er dan ook een webformulier voor het indienen van een Woo-verzoek op de website van de gemeente. In 2023 zijn 48 Woo-verzoeken ingediend.

4.8.4 Informatiehuishouding op orde

De Woo verplicht gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en hun digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden. De juiste informatie draagt bij aan een goede en efficiënte taakuitvoering door de gemeente en aan de kwaliteit van publieke dienstverlening. Dit heeft betrekking op weten welke informatie er is, die snel kunnen vinden, gecontroleerd opslaan, metadateren en vernietigen.

Als de informatiehuishouding op orde is en documenten digitaal toegankelijk worden, kunnen zowel de openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking) als de actieve openbaarmaking soepeler verlopen. Voor de implementatie van dit onderdeel van de Woo staat een wettelijke termijn van acht jaar.

Binnen de organisatie vinden diverse ontwikkelingen plaats die bijdragen aan het op orde brengen van de informatiehuishouding. Voorbeelden zijn de uitwerking van de i-Visie, het project Zaakgericht Werken en de impactanalyse wet- en regelgeving.

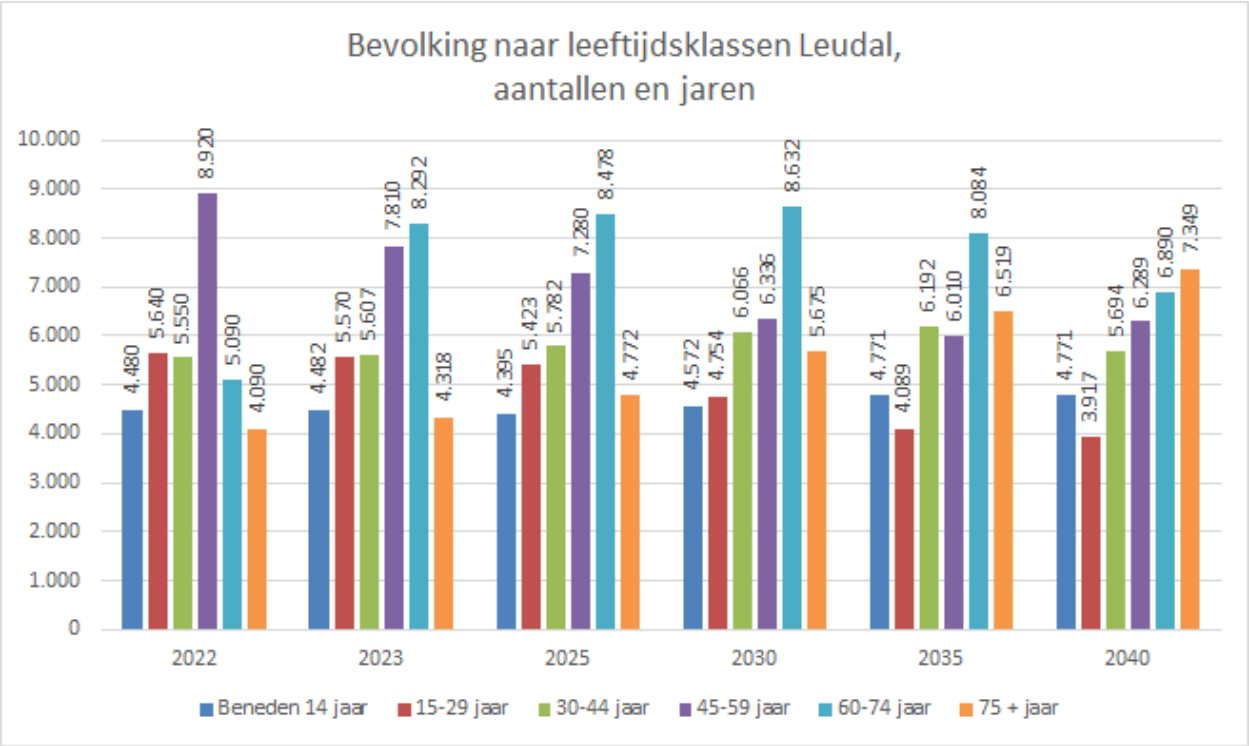
4.9 Demografische ontwikkelingen

4.9.1 Algemeen

In de cijfers is duidelijk te zien dat in jaar 2023 een grote toename plaatsvindt in de groep 60 plussers ten opzicht van 2022. De effecten daarvan zijn zichtbaar in een afname van de beroepsbevolking. De toenemende vergrijzing zien wij onder meer terug in een toename van de zorgvraag en de behoefte aan een andere manier van wonen. Maar ook in het buitengebied zien we deze effecten bij stoppende ondernemers die geen opvolging hebben.

Demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg enzovoorts. Juist daarom is demografische ontwikkelingen integraal onderdeel van onze gehele visievorming en beleidsuitvoering: de cijfers maken duidelijk dat de noodzaak daarvan de komende jaren alleen maar toeneemt. Sinds de in 2022 vastgestelde zomernota is er daarom, via de thema's sociale basis, buitengebied en passend wonen, aandacht voor deze ontwikkelingen.

Omvang bevolking Leudal

Bevolking naar leeftijdsklassen Leudal, aantallen	2023	2025	2030	2035	2040
Beneden 14 jaar	4.482	4.395	4.572	4.771	4.771
15-29 jaar	5.570	5.423	4.754	4.089	3.917
30-44 jaar	5.607	5.782	6.066	6.192	5.694
45-59 jaar	7.810	7.280	6.336	6.010	6.289
60-74 jaar	8.292	8.478	8.632	8.084	6.890
75 + jaar	4.318	4.772	5.675	6.519	7.349
Totaal Leudal	**36.079**	**36.130**	**36.035**	**35.665**	**34.910**

5 Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december 2023

Activa	(bedrag x 1.000) 31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**215**	**188**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo agio/disagio	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	82	82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	134	106
Materiële vaste activa	**108.710**	**108.225**
Investeringen met een economisch nut	60.823	58.762
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.881	32.887
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	15.006	16.575
Financiële vaste activa	**9.966**	**10.001**
Kapitaalverstrekkingen	3.147	3.147
Leningen	3.266	3.240
Overige langlopende leningen	1.416	1.478
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd één jaar of langer	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.137	2.137
Totaal vaste activa	**118.891**	**118.414**
Vlottende activa		
Voorraden	**1.838**	**2.792**
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.838	2.792
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Vooruitbetalingen	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**19.111**	**42.259**
Vorderingen op openbare lichamen	5.001	5.499
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.135	31.861
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.527	2.956
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
Overige vorderingen	1.448	1.943
Overige uitzettingen	-	-
Liquide middelen	**251**	**419**
Kassaldi	8	9
Banksaldi	244	410
Overlopende activa	**5.406**	**6.257**
Te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	889	1.884
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.517	4.373
Totaal vlottende activa	**26.606**	**51.727**
Totaal activa	**145.497**	**170.141**

Passiva	31-12-2022	31-12-2023
	(bedrag x 1.000)	
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**77.471**	**90.087**
Algemene reserve	11.989	17.543
Bestemmingsreserves	58.214	59.915
Gerealiseerd resultaat	7.268	12.629
Voorzieningen	**6.386**	**6.403**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**50.285**	**58.736**
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.285	43.736
- binnenlandse bedrijven		
- openbare lichamen		15.000
- overige binnenlandse sectoren		
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	-	-
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal vaste passiva	**134.142**	**155.225**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**2.765**	**992**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	2.765	992
Overlopende passiva	**8.589**	**13.924**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	5.703	7.908
Ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	2.795	5.304
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	91	712
Totaal vlottende passiva	**11.355**	**14.915**
Totaal passiva	**145.497**	**170.141**
Gewaarborgde geldleningen/garantstellingen	46.216	49.190

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door uw gemeenteraad op d.d. 13 maart 2018 de uitgangspunten voor het financieel beleid, evenals de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffend balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Waardering & afschrijving vaste activa
In het tweede lid, onder a, van artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen, dat de financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 7 van de financiële verordening van de gemeente Leudal invulling gegeven. Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage bij de verordening. In de bijlage zijn naast de methodiek de afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën immateriële vaste activa, materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut opgenomen. Vanaf 1 januari 2017 is ook het activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht. Het BBV laat een aanzienlijke beleidsvrijheid aan gemeenten voor het zelf vaststellen van de eigen afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen. Natuurlijk geldt hierbij wel het criterium dat gemeenten de afschrijvingsmethodiek en afschrijvingstermijn van een actief moeten afstemmen op de verwachte gebruiksduur.

1. Een vast actief met een verkrijgings-/vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 wordt niet geactiveerd.
2. Gronden en terreinen en financiële vaste activa, met uitzondering van activa in eigendom van derden, worden onafhankelijk van de waarde geactiveerd.
3. Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.
4. Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
5. Activa waarvan het voornemen is dat deze vervreemd gaan worden en die niet meer in gebruik zijn worden niet meer afgeschreven.
6. Activa waarbij sprake is van financiële lease, worden geactiveerd. De som van de gedurende de resterende looptijd jaarlijks te betalen leasetermijnen worden als schuld opgenomen op de balans.
7. De immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven overeenkomstig de bij deze verordening in bijlage 1 opgenomen afschrijvingstabel.
8. Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
9. Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 11 december 2023 door de raad is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van

misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 1.178.190) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 1.178.190 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

5.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2023

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 vóór wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Veiligheid	-309	3.257	2.948	-115	3.476	3.361	-466	3.771	3.305	-456	3.513	3.057
P2 - Leefomgeving	-13.994	25.250	11.256	-10.849	22.528	11.679	-12.707	25.961	13.255	-15.778	26.816	11.038
P3 - Voorzieningen	-1.066	7.270	6.204	-649	6.259	5.611	-989	7.040	6.051	-1.445	7.699	6.254
P4 - Samenleving	-12.626	41.247	28.621	-8.615	38.259	29.644	-13.295	42.774	29.479	-14.828	43.700	28.872
P5 - Dienstverlening	-437	1.273	836	-276	1.861	1.585	-278	1.403	1.124	-415	1.559	1.143
P6 - Samenwerking		178	178		196	196		196	196		187	187
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal programma's	**-28.432**	**78.475**	**50.043**	**-20.503**	**72.579**	**52.076**	**-27.735**	**81.145**	**53.410**	**-32.922**	**83.474**	**50.552**
Lokale heffingen	-7.739	167	-7.572	-7.747	285	-7.463	-7.804	256	-7.548	-8.419	252	-8.167
Algemene uitkeringen	-58.347		-58.347	-58.709		-58.709	-60.698		-60.698	-63.180		-63.180
Integratie-uitkering sociaal domein	-5.317		-5.317	-2.836		-2.836	-5.152		-5.152	-5.152		-5.152
Dividend	-926	2	-924	-778	4	-774	-1.524	4	-1.520	-1.524	4	-1.519
Rendement	-206	62	-144	-158	25	-134	-881	12	-868	-1.014	12	-1.001
Saldo financieringsfunctie		164	164		2.445	2.445		984	984		1.045	1.045
Overige dekkingsmiddelen	-450	58	-393		63	63	-7.300	44	-7.256	-7.353	45	-7.309
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**-72.985**	**453**	**-72.532**	**-70.229**	**2.822**	**-67.407**	**-83.359**	**1.301**	**-82.058**	**-86.642**	**1.359**	**-85.283**
Overhead	**-2.917**	**16.847**	**13.930**	**-2.786**	**17.971**	**15.185**	**-3.147**	**19.315**	**16.168**	**-3.874**	**18.708**	**14.835**
Vennootschapsbelasting		**-17**	**-17**		**20**	**20**		**14**	**14**		**14**	**14**
Onvoorzien		**0**	**0**		**51**	**51**		**51**	**51**		**0**	**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-104.332**	**95.756**	**-8.576**	**-93.519**	**93.443**	**-75**	**-114.241**	**101.825**	**-12.416**	**-123.438**	**103.555**	**-19.883**

Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-363		-363			0	-245		-245	-245		-245
P2 - Leefomgeving	-1.811		-1.811	-314		-314	-1.412		-1.412	-1.778		-1.778
P3 - Voorzieningen	-556		-556	-434		-434	-2.395		-2.395	-2.395		-2.395
P4 - Samenleving	-634		-634	-10		-10	-1.166		-1.166	-1.166		-1.166
P5 - Dienstverlening	-125		-125			0	-21		-21	-21		-21
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.383		-2.383			0	-698		-698	-698		-698
Overhead	-1.014		-1.014	-704		-704	-1.027		-1.027	-1.027		-1.027
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-6.888**	**0**	**-6.888**	**-1.462**	**0**	**-1.462**	**-6.964**	**0**	**-6.964**	**-7.330**	**0**	**-7.330**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid		245	245			0			0		245	245
P2 - Leefomgeving		1.800	1.800		125	125		1.084	1.084		3.339	3.339
P3 - Voorzieningen		287	287		40	40		1.754	1.754		1.823	1.823
P4 - Samenleving		410	410		-152	-152			0		169	169
P5 - Dienstverlening		15	15		-6	-6			0			0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen		4.566	4.566		532	532		7.483	7.483		8.079	8.079
Overhead		873	873			0		150	150		929	929
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**8.196**	**8.196**	**0**	**538**	**538**	**0**	**10.471**	**10.471**	**0**	**14.584**	**14.584**
Saldo mutaties reserves	**-6.888**	**8.196**	**1.309**	**-1.462**	**538**	**-923**	**-6.964**	**10.471**	**3.506**	**-7.330**	**14.584**	**7.254**
Gerealiseerd resultaat	**-111.220**	**103.952**	**-7.268**	**-94.980**	**93.981**	**-999**	**-121.206**	**112.296**	**-8.910**	**-130.768**	**118.138**	**-12.629**

5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2023

Voor de toelichting op de balans zijn alle bedragen afgerond op een veelvoud van € 1.000.

5.3.1 Vaste activa

De waardering van de vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs, waarbij duurzame waardevermindering onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.
Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

5.3.1.1 Immateriële vaste activa

Algemeen
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbedragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden conform raadsbesluit geactiveerd. De geactiveerde bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen. De verleende bijdragen worden geactiveerd indien de daadwerkelijke investering bijdraagt aan de publieke taak.

De immateriële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	82	82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	134	106
Totaal immateriële vaste activa	**215**	**188**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

							(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	**Investe-ringen**	**Des-investe-ringen**	**(Extra) afschrij-vingen**	**Bijdragen derden**	**Afwaar-deringen**	**Boek-waarde 31-12-2023**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	82						82
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	134			-27			106
Totaal immateriële vaste activa	**215**			**-27**			**188**

5.3.1.2 Materiële vaste activa

Algemeen
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Overige investeringen met een economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar bijlage 1: Afschrijvingstabel, van de financiële verordening gemeente Leudal 2023, laatste publicatie 28 februari 2023.
Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering of voor het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie "de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder vaste activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Investeringsbijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering worden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Investeringen met een economisch nut		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	602	602
- Overige investeringen met een economisch nut	60.221	58.161
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.881	32.887
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	15.006	16.575
Totaal materiële vaste activa	**108.710**	**108.225**

De overige investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Gronden en terreinen	4.705	4.705
Woonruimten	983	900
Bedrijfsgebouwen	46.676	44.748
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.363	4.222
Vervoermiddelen	152	574
Machines, apparaten en installaties	2.104	1.790
Overige materiële vaste activa	1.238	1.221
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**60.221**	**58.161**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

							(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	4.705	7			-8		4.705
Woonruimten	983	24		-108			900
Bedrijfsgebouwen	46.676	180		-1.653	-454		44.748
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.363	235		-333	-43		4.222
Vervoermiddelen	152	444		-22			574
Machines, apparaten en installaties	2.104	108		-421	0		1.790
Overige materiële vaste activa	1.238	259		-266	-11		1.221
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**60.221**	**1.257**		**-2.802**	**-516**		**58.161**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen worden de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

In 2023 heeft de verkoop van het pand Markt 8 in Grathem plaatsgevonden voor € 350.000.
Voor investeringen in sportaccommodaties is een uitkering SPUK Sport ontvangen van € 147.000. Met de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) beoogt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) sinds 2019 de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en aanschaf van sportmaterialen te stimuleren.
Voor de aanschaf van een nieuw speeltoestel in Neer zijn bijdragen van derden ontvangen van in totaal € 10.500.

De belangrijkste investeringen met een economisch nut staan in het hierna genoemde overzicht vermeld:

				(bedrag x 1.000)
Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2023
Aankoop Markt 8 Grathem	90	9	-350	100
Kindcentrum Leudal West	9.870	101		799
LED-verlichting RKVB Baexem	62	71	-9	62
LED-verlichting KSV Horn	66	76	-9	67
Dorpshuis Neeritter (voorbereidingskrediet)	180	66		99
ICT-kredieten	1.862	139		1.160
Financieel pakket	400	73		186
Vervanging wagenpark	1.273	444		574
Vervanging werkmaterieel	636	79		83

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	32.881	32.887
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**32.881**	**32.887**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

							(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	**Investe-ringen**	**Des-investe-ringen**	**(Extra) afschrij-vingen**	**Bijdragen derden**	**Afwaar-deringen**	**Boek-waarde 31-12-2023**
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	32.881	987		-981			32.887
Totaal investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	**32.881**	**987**		**-981**			**32.887**

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen worden de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld:

				(bedrag x 1.000)
Investering	**Beschik-baar gesteld krediet**	**Werkelijk besteed in 2023**	**Bijdragen derden**	**Cumulatief besteed t/m 2023**
Reconstructie riolering Molenweg en Maaslandstraat Horn	180	159		159
Reconstructie riolering Schoolstraat Grathem	220	321		321
Reconstructie riolering Maasweg-Hanssum Neer	270	217		217
Uitvoering aanpassing rioolgemalen 2023	105	105		105

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	15.006	16.575
Overige materiële vaste activa	0	0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**15.006**	**16.575**

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

							(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	**Investe-ringen**	**Des-investe-ringen**	**(Extra) afschrij-vingen**	**Bijdragen derden**	**Afwaar-deringen**	**Boek-waarde 31-12-2023**
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- Infrastructuur	7.749	1.500		-282	-26		8.942
- Overige	7.257	761		-316	-69		7.633
Overige materiele vaste activa	0						0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**15.006**	**2.261**		**-598**	**-94**		**16.575**

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen worden de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.
Een gedeelte van de ontvangen specifieke uitkering Regeling stimulering verkeersveiligheids-maatregelen 2020-2021 van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ad. € 54.000 is bestemd voor de maatregel aan de Ringstraat in Neeritter.
Voor verharding van een zijweg in Kelpen-Oler is een bijdragen van derden ontvangen van € 25.500.
Voor investering in sportaccommodatie is een uitkering SPUK Sport ontvangen van € 14.000.

Toelichting (extra)afschrijvingen
Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd om de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut in één keer af te schrijven en te dekken uit reserves.

Met de BBV-wijziging van 5 maart 2016 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gewijzigd. Vanaf boekjaar 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen met economisch nut. Dit betekent dat alle investeringen die zijn c.q. worden gedaan vanaf 1 januari 2017 op dezelfde wijze worden verantwoord en aan dezelfde eisen dienen te voldoen wat betreft waardering, activering en afschrijving.

Vanaf 2017 worden de nieuwe investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut afgeschreven conform de verwachte levensduur, zoals vermeld in de financiële verordening gemeente Leudal 2018, bijlage 1: Afschrijvingstabel.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2023
				(bedrag x 1.000)
Beleidsplan Openbare verlichting 2020	218	142		204
Gemeentelijk VerkeersVeiligheidsplan 2021	347	221	-54	209
Realisatie fietsroute Horn N273-N280	989	194		983
Reconstructie Molenweg en Maaslandstraat Horn	400	391		394
Reconstructie Schoolstraat Grathem	220	213		220
Reconstructie Maasweg-Hanssum Neer	270	292		233
Voorbereidingskrediet div. reconstructies 2023	100	98		98
Reconstructie Koppelstraat Roggel	235	230		230
Reconstructe parkeerterrein sportaccommodatie Haelen	255	135		245
Uitvoering vervanging gemeentebomen 2023	150	135		135

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

Reserve	Extra afschrijvingen gedekt uit reserve
	(bedrag x 1.000)
Reserve Openbare verlichting	29
Dekkingsreserve Infrastructuur	196

Bij de toelichting reserves wordt aangegeven welke hiervoor (naar verwachting) beschikbaar zullen zijn.

5.3.1.3 Financiële vaste activa

Algemeen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

In de beleggingsportefeuille worden obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager ligt dan de nominale waarde; indien de aankoopprijs hoger ligt dan de nominale waarde vindt waardering tegen de nominale waarde plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De financiële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	3.147	3.110
- Gemeenschappelijke regelingen	0	37
- Overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- Openbare lichamen	0	0
- Woningcorporaties	0	0
- Deelnemingen	3017	3.017
- Overige verbonden partijen	249	223
Overige langlopende leningen	1.416	1.478
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.137	2.137
Totaal financiële vaste activa	**9.966**	**10.001**

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

								(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	Balans-correctie	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Aflos-singen	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:								
- Deelnemingen	3.147	-37						3.110
- Gemeenschappelijke regelingen	0	37						37
- Overige verbonden partijen	0							0
Leningen aan:								
- Openbare lichamen	0							0
- Woningcorporaties	0							0
- Deelnemingen	3017							3.017
- Overige verbonden partijen	249					-27		223
Overige langlopende leningen	1.416		73			-11		1.478
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0							0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0							0
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd één jaar of langer	2.137							2.137
Totaal financiële vaste activa	**9.966**		**73**			**-38**		**10.001**

De kolom "Balanscorrectie" betreft een correctie van de bijdrage aan Omnibuzz naar het onderdeel Gemeenschappelijke regelingen.

Kapitaalverstrekkingen
Participaties in aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal er afwaardering plaatsvinden.

Onderstaand zijn de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen weergegeven.

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Deelnemingen:		
Enexis Holding NV	151	151
Pubiek Belang Electra BV	63	63
NV Waterleiding Maatschappij Limburg	59	59
Bank Nederlandse Gemeenten NV	354	354
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV	2.483	2.483
Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz	37	
Kleine deelnemingen < € 1.000	1	1
Totaal overlopende activa	**3.146**	**3.110**

Overige langlopende leningen
In 2023 heeft de Gemeente een lineaire lening voor de aankoop van losse basisinventaris verstrekt aan het nieuwe bestuur van de Stichting MFC De Postkoets in Horn.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de balans-, nominale- en de marktwaarde weer:

			(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2023	**Nominale waarde 31-12-2023**	**Marktwaarde 31-12-2023**
Beleggingsportefeuille	2.137	2.308	2.336

5.3.2 Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

5.3.2.1 Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen worden opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt deze afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien:
Redelijk zekerheid bestaat over de te realiseren, dit vanuit het voorzichtigheidsprincipe. Hetgeen betekent dat: de boekwaarde per 31 december positief is, dus hogere inkomsten dan uitgaven, en het plan voor meer dan 85% is afgerond en in de exploitatie na de winstneming een buffer (post onvoorzien en resterende winstraming) resteert van minimaal 25% van de nog te maken kosten (concrete uitgaven).
Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt dit verlies geoormerkt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.838	2.792
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	**1.838**	**2.792**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

									(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	**Van niet in exploitatie genomen gronden**	**Investe-ringen**	**Opbreng-sten**	**Winst/ verlies 2023**	**Voorzie-ning verlies-latend complex**	**Boek-waarde 31-12-2023**	**Winst/ verlies na raads-besluit (2024)**	**Boek-waarde 01-01-2024**
Woningbouw									
Baexem, Witte huis	177		3				180		180
Heibloem, P. van Donstraat	-330		2	-153			-481	400	-81
Heythuysen, Burg. Jan van Sonlaan	3						3		3
Heythuysen, De Bevelanden 1	-906		29		240		-637		-637
Heythuysen, De Walk	-196		-3				-199	199	0
Haler, Gruttostraat	-279		-2				-281	200	-81
Haler, Pinxtenstraat	52		1				53		53
Grathem, Sportlaan	20		57				77		77
Voormalige sportvelden Hunsel			2				2		2
Losse percelen			9	-5			5		5
Bedrijventerreinen									
Heythuysen, Arenbosch	-587		21	-315	434		-447	300	-147
Ittervoort, Fase IV	3.817		110		-264		3.663	-319	3.344
Ittervoort, Napoleonsweg	67		7				73		73
Roggel, Laak			1	-1			0		0
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	**1.838**		**236**	**-473**	**411**		**2.012**	**780**	**2.792**

Met betrekking tot de bouwgronden in exploitatie worden de volgende bijzonderheden toegelicht op balans:

Heibloem – Pater van Donstraat
Nagenoeg alle kavels op deze locatie zijn verkocht, om die reden wordt voorgesteld tussentijds winst te nemen ten bedragen van € 400.000. Verder dienen er nog afrondende werkzaamheden plaats te vinden. Deze worden naar verwachting in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie daarna worden afgesloten.

Heythuysen - De Bevelanden fase 1
In 2022 is gestart met de aanleg van de infrastructuur voor fase 1 deel 1. De aanleg van de infrastructuur voor fase 1 deel 1 is afgerond. In 2023 heeft er met redelijke zekerheid een winstneming plaatsgevonden van € 240.356 ten gunste van de reserve grondbedrijf.

Heythuysen - De Walk
De werkzaamheden op deze locatie zijn afgerond. De exploitatie kan worden afgesloten. Het resultaat (€ 199.302) uit de exploitatie komt gunste komen van de reserve grondbedrijf.

Haler – Gruttostraat
Alle kavels op deze locatie zijn verkocht, om die reden wordt tussentijds een winst genomen van € 200.000. Er dienen nog afronden werkzaamheden plaats vinden. Deze worden naar verwachting in 2024 gerealiseerd en kan de exploitatie daarna worden afgesloten.

Heythuysen - Arenbos
Alle kavels op deze locatie zijn verkocht. Er dienen nog afronden werkzaamheden (zoals verleggen rioolaansluitingen) plaats te vinden in het kader van de definitieve aanleg infrastructuur. Om die reden heeft er in de tweede Rarap 2023 met redelijke zekerheid een winstneming plaatsgevonden van € 434.035 ten gunste van de reserve grondbedrijf. Naar verwachting worden de werkzaamheden in 2024 afgerond en wordt er met de jaarrekening 2023 nog een aanvullende winst worden genomen van € 300.000. Naar verwachting wordt deze exploitatie in 2024 afgesloten.

Haler - Pinxtenstraat
De reden voor het verwachte verlies (€ -52.173) is een gevolg van het feit dat de school gelegen in hetzelfde gebied als gevolg van het achterstallig onderhoud (verlies van € 40.000) tegen een lagere waarde dan de boekwaarde verkocht is. Dit deel van het tekort dient ten laste gebracht te worden van vastgoed in verkoop. Het restant van het tekort (€ 12.173) is een gevolg van het bouwrijp maken en het aanleggen van de infrastructuur op het andere deel van het gebied. De dekking van het restant van het tekort dient op grond van de verslaggevingsregels (Besluit Begroting Verantwoording) bij signalering in de jaarrekening gemeld te worden aan de gemeenteraad en zal na besluitvorming in de gemeenteraad in het daaropvolgende jaar onttrokken worden uit de reserve grondbedrijf.

Ittervoort - Ittervoort fase 4
Als gevolg van de opgestarte bezwaar- en beroepsprocedures ontstaat er een vertraging in het tot ontwikkeling brengen van deze locatie. De vertraging in de ontwikkeling van deze locatie heeft over de afgelopen twee jaar (2021 en 2022) geleid tot een verwacht verlies van € 482.948 (betreft onder andere de bij te schrijven rente als gevolg van de boekwaarde 31 december jaar t-1). Ook in 2023 is dit aan de orde. Het (aanvullende) verwachte verlies na bijstelling van de exploitatie (bij de jaarstukken 2023) bedraagt € 319.136. De dekking van dit (aanvullende) verwachte verlies wordt op grond van de verslaggevingsregels (Besluit Begroting Verantwoording) onttrokken uit de reserve grondbedrijf.

Met betrekking tot de overige exploitaties treft u een toelichting in de paragraaf Grondbeleid.

5.3.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Algemeen
Uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening betreft met name de vorderingen op debiteuren inzake sociale uitkeringen en de vorderingen op de overige gemeentelijke debiteuren.

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

			(bedrag x 1.000)	
	Boek-waarde 31-12-2023	**Voorzie-ning Oninbaar-heid**	**Balans-waarde 31-12-2023**	**Balans-waarde 31-12-2022**
Vorderingen op openbare lichamen	5.499		5.499	5.001
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				0
Overige verstrekte kasgeldleningen				0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31.861		31.861	11.135
Rekening-courantverhouding met het Rijk				0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	2.956		2.956	1.527
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				0
Overige vorderingen:				
Debiteuren niet-overheid	724		724	462
Debiteuren sociale zaken	1.006	-80	926	1.026
Faciliterend grondbeleid	293		293	-40
Overige uitzettingen				0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**42.338**	**-80**	**42.259**	**19.111**

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Overtollige middelen dienen in principe in de schatkist aangehouden te worden. Hierop zijn vier uitzonderingen:

- Nazorgfondsen zoals ingesteld op basis van de Wet Milieubeheer;
- Middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst;
- Bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012);
- Een drempelbedrag.

In 2023 heeft de Gemeente Leudal een geldlening aangetrokken van € 15.000.000. Door vertraging van de uitvoering van diverse investeringskredieten, zijn de overtollige liquide middelen

kortlopend uitgeleend om de kosten van de rente middels deze weg terug te verdienen met rentebaten.

Een drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van het begrotingstotaal) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij die onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Per kwartaal mag het gemiddelde van deze middelen niet boven het drempelbedrag uitkomen. Overtollige middelen op de BNG rekening worden dagelijks automatisch naar de schatkist afgeroomd.

Uit onderstaande tabel, die inzicht geeft in de benutting van het drempelbedrag, blijkt dat de gemeente in 2023 binnen deze drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		Verslag-jaar				*(bedrag x 1.000)*
(1)	**Drempelbedrag**	**1.880**				
		kwartaal 1	**kwartaal 2**	**kwartaal 3**	**kwartaal 4**	
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**168**	**176**	**240**	**170**	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.711	1.703	1.639	1.709	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	
(1) Berekening drempelbedrag		**Verslag-jaar**				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	93.981				
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	93.981				
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-				
Vanaf 1 juli 2021 (1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.880				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		kwartaal 1	**kwartaal 2**	**kwartaal 3**	**kwartaal 4**	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.164	16.030	22.124	15.670	
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	168	176	240	170	

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Overige vorderingen - faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winst/ verlies	Voorzie-ning verlies-latend complex	Boek-waarde 31-12-2023
						(bedrag x 1.000)
Faciliterend grondbeleid:						
Woningbouw (exploitatie derden)						
Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed BV)	61	1				62
Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest BV)	-101	332				231
Overige vorderingen	**-40**	**333**				**293**

Neeritter Op den Heuvel
In 2023 zijn er onderhoud- en bestratingswerkzaamheden uitgevoerd op deze locatie. Dit onderhoud bleek noodzakelijk te zijn.

5.3.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Het saldo van de liquide middelen bestaan uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
	(bedrag x 1.000)	
Kassaldi	8	9
Banksaldi	244	410
Totaal liquide middelen	**251**	**419**

5.3.2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
	(bedrag x 1.000)	
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	889	1.884
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.517	4.373
Totaal overlopende activa	**5.406**	**6.257**

Onderdeel van de overlopende activa zijn bedragen die nog ontvangen moeten worden over een voorgaand boekjaar.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

				(bedrag x 1.000)
	Saldo 31-12-2022	**Toevoe-gingen**	**Ontvangen bedragen**	**Saldo 31-12-2023**
Europese overheidslichamen	0			0
Rijk:				
Algemene uitkering en IU Sociaal Domein	814		-814	0
Regeling Opvang ontheemden Oekraïne	75	1844	-75	1844
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek		40		40
Overige Nederlandse overheidslichamen	0			0
Totaal van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**889**	**1.884**	**-889**	**1.884**

5.3.3 Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

5.3.3.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen van gemeente op de balans bestaat uit gerealiseerde resultaat van het overzicht van baten en lasten, de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Algemene reserve	11.989	17.543
Bestemmingsreserves	58.214	59.915
Gerealiseerd resultaat	7.268	12.629
Totaal eigen vermogen	**77.471**	**90.087**

Het verloop van de reserves in 2024 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

	Omschrijving	Boek-waarde 31-12-2022	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Bestem-ming resultaat 2022	Vermindering ter dekking van afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
							(bedrag x 1.000)
R.0	**Algemene reserve**	**11.989**		**1.714-**	**7.268**		**17.543**
	Bestemmingsreserves:						
	Dekkingsreserves:						
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	517				-19	498
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	809				-69	740
D.3	BMV Ell	1.011				-27	984
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.227				-47	1.180
D.5	Postkoets Horn	1.701				-50	1.651
D.6	BMV Roggel	2.884	40			-126	2.798
D.7	BMV Heythuysen	803				-24	780
D.8	BMV Grathem	716				-20	695
D.9	SG St. Ursula	457				-15	442
D.10	Gemeentehuis Leudal	2.531				-74	2.457
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	640				-38	602
D.12	Infrastructuur	2.493				-196	2.297
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	311				-16	295
D.14	Centrumvisie Heythuysen	651				0	651
D.15	Onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck		1.714				1.714
	Totaal dekkingsreserves	**16.749**	**1.754**	**-**	**-**	**720-**	**17.783**
	Overige financieel technisch reserves:						
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	249		27-			223
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	149		37-			111
	Totaal overige financieel technische reserves	**398**	**-**	**64-**	**-**	**-**	**334**
	Overige Bestemmingsreserves:						
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	178	5				183
O.2	Monumentensubsidie	230	58				288
O.3	Groenfonds	430	231	39-		-11	612
O.4	Grondexploitatie	2.073	1.842	599-			3.316
O.5	Geblokkeerde reserve (vh. Boekwinst Essent)	25.700				-113	25.586
O.6	Egalisatiereserve Gemeentefonds	3.586	2.257-				1.328
O.7	Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	-	2.968	1.308-			1.660
O.8	Bedrijfsvoering	2.528	791	662-		36-	2.621
O.9	Gecommitteerde reserve	1.918	1.617	1.918-			1.617
O.10	Revolverend duurzaamheidsfonds	22				-5	17
O.11	Openbare verlichting	2.193				-29	2.164
O.12	Meeropbrengst toeristenbelasting	103		103-			-
O.13	Verkoop vastgoed	433					433
O.14	Econom. investeringsagenda Leudal	1.100					1.100
O.15	Uitvoeringsplan toerisme en recreatie	200	179	9-			370
O.16	Fondsvorming Wijnaerden	373	128				501
	Totaal overige bestemmingsreserves	**41.067**	**5.562**	**4.638-**	**-**	**194-**	**41.798**
	Totaal bestemmingsreserves	**58.214**	**7.316**	**4.702-**	**-**	**914-**	**59.915**
	Totaal reserves	**70.204**	**7.316**	**6.416-**	**7.268**	**914-**	**77.457**

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de "afschrijvingen" staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere reserve weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Het meerjarig verloop van de reserves 2023-2026 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024	Geraamde boekwaarde 31-12-2025	Geraamde boekwaarde 31-12-2026
					(bedrag x € 1.000)
R.0	**Algemene reserve**	**17.543**	**11.853**	**11.853**	**11.853**
	Bestemmingsreserves:				
	Dekkingsreserves:				
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	498	479	459	440
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	740	671	602	534
D.3	BMV Ell	984	957	931	904
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.180	1.133	1.086	1.038
D.5	Postkoets Horn	1.651	1.601	1.551	1.501
D.6	BMV Roggel	2.798	2.712	2.626	2.541
D.7	BMV Heythuysen	780	756	732	709
D.8	BMV Grathem	695	675	654	634
D.9	SG St. Ursula	442	427	413	398
D.10	Gemeentehuis Leudal	2.457	2.382	2.308	2.233
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	602	565	527	489
D.12	Infrastructuur	2.297	2.100	1.904	1.707
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	295	280	264	249
D.14	Centrumvisie Heythuysen	651	651	625	599
D.15	Onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck	1.714	1.646	1.577	1.508
D.16	Speeltuinenbeleid		3.000	2.970	2.910
D.17	Overdracht woonwagenzaken		1.000	960	920
D.18	Huidige woonwagens		1.076	1.007	940
D.19	Uitbreiding standplaatsen woonwagens Ell		96	92	88
D.20	Uitbreiding standplaatsen woonwagens Haelen		322	308	295
D.21	Uitbreiding standplaatsen woonwagens Roggel		96	92	88
	Totaal dekkingsreserves	**17.783**	**22.623**	**21.689**	**20.725**
	Overige financieel technisch reserves:				
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	223	196	169	143
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	111	74	37	
	Totaal overige financieel technische reserves	**334**	**270**	**206**	**143**
	Overige Bestemmingsreserves:				
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	183	187	192	196
O.2	Monumentensubsidie	288	288	288	288
O.3	Groenfonds	612	601	601	601
O.4	Grondexploitatie	3.316	3.316	3.316	3.316
O.5	Geblokkeerde reserve (vh. Boekwinst Essent)	25.586	25.468	25.358	25.248
O.6	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.328	1.328	1.328	1.328
O.7	Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	1.660	1.776	1.895	2.013
O.8	Bedrijfsvoering	2.621	2.245	1.971	1.930
O.9	Gecommitteerde reserve	1.617	1.617	1.617	1.617
O.10	Revolverend duurzaamheidsfonds	17	12	12	12
O.11	Openbare verlichting	2.164	2.104	2.043	1.983
O.12	Meeropbrengst toeristenbelasting				
O.13	Verkoop vastgoed	433	433	433	433
O.14	Economische investeringsagenda Leudal	1.100	1.100	1.100	1.100
O.15	Uitvoeringsplan toerisme en recreatie	370	363	356	348
O.16	Fondsvorming Wijnaerden	501	501	501	501
	Totaal overige bestemmingsreserves	**41.798**	**41.341**	**41.013**	**40.917**
	Totaal bestemmingsreserves	**59.915**	**64.234**	**62.908**	**61.785**
	Totaal reserves	**77.457**	**76.087**	**74.760**	**73.637**

R.0 algemene reserve

Reserve R.0	89001500 Algemene reserve
Doel (aard en reden)	De Algemene reserve is bedoeld als buffer (onderdeel van de weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Hiermee kan de gemeente onverwachte substantiële kosten dekken. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door batige saldi.
Soort	Reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal	Minimaal: 0,8 tot 1 van de incidentele weerstandscapaciteit vermeerderd met éénmaal de structurele risico's. Op basis van de begroting 2023, is het minimum van de reserve tussen de € 1.751.800 en € 1.962.000. Maximaal: niet van toepassing.
Storting	Overschot op de jaarrekening. Daarnaast ook de overschotten op of opheffing van andere reserves en voorzieningen. Tot slot mogelijke storting indien het minimum is bereikt.
Onttrekking	Op basis van specifieke voorstellen, incidentele dekking bij de begroting of kadernota of ingeval van tekort op de jaarrekening.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**11.989**	**11.989**		**17.543**	**11.853**	**11.853**
Bestemming rekeningresultaat 2022	7.268	7.268				
Totaal toevoegingen	**7.268**	**7.268**				
Storting in nieuw te vormen dekkingsreserve Onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck (Rb 30-05-2023)	-1.714	-1.714				
Storting in nieuw te vormen dekkingsreserves (Rb 04-07-2023):						
Uitbreiding standplaatsen woonwagens Ell				-100		
Uitbreiding standplaatsen woonwagens Haelen				-335		
Uitbreiding standplaatsen woonwagens Roggel				-100		
Storting in nieuw te vormen dekkingsreserves (Rb 04-07-2023 -Kadernota 2024-2027):						
Speeltuinenbeleid				-3.000		
Overdracht woonwagenzaken				-1.000		
Huidige woonwagens				-1.155		
Totaal onttrekkingen	**-1.714**	**-1.714**		**-5.690**		
Stand reserve 31-12-	**17.543**	**17.543**		**11.853**	**11.853**	**11.853**

D.1 Accommodatie RKVB Baexem

Reserve D.1	89001236 Accommodatie RKVB Baexem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**517**	**517**		**498**	**479**	**459**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-19	-19		-19	-19	-19
Totaal onttrekkingen	**-19**	**-19**		**-19**	**-19**	**-19**
Stand reserve 31-12-	**498**	**498**		**479**	**459**	**440**

D.2 Tennisaccommodatie Galgenberg

Reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten huisvesting tennisverenigingen Haelen en Horn. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**809**	**809**		**740**	**671**	**602**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-69	-69		-69	-69	-69
Totaal onttrekkingen	**-69**	**-69**		**-69**	**-69**	**-69**
Stand reserve 31-12-	**740**	**740**		**671**	**602**	**534**

D.3 BMV Ell

Reserve D.3	89001524 BMV Ell
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Ell. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: 31-12-2060
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.011**	**1.011**		**984**	**957**	**931**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-27	-27		-27	-27	-27
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**984**	**984**		**957**	**931**	**904**

D.4 Bombardon Heythuysen

Reserve D.4	89001232 Bombardon Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw gemeenschapshuis de Bombardon te Heythuysen. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2004 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.227**	**1.227**		**1.180**	**1.133**	**1.086**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-47	-47		-47	-47	-47
Totaal onttrekkingen	**-47**	**-47**		**-47**	**-47**	**-47**
Stand reserve 31-12-	**1.180**	**1.180**		**1.133**	**1.086**	**1.038**

D.5 Postkoets Horn

Reserve D.5	89001522 Postkoets Horn
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouwing Postkoets te Horn. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.701**	**1.701**		**1.651**	**1.601**	**1.551**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-50	-50		-50	-50	-50
Totaal onttrekkingen	**-50**	**-50**		**-50**	**-50**	**-50**
Stand reserve 31-12-	**1.651**	**1.651**		**1.601**	**1.551**	**1.501**

D.6 BMV Roggel

Reserve D.6	89001515 BMV Roggel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is. gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.884**	**2.884**		**2.798**	**2.712**	**2.626**
Jaarlijkse toevoeging	40	40		40	40	40
Totaal toevoegingen	**40**	**40**		**40**	**40**	**40**
Afschrijvingslasten	-126	-126		-126	-126	-126
Totaal onttrekkingen	**-126**	**-126**		**-126**	**-126**	**-126**
Stand reserve 31-12-	**2.798**	**2.798**		**2.712**	**2.626**	**2.541**

D.7 BMV Heythuysen

Reserve D.7	89001512 BMV Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen (schoolgebouw, bibliotheek en kinderopvang). De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**803**	**803**		**780**	**756**	**732**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-24	-24		-24	-24	-24
Totaal onttrekkingen	**-24**	**-24**		**-24**	**-24**	**-24**
Stand reserve 31-12-	**780**	**780**		**756**	**732**	**709**

D.8 BMV Grathem

Reserve D.8	89001234 BMV Grathem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2057
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**716**	**716**		**695**	**675**	**654**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-20	-20		-20	-20	-20
Totaal onttrekkingen	**-20**	**-20**		**-20**	**-20**	**-20**
Stand reserve 31-12-	**695**	**695**		**675**	**654**	**634**

D.9 SG St. Ursula Heythuysen

Reserve D.9	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2009 Eind datum: 31-12-2053
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**457**	**457**		**442**	**427**	**413**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-15	-15		-15	-15	-15
Totaal onttrekkingen	**-15**	**-15**		**-15**	**-15**	**-15**
Stand reserve 31-12-	**442**	**442**		**427**	**413**	**398**

D.10 Gemeentehuis Leudal

Reserve D.10	89001533 Gemeentehuis Leudal
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten voor het realiseren van de centrale huisvesting Gemeentehuis Leudal. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.531**	**2.531**		**2.457**	**2.382**	**2.308**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-74	-74		-74	-74	-74
Totaal onttrekkingen	**-74**	**-74**		**-74**	**-74**	**-74**
Stand reserve 31-12-	**2.457**	**2.457**		**2.382**	**2.308**	**2.233**

D.11 Verbouw gemeentewerf Hunsel

Reserve D.11	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf te Hunsel. De raad heeft destijds besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2039
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**640**	**640**		**602**	**565**	**527**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-38	-38		-38	-38	-38
Totaal onttrekkingen	**-38**	**-38**		**-38**	**-38**	**-38**
Stand reserve 31-12-	**602**	**602**		**565**	**527**	**489**

D.12 Infrastructuur

Reserve D.12	89001542 Infrastructuur
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Vanaf 01-01-2017 is het niet meer toegestaan om de investeringen van maatschappelijk nut (o.a. wegen) vervroegd af te schrijven. Vanaf 2017 moeten de kapitaallasten van deze investeringen in de begroting worden opgenomen. Om geen financiële nadelen van deze wijziging te ondervinden is bij het vaststellen van de Begroting 2017 voorgesteld om in 2017 een dekkingsreserve infrastructuur in te stellen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 2017 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten van de investeringen Infrastructuur tot 2020.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.493**	**2.493**		**2.297**	**2.100**	**1.904**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-196	-196		-196	-196	-196
Totaal onttrekkingen	**-196**	**-196**		**-196**	**-196**	**-196**
Stand reserve 31-12-	**2.297**	**2.297**		**2.100**	**1.904**	**1.707**

D.13 Gebouwaanpassingen de Widdonck

Reserve D.13	89001545 Gebouwenaanpassingen de Widdonck
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 12 december 2017 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de gebouwenaanpassingen naar aanleiding van de verhuizing van De Ortolaan te Heythuysen naar De Widdonck te Heibloem.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**311**	**311**		**295**	**280**	**264**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten	-16	-16		-16	-16	-16
Totaal onttrekkingen	**-16**	**-16**		**-16**	**-16**	**-16**
Stand reserve 31-12-	**295**	**295**		**280**	**264**	**249**

D.14 Centrumvisie Heythuysen

Reserve D.14	89001549 Centrumvisie Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 9 november 2021 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met investering Centrumvisie Heythuysen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 09-11-2021 Eind datum: 31-12-2047
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**651**	**651**		**651**	**651**	**625**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten					-26	-26
Totaal onttrekkingen					**-26**	**-26**
Stand reserve 31-12-	**651**	**651**		**651**	**625**	**599**

D.15 Onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck

Reserve D.15	89001552 Onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 30 mei 2023 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de uitbreiding onderwijshuisvesting de Ortolaan/de Widdonck in Heibloem.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 30-05-2023 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-				**1.714**	**1.646**	**1.577**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 30-05-2023)	1.714	1.714				
Totaal toevoegingen	**1.714**	**1.714**				
Afschrijvingslasten				-69	-69	-69
Totaal onttrekkingen				**-69**	**-69**	**-69**
Stand reserve 31-12-	**1.714**	**1.714**		**1.646**	**1.577**	**1.508**

D.16 Speeltuinenbeleid

Reserve D.16	89001553 Speeltuinenbeleid
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Gelet op de achterstanden bij het vervangen van de speeltuinen en het nog op te stellen beleid, is in de raadsvergadering van 4 juli 2023 ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor een bedrag van € 3.000.000. De afschrijvingslasten van de nieuwe speeltuinen worden hieruit gedekt.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: 31-12-2042
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**3.000**	**2.970**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				3.000		
Totaal toevoegingen				**3.000**		
Afschrijvingslasten					-30	-60
Totaal onttrekkingen					**-30**	**-60**
Stand reserve 31-12-				**3.000**	**2.970**	**2.910**

D.17 Overdracht woonwagencentra

Reserve D.17	89001554 Overdracht woonwagenzaken
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Gelet op de aard van de investering overdracht woonwagenzaken, is in de raadsvergadering van 4 juli 2023 ingestemd om een dekkingsreserve te vormen. Indien de overdracht plaatsvindt kunnen de resterende afschrijvingslasten direct ten laste worden gebracht van deze dekkingsreserve, zonder dat dit tot een boekverlies in de exploitatie leidt.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: bij plaatsvinden overdracht
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**1.000**	**960**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				1.000		
Totaal toevoegingen				**1.000**		
Afschrijvingslasten					-40	-40
Totaal onttrekkingen					**-40**	**-40**
Stand reserve 31-12-				**1.000**	**960**	**920**

D.18 Huidige woonwagens

Reserve D.18	89001555 Huidige woonwagens
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Aangezien de woonwagens op termijn overgedragen gaan worden aan de woningcoöperaties, is in de raadsvergadering van 4 juli 2023 ingestemd om een dekkingsreserve te vormen op basis van de huidige boekwaarde. Indien de woonwagens definitief overgaan kunnen de resterende afschrijvingslasten direct ten laste worden gebracht van deze dekkingsreserve. De geraamde kapitaallasten vallen vrij ten gunste van het begrotingssaldo.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: bij plaatsvinden overdracht
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**1.076**	**1.007**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				1.155		
Totaal toevoegingen				**1.155**		
Afschrijvingslasten				-80	-68	-67
Totaal onttrekkingen				**-80**	**-68**	**-67**
Stand reserve 31-12-				**1.076**	**1.007**	**940**

Reserve D.19	89001556 Uitbreiding standplaatsen woonwagens Ell
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 4 juli 2023 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de investering uitbreiding standplaatsen woonwagens Ell.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**96**	**92**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				100		
Totaal toevoegingen				**100**		
Afschrijvingslasten				-4	-4	-4
Totaal onttrekkingen				**-4**	**-4**	**-4**
Stand reserve 31-12-				**96**	**92**	**88**

D.20 Uitbreiding standplaatsen woonwagens Haelen

Reserve D.20	89001558 Uitbreiding standplaatsen woonwagens Haelen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 4 juli 2023 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de investering uitbreiding standplaatsen woonwagens Haelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**322**	**308**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				335		
Totaal toevoegingen				**335**		
Afschrijvingslasten				-13	-13	-13
Totaal onttrekkingen				**-13**	**-13**	**-13**
Stand reserve 31-12-				**322**	**308**	**295**

D.21 Uitbreiding standplaatsen woonwagens Roggel

Reserve D.21	89001557 Uitbreiding standplaatsen woonwagens Roggel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 4 juli 2023 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de investering uitbreiding standplaatsen woonwagens Roggel.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 04-07-2023 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-					**96**	**92**
Nieuw te vormen dekkingsreserve (Rb 04-07-2023)				100		
Totaal toevoegingen				**100**		
Afschrijvingslasten				-4	-4	-4
Totaal onttrekkingen				**-4**	**-4**	**-4**
Stand reserve 31-12-				**96**	**92**	**88**

F.1 Kapitaalverstrekking Gemeenschapshuizen

Reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
Doel (aard en reden)	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen aan gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
Historische achtergrond	Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de (restant) boekwaarde van de specifiek aangewezen kapitaalverstrekking, per 01-01 van enig jaar.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse aflossing lening.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**249**	**249**		**223**	**196**	**169**
Totaal toevoegingen						
Aflossing gemeenschapshuis:						
Neer	-9	-9		-9	-9	-9
Heibloem	-17	-17		-17	-17	-17
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**223**	**223**		**196**	**169**	**143**

F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg

Reserve F.2	89001112 Onderhoud overweg Napoleonsweg
Doel (aard en reden)	Een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
Historische achtergrond	In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de Provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve. De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail wordt hieruit bekostigd.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 2005 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**149**	**149**		**111**	**74**	**37**
Totaal toevoegingen						
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-37	-37		-37	-37	-37
Totaal onttrekkingen	**-37**	**-37**		**-37**	**-37**	**-37**
Stand reserve 31-12-	**111**	**111**		**74**	**37**	

O.1 Onderhoud jachthaven Hanssum

Reserve O.1	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
Doel (aard en reden)	Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het op diepte/bevaarbaar houden van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van het (groot) onderhoud van de jachthaven.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: vóór 2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	De toevoeging dient voldoende te zijn om de lasten van het onderhoud aan de haven te dekken. De toevoeging bestaan uit: - jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum en - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen Neer.
Onttrekking	De huidige onttrekking bestaat uit de dekking van de onderhoudslasten. Naar behoefte op basis van uitvoeringsprogramma opgenomen in het onderhoudsplan.
Algemene opmerkingen	Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010). Met ingang van maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 25-01-2011).

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**178**	**178**		**183**	**187**	**192**
Erfpachtcanon Hanssum Neer	3	3		3	3	3
Erfpachtcanon Peulen Neer	1	1		1	1	1
Totaal toevoegingen	**5**	**5**		**5**	**5**	**5**
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**183**	**183**		**187**	**192**	**196**

O.2 Monumentensubsidie

Reserve O.2	89001525 Monumentensubsidie
Doel (aard en reden)	De reserve is bestemd om verplichtingen jegens eigenaren van gemeentelijke monumenten op te kunnen vangen en voor het opvangen van fluctuaties in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-08-2010). Dit betreft subsidies voor restauratie van gemeentelijke monumenten.
Historische achtergrond	In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 65.540. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2014-2019, 2020-2025).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-09-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Restant jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Onttrekking	Subsidietoekenningen boven jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**230**	**230**		**288**	**288**	**288**
Niet uitgegeven subsidiegelden	55	58	-3			
Totaal toevoegingen	**55**	**58**	**-3**			
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**285**	**288**	**-3**	**288**	**288**	**288**

O.3 Groenfonds

Reserve O.3	89001502 Groenfonds
Doel (aard en reden)	Financiële bijdrage aan projecten die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren.
Historische achtergrond	Het Groenfonds is een doelfonds, gericht op de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied. Op die manier wordt de causaliteit tussen ingreep en kwaliteitsverbetering bewaakt. Het fonds is transparant in de inkomsten en uitgaven van de bijdragen. Kan een initiatiefnemer zelf geen compensatie realiseren dan kan hij een financiële bijdrage leveren aan projecten, die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren. Door deze werkwijze is het mogelijk om bijdragen te bundelen en op die manier grotere kwaliteitsverbeterende projecten te realiseren.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen.
Onttrekking	Op de projectenlijst groenfonds staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt. Op grond van artikel 4 van de Financiële verordening van de gemeente Leudal 2018 geldt dat uitgaven in de loop van het begrotingsjaar, die niet in de begroting zijn opgenomen en hoger zijn dan € 50.000, door het college van Burgemeester en Wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen, worden voorgelegd aan de raad ter autorisatie. Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**430**	**430**		**612**	**601**	**601**
Kwaliteitsbijdragen diversen	119	231	-111			
Totaal toevoegingen	**119**	**231**	**-111**			
Afschrijvingslasten	-11	-11		-11		
Gedeelte dekking bomenbos	-36	-36				
Bijdrage overzwaluwwand Grathem		-2	2			
Totaal onttrekkingen	**-47**	**-49**	**2**	**-11**		

O.4 Grondexploitatie

Reserve O.4	89001526 Grondexploitatie
Doel (aard en reden)	De reserve grondexploitaties heeft een relatie met het Grondbeleid. Deze reserve vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitatie (geen inkomensfunctie). Het is ingesteld voor: - Verrekenen van winsten en verliezen van de grondexploitaties; - Afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties; - Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld ter financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouwontwikkeling buiten bestemmingsplannen ("groen voor rood").
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Jaarlijks vindt de actualisatie plaats van alle bouwgrondcomplexen en wordt de verwachte eindwaarde berekend. Op het moment dat een verlies wordt geprognosticeerd, wordt een voorziening getroffen tegen de contante waarde van dat geprognosticeerde verlies. Hierdoor is het nader bepalen van een (minimale c.q. maximale) norm en het doen van verdere stortingen niet aan de orde. Eventuele vrijval van middelen kan eerst worden bepaald als complexen definitief worden afgesloten. Minimum of maximum afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting.
Storting	Deze reserve wordt gevoed door: - winstnemingen uit grondexploitaties en - opbrengsten van incidentele grondverkopen < 1.000 m2 buiten de grondexploitaties. De toevoeging was afhankelijk van de exploitatieopzetten, uitkomsten van de diverse grondcomplexen en de aanwezige gronden en risico's die gelopen worden bij actief en faciliterend grondbeleid, zoals conform de nota Grondbeleid in de gemeente Leudal wordt uitgevoerd.
Onttrekking	Bij afsluiten van verlieslatende grondexploitaties.
Algemene opmerkingen	Jaarlijks vindt een beoordeling plaats van de verwachte verliezen bouwgrondexploitatie en wordt het saldo van deze reserve tegen contante waarde daarop afgestemd. Op dit moment is de reserve gereserveerd voor het compenseren van verliesgevende complexen op het moment van afsluiting.

						(bedrag x 1.000)
	Begroting 2023	**Realisatie 2023**	**Verschil 2023**	**Begroting 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Stand reserve 1-1-	**2.073**	**2.073**		**3.316**	**3.316**	**3.316**
Verkoop gronden	23	33	-10			
Winstneming De Bevelanden	240	240				
Winstneming BT Arenbos Heythuysen	434	734	-300			
Winstneming Heibloem, P. van Donstr.		400				
Winstneming Heythuysen, De Walk		199				
Winstneming Haler, Gruttostraat		200				
Plankosten uitbreiding BT Roggel		35	-35			
Totaal toevoegingen	**698**	**1.842**	**-345**			
Verliesneming 2022/2023 BT Ittervoort IV	-264	-583	319			
Overschrijding verkoop Markt 8 Grathem		-10	10			
Diversen		-6	6			
Totaal onttrekkingen	**-264**	**-599**	**335**			
Stand reserve 31-12-	**2.507**	**3.316**	**-10**	**3.316**	**3.316**	**3.316**

O.5 Boekwinst Essent

Reserve O.5	89001523 Geblokkeerde reserve (tot 2023 Boekwinst Essent)
Doel (aard en reden)	Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 15 december 2009 is ingestemd tot het vormen van een nieuwe reserve "Reserve boekwinst Essent". Deze reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 2009 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal: € 20.000.000 Maximaal: niet bepaald
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Op basis van specifieke voorstellen.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**25.700**	**25.700**		**25.586**	**25.468**	**25.358**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten:						
Externe E-dienstverlening fase 3	-53	-53		-58	-58	-58
Informatiebeveiliging	-8	-8		-8		
E-dienstverlening	-19	-19		-19	-19	-19
Project Just Join	-22	-22		-22	-22	-22
Overheveling Project Just Join naar Project Goed en Tijdig Antwoorden	-11	-11		-11	-11	-11
Totaal onttrekkingen	**-113**	**-113**		**-118**	**-110**	**-110**
Stand reserve 31-12-	**25.586**	**25.586**		**25.468**	**25.358**	**25.248**

O.6 Egalisatiereserve gemeentefonds

Reserve O.6	89001527 Egalisatiereserve Gemeentefonds
Doel (aard en reden)	Buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld door de raad aangewezen middelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal egalisatiedeel: niet bepaald Maximaal egalisatiedeel: € 1.328.373. Maximum is vastgesteld op 2% van het gemiddelde niveau van de algemene uitkering over de periode van zes jaar op basis van de bedragen in de meicirculaire. Voor 2023 berekend over de periode van 2022 tot en met 2027.
Storting	Storting wordt gedaan op basis van voordelen in het gemeentefonds in het lopende jaar of voorgaande jaren, tot het maximum is bereikt.
Onttrekking	De gelden worden aangewend ter egalisatie van nadelen in het gemeentefonds in het lopende jaar of voorgaande jaren.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.234**	**1.234**		**1.328**	**1.328**	**1.328**
Resultaat 2021 en 2022 (meicirculaire 2023)	10	10				
Gedeelte resultaat 2023 (meicirculaire 2023)	85	85				
Totaal toevoegingen	**94**	**94**				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12- Egalisatie-deel	**1.328**	**1.328**		**1.328**	**1.328**	**1.328**

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.351**	**2.351**				
Overheveling taakmutaties naar een eigen reserve (Rb 13-12-2022)	-2.351	-2.351				
Totaal toevoegingen	**-2.351**	**-2.351**				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12- Taakmutatie-deel						

Totaal stand reserve 31-12-	**1.328**	**1.328**		**1.328**	**1.328**	**1.328**

O.7 Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties

Reserve O.7	89001551 Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties
Doel (aard en reden)	Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Historische achtergrond	Deze reserve is ingesteld door de raad aangewezen middelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2023 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar.
Storting	Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Onttrekking	Onttrekkingen vinden plaats bij voorstellen ten aanzien van de gereserveerde nog niet ingezette middelen voor taakmutaties.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-				**1.660**	**1.776**	**1.895**
Overheveling taakmutaties naar een eigen reserve (Rb 13-12-2022)	2.351	2.351				
TK Robuust rechtsbeschermingssysteem	40	40		41	41	42
TK Systeemleren	20	20		20	21	21
TK Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	24	24		24	24	24
TK Wet Goed Verhuurderschap	36	36		24	25	25
TK Rijksvaccinatieprogramma				6	7	6
TK Energietoeslag (dec.circ.2023)		148	-148			
TK Invoeringskosten Omgevingswet (dec.circ.2023)		297	-297			
TK Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak (dec.circ.2023)		51	-51			
Totaal toevoegingen	**2.473**	**2.968**	**-496**	**116**	**119**	**118**
Verlaging TK Faciliteitenbesluit opvangcentra ter dekking van subsidie Vluchtelingenwerk	-10	-10				
Aanwending TK Energietoeslag	-577	-577				
Aanwending gedeelte TK Klimaatmiddelen	-6	-6				
Vrijval taakmutaties voorgaande jaren	-715	-715				
Totaal onttrekkingen	**-1.308**	**-1.308**				
Totaal stand reserve 31-12-	**1.164**	**1.660**	**-496**	**1.776**	**1.895**	**2.013**

O.8 Bedrijfsvoering

Reserve O.8	89001520 Bedrijfsvoering
Doel (aard en reden)	Reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering beschikbaar houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door storting van niet-bestede herindelingsgelden.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Overschotten binnen de personele budgetten.
Onttrekking	Gebruik voor of tekort op personele budgetten.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.528**	**2.528**		**2.621**	**2.322**	**2.281**
Niet-benutte P-budgetten		501	-501			
Niet ingezette middelen ICT						
Niet ingezette gelden IPPC		45	-45			
Niet ingezette gelden Economie		8	-8			
Niet ingezette gelden HR-beleid		87	-87			
Juridsche dossiers ruimte o.b.v. P-monitor	150	150				
Totaal toevoegingen	**150**	**791**	**-641**			
Mutaties P-budgetten	-266	-266				
Afschrijvingslasten project Goed en Tijdig Antwoorden	-36	-36		-41	-41	-41
Projectgelden	-133	-133		-133		
IPPC inrichtingen	-124	-124		-124		
Reservering P 2023	-138	-138				
Totaal onttrekkingen	**-698**	**-698**		**-299**	**-41**	**-41**
Stand reserve 31-12-	**1.981**	**2.621**	**-641**	**2.322**	**2.281**	**2.240**

O.9 Gecommitteerde reserve

Reserve O.9	89001505 Gecommitteerde reserve
Doel (aard en reden)	Het oormerken van relevante restant budgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Exploitatie voorgaand begrotingsjaar.
Onttrekking	Realiseren uitgestelde dienst (product).
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.918**	**1.918**				
Storting diversen ten laste van exploitatie 2023 (Rb 7-11-2023)						
Totaal toevoegingen						
Aanwending stortingen 2022 Aanwending stortingen 2023	-1.918	-1.918				
Totaal onttrekkingen	**-1.918**	**-1.918**				
Stand reserve 31-12-						

O.10 Revolverend duurzaamheidsfonds

Reserve O.10	89001536 Revolverend duurzaamheidsfonds
Doel (aard en reden)	Dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase).
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 25 juni 2013 is ingestemd met het instellen van een reserve revolverend duurzaamheidsfonds. Het fonds is gevoed uit ontvangen SLOK-gelden (€ 40.000) en LES-subsidie (€ 20.000).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2033
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Subsidies.
Onttrekking	Afschrijvingslasten duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**22**	**22**		**17**	**12**	**12**
Totaal toevoegingen						
Afschrijvingslasten Ledverlichting en zonneboilersysteem sporthal Horn	-5	-5		-5		
Totaal onttrekkingen	**-5**	**-5**		**-5**		
Stand reserve 31-12-	**17**	**17**		**12**	**12**	**12**

O.11 Openbare verlichting

Reserve O.11	89001540 Openbare verlichting
Doel (aard en reden)	Het gelijkmatig verdelen van de kosten voor onderhoud openbare verlichting.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 2 augustus 2016 is bij bestemming rekeningresultaat 2015 ingestemd met het instellen van een reserve openbare verlichting. Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting was op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole 2015 kwam naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten werden gehaald. Dit is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV is de voorziening openbare verlichting ad. € 538.676 in 2015 vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Omdat deze gelden de komende jaren nodig zijn, is een reserve openbare verlichting ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01 van enig jaar
Storting	Jaarlijkse storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingslasten openbare verlichting tot 2023.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingslasten van de investeringen openbare verlichting tot 2023.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**2.193**	**2.193**		**2.164**	**2.104**	**2.043**
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2022	129		129			
Totaal toevoegingen	**129**		**129**			
Afschrijvingslasten	-9	-29	20	-60	-60	-60
Totaal onttrekkingen	**-9**	**-29**	**20**	**-60**	**-60**	**-60**
Stand reserve 31-12-	**2.313**	**2.164**	**149**	**2.104**	**2.043**	**1.983**

O.12 Meeropbrengst toeristenbelasting

Reserve O.12	89001546 Meeropbrengst Toeristenbelasting
Doel (aard en reden)	Dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is. Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is deze reserve ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2020
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Meeropbrengst toeristenbelasting in enig dienstjaar t/m 2020.
Onttrekking	Terugvordering door ondernemer om te investeren in het bedrijf.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**103**	**103**				
Vanaf 2021 géén stortingen						
Totaal toevoegingen						
Raadsbesluit 07-11-2023:						
Eindafrekening terugvorderingen toeristen-belasting convenant Gastvrij Leudal 2017-2020		-25				
Opheffing reserve en restantsaldo storten in de reserve Uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme		-79				
Totaal onttrekkingen		**-103**				
Stand reserve 31-12-	**103**					

O.13 Verkoop vastgoed

Reserve O.13	89001545 Verkoop vastgoed
Doel (aard en reden)	De totale boekwaarden van de pilotpanden bedroeg per 1-1-2020 bijna 1,2 miljoen. Uit de gesprekken met de vastgoedbeheerders blijkt dat de panden niet altijd goed onderhouden zijn en al geruime tijd te koop staan voor waarden rond de boekwaarde. Gezien voornoemde zaken, het feit dat de gemeente op een ander manier haar vastgoed wil verkopen en om de doorlooptijd bij verkopen te verminderen is voorgesteld om een reserve in te stellen.
Historische achtergrond	In 2019 is een start gemaakt om een viertal panden aan te wijzen als pilot locaties voor het anders in de markt zetten van ons vastgoed. Aan de hand van een aantal gunningscriteria wordt een koper geselecteerd. Hierbij is niet langer de prijs leidend, maar zijn andere aspecten zoals maatschappelijke meerwaarde van groter belang. Gezien het feit dat de prijs niet meer leidend is bij de verkoop, kan het derhalve voorkomen dat een pand voor minder dan de boekwaarde verkocht gaat worden. Een incidenteel boekverlies is dan het gevolg, waar zoals gebruikelijk een dekking tegenover dient te staan. De boekwaarden per 1-1-2020 van de panden is als volgt: 1. Boerderij Bruggerhof € 437.465* 2. Voormalig Rabobankgebouw Heythuysen € 577.391 3. Voormalig gemeentehuis Haelen € 73.714 4. Voormalig gemeentehuis Hunsel € 87.235 Totaal € 1.175.805 *In de boekwaarde van de boerderij is een bedrag van € 199.953 voor grond opgenomen. Het is op dit moment onduidelijk of deze bij het pand hoort of onderdeel is van de omliggende percelen. Voorzichtigheidshalve is voor nu de volledige boekwaarde van het pand en de grond opgenomen. Het bedrag kan niet hoger worden dan hier aangegeven."
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 11-02-2020 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	€ 650.000
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Incidenteel boekverlies verkocht pand.
Algemene opmerkingen	De beslissingsbevoegdheid om onttrekkingen te plegen te mandateren aan het college, onder voorwaarde dat het college die onttrekkingen achteraf jegens de gemeenteraad verantwoordt bij de eerste daarop volgende raadsrapportage in het kader van de planning & controle cyclus. Na afronding van de pillotprojecten, vloeit het restant terug naar de reserve Essentgelden.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**433**	**433**		**433**	**433**	**433**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**433**	**433**		**433**	**433**	**433**

O.14 Economische investeringsagenda Leudal

Reserve O.14	89001547 Economische investeringsagenda Leudal
Doel (aard en reden)	Om als gemeente sturing te geven aan belangrijke ontwikkeling voor Leudal, is een bedrag gereserveerd voor de economische investeringsagenda Leudal. Projecten worden voorgelegd aan de gemeenteraad, waarbij gedacht kan worden aan; Burgerinitiatieven Vrijkomende locaties Ontwikkelingen in het buitengebied Garantstellingen.
Historische achtergrond	Tijdens de raadsvergadering van 13 juli 2021, is als onderdeel van de resultaat bestemming € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor de economische investeringsagenda Leudal.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 13-07-2021 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Bij de jaarstukken is € 1.100.000 gestort in de reserve als onderdeel van de resultaatbestemming 2020.
Onttrekking	Onttrekkingen vinden plaats bij voorstellen ten aanzien van de economische investeringsagenda Leudal.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**1.100**	**1.100**		**1.100**	**1.100**	**1.100**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**1.100**	**1.100**		**1.100**	**1.100**	**1.100**

O.15 Uitvoeringsplan Recreatie en toerisme

Reserve O.15	89001548 Uitvoeringsplan toerisme en recreatie
Doel (aard en reden)	Bij opbrengsten met betrekking tot de toeristenbelasting hoger dan € 858.000, met een maximum van € 100.000 per jaar, worden toegevoegd aan deze reserve. Hierbij kunnen initiatieven die voortvloeien uit het uitvoeringsplan recreatie en toerisme ondersteund dan wel uitgevoerd worden.
Historische achtergrond	Deze reserve is een vervolg op het convenant met een vaststelling in 2016. Deze reserve geeft op een andere manier invulling aan de besteding van de meeropbrengsten toeristenbelasting. In de raadsvergadering van 13 juli 2021 heeft de raad ingestemd met de vorming van deze reserve en de wijze om te komen tot een storting in deze reserve.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 13-07-2021 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Jaarlijks bij de jaarstukken worden de inkomsten van de toeristenbelasting bekend. Opbrengsten meer dan € 858.000 met een maximum van € 100.000 worden toegevoegd aan deze reserve.
Onttrekking	Onttrekking gebeurt bij voorstellen ten aanzien van het uitvoeringsplan recreatie en toerisme.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**200**	**200**		**370**	**363**	**356**
Meeropbrengst toeristenbelasting 2023 met een maximum van € 100.000		100	-100			
Storting restantsaldo reserve Meeropbrengst toeristenbelasting i.v.m. opheffing (Rb 7-11-2023)		79	-79			
Totaal toevoegingen		**179**	**-179**			
Bijdrage pre-operatationele fase Datahub vrijetijdseconomie Limburg	-1	-1				
Bijdrage projectplan Datahub Limburg				-7	-7	-7
Project "Vitaal en Onderscheiden"		-8	8			
Totaal onttrekkingen	**-1**	**-9**	**8**	**-7**	**-7**	**-7**
Stand reserve 31-12-	**199**	**370**	**-171**	**363**	**356**	**348**

O.16 Fondsvorming Wijnaerden

Reserve O.16	89001549 Fondsvorming Wijnaerden
Doel (aard en reden)	De verbetering van de recreatieve infrastructuur, toerisme en natuur gedurende de gehele winning, zoals uitgewerkt in het beheer-eindplan van Wijnaerden.
Historische achtergrond	In artikel 5 en 7 van de realisatieovereenkomst zijn afspraken gemaakt inzake de te leveren maatschappelijke meerwaarde en de vorming van een fonds voor de verbetering van de recreatieve infrastructuur, toerisme en natuur gedurende de gehele winning, zoals uitgewerkt in het beheer-eindplan van Wijnaerden. Kuypers zal daartoe, in dit door de gemeente te beheren fonds, een bijdrage van € 0,20 per ton te winnen zand en grind uit het project Wijnaerden storten.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2022 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Maximum: € 2.000.000
Storting	Jaarlijks wordt door Kuypers Kessels een overzicht verstrekt ten aanzien van de grondwinning in het gebied. Op basis van deze gegevens vindt uitbetaling plaats, die in de reserve zal worden gestort.
Onttrekking	Onttrekking gebeurt bij voorstellen die voldoen aan het gestelde in het visiedocument Wijnaerden.
Algemene opmerkingen	De raad heeft het college gemandateerd om uitgaven tot maximaal € 10.000 te doen, waarbij verantwoording achteraf plaats mag vinden.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand reserve 1-1-	**373**	**373**		**501**	**501**	**501**
Gebiedsontwikkeling Wijnaerden 2022		128	-128			
Totaal toevoegingen		**128**	**-128**			
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**373**	**501**	**-128**	**501**	**501**	**501**

5.3.3.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kennen voorzieningen naar de situatie per ultimo geen negatieve stand.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.
De rioolvoorziening en afvalvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk. Ditzelfde geldt voor de afvalvoorziening, waarbij dit vereiste inzicht niet aanwezig is en de voorziening is gevormd op basis van artikel 44, lid 2 BBV.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De in de balans opgenomen voorzieningen worden onderscheiden in:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.786	1.685
Voorzieningen ter egalisering van kosten	2.724	3.311
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.876	1.407
Totaal voorzieningen	**6.386**	**6.403**

Het verloop van de voorzieningen in 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht per voorziening weergegeven:

	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toe-voegingen	Vrijval	Ont-trekkingen	Boekwaarde 31-12-2023
						(bedrag x 1.000)
	Voorzieningen:					
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
V.3	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150				150
V.4	APPA Pensioenen	1.636			-101	1.535
	Ter egalisatie van kosten:					
V.1	Rioleringen Leudal	2.724	586			3.311
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	-				-
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:					
V.2	Compensatiegelden Nunhems	1.876			-469	1.407
	Totaal voorzieningen	**6.386**	**586**	**-**	**-570**	**6.403**

In de kolom "vrijval" worden de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Het meerjarig verloop van de voorzieningen 2023-2026 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024	Geraamde boekwaarde 31-12-2025	Geraamde boekwaarde 31-12-2026
					(bedrag x € 1.000)
	Voorzieningen:				
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
V.3	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150	150	150	150
V.4	APPA Pensioenen	1.535	1.535	1.535	1.535
	Ter egalisatie van kosten:				
V.1	Rioleringen Leudal	3.311	3.402	3.439	3.477
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:				
V.2	Compensatiegelden Nunhems	1.407	1.407	1.407	1.407
	Totaal voorzieningen	**6.403**	**6.494**	**6.531**	**6.569**

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere voorziening weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

V.1 Rioleringen

Voorziening V.1	89002501 Riolering
Doel (aard en reden)	Dekking van investeringen (afschrijvingslasten) en onderhoudslasten met betrekking tot onderhoud en vervanging van bestaande vrijverval riolering, drukriolering, technische installaties en IBA's overeenkomstig het GRP. Doel is om sterke fluctuaties in de tariefstelling te voorkomen.
Historische achtergrond	De voorziening is ingesteld door overheveling van reserves riolering voormalige gemeenten.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Het benodigde minimale of maximale peil is gebaseerd op vastgestelde GRP, dat iedere vijf jaar wordt geactualiseerd. Het saldo moet voldoende zijn om de extreme schommelingen in de rioolheffing te kunnen opvangen.
Storting	Jaarlijks op basis vastgestelde GRP.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma en kostendekkingsplan van het vastgestelde GRP.
Algemene opmerkingen	De benodigde stand van deze voorziening is gebaseerd op het geldende door de raad vastgestelde GRP. Noot: voor nu is dit het GRP dat is vastgesteld op 2021.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand voorziening 1-1-	**2.724**	**2.724**		**3.311**	**3.402**	**3.439**
Storting conform GRP	133	133		91	37	37
Storting saldo overdekkend		453	-453			
Totaal toevoegingen	**133**	**586**	**-453**	**91**	**37**	**37**
Totaal onttrekkingen						
Stand voorziening 31-12-	**2.858**	**3.311**	**-453**	**3.402**	**3.439**	**3.477**

V.2 Compensatiegelden Nunhems

Voorziening V.2	89002508 Compensatiegelden Nunhems
Doel (aard en reden)	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonsweg.
Historische achtergrond	Door de gemeenteraad is op 11 februari 2014 de "Structuurvisie Buggenumse veld" vastgesteld. De structuurvisie is vastgesteld in relatie tot de nieuwbouw van Nunhems Netherlands B.V. aan de oostzijde van de Napoleonsweg (het Buggenumse veld). Door nieuwbouw gaan omgevingskwaliteiten in het Buggenumse veld verloren. Een van de doelen van de structuurvisie is door realisatie van compensatiemaatregelen de aantasting van de kwaliteit van het Buggenumse veld te compenseren, of zelfs te verbeteren. In het kader van de vaststelling van de Structuurvisie Buggenumse veld is een gebiedsfonds (voorziening) ingesteld. Het gebiedsfonds wordt gevuld door kwaliteitsbijdragen die verschuldigd zijn als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in het Buggenumse veld. Door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 een bijdrage voldaan van € 2.844.743. Op grond van de structuurvisie is 95% hiervan ten gunste van het gebiedsfonds gestort. Derhalve € 2.702.506.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze voorziening.
Onttrekking	Financiële bijdragen in kwaliteitsverbeterende maatregelen Buggenumse veld.
Algemene opmerkingen	De raad heeft het college gemandateerd om uitgaven tot maximaal € 10.000 te doen, waarbij verantwoording achteraf plaats mag vinden.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand voorziening 1-1-	**1.876**	**1.876**		**1.407**	**1.407**	**1.407**
Totaal toevoegingen						
Schans van Neer		-51	51			
Akkervogelbeheer 2022 en 2023		-9	9			
Ontwikkelkader recreatieve routestructuren		-32	32			
Uitvoeringsproject De Klink		-200	200			
Bereikbaarheid en beleving Friedesse Molen		-166	166			
Belevingsplekken Buggenums veld		-10	10			
Algemeen		-1	1			
Totaal onttrekkingen		**-469**	**469**			
Stand voorziening 31-12-	**1.876**	**1.407**	**469**	**1.407**	**1.407**	**1.407**

V.3 Afrekening BBZ leningen niet-starters

Voorziening V.3	89002513 Afrekening BBZ-leningen niet-starters
Doel (aard en reden)	De ontvangsten op de verstrekte BBZ-leningen worden jaarlijks afgerekend met het Rijk. De voorziening is bedoeld om deze afrekening te realiseren.
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft op 3 juli 2018, bij bestemming resultaat jaarrekening 2017, ingestemd om € 150.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen voorziening afrekening BBZ-leningen niet-starters.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 03-07-2018 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De voorziening kan jaarlijks worden aangevuld uit de ontvangsten in het kader van de verstrekte BBZ-leningen.
Onttrekking	Het Rijk stelt jaarlijks vast of een bedrag dient te worden terugbetaald. Het vastgestelde bedrag wordt jaarlijks onttrokken uit de voorziening.
Algemene opmerkingen	Het bedrag van de afrekening met het bedrijf wordt jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening bepaald. Middels de Sisa-verantwoording wordt deze kenbaar gemaakt aan het Rijk. Het Rijk stelt daarop het bedrag vast dat moet worden terugbetaald.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand voorziening 1-1-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand voorziening 31-12-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**

V.4 APPA Pensioenen

Voorziening V.4	89002515 APPA Pensioenen
Doel (aard en reden)	Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdrager (APPA) is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenrechten voor de wethouders. Voor de invulling van deze wettelijke verplichting is voor de aanspraken van enkele wethouders een verzekeringspolis afgesloten. Het opgebouwde kapitaal wordt bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan de gemeente uitgekeerd. Uit dit kapitaal moeten de toekomstige pensioenbetalingen aan deze wethouders worden gedekt. Het is niet meer mogelijk om nieuwe polissen af te sluiten. Op lopende polissen kan ook niet meer worden bijgestort. Daarom dient het tekort op het doelvermogen dat nodig is om aan de toekomstige pensioenverplichtingen van actieve wethouders te kunnen voldoen ook te worden opgenomen in de voorziening.
Historische achtergrond	Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening opgesteld door PROambt om te beoordelen of de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen toereikend zijn. Als uit deze berekening blijkt dat een aanvullende storting noodzakelijk is dan vindt deze ultimo dienstjaar alsnog plaats. De te betalen pensioenuitkeringen worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2022 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	Indien de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen niet toereikend zijn, vindt er een aanvullende storting plaats.
Onttrekking	De te betalen pensioenuitkeringen.
Algemene opmerkingen	APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers).

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stand voorziening 1-1-	**1.636**	**1.636**		**1.535**	**1.535**	**1.535**
Totaal toevoegingen						
Pensioenuitkeringen 2023		-101	101			
Totaal onttrekkingen		**-101**	**101**			
Stand voorziening 31-12-	**1.636**	**1.535**	**101**	**1.535**	**1.535**	**1.535**

5.3.3.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.285	43.736
Binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen	0	15.000
Overige binnenlandse sectoren	0	0
Buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**50.285**	**58.736**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het 2023:

				(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2022	**Vermeer-deringen**	**Aflos-singen**	**Boek-waarde 31-12-2023**
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen van:				
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.285	15.000	-6.549	58.736
Binnenlandse bedrijven	0			0
Openbare lichamen	0			0
Overige binnenlandse sectoren	0			0
Buitenlandse instellingen	0			0
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0			0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**50.285**	**15.000**	**-6.549**	**58.736**

In 2023 is een langlopende geldlening aangetrokken van € 15 miljoen, met het oog op de toekomstige grote investeringsprojecten binnen de gemeente.

De totale rentelast voor het jaar 2023 voor de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar bedraagt € 1.546.000.

5.3.4 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva.

5.3.4.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	2.765	992
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**2.765**	**992**

In verband met het nieuw financieel systeem vanaf jaar 2024 heeft er géén balanscorrectie plaatsgevonden van crediteuren voor boekjaar 2024 die vooruitbetaald zijn in boekjaar 2023.

5.3.4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2022	**Boekwaarde 31-12-2023**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	5.703	7.908
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.795	5.304
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	91	712
Totaal overlopende passiva	**8.589**	**13.924**

De post verplichtingen ultimo 2023 betreft voornamelijk:

Nog te betalen rente langlopende geldleningen	€ 1.547.000
nog te betalen inzake jeugdhulp	€ 788.000
Nog te betalen inzake wmo	€ 496.000
Nog te betalen uitvoeringskosten 3D	€ 245.000
Nog te betalen inzake participatie	€ 152.000
Nog te betalen inhuur personeel	€ 426.000
Nog te betalen loonheffing december 2023 (incl. uitkeringsgerechtigden)	€ 1.464.000
Nog te betalen energiekosten december 2023	€ 190.000
Nog te betalen inzake EC Geo samenwerking	€ 421.000
Nog te betalen bijdrage aan EC Geo samenwerking	€ 314.000
Nog te betalen eindtermijn maaien bermen en sloten	€ 156.000

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedrag x 1.000)

	Boek-waarde 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Beste-dingen/ vrijval	Terug-betalingen	Boek-waarde 31-12-2023
Europese overheidslichamen	0				0
Rijk:					
Bijdrage OHBA-regeling	51				51
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	428	332	-400	-252	108
BBZ niet-starters (oude regeling)	35	86		-35	86
BBZ niet-starters (nieuwe regeling)		32		-43	-11
Algemene uitkering en IU Sociaal domein		319			319
Regeling sportakkoord 2020-2022 (SPUK-sportakkoord)	20		-20		0
Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	752	348	-54		1046
Energiemaatregelen huiseigenaren	571	209	-122		658
Financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders (SPUK grote gezinnen)	6			-6	0
Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen (SPUK NP Onderwijs)	322	145	-68		399
Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA)	10		-10		0
Uitkering Wet Inburgering 2021	149	379	-334	-18	175
Onderwijsroute	31	32	-18	-31	15
Ijsbanen en Zwembaden (SPUKIJZ)	45		-45		0
Brede SPUK		811	-680		131
Decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		660	-177		483
Lokale Aanpak Isolatie		1.624			1.624
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
Leerplicht/RMC	176	68		-91	153
Bestrijding zwarte rat	19		-1		18
Energiemaatregelen huiseigenaren	93		-93		0
Regionale aanpak ondermijning	31	48	-59		21
Doe mee(r) met taal	57		-28		29
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**2.795**	**5.094**	**-2.109**	**-476**	**5.305**

5.4 Niet in de balans opgenomen

Waarborgen en garanties

De gemeente heeft haar garanties voor hypothecaire geldleningen en sociale woningbouwprojecten overgedragen. Het betreft:

- De risico's van in het verleden door de gemeenten gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn allen onder de Nationale Hypotheek Garantie gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waardoor het aflossen van de hypotheek niet meer mogelijk is. Het kan zijn dat dan de woning moet worden verkocht. Als de opbrengst van de woning onvoldoende blijkt staat het Waarborgfonds garant voor de restantschuld aan de geldverstrekker.
- De WSW geeft garanties aan financiers die woningcorporaties leningen verstrekken voor sociale woningbouwprojecten en leningen van maatschappelijk vastgoed. Dankzij deze garanties kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden. Het WSW beschikt over een zeer solide zekerheidsstructuur en haar garanties staan zeer hoog aangeschreven (ratings Triple A en Aaa). Het sluitstuk van de zekerheidsstructuur van het WSW wordt gevormd door de achtervangpositie van het Rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten verplichten zich via de achtervangpositie om onder bepaalde condities renteloze leningen aan het WSW ter beschikking te stellen. De kans dat Rijk en gemeenten op deze posten worden aangesproken is echter minimaal.

De WSW achtervang wordt vanaf 2016 opgenomen.

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten van het rekeningjaar opgenomen.

De gemeente heeft bij haar huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten een rekening-courant limiet van € 2,5 miljoen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedrag x 1.000)

Aantal leningen	Aard / omschrijving	Oor-spronkelijk bedrag	%	Risico-bedrag 31-12-2022	Nieuw gewaar-borgd	Afloss-ingen	Risico-bedrag 31-12-2023
	Garant-/borgstelling:						
1	Rekening-courant krediet	1.400	100,00%	28			28
3	Accommodaties	555	100,00%	71	300	-11	360
1	Woningfinanciering	50	100,00%	26			26
65	Woningfinanciering (WSW achtervang)	605.941	50,00%	44.774	5.780	-3.282	47.272
2	Stichting Mariabosch	980	100,00%	886		-273	613
1	GR RD Maasland	1.000	46%%		460		460
	Garantstellingen (OML):						
1	Borgstelling BNG-krediet	2.000	21,60%	432			432
	Totaal garantstellingen	**611.926**		**46.216**	**6.540**	**-3.566**	**49.190**

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van deze lening. De gemeente dient als achtervang van het WSW.

Per 1 augustus 2021 gelden er nieuwe afspraken ten aanzien van de achtervang overeenkomsten. Met de nieuwe afspraken is beoogd om de volgende knelpunten op te lossen, namelijk:
• Scheefheid in de achtervangpositie van gemeenten;
• Verbetering van afspraken over terugbetaling van renteloze leningen aan Staat en gemeenten;
• Verbetering van afspraken over herfinanciering;
• Ontwikkelen van een robuuster borgstelsel;
• Discrepantie tussen oude en huidige achtervangovereenkomsten, huidige wetgeving en praktijk;
• Modernisering van de overeenkomst.

Hoewel de overeenkomsten qua opzet zijn gewijzigd is de essentie niet gewijzigd; doordat gemeenten en Rijk een achtervangpositie innemen zijn en blijven deelnemende woningcorporaties in staat om tegen optimale financieringsvoorwaarden volkshuisvestelijke prestaties te leveren in de gemeente.

De nieuwe verdeelsleutel is alleen van toepassing op de nieuwe achtervangovereenkomst en leningen die een corporatie vanaf 1 augustus 2021 aangaat.

De bestaande achtervangovereenkomsten blijven gewoon van kracht, inclusief de bestaande verdeelsleutel. Wel zijn enkele verbeterpunten doorgevoerd, zoals terugbetaling van renteloze leningen en borgingsdoeleinden.

Tot slot wordt een niet in de balans opgenomen verplichting gemeld ten aanzien van Landgoed Leudal. In 2020 is een schadeclaim ingediend door Landgoed Leudal. De gemeente Leudal acht de kans klein dat deze claim gehonoreerd wordt. Derhalve is deze claim niet opgenomen in de risicobeheermatrix. Gezien de omvang van het bedrag is wel besloten dit separaat te benoemen in onze jaarstukken.

5.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan, die impact hebben op hetgeen in de jaarstukken is opgenomen.

5.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 vóór wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Baten per programma												
P1 - Veiligheid	-309	-153	-155	-115		-115	-466	-295	-171	-456	-295	-161
P2 - Leefomgeving	-13.994	-3.687	-10.306	-10.849	-72	-10.777	-12.707	-1.480	-11.227	-15.778	-4.316	-11.462
P3 - Voorzieningen	-1.066	-715	-351	-649	-127	-522	-989	-301	-688	-1.445	-761	-684
P4 - Samenleving	-12.626	-3.435	-9.191	-8.615	-145	-8.470	-13.295	-3.125	-10.170	-14.828	-3.477	-11.351
P5 - Dienstverlening	-437		-437	-276		-276	-278		-278	-415		-415
P6 - Samenwerking			0			0						0
P7 - Financiën en belastingen			0			0						0
Subtotaal baten programma's	**-28.432**	**-7.991**	**-20.440**	**-20.503**	**-344**	**-20.159**	**-27.735**	**-5.201**	**-22.534**	**-32.922**	**-8.849**	**-24.073**
Lasten per programma												
P1 - Veiligheid	3.257	169	3.088	3.476		3.476	3.771	324	3.446	3.513	79	3.434
P2 - Leefomgeving	25.250	3.096	22.153	22.528	842	21.685	25.961	2.481	23.481	26.816	2.951	23.864
P3 - Voorzieningen	7.270	674	6.596	6.259		6.259	7.040	697	6.343	7.699	1.071	6.628
P4 - Samenleving	41.247	5.129	36.118	38.259	200	38.059	42.774	4.752	38.022	43.700	5.328	38.372
P5 - Dienstverlening	1.273	125	1.147	1.861		1.861	1.403	95	1.308	1.559	91	1.468
P6 - Samenwerking	178		178	196		196	196		196	187		187
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal lasten programma's	**78.475**	**9.194**	**69.281**	**72.579**	**1.043**	**71.536**	**81.145**	**8.349**	**72.795**	**83.474**	**9.521**	**73.953**
Totaal saldo van baten en lasten programma's	**50.043**	**1.202**	**48.841**	**52.076**	**699**	**51.377**	**53.410**	**3.149**	**50.261**	**50.552**	**672**	**49.880**

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 vóór wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Baten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	-72.985		-72.985	-70.229		-70.229	-76.092		-76.092	-86.642		-86.642
Overhead	-2.917	-310	-2.606	-2.786		-2.786	-3.147		-3.147	-3.874	-179	-3.694
Vennootschapsbelasting			0			0			0			0
Onvoorzien			0			0			0			0
Subtotaal baten overige	**-75.902**	**-310**	**-75.591**	**-73.015**	**0**	**-73.015**	**-79.239**	**0**	**-79.239**	**-90.516**	**-179**	**-90.336**
Lasten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	453		453	2.822		2.822	1.301		1.301	1.359		1.359
Overhead	16.847	1.751	15.096	17.971	258	17.714	19.315	356	18.959	18.708	281	18.427
Vennootschapsbelasting	-17	-17	0	20	20	0	14	14	0	14	14	0
Onvoorzien			0	51		51	51		51			0
Subtotaal lasten overige	**17.282**	**1.733**	**15.549**	**20.864**	**278**	**20.586**	**20.680**	**370**	**20.310**	**20.081**	**295**	**19.786**
Totaal saldo van baten en lasten overige	**-58.620**	**1.423**	**-60.043**	**-52.151**	**278**	**-52.429**	**-58.559**	**370**	**-58.929**	**-70.435**	**115**	**-70.550**
Saldo van baten en lasten	**-8.576**	**2.625**	**-11.202**	**-75**	**977**	**-1.052**	**-5.149**	**3.519**	**-8.668**	**-19.883**	**787**	**-20.670**
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-363	-363	0			0	-245	-245	0	-245	-245	0
P2 - Leefomgeving	-1.811	-1.361	-450	-314		-314	-1.412	-1.150	-263	-1.778	-1.494	-283
P3 - Voorzieningen	-556	-123	-434	-434		-434	-2.395	-1.961	-434	-2.395	-1.961	-434
P4 - Samenleving	-634	-634	0	-10		-10	-1.166	-1.156	-10	-1.166	-1.156	-10
P5 - Dienstverlening	-125	-125	0			0	-21	-21	0	-21	-21	0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0

Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 vóór wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
Algemene dekkingsmiddelen	-2.383	-281	-2.102			0	-7.966	-667	-7.299	-698	-667	-31
Overhead	-1.014	-656	-359	-704	-396	-308	-1.027	-766	-261	-1.027	-766	-261
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-6.888**	**-3.543**	**-3.345**	**-1.462**	**-396**	**-1.065**	**-14.232**	**-5.966**	**-8.266**	**-7.330**	**-6.311**	**-1.019**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid	245	245	0			0			0	245	245	0
P2 - Leefomgeving	1.800	1.471	329	125		125	1.084	950	133	3.339	3.335	5
P3 - Voorzieningen	287	247	40	40		40	1.754	1.714	40	1.823	1.783	40
P4 - Samenleving	410	562	-152	-152		-152			0	169	169	0
P5 - Dienstverlening	15	15	0	-6		-6			0			0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	4.566	1.214	3.352	532		532	7.483	7.362	121	8.079	7.858	221
Overhead	873	873	0			0	150	150	0	929	929	0
Totaal toevoegingen aan reserves	**8.196**	**4.627**	**3.569**	**538**	**0**	**538**	**10.471**	**10.176**	**294**	**14.584**	**14.318**	**266**
Saldo mutaties reserves	**1.309**	**1.084**	**225**	**-923**	**-396**	**-527**	**-3.761**	**4.210**	**-7.972**	**7.254**	**8.007**	**-753**
Gerealiseerd resultaat	**-7.268**	**3.710**	**-10.977**	**-999**	**580**	**-1.579**	**-8.910**	**7.729**	**-16.639**	**-12.629**	**8.794**	**-21.423**

(bedrag x 1.000)

Het overzicht van incidentele baten en lasten is hierboven weergegeven.
De benoemde incidentele bedragen, zijn in de volgende tabellen nader toegelicht.

Incidentele baten per programma:	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023
			Bedragen x € 1
P1 - Veiligheid	**0**	**-294.945**	**-294.945**
Rijksbijdrage WVR hoogwater Limburg		-215.355	-215.355
Regionale aanpak ondermijning		-79.590	-79.590
P2 - Leefomgeving	**-71.572**	**-1.479.535**	**-4.315.568**
Verbeurde dwangsommen		-20.000	-67.518
Grondexploitatie bedrijventerreinen	-32.480	-277.842	-314.930
Grondverkopen		-27.208	-162.357
Subsidie afkoppelen regenwater private terreinen van Waterschap			-46.103
Specifieke uitkering Aanpak energie-armoede			-779.987
Subsidie project Energiebespaarbrigade woningen			-92.835
Regeling tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid (CDOKE)		-659.748	-659.748
Uitkering lokale aanpak isolatie			-1.623.956
Kwaliteitsbijdragen		-119.270	-230.765
Exploitatiebijdragen div. dossiers		-45.338	-146.743
Doorberekening aan derden diverse kosten bestemmingsplannen		-56.711	-38.011
Grondexploitatie woningbouw	-39.851	-272.346	-152.615
Faciliterend grondbeleid	759	-1.072	0
P3 - Voorzieningen	**-127.000**	**-301.398**	**-760.851**
Ondersteuningsbudget GALA		-7.400	-7.400
Specifieke uitkering Sportakkoord (SPUKPA)		-20.000	-20.000
SPUK Sport	-127.000	-178.245	-191.554
Specifieke uitkering SPUKIJZ Zwembaden 2022		-44.665	-44.665
Uitvoering specifieke uitkering SPUKMEOZ 2022-2023			-407.470
Doorbelasting kosten vanaf 1-1-2023 aan MFC De Postkoets Horn		-15.738	-15.681
Specifieke uitkering SPUK NEAS			-38.731
Specifieke uitkering SPUK informatiepunten Digitale overheid		-35.350	-35.350
P4 - Samenleving	**-145.245**	**-3.124.925**	**-3.477.270**
Specifieke uitkering Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen 1 augustus 2021 t/m 31 juli 2023	-145.245	-467.663	-467.663
Terugbetaling 50% restant gelden Onderwijsachterstandenbeleid 2022 aan het Rijk		251.953	251.952
Specifieke uitkering Onderwijsroute 2023			-32.443
uitkeringen Opvang ontheemden Oekraïne 2022-2023		-2.805.770	-3.051.832
Subsidie '4L Leven Lang (dementievriendelijk)		-12.322	-12.322
Specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek 2022-2023		-39.562	-113.401
Subsidie project Doe Mee(r) met taal		-56.800	-56.800
Terugbetaling Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) 2022		35.444	35.444
Specifieke uitkering Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA)		-30.205	-30.205

P5 - Dienstverlening		**0**	**0**	**0**
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten per programma		**-343.817**	**-5.200.803**	**-8.848.634**
Incidentele baten overige:				
Algemene dekkingsmiddelen		**0**	**0**	**0**
Overhead		**0**	**0**	**-179.419**
Verkoop gereedschap				-12.100
UWV-uitkeringen				-49.032
Uitgeleend personeel				-65.184
Zwangerschapsuitkeringen				-24.741
Verhaalde kosten bestuursdwang				-28.362
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten overige		**0**	**0**	**-179.419**
Totaal incidentele baten per programma en overige		**-343.817**	**-5.200.803**	**-9.028.053**
Incidentele onttrekkingen uit reserves:				
P1 - Veiligheid		**0**	**-244.727**	**-244.727**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Bommenregeling		-244.727	-244.727
P2 - Leefomgeving		**0**	**-1.149.563**	**-1.494.482**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Omgevingswet		-453.846	-453.846
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Inventarisatie speeltoestellen		-50.000	-50.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Vastgoed		-147.500	-147.500
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Civieltechnische kunstwerken		-87.878	-87.878
Groenfonds	Dekking bomenbos		-36.489	-36.489
Groenfonds	Bijdrage overzwaluwrand Grathem			-2.250
Grondexploitatie	Verliesneming BT Ittervoort 2022/2023		-263.507	-582.643
Grondexploitatie	Diverse onttrekkingen			-16.033
Meeropbrengst toeristenbelasting	Teruggaven toeristenbelasting		-24.695	-24.695
Meeropbrengst toeristenbelasting	Opheffing reserve		-78.587	-78.587
Uitvoeringsplan recreatie en toerisme	Bijdragen diverse projecten		-1.000	-8.500
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutatie klimaatmiddelen		-6.061	-6.061

P3 - Voorzieningen		**0**	**-1.961.438**	**-1.961.438**
Algemene reserve	Nieuw te vormen dekkingsreserve Onderwijshuisvesting Ortolaan/Widdonck		-1.714.186	-1.714.186
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Onderwijsdossiers		-29.594	-29.594
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Kosten gehuurde paviljoen		-13.351	-13.351
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Integraal OnderwijsPlan (IHP)		-50.000	-50.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Proceskosten groepsvervoer		-10.250	-10.250
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Onderzoek toekomst zwembaden		-13.000	-13.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Laco Heythuysen		-15.000	-15.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Procesbegeleiding La Rochelle		-9.500	-9.500
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Procesbegeleiding Heibloem		-6.250	-6.250
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Restant coronagelden		-100.307	-100.307
P4 - Samenleving		**0**	**-1.155.979**	**-1.155.979**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Gezond in de stad/Kansrijke start		-16.814	-16.814
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Energietoeslag		-576.997	-576.997
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Accommodatiebeleid		-6.227	-6.227
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- Inburgering		-258.628	-258.628
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- SZH/Mariabosch		-147.515	-147.515
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023- 4e tranche coronacompensatie		-149.798	-149.798
P5 - Dienstverlening		**0**	**-21.001**	**-21.001**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Transformatie burgerzaken		-21.001	-21.001
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**

Algemene dekkingsmiddelen		**0**	**-667.336**	**-667.336**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Vrijval taakmutaties		-667.336	-667.336
Overhead		**-396.223**	**-765.952**	**-765.952**
Bedrijfsvoering	Mutaties P-budgetten	-257.749	-523.759	-523.759
Bedrijfsvoering	Dekking reshuffle personele kosten 2023	-138.474	-138.474	-138.474
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Organisatievisie		-35.544	-35.544
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2022 naar 2023-Transitiekosten Twynstra Gudde		-68.175	-68.175
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves		**-396.223**	**-5.965.996**	**-6.310.915**
Niet specifiek toegelichte incidentele baten		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten		**-740.040**	**-11.166.799**	**-15.338.968**

Incidentele lasten per programma:	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023
			Bedragen x € 1
P1 - Veiligheid	**0**	**324.317**	**79.290**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Bommenregeling		244.727	0
Regionale aanpak ondermijning		79.590	79.290
P2 - Leefomgeving	**842.333**	**2.480.771**	**2.951.261**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Vervanging gevel gemeentehuis		147.500	149.902
Budget transformatie vastgoed	250.000	250.000	0
Grondexploitatie bedrijventerreinen	392	57.127	164.382
Inhuur diensten t.b.v. onderzoek cassatie claim		25.000	25.000
Bijdrage project "Vitaal en Onderscheidend"		7.500	7.500
Eindafrekening teruggevorderde toeristenbelasting		21.632	21.632
Advies monumenten		19.200	5.500
Bijdrage aan waterkrachtcentrale St. Elisabethsmolen		8.000	8.000
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Speeltoestellen		50.000	0
Uitvoering Specifieke uitkering Aanpak energiearmoede			779.987
Verduurzaming woningen (energiebespaarbrigade)			92.835
Uitvoering tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid (CDOKE)		659.748	659.748
Uitvoering lokale aanpak isolatie			1.623.956
Diverse kosten bestemmingsplannen doorberekend aan derden		56.711	38.011
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Omgevingswet		453.846	152.491
Omgevingswet	195.000	255.000	0
Advocaat- en proceskosten		50.000	62.599
Grondexploitatie woningbouw	-12.300	-24.218	-882.287
Faciliterend grondbeleid	-759	-662	0
Woningmarktonderzoek	60.000	60.000	8.165
Projectbudget overdracht woonwagenlocaties	350.000	350.000	0
Proceskosten op div. budgetten		34.387	33.840

P3 - Voorzieningen	**0**	**697.264**	**1.071.420**
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Onderwijsdossiers		29.594	3.519
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Aanpassing gehuurd paviljoen		13.351	18.165
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Integraal OnderwijsPlan		50.000	50.000
Onderzoek huisvesting SG St. Ursula		31.630	1.721
Uitvoering ondersteuningsbudget GALA		7.400	7.356
Uitvoering specifieke uitkering Sportakkoord (SPUKSA) 2022		20.000	20.000
Uitvoering specifieke uitkering SPUKIJZ Zwembaden 2022		44.665	44.665
Uitvoering specifieke uitkering SPUKMEOZ 2022-2023			407.470
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Onderzoek toekomst zwembaden		13.000	0
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Laco Heythuysen		15.000	13.516
Overheveling budget van 2022 naar 2023-rijkscoronagelden culturele sector		100.307	87.628
Kosten MFC De Postkoets. (Kosten vanaf 1-1-2023 zijn doorbelast aan MFC De Postkoets Horn)		21.797	39.641
Uitvoering bestuursopdracht Ontmoetingsplekken Leudal		49.420	47.905
Inwonersbehoefte gemeenschapshuizen			21.950
Overheveling budget van 2022 naar 2023-procesbegeleiding gemeenschapshuizen		15.750	7.375
Subsidieverlening Regeling Energiecompensatie 2022 voor gemeenschapshuizen en sport- en sociaal-culturele accommodaties		250.000	226.428
Uitvoering specifieke uitkering SPUK NEAS			38.731
Uitvoering specifieke uitkering SPUK informatiepunten Digitale overheid		35.350	35.350
P4 - Samenleving	**200.245**	**4.752.090**	**5.328.168**
Tegemoetkoming leerlingenvervoer Buggenum-Kelpen-Oler		22.990	19.882
Uitvoering specifieke uitkering Inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen 1 augustus 2021 t/m 31 juli 2023	145.245	467.663	467.663
Extra aandacht voor woningen statushouders	40.000	47.000	35.436
Overheveling budget van 2022 naar 2023-wet Inburgering		258.628	1.008
Specifieke uitkering Onderwijsroute 2023			32.443
Opvang vluchtelingen Oekraïne		2.863.363	2.811.498
Behoefte onderzoek jeugd	15.000	15.000	
Overheveling budget van 2022 naar 2023-4e tranche coronacompensatie		149.798	94.746
Doorbetaling subsidie '4L Leven Lang (dementievriendelijk)		12.322	12.322
Compensaties hersteloperatie toeslagen		39.562	41.512
Subsidie project Doe Mee(r) met taal		56.800	56.800
Regeling Energietoeslag bijzondere bijstand 1 oktober 2022 tot 1 januari 2024		576.997	1.533.426
Inhuur extern bureau voor project herindicaties hulp bij het huishouden		194.948	191.227
Actieprogramma Gezond in de Stad		16.814	0
Uitvoering Specifieke uitkering Lokaal Preventieakkoord (SPUKPA) 2022-2023		30.205	30.205
P5 - Dienstverlening	**0**	**95.000**	**90.572**
Kosten extra verkiezingen tweede kamer		95.000	90.572
P6 - Samenwerking	**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**

Totaal incidentele lasten per programma		**1.042.578**	**8.349.442**	**9.520.711**
Incidentele lasten overige:				
Algemene dekkingsmiddelen		**0**	**0**	**0**
Overhead		**257.749**	**356.241**	**280.907**
Aanleg glasvezel Gemeentehuis			25.948	25.948
Inhuur project IPPC		124.416	124.416	79.232
Inhuur projectleider economische zaken		77.500	77.500	75.309
Inhuur projectondersteuner		55.833	55.833	50.214
Overheveling budget van 2022 naar 2023-Organisatievisie			35.544	14.063
Toetredingsfee/onderbrenging EC Geo bij ICT NML			37.000	36.141
Vennootschapsbelasting		**20.000**	**13.635**	**13.635**
Teruggaaf Vennootschapsbelasting 2021			-60.990	-60.990
Voorlopige aanslag Vennootschapsbelasting 2023		20.000	74.625	74.625
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten overige		**277.749**	**369.876**	**294.542**
Totaal incidentele lasten per programma en overige		**1.320.327**	**8.719.318**	**9.815.253**
Incidentele toevoegingen in reserves:				
P1 - Veiligheid		**0**	**0**	**244.727**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-bommenregeling			244.727
P2 - Leefomgeving		**0**	**950.482**	**3.334.507**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-omgevingswet			556.355
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-woningmarktonderzoek			40.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-overdracht woonwagenlocatie			350.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-speeltoestellen			50.000
Groenfonds	Kwaliteitsbijdragen		119.270	230.765
Grondexploitatie	Winstneming bedrijventerrein Arenbosch Heythuysen		434.035	434.035
Grondexploitatie	Overige grondverkopen		23.234	30.112
Grondexploitatie	Plankosten uitbreiding bedrijventerrein Roggel			38.274
Grondexploitatie	Realisatie gebiedsontwikkeling Wijnaerden 2022			128.493
Grondexploitatie	Winstneming Heibloem, P. van Donstraat			400.000
Grondexploitatie	Winstneming Heythuysen, De Bevelanden		240.356	240.356
Grondexploitatie	Winstneming Heythuysen, De Walk			199.302
Grondexploitatie	Winstneming Haler, Gruttostraat			200.000
Grondexploitatie	Winstneming Heythuysen, BT Arenbosch			300.000
Meeropbrengst toeristenbelasting	Restant gestort in reserve Uitvoeringsplan recreatie en toerisme		78.587	78.587
Monumentensubsidie	Niet uitgegeven subsidiegelden monumentenzorg		55.000	58.228

P3 - Voorzieningen		**0**	**1.714.186**	**1.783.170**
Onderwijshuisvesting Ortolaan/Widdonck	Nieuw te vormen dekkingsreserve		1.714.186	1.714.186
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-onderwijsdossiers			26.075
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-huisvesting SG St Ursula			29.909
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-toekomst zwembaden			13.000
P4 - Samenleving		**0**	**0**	**169.044**
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-Behoefteonderzoek jeugd			15.000
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-Inburgering			98.992
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-4e tranche coronacompensatie			55.052
P5 - Dienstverlening		**0**	**0**	**0**
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen		**0**	**7.361.637**	**7.857.540**
Algemene reserve	Resultaat jaarstukken 2022		7.267.559	7.267.559
Algemene reserve	Resultaat 2021-2022-2023 meicirculaire 2023		94.078	94.078
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutaties (decembercirculaire 2023)			495.903
Overhead		**0**	**150.000**	**928.918**
Bedrijfsvoering	Juridische dossiers ruimte		150.000	150.000
Bedrijfsvoering	Restant 2023 IPPC			45.184
Bedrijfsvoering	Restant 2023 projectmid. Economische zaken			7.810
Bedrijfsvoering	Restant 2023 HR-beleid			86.782
Bedrijfsvoering	Restant 2023 P-middelen			501.038
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-Wet Open Overheid (WOO)			128.005
Gecommitteerde reserve	Overheveling budget van 2023 naar 2024-Rekenkamer onderzoek VP			10.099
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele toevoegingen in reserves		**0**	**10.176.305**	**14.317.906**
Niet specifiek toegelichte incidentele lasten		**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten		**1.320.327**	**18.895.623**	**24.133.159**

Naast het nader specificeren van de incidentele baten en lasten, dient ook een overzicht van de structurele reserve mutaties opgenomen te worden.
De benoemde structurele reserve mutaties, zijn in de volgende tabellen nader toegelicht.

Structurele onttrekkingen uit reserves per programma:		Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023
			Bedragen x € 1	
P1 - Veiligheid		**0**	**0**	**0**
P2 - Leefomgeving		**-313.580**	**-262.844**	**-283.206**
Dekkingsreserve BMV Roggel	Afschrijvingen 2023	-10.076	-10.076	-10.076
Dekkingsreserve Centrumvisie	Afschrijvingen 2023	-26.022		
Dekkingsreserve Infrastructuur	Afschrijvingen 2023	-193.831	-196.413	-196.413
Groenfonds	Afschrijvingen 2023	-10.576	-10.576	-10.576
Onderhoud overweg Napoleonsweg	Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-33.313	-37.277	-37.277
Openbare verlichting	Afschrijvingen 2023	-39.762	-8.502	-28.864
P3 - Voorzieningen		**-433.585**	**-433.585**	**-433.584**
Dekkingsreserves	Afschrijvingen 2023	-401.725	-401.725	-401.725
Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	Aflossingen 2023	-26.660	-26.660	-26.660
Revolverend duurzaamheidsfonds	Afschrijvingen 2023	-5.200	-5.200	-5.200
P4 - Samenleving		**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**
Egalisatiereserve gemeentefonds-taakmutaties	Bijstelling subsidie vluchtelingenwerk 2023	-10.000	-10.000	-10.000
P5 - Dienstverlening		**0**	**0**	**0**
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen		**0**	**-31.005**	**-31.005**
Egalisatiereserve gemeentefonds-taakmutaties	Vrijval TK Donerwet 2020-2021-2022		-31.005	-31.005
Overhead		**-308.245**	**-261.028**	**-261.028**
Bedrijfsvoering	Afschrijvingen 2023	-41.200	-35.585	-35.585
Geblokkeerde reserve (vh. Boekwinst Essent)	Afschrijvingen 2023	-154.965	-113.363	-113.363
Dekkingsreserve Gemeentehuis	Afschrijvingen 2023	-74.445	-74.445	-74.445
Dekkingsreserve Verbouw werf Hunsel	Afschrijvingen 2023	-37.635	-37.635	-37.635
Vennootschapsbelasting		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves		**-1.065.410**	**-998.462**	**-1.018.823**

Structurele toevoegingen in reserves per programma:		Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Werkelijk 2023
			Bedragen x € 1	
P1 - Veiligheid		**0**	**0**	**0**
P2 - Leefomgeving		**125.131**	**133.131**	**4.538**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutatie	-8.000		
Onderhoud jachthaven Hannsum	Erfpachtcanon	4.537	4.537	4.538
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting 2018-2022	128.594	128.594	0
P3 - Voorzieningen		**40.000**	**40.000**	**40.000**
Dekkingsreserve BMV Roggel	Jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	40.000
P4 - Samenleving		**-152.388**	**0**	**0**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutaties	-152.388		
P5 - Dienstverlening		**-6.188**	**0**	**0**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutatie	-6.188		
P6 - Samenwerking		**0**	**0**	**0**
P7 - Financiën en belastingen		**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen		**531.868**	**121.193**	**221.193**
Egalisatiereserve Gemeentefonds-taakmutaties	Taakmutaties	531.868	121.193	121.193
Uitvoeringsplan recreatie en toerisme	Meeropbrengst toeristenbelasting 2023 (maximum)			100.000
Overhead		**0**	**0**	**0**
Vennootschapsbelastin g		**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**0**	**0**	**0**
Totaal structurele toevoegingen in reserves		**538.423**	**294.324**	**265.731**

5.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 vóór wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Veiligheid	-309	3.257	2.948	-115	3.476	3.361	-466	3.771	3.305	-456	3.513	3.057
P2 - Leefomgeving	-13.994	25.250	11.256	-10.849	22.528	11.679	-12.707	25.961	13.255	-15.778	26.816	11.038
P3 - Voorzieningen	-1.066	7.270	6.204	-649	6.259	5.611	-989	7.040	6.051	-1.445	7.699	6.254
P4 - Samenleving	-12.626	41.247	28.621	-8.615	38.259	29.644	-13.295	42.774	29.479	-14.828	43.700	28.872
P5 - Dienstverlening	-437	1.273	836	-276	1.861	1.585	-278	1.403	1.124	-415	1.559	1.143
P6 - Samenwerking		178	178		196	196		196	196		187	187
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Subtotaal programma's	**-28.432**	**78.475**	**50.043**	**-20.503**	**72.579**	**52.076**	**-27.735**	**81.145**	**53.410**	**-32.922**	**83.474**	**50.552**
Algemene dekkingsmiddelen	**-72.985**	**453**	**-72.532**	**-70.229**	**2.822**	**-67.407**	**-83.359**	**1.301**	**-82.058**	**-86.642**	**1.359**	**-85.283**
Overhead	**-2.917**	**16.847**	**13.930**	**-2.786**	**17.971**	**15.185**	**-3.147**	**19.315**	**16.168**	**-3.874**	**18.708**	**14.835**
Vennootschapsbelasting		**-17**	**-17**		**20**	**20**		**14**	**14**		**14**	**14**
Onvoorzien			**0**		**51**	**51**		**51**	**51**			**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-104.333**	**95.757**	**-8.576**	**-93.519**	**93.443**	**-76**	**-114.241**	**101.825**	**-12.416**	**-123.438**	**103.555**	**-19.883**

Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-363		-363			0	-245		-245	-245		-245
P2 - Leefomgeving	-1.811		-1.811	-314		-314	-1.412		-1.412	-1.778		-1.778
P3 - Voorzieningen	-556		-556	-434		-434	-2.395		-2.395	-2.395		-2.395
P4 - Samenleving	-634		-634	-10		-10	-1.166		-1.166	-1.166		-1.166
P5 - Dienstverlening	-125		-125			0	-21		-21	-21		-21
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.383		-2.383			0	-698		-698	-698		-698
Overhead	-1.014		-1.014	-704		-704	-1.027		-1.027	-1.027		-1.027
Totaal onttrekkingen uit reserves	**-6.888**	**0**	**-6.888**	**-1.462**	**0**	**-1.462**	**-6.964**	**0**	**-6.964**	**-7.330**	**0**	**-7.330**
Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid		245	245			0			0		245	245
P2 - Leefomgeving		1.800	1.800		125	125		1.084	1.084		3.339	3.339
P3 - Voorzieningen		287	287		40	40		1.754	1.754		1.823	1.823
P4 - Samenleving		410	410		-152	-152			0		169	169
P5 - Dienstverlening		15	15		-6	-6			0			0
P6 - Samenwerking			0			0			0			0
P7 - Financiën en belastingen			0			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen		4.566	4.566		532	532		7.483	7.483		8.079	8.079
Overhead		873	873			0		150	150		929	929
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**8.196**	**8.196**	**0**	**538**	**538**	**0**	**10.471**	**10.471**	**0**	**14.584**	**14.584**
Saldo mutaties reserves	**-6.888**	**8.196**	**1.309**	**-1.462**	**538**	**-923**	**-6.964**	**10.471**	**3.506**	**-7.330**	**14.584**	**7.254**
Gerealiseerd resultaat	**-111.221**	**103.953**	**-7.268**	**-94.980**	**93.981**	**-999**	**-121.206**	**112.296**	**-8.910**	**-130.768**	**118.138**	**-12.629**

Het begrotingscriterium is nader uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV. Hierin wordt gesteld dat begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen in principe altijd onrechtmatig zijn, maar wordt in bepaalde situaties als acceptabel aangemerkt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de overschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct eraan gerelateerde opbrengsten en overschrijding bij open-einde regelingen.

De jaarrekening sluit per saldo positief met € 12.629.000. Hierbij is in 2023 € 4.112.000 meer aan de reserves toegevoegd en € 366.136 meer onttrokken dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2023).

Voor een toelichting op de afwijkingen op de baten en lasten wordt verwezen naar de financiële hoofdlijn en de paragrafen. In deze paragraaf is een analyse op de begrotingsonrechtmatigheid uitgevoerd waarbij gecontroleerd is of de realisatie de lasten overtreft.

Analyse begrotingsrechtmatigheid
Per programma zijn de overschrijdingen beoordeeld en onderstaand benoemd.

<u>Programma 1 Veiligheid</u>
De gerealiseerde lasten zijn € 3.513.000 tegenover de geraamde lasten € 3.305.000, afwijking € 258.000. Verschilverklaring van de grootste afwijking is als volgt:

- Bommenregeling € 247.000, gedekt door een zelfde bedrag aan baten

Deze begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid. Daarnaast is het bedrag van de afwijking onder de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

<u>Programma 2 - Leefomgeving</u>
De gerealiseerde lasten zijn € 26.816.000 tegenover de geraamde lasten € 25.961.000, afwijking in programma 2 betreft € 855.000. Verschilverklaring van de grootste afwijkingen is als volgt:

- Beheer riolering storting in de voorziening € 453.000
- Afvalinzameling € 341.000;
- Beheer woonwagencentra projectbudget € 350.000;
- Omgevingswet projectbudget woningen € 556.000 ;
- Mutatie grondexploitatie a.g.v. diverse winst- en verliesnemingen -/- € 780.000

Deze begrotingsoverschrijdingen passen binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid en wordt opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording maar niet verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

<u>Programma 3 - Voorzieningen</u>
De gerealiseerde lasten zijn € 7.699.000 tegenover de geraamde lasten € 7.040.000, afwijking € 659.000 Verschilverklaring van de grootste afwijkingen is als volgt:

- Subsidieverstrekking zwembaden € 408.000, gedekt door de baten;
- Energiekosten € 206.000;
- Onderhoudskosten € 99.000;

Deze begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid. Daarnaast is het bedrag van de afwijking onder de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording

Programma 4 Samenleving
De gerealiseerde lasten zijn €43.700.000 tegenover de geraamde laten € 42.774.000, afwijking €926.000. Verschilverklaring van de grootste afwijkingen is als volgt:

- Energietoeslag € 956.000;
- WMO € 206.000

Deze begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid. Daarnaast is het bedrag van de afwijking onder de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording

Programma 5 - Dienstverlening
De gerealiseerde lasten zijn € 1.559.000 tegenover de geraamde lasten €1.403.000, afwijking € 156.000. Verschilverklaring van de grootste afwijking is als volgt:

- Legesopbrengsten reisproducten € 101.000

Deze begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid. Daarnaast is het bedrag van de afwijking onder de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Conclusie begrotingsrechtmatigheid
De begrotingsoverschrijdingen zijn passend binnen het door de gemeenteraad opgestelde beleid. Deze begrotingsoverschrijdingen worden daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Analyse reserves, algemene dekkingsmiddelen en overhead
Reserves
Bij de 2e raadsrapportage is ingestemd met de vorming van de gecommitteerde reserve. De hoogte hiervan wordt bij de jaarstukken bepaald op basis van de realisatie van de exploitatiebudgetten. Onderschrijding op deze posten is gelijk aan de storting voor de gecommitteerde reserve. Derhalve worden deze in beginsel niet begroot. Voor de gecommitteerde reserve is het volgende gestort:
Programma 1: € 244.727
Programma 2: € 996.355
Programma 3: € 68.984
Programma 4: € 169.044
Overhead: € 138.104

Algemene dekkingsmiddelen
Bij de 2e raadsrapportage 2023 is het resultaat vastgesteld op € 8.910.000, realisatie op het einde van het jaar is € 12.629.000.
De belangrijkste afwijkingen zijn als volgt:

- Rijksuitkering decembercirculaire € 1.987.000
- Rente schatkistbankieren € 135.000
- Toeristenbelasting voorgaand jaar € 345.000
- Onroerend zaakbelasting € 170.000

Daarnaast is er conform afspraak met de gemeenteraad € 100.000 gestort inzake meeropbrengst toeristenbelasting.

Overhead
Voor de middelen die niet zijn benut ten aanzien van de personele budgetten is een bedrag van € 641.000 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Dit is conform de werkwijze van de voorgaande jaren en de daarbij gemaakte afspraken.

Conclusie reserves, algemene dekkingsmiddelen en overhead
De mutaties in de reserves, algemene middelen en overhead zijn verwerkt conform het opgestelde beleid.

5.8 Rechtmatigheidsverantwoording

5.8.1 Verantwoordelijkheid College van B&W

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 11 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.181.223 De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

5.8.2 Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd boven de gestelde verantwoordingsgrens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om eventueel vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5.9 WNT-verantwoording

De WNT is van toepassing op onze gemeente. Het voor ons toepasselijke bezoldigingsmaximum was in 2023 € 223.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022	**J.J.Th.L.**	
Bedragen x € 1	**W.A.L.M. Cornelissen**	**Geraedts**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.215	€ 118.752
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.212	€ 20.683
Subtotaal	€ 125.427	€ 139.435
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 216.000**	**€ 216.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 125.427**	**€ 139.435**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2023		J.J.Th.L.
Bedragen x € 1	**W.A.L.M. Cornelissen**	**Geraedts**
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 112.618	€ 130.460
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.187	€ 21.607
Subtotaal	€ 130.805	€ 152.067
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 223.000**	**€ 223.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 130.805**	**€ 152.067**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6 Bijlagen

6.1 Overzicht baten en lasten per taakveld

(Bedrag x 1.000)

	Omschrijving	Realisatie 2022			Begroting 2023 voor wijziging			Begroting 2023 na wijziging			Realisatie 2023		
	Bestuur en ondersteuning	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
11	Bestuur	3.427	-11	3.416	1.836	-1	1.835	1.792	-1	1.792	1.838	0	1.838
22	Mutaties reserves	8.196	-6.888	1.309	538	-1.462	-923	10.471	-14.232	-3.761	14.584	-14.597	-14
12	Burgerzaken	1.275	-437	838	1.862	-276	1.586	1.404	-278	1.126	1.561	-415	1.145
13	Beheer overige gebouwen en gronden	580	-56	524	1.515	-25	1.490	1.012	-19	992	890	-7	884
14	Overhead	12.190	-1.497	10.692	14.790	-1.244	13.545	16.008	-1.495	14.513	14.579	-1.431	13.148
15	Treasury	206	-1.132	-925	163	-936	-774	1.018	-2.405	-1.386	1.015	-2.538	-1.523
16	OZB woningen	115	-4.539	-4.424	165	-4.819	-4.654	157	-4.818	-4.661	156	-4.838	-4.681
17	OZB niet-woningen	43	-1.897	-1.853	71	-2.070	-1.999	66	-2.124	-2.059	66	-2.275	-2.209
18	Belastingen overig	9	-219	-211	48	0	48	33	-4	29	30	-3	27
19	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	-63.664	-63.664	0	-61.545	-61.545	0	-65.849	-65.849	0	-68.332	-68.332
20	Overige baten en lasten	79	-450	-371	3.424	0	3.424	8.987	-33	8.955	92	-86	6
21	Vennootschapsbelasting (VpB)	-17	0	-17	20	0	20	14	0	14	14	0	14
	Totaal	**26.103**	**-80.789**	**-54.686**	**24.433**	**-72.379**	**-72.379**	**40.962**	**-91.259**	**-50.296**	**34.824**	**-94.522**	**-59.698**
	Veiligheid	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
11	Crisisbeheersing en brandweer	2.912	-281	2.631	3.141	-115	3.026	3.164	-374	2.790	3.191	-374	2.817
12	Openbare orde en veiligheid	1.031	-61	971	710	0	710	1.298	-112	1.186	1.017	-152	865
	Totaal	**3.943**	**-341**	**3.602**	**3.851**	**-115**	**-115**	**4.462**	**-486**	**3.976**	**4.208**	**-526**	**3.682**

	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
11	Verkeer en vervoer	3.562	-337	3.225	3.847	-144	3.703	4.180	-285	3.895	4.400	-311	4.089
12	Parkeren	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1
13	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Economische havens en waterwegen	69	-5	65	69	-5	64	66	-5	61	66	-5	61
15	Openbaar vervoer	16	0	16	18	0	18	16	0	16	15	0	15
	Totaal	**3.649**	**-342**	**3.307**	**3.935**	**-148**	**-148**	**4.263**	**-289**	**3.974**	**4.482**	**-316**	**4.166**
	Economie	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
11	Economische ontwikkeling	373	-43	330	377	0	377	636	0	636	381	-4	376
12	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.723	-1.424	299	320	-227	93	510	-561	-51	694	-745	-51
13	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	346	-100	246	222	-77	145	365	-110	254	327	-91	236
14	Economische promotie	295	-1.188	-893	283	-961	-678	337	-964	-628	315	-1.407	-1.092
	Totaal	**2.737**	**-2.754**	**-17**	**1.201**	**-1.264**	**-1.264**	**1.847**	**-1.636**	**211**	**1.717**	**-2.247**	**-531**
	Onderwijs	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
11	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	23	0	23	20	0	20
12	Onderwijshuisvesting	1.809	-334	1.474	1.380	0	1.380	1.279	0	1.279	1.296	-3	1.294
13	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.702	-1.476	1.226	1.372	-220	1.151	2.532	-1.161	1.372	2.674	-1.236	1.438
	Totaal	**4.510**	**-1.810**	**2.700**	**2.752**	**-220**	**-220**	**3.834**	**-1.161**	**2.674**	**3.990**	**-1.238**	**2.751**

	Sport, cultuur en recreatie	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
11	Sportbeleid en activering	628	-198	430	534	-93	442	614	-337	276	616	-340	276
12	Sportaccommodaties	2.458	-418	2.041	2.470	-417	2.053	2.482	-490	1.992	3.109	-901	2.209
13	Cult.presentatie,-productie+-participati	1.581	0	1.581	1.080	-29	1.051	1.769	-16	1.753	1.815	-55	1.760
14	Musea	26	-12	14	21	-11	9	27	-11	15	27	-12	15
15	Cultureel erfgoed	199	-16	183	219	-14	204	229	-16	213	217	-17	200
16	Media	545	-95	450	574	-95	479	600	-130	470	600	-130	469
17	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.111	-11	3.100	2.736	-6	2.729	3.439	-6	3.432	3.417	-22	3.395
	Totaal	**8.548**	**-749**	**7.798**	**7.633**	**-665**	**-665**	**9.159**	**-1.007**	**8.152**	**9.801**	**-1.476**	**8.325**

	Sociaal domein	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
11	Samenkracht en burgerparticipatie	4.609	-2.280	2.329	2.910	-109	2.801	6.773	-3.607	3.166	6.089	-3.876	2.213
12	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.517	0	1.517	1.757	0	1.757	1.925	-40	1.885	2.025	-115	1.910
13	Inkomensregelingen	9.757	-5.820	3.937	7.152	-5.783	1.369	7.541	-5.462	2.079	8.642	-6.064	2.578
14	WSW en beschut werk	3.712	0	3.712	3.420	0	3.420	3.512	0	3.512	3.556	0	3.556
15	Arbeidsparticipatie	716	-5	711	655	0	655	1.483	-60	1.423	1.699	-70	1.629
16	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.095	-10	1.085	1.169	-11	1.158	1.419	-11	1.408	1.263	-10	1.253
18	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.539	-226	3.313	3.410	-231	3.179	3.889	-220	3.669	3.901	-246	3.655
19	Begeleiding (WMO)	3.200	0	3.200	3.588	0	3.588	3.107	0	3.107	3.329	0	3.329
20	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93	0	93
22	Jeugdhulp begeleiding	3.589	0	3.589	4.551	0	4.551	2.136	-69	2.067	2.348	-113	2.235
23	Jeugdhulp behandeling	20	0	20	28	0	28	351	0	351	427	0	427
24	Jeugdhulp dagbesteding	3.104	-9	3.094	3.511	0	3.511	552	0	552	747	0	747
25	Pleegzorg	775	0	775	848	0	848	369	0	369	467	0	467
27	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0	957	0	957	1.311	0	1.311
28	Jeugdhulp behand. GGZ zonder verblijf	188	0	188	302	0	302	2.721	0	2.721	2.151	0	2.150
29	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	165	0	165	160	0	160	375	0	375	167	0	167
30	Gesloten plaatsing	297	0	297	223	0	223	550	0	550	249	0	249
32	Beschermd wonen (WMO)	103	-2.767	-2.664	931	-2.265	-1.334	80	-1.809	-1.729	68	-2.132	-2.064
33	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	19	-614	-595	12	-722	-710
35	Jeugdbescherming	975	0	975	973	0	973	912	0	912	961	-1	960
36	Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	14	0	14	0	0	0
	Totaal	**37.363**	**-11.117**	**26.246**	**35.587**	**-8.399**	**-8.399**	**38.687**	**-11.892**	**26.795**	**39.505**	**-13.349**	**26.156**

	Volksgezondheid en milieu	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
11	Volksgezondheid	1.382	-42	1.340	1.455	0	1.455	1.779	-247	1.532	1.715	-247	1.467
12	Riolering	3.672	-4.862	-1.190	3.774	-4.869	-1.095	3.594	-4.910	-1.316	4.072	-4.943	-871
13	Afval	3.616	-3.394	222	3.653	-4.361	-708	3.674	-4.211	-537	3.860	-4.058	-199
14	Milieubeheer	2.683	-1.022	1.661	1.223	0	1.223	2.253	-668	1.585	4.557	-3.225	1.332
15	Begraafplaatsen en crematoria	12	-10	1	15	-7	8	11	-7	4	13	-2	11
	Totaal	**11.366**	**-9.331**	**2.034**	**10.121**	**-9.237**	**-9.237**	**11.311**	**-10.043**	**1.268**	**14.216**	**-12.475**	**1.741**
	Volkshuisv., leefomgev. + sted.vernieuw.	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
11	Ruimte en leefomgeving	2.824	-1.872	952	3.113	-1.579	1.535	4.245	-1.910	2.335	4.294	-3.066	1.227
12	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	890	-917	-27	28	-33	-6	95	-273	-179	-766	-153	-919
13	Wonen en bouwen	2.021	-1.198	823	2.326	-940	1.386	2.340	-1.250	1.090	1.868	-1.398	470
	Totaal	**5.735**	**-3.986**	**1.749**	**5.467**	**-2.552**	**-2.552**	**6.680**	**-3.434**	**3.246**	**5.395**	**-4.617**	**778**
	Totaal	**103.953**	**-111.221**	**-7.268**	**94.980**	**-94.980**	**0**	**121.206**	**-121.206**	**0**	**118.138**	**-130.768**	**-12.629**

6.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Resultaat per onderdeel
PRGR-2101 Veiligheid	***3.060.494***	***3.057.057***	***3.437***
SDL-210101 Ondermijnende criminaliteit	**72.000**	**54.480**	**17.520**
21010101 Voorkomen en terugdringen georganiseerde criminaliteit	**72.000**	**54.480**	**17.520**
2101010101 Ondermijning	72.000	54.480	17.520
2101010121 Mutaties reserves CDL21010101			-
SDL-210102 Sociale veiligheid	**188.426**	**185.797**	**2.629**
21010201 Integrale en gebiedsgerichte aanp	**188.426**	**185.797**	**2.629**
2101020101 Veiligheidsmaatregelen specifiek	433.153	185.797	247.356
2101020121 Mutaties reserves CDL21010201	(244.727)	-	(244.727)
SDL-210103 Crisisbeheersing	**2.800.068**	**2.816.780**	**(16.712)**
21010301 Crisisorganisatie is voorbereid	***2.800.068***	***2.816.780***	***(16.712)***
2101030101 Veiligheidsmaatregelen algemeen	2.800.068	2.816.780	(16.712)
2101030121 Mutaties reserves CDL21010301			-
PRGR-2102 Leefomgeving	***12.925.966***	***12.599.124***	***326.842***
SDL-210201 Economie	**1.541.301**	**1.652.735**	**(111.434)**
21020101 Aantrekkelijk voor werkgevers	**390.448**	**783.019**	**(392.571)**
2102010101 Infra bedrijven	(51.248)	(50.594)	(654)
2102010102 Ondersteuning bedrijvigheid	254.027	235.961	18.066
2102010121 Mutaties reserves CDL 21020101	187.669	597.652	(409.983)
21020102 Weerstand tegen personeelskrimp	**636.031**	**376.292**	**259.739**
2102010201 Bestuurlijke samenwerking			-
2102010202 Ambtelijke samenwerking	636.031	376.292	259.739
2102010221 Mutaties reserves CDL 21020102			-
21020103 Toerisme en recreatie	**514.822**	**493.424**	**21.398**
2102010301 Conserveren cultuurhistorische w	213.193	200.152	13.041
2102010303 Openluchtrecreatie	42.000	56.950	(14.950)
2102010304 Aantrekkingskracht op burgers	230.324	211.289	19.035
2102010321 Mutaties reserves CDL 21020103	29.305	25.033	4.272

SDL-210202 Wonen	***11.284.665***	***10.855.620***	***429.045***
21020201 Woningaanbod sluit aan bij woonwensen	**4.684.560**	**3.673.129**	**1.011.431**
2102020101 Bestemmingsplannen	1.007.946	495.871	512.075
2102020102 Grex wonen	(178.531)	(919.015)	740.484
2102020103 Omgevingsvergunningen	(90.981)	(273.920)	182.939
2102020104 Volkshuisvesting	731.094	391.343	339.751
2102020106 Milieubeheer	1.479.110	1.235.032	244.078
2102020107 Toepassing APV	671.019	624.607	46.412
2102020108 Handhaving RO	559.427	542.777	16.650
2102020109 Toezicht en handhaving bouwen	428.005	330.342	97.663
2102020110 Buitengebied in beweging	708.846	152.491	556.355
2102020111 Afval	(537.155)	(198.522)	(338.633)
2102020121 Mutaties reserves CDL 21020201	(94.220)	1.292.123	(1.386.343)
21020202 Openbaar gebied adequaat onderhouden	**6.517.323**	**7.100.477**	**(583.154)**
2102020201 Verkeersveiligheid	924.844	1.227.974	(303.130)
2102020202 Infrastructuur wegen	2.971.849	2.862.310	109.539
2102020203 Natuurbescherming en -onderhoud	3.241.842	3.279.293	(37.451)
2102020204 Gebruik openbaar groen	148.445	58.954	89.491
2102020205 Riolering	(1.316.304)	(870.942)	(445.362)
2102020206 Begraafplaatsen	4.191	11.171	(6.980)
2102020207 Vastgoed	992.480	883.645	108.835
2102020221 Mutaties reserves CDL 21020202	(450.024)	(351.928)	(98.096)
21020203 Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid	**82.782**	**82.014**	768
2102020301 Openbaar vervoer	15.777	15.225	552
2102020302 Parkeren	1.182	1.182	-
2102020303 Infrastructuur water	61.286	61.069	217
2102020321 Mutaties reserves CDL 21020203	4.537	4.538	(1)
SDL-210203 Klimaat	**100.000**	**90.769**	**9.231**
21020301 Hernieuwbare energie bovengem.	**100.000**	**90.769**	**9.231**
2102030101 Duurzaamheid	106.061	96.830	9.231
2102030121 Mutaties reserves CDL 21020301	(6.061)	(6.061)	-
PRGR-2103 Voorzieningen	**5.409.811**	**5.682.404**	**(272.593)**
SDL-210301 Onderwijshuisvesting	**1.218.567**	**1.276.541**	**(57.974)**
21030101 Passende huisvesting onderwijs	**1.099.567**	**1.170.367**	**(70.800)**
2103010101 Onderwijshuisvesting	1.278.764	1.293.580	(14.816)
2103010121 Mutaties reserves CDL21030101	(179.197)	(123.213)	(55.984)
21030102 Via onderwijs sporten	**119.000**	**106.174**	**12.826**
2103010201 Bewegingsonderwijs	119.000	106.174	12.826

SDL-210302 Cultuur	**2.071.296**	**2.056.518**	**14.778**
21030201 Bijdrage cultuur aan gezondheid	**1.839.639**	**1.854.635**	**(14.996)**
2103020101 Media	469.747	469.392	355
2103020102 Kunst en cultuur	334.520	290.425	44.095
2103020103 Cultuuraccommodaties	1.248.360	1.307.806	(59.446)
2103020121 Mutaties reserves CDL21030201	(212.988)	(212.988)	-
21030202 Cultuur deelname	**231.657**	**201.883**	**29.774**
2103020201 Burgerinitiatieven	125.000	104.864	20.136
2103020202 Cultuurondersteuning	206.964	197.326	9.638
2103020221 Mutaties reserves CDL21030202	(100.307)	(100.307)	-
SDL-210303 Sport	**2.119.948**	**2.349.345**	**(229.397)**
21030301 Bijdrage sport aan gezondheid	**2.119.948**	**2.349.345**	**(229.397)**
2103030101 Sportbeleid	276.283	275.773	510
2103030102 Buitensport	1.082.984	1.119.570	(36.586)
2103030103 Binnensport	909.026	1.089.347	(180.321)
2103030121 Mutaties reserves CDL21030301	(148.345)	(135.345)	(13.000)
PRGR-2104 Samenleving	**28.313.024**	**27.875.147**	**437.877**
SDL-210401 Gezondheid	**1.483.131**	**1.428.671**	**54.460**
21040101 Bewustwording van invloed levenss	**1.483.131**	**1.428.671**	54.460
2104010101 Bescherming gezondheid	1.499.945	1.445.485	54.460
2104010121 Mutaties reserves CDL21040101	(16.814)	(16.814)	-
SDL-210402 Maatschappij	**1.046.842**	**1.060.098**	**(13.256)**
21040201 Versterken samenredzaamheid	**1.046.842**	**1.060.098**	**(13.256)**
2104020101 Maatschappij algemeen	463.075	447.184	15.891
2104020102 Welzijnswerk	584.070	596.547	(12.477)
2104020103 WMO advisering	5.924	7.594	(1.670)
2104020121 Mutaties reserves CDL21040201	(6.227)	8.773	(15.000)
SDL-210403 Ondersteuning	**22.431.590**	**21.981.288**	**450.302**
21040301 Beter passende ondersteuning	**22.431.590**	**21.981.288**	**450.302**
2104030101 Jeugdhulp	10.390.492	10.236.476	154.016
2104030102 WMO	6.824.378	6.467.943	356.435
2104030103 Participatie Inkomen	270.628	(250.630)	521.258
2104030104 Participatie levensonderhoud	79.427	241.542	(162.115)
2104030105 Participatie sociale zekerheid	5.241.895	6.143.124	(901.229)
2104030106 Participatie integratie	470.395	(110.534)	580.929
2104030121 Mutaties reserves CDL21040301	(845.625)	(746.633)	(98.992)
SDL-210404 Onderwijs	**1.539.626**	**1.574.949**	**(35.323)**
21040401 Educatieve ontwikkeling	**1.539.626**	**1.574.949**	**(35.323)**
2104040101 Kinderopvang	263.860	223.264	40.596
2104040102 Onderwijsbeleid	1.275.766	1.351.685	(75.919)
2104040121 Mutaties reserves CDL21040401			-

SDL-210405 Samenleving	**301.220**	**136.713**	**164.507**
21040501 Inclusieve samenleving	**301.220**	**136.713**	**164.507**
2104050101 Algemene voorzieningen	598.533	378.974	219.559
2104050121 Mutaties reserves CDL21040501	(297.313)	(242.261)	(55.052)
SDL-210406 Zelfredzaamheid	**1.510.615**	**1.693.428**	(182.813)
21040601 vergroten zelfredzaamheid	**1.510.615**	**1.693.428**	**(182.813)**
2104060101 Jeugd overig	62.331	53.145	9.186
2104060102 Participatie overig	1.423.284	1.628.941	(205.657)
2104060103 WMO overig	25.000	11.342	13.658
2104060121 Mutaties reserves CDL21040601			-
PRGR-2105 Dienstverlening	**1.103.415**	**1.122.410**	**(18.995)**
SDL-210503 Toegankelijkheid	**1.089.415**	**1.112.709**	**(23.294)**
21050103 Toegankelijke dienstverlening	**1.089.415**	**1.112.709**	**(23.294)**
2105010301 Balieproducten	893.109	917.975	(24.866)
2105010302 Verkiezingen	196.306	194.734	1.572
2105010321 Mutaties reserves CDL 21050103			-
SDL-210504 Kwaliteit	**14.000**	**9.701**	**4.299**
21050104 Hoogwaardige kwaliteit dienstverl	**14.000**	**9.701**	**4.299**
2105010401 Burgerzaken	35.001	30.702	4.299
2105010421 Mutaties reserves CDL 21050104	(21.001)	(21.001)	**-**
PRGR-2106 Samenwerking	**195.686**	**187.026**	**8.660**
SDL-210603 Samenwerking regionaal, nationaal	**195.686**	**187.026**	**8.660**
21060103 Samenwerkingsverbanden	**195.686**	**187.026**	**8.660**
2106010301 Bestuurlijke samenwerking	195.686	187.026	8.660
ADKM-2108 Algemene dekkingsmiddelen	**(66.363.475)**	**(77.902.823)**	**11.539.348**
SDL-210801 Geen collegedoel	**(66.363.475)**	**(77.902.823)**	**11.539.348**
21080101 Geen subdoel	**(66.363.475)**	**(77.902.823)**	**11.539.348**
2108010101 Onbestemde gelden	8.903.677	6.376	**8.897.301**
2108010102 Treasury	1.669	1.789	**(120)**
2108010103 Dividend en rente	(1.625.284)	(1.625.060)	(224)
2108010104 Saldo financieringsfunctie	237.182	100.396	136.786
2108010105 OZB Woningen	(4.660.892)	(4.681.221)	20.329
2108010106 OZB niet-woningen	(2.058.658)	(2.208.880)	150.222
2108010107 Lokale heffingen	(828.627)	(1.276.984)	448.357
2108010108 Rijksuitkeringen	(65.849.472)	(68.332.072)	2.482.600
2108010121 Mutaties reserves CDL21080101	(483.070)	112.833	(595.903)

HVPB-2110 Heffing VPB	**13.635**	**13.635**	**-**
SDL-211001 Geen collegedoel	**13.635**	**13.635**	**-**
21100101 Geen subdoel	***13.635***	***13.635***	**-**
2110010101 Heffing VPB	13.635	13.635	-
ONVZ-2111 Onvoorzien	**50.849**	**-**	**50.849**
SDL-211101 Geen collegedoel	**50.849**	**-**	**50.849**
21110101 Geen subdoel	**50.849**	**-**	**50.849**
2111010101 Onvoorzien	50.849	-	50.849
OVHD-2109 Overhead	**15.290.596**	**14.736.694**	**553.902**
SDL-210901 Geen collegedoel	**15.290.596**	**14.736.694**	**553.902**
21090101 Geen subdoel	**15.290.596**	**14.736.694**	**553.902**
2109010101 Ondersteuning bestuur	458.005	441.995	16.010
2109010102 Bestuur	1.183.459	1.211.335	(27.876)
2109010103 Ondernemingsraad	10.000	586	9.414
2109010104 Overhead	20.545	176.619	(156.074)
2109010105 PIOFACH	5.001.727	4.714.383	287.344
2109010106 Buitendienst	(141.541)	152.337	(293.878)
2109010107 Directe loonkosten	9.317.528	7.801.407	1.516.121
2109010108 Serviceteam	(8.841)	(30.480)	21.639
2109010109 Saldo HKP overhead	(125.491)		(125.491)
2109010110 Uitvoeringskosten 3D	393.876	330.433	63.443
2109010111 EC-GEO samenwerking	58.309	36.141	22.168
2109010121 Mutaties reserves CDL21090101	(876.980)	(98.062)	(778.918)
Totaal	**1**	**-12.629.326**	**12.629.327**

6.3 Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Inwoners			
Aantal inwoners	36.137	36.100	**36.003**
waarvan tot 20 jaar	6.364	6.800	**6.229**
vanaf 65 jaar	9.407	9.200	**9.593**
Organisatie/formatie-sterkte			
Fte personeel	217,75	208,87	**234,59**
Fte Griffie/rekenkamer	3	3	**3**
Fte raad	25	25	**25**
Fte college	4,6	4,6	**4,6**
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.341	-	**-**
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	324	330	**328**
waarvan:			
W.W.B.	309	313	**313**
I.O.A.W.	12	15	**11**
I.O.A.Z.	2	1	**3**
B.B.Z.	1	1	**1**
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	132	137	**130**
Onderwijs			
Aantal leerlingen basisonderwijs	2.191	2.270	**2.170**
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.015	2.050	**1.991**
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet etc.)	285	285	**216**
Scholen			
Basisonderwijs	14	13	**13**
Speciaal onderwijs	2	2	**2**
Voortgezet onderwijs	2	2	**2**
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	**1**

Fysieke structuur	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Oppervlakte			
Gemeente	16.491	16.490	**16.491**
- oppervlakte land in m2	16.242	16.239	**16.242**
- oppervlakte binnenwater in m2	249	251	**249**
Bebouwing			
Verblijfsobjecten met woonfunctie:			
Aantal woningen	16.210	16.210	**16.312**
Overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	483	483	**482**
Aantal huurwoningen	3.683	3.665	**3.700**
Woonwagenlocaties:			
standplaatsen (eigendom gemeente)	44	44	**49**
standplaatsen (eigendom derden)	11	11	**11**
Woonwagens (eigendom gemeente)	20	20	**18**
Woonwagens (eigendom derden)	29	30	**32**
Lengte van wegennet			
Wegen	685.500 m	685.500	**685.500**
Waarvan:			
binnen bebouwde kom	238.500	239.000	**239.000**
buiten bebouwde kom	447.000	446.500	**446.500**
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	64.000	64.000	**64.000**
Recreatieve ruiterpaden	70.000	70.000	**70.000**
Zand, grond- en stolwegen	179.500	180.000	**180.000**
Trottoirs	151.500	151.000	**151.000**
Sportaccommodaties			
Aantal voetbalvelden	29	29	**29**
Aantal tennisbanen	35	35	**35**
Atletiekbaan	1	1	**1**

Financiële structuur	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
			(bedrag x 1.000)
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	-6.438	-6.942	**-7.113**
Toeristenbelasting	-962	-858	**-1.303**
Hondenbelasting	-218		
Baatbelasting	-4	-4	**-4**
Afvalstoffenheffing	-3.057	-3.900	**-3.825**
Rioolheffing	-4.842	-4.835	**-4.877**
Begraafrechten	-10	-7	
Leges titel 1	-520	-335	**-463**
Leges titel 2	-951	-1.043	**-1.151**
Leges titel 3	-10	-15	**-10**
Gemeentefonds			
Algemene uitkering	-58.332	-60.700	-63.131
Integratieuitkering sociaal domein:			
Participatie	-3.026	-3.166	-3.166
Voogdij/18+	-2.290	-1.985	-1.985
Totaal algemene uitkering	-63.649	-65.851	**-68.283**

Financiële structuur	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Gemeentelijke woonlasten			
- Eigenaar	-565	-565	**-585**
- Gebruiker	-233	-233	**-257**
- Eigenaar + gebruiker	-798	-799	**-842**
OZB (aanname gemiddelde woz-waarde van woningen; 222.000)	-283	-283	**-302**
Afvalstoffenheffing woningen	-233	-223	**-257**
Rioolheffing	-283	-283	**-283**

Producten	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Burgerzaken; aantallen			
Paspoorten	1.371	450	**1.433**
ID-kaarten	1.391	1.060	**1.141**
Rijbewijzen	3.180	2.900	**2.880**
Afschriften BRP (vh GBA)	796	800	**816**
Bouwzaken; aantallen			
Conceptaanvraag	242	145	**159**
Omgevingsvergunningen	234	270	**209**
Informatieverzoeken	230	230	**230**
Sloopvergunningen- en meldingen	170	180	**186**
Bouwmeldingen WKB		180	**0**

6.4 Risicobeheermatrix

Overige economische ontwikkelingen	***(bedrag x 1.000)***
Gemeente Garanties	
Beschrijving risico	Risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Dit is een waarborg die de nederlandse overheid biedt wanneer iemand niet in staat is de hypotheek af te lossen en de NHG een mogelijke restschuld aan de bank moet voldoen. Op het moment dat de NHG niet aan haar verplichtingen kan voldoen wordt de gemeente aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Op het moment dat de gemeente wordt aangesproken voor de achtervang, moet er geld beschikbaar zijn om het voortbestaan van het waarborgfonds te garanderen.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	De Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen, verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de Nationale Hypotheek Garantie, staat voor een toegankelijke koopwoningmarkt voor kwetsbare groepen en consumenten in kwetsbare situaties, ook wanneer de macro-economische situatie ongunstig is.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gemeente garanties sociale woningbouw	
Beschrijving risico	Woningcorporaties zijn als kapitaalintensieve organisaties voor hun financieringsbehoefte sterk afhankelijk van vreemd vermogen. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) helpt bij investeringen door woningcorporaties en borgt leningen (rente- en aflossingsverplichtingen) van woningcorporaties die deelnemer zijn van WSW. Dit zorgt er mede voor dat sociale woningbouw financieel mogelijk blijft. Wanneer de WSW niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen dan heeft de WSW met de gemeenten en het Rijk de afspraak dat WSW, indien nodig, kan beschikken over renteloze leningen. De gemeenten en het Rijk hebben hiervoor een achtervangovereenkomst afgesloten.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico dat achtervanggemeenten renteloze leningen aan WSW moeten verstrekken als de andere buffers onvoldoende zijn, is zeer klein en de impact beperkt. De gemeenten worden pas aangesproken als de andere zekerheidsconstructies binnen de corporaties en vervolgens binnen de WSW niet meer toereikend zijn. Als de gemeente wordt aangesproken zijn er geen middelen voorzien. Uitgangspunt is dat leningen afgedekt moeten worden door de WOZ-waarde van de desbetreffende panden.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Het waarborgfonds ziet toe op een goede verdeling van de achtervangposities.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Koersrisico beleggingen	
Beschrijving risico	De ontvangen gelden na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico's met zich meebrengen.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaarde maar eindigt deze op het einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	ASR Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Vanwege het huidige schatkistbankieren vinden er geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. De bestaande obligatie portefeuille wordt geleidelijk afgebouwd. Zonder tussentijdse verkopen van posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil. Beleggingen niet hoger dan de nominale waarde worden opgenomen op de balans.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Overige risico's	*(bedrag x 1.000)*
Algemene rampen	
Beschrijving risico	Er kunnen zich rampen en crisissen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water, corona
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De gemeente moet personeel en materieel inzetten. Het is mogelijk dat een gedeelte van deze kosten onder verzekering, schadefonds valt of door het rijk wordt gecompenseerd. Er zullen ook kosten voor de gemeente zijn.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Door een goede voorbereiding op rampen/calamiteiten en een adequate aanpak de schade beperken. Hiervoor zijn diverse plannen voorbereid zoals een bestrijdingsplan hoogwater Maas. Ook wordt geïnvesteerd in opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 125

Audits	
Beschrijving risico	Een onvoldoende scoren op de audits, zoals in het kader van de ENSIA
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het Rijk sluit bijvoorbeeld DigiD af, waardoor geen digitale dienstverlening mogelijk is. De gemeente moet eerst de verbetering doorvoeren. In het uiterste geval regelt het Rijk dit op kosten van de gemeente Leudal. Dit heeft mede imagoschade tot gevolg.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Er wordt eerst een pre-audit gedaan en daarna de officiële audit. Daarbij kunnen nog herstelmaatregelen worden uitgevoerd om wel te voldoen aan de ENSIA-normen. Het ENSIA-proces is ingeregeld en de beheerders zijn bekend met de taken/verantwoordelijkheden t.b.v. de ENSIA
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 13

Bezwaar aanslagen rioolheffingen	
Beschrijving risico	Door een woningcorporatie is bewaar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. De BsGW heeft deze bezwaren ongegrond verklaard. Hiertegen heeft de woningcorporatie beroep aangetekend bij de rechtbank Limburg. Eind 2020 heeft de rechtbank Limburg uitspraak in deze procedure gedaan. Het beroep is gegrond verklaard. Hetgeen inhoudt dat woningstichting in het gelijk is gesteld. Tegen de uitspraak is door de BsGW hoger beroep aangetekend bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch. De zaak is inmiddels inhoudelijk behandeld door Hof Den Bosch, en heeft de BSGW in het gelijk gesteld. De woningstichting heeft echter beroep in cassatie ingesteld, dus het is afwachten wat de Hoge Raad ervan denkt. De verwachting is dat de Hoge Raad binnen een half jaar uitspraak doet.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de woningcorporatie door de Hoge Raad in het gelijk wordt gesteld, betekent dit dat er een financieel nadeel is. De door de woningcorporatie betaalde aanslagen rioolheffing, dienen dan te worden terugbetaald.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Het door de BsGW ingeschakeld, gespecialiseerd adviesbureau in lokale heffingen heeft een verweerschrift ingediend tegen het cassatieberoep.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 104

Bodemsanering	
Beschrijving risico	Door illegale dumpingen of andere verontreinigingen in openbaar gebied kan de grond verontreinigd worden.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Inzetten op actief opsporen amfetaminelabs zodat illegale dumpingen worden voorkomen.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Burgerzaken	
Beschrijving risico	Diefstal van data, documenten, kasgeld.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Beperkte financiële gevolgen.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Er wordt gewerkt volgens vaste procedures o.a. 4 ogen principe, waarbij beveiliging en persoonlijke (op naam geregistreerde) toegang van toepassing is.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gebruik en beschikbaarheid ICT	
Beschrijving risico	Uitval van ICT-systemen of verlies, oneigenlijk gebruik persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Voor de bedrijfskritische systemen is er een uitwijkovereenkomst aanwezig. Daarnaast wordt dagelijks een back-up gemaakt van onze bestanden en op een externe locatie opgeslagen. Uitvoeren informatieveiligheidsplan en sturing met behulp van het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) en ENSIA audits.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 10

Gladheidsbestrijding	
Beschrijving risico	Er is geen invloed op de weersgesteldheid. Daarom is de inzet van het gladheidsbestrijdingsmaterieel en de hoeveelheid te strooien zout een aanname op ervaring.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Er wordt meer strooizout gebruikt en er wordt meer inzet van de aannemer voor de gladheidbestrijding gevraagd.
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	inzet aannemer en aanschaf strooizout
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 100

Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	
Beschrijving risico	Bij een elektriciteitsstoring is de rol van de gemeente het verminderen van de maatschappelijke ontwrichting en zorgen voor de kwetsbare inwoners.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Bij grootschalige uitval of verstoring heeft de gemeente een rol in het bestrijden van het incident. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar. De gemeente Leudal is aangesloten op het Nationale Noodnet.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 5

Illegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	
Beschrijving risico	Het ruimen van xtc afval gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc kan bodemverontreiniging veroorzaken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden.
Verantwoordelijke PHO	H. Wijers
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Investeren in het actief opsporen van amfetaminelabs.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 2

Inbreuk persoonsgegevens	
Beschrijving risico	Vrijkomen, lekken of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Afhankelijk van de aard, de ernst en de duur van de inbreuk wordt een bestuurlijke boete opgelegd. Door de inbreuk kan een inwoner een negatief beeld krijgen van de gemeente Leudal. Financieel risico is een schatting op basis van de eerder uitgegeven boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens in Nederland.
Verantwoordelijke PHO	D.H. Schmälschlager
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Er zijn procedures opgesteld voor het melden van datalekken en rechten van betrokkenen. Systemen zijn beveiligd en in het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid is ook veel aandacht voor bewustwording bij de medewerkers.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 300

Rechtszaken/ aansprakelijkstellingen	
Beschrijving risico	Voor 2024 is de verwachting dat er ca. 30 rechtszaken/ aansprakelijkstellingen zullen lopen. Kosten van rechtsbijstand + uitkeringen tot een max. eigen risico ad. €2.500,- /- claim komen voor rekening van de gemeente.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico van de aan de WA-verzekeraar voorgelegde claims bedraagt maximaal het eigen risico ad. € 2.500 per claim.Afgaande op ervaringen vanuit het verleden, zal het risico ca. € 37.000 bedragen.
Verantwoordelijke PHO	Diversen
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Getracht wordt zoveel mogelijk lering te trekken uit schadegevallen zodat toekomstige schadegevallen worden voorkomen. Voorts wordt er geprocedeerd om betaling van schade te voorkomen. Schadegevallen die onder dekking van de WA-verzekering vallen, worden voorgelegd aan de verzekeraar.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 37

Veranderende bevolkingssamenstelling	
Beschrijving risico	In 2023 is duidelijk zichtbaar dat de bevolkingssamenstelling van de Gemeente Leudal veranderd. De bevolkingssamenstelling vergrijst door het toenemende aantal 60 plussers. De totale bevolkingsomvang krimpt.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	De wijzigingen van de bevolkingssamenstelling hebben grote impact op alle gebieden in Leudal. Het aantal werkende neemt af, de zorg vraag neemt toe en er is een andere behoeft in de wijze waarop mensen wonen en hun vrije tijd doorbrengen. In het maken van beleid is hier al een aantal jaren aandacht voor.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	In 2023 is er aandacht voor deze ontwikkelingen onder andere door de maatregel woon en kavel splitsing en de reeds in 2022 ingezette versnellingsagenda. Vergunningsaanvragen voor mantelzorgwoningen nemen toe en we zien nieuwe initiatieven ontstaan gebaseerd op combineren van wonen en zorg. In 2023 zijn er onderzoeken gestart naar de onderliggende effecten die worden verwerkt in de woon-zorg visie. Vanuit de samenwerkingsverbanden zoals Keyport en de Regiodeal vanuit de SML worden er ontwikkel programma's ingezet voor het opleiden, behouden en aantrekken van passende arbeidskrachten en technologische ontwikkelingen worden gestimuleerd. In het buitengebied is er aandacht voor de agrarische ondernemingen met of zonder opvolging en de begeleiding naar nieuwe bedrijfsmodellen. Op het gebied van zorg wordt er gezocht naar betaalbare zorgoplossingen door het combineren van professionele zorg in combinatie met vrijwilligers inzet.
Restrisico	Hoog
Weerstands component in €	

ZorgcontinuÏteit Sociaal Domein	
Beschrijving risico	Borgen van de continuïteit van zorg voor jeugdigen en behoud van personeel voor de jeugdzorg. Hiervoor wordt een meerjarenherstelplan opgesteld.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	
Beheersmaatregelen	
Restrisico	
Weerstands component in €	

Vastgoed & Grondexploitatie	*(bedrag x 1.000)*
"Risico haalbaarheid plannen als gevolg van de marktsituatie"	
Beschrijving risico	Algemene post om niet benoemde tegenvallers (o.a. procedurekosten; prijsstijgingen en andere negatieve ontwikkelingen) op te vangen. Het betreft hier o.a. kosten die niet afgedekt worden binnen de lopende plannen. De kosten hebben betrekking op plannen die vertraging oplopen als gevolg van: 1. diverse aanvullende procedure die doorlopen dienen te worden om plannen tot uitvoer te brengen of 2. Het feit dat de plannen niet van de grond komen en waarbij wij het wel noodzakelijk achten te onderzoeken wat de oorzaak is van de vertraging en welke maatregel noodzakelijk is om de noodzakelijke/gewenste plannen vlot te trekken.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Door vertragingen kunnen vervolgschades optreden ten aanzien van de plannen.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 719.299 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	
Beschrijving risico	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouwplannen: Baexem Witte Huis.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 50.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Exploitatie	
Beschrijving risico	het incourante gemeentelijk vastgoed is grotendeels in beeld gebracht en er zijn voor een deel van dit vastgoed keuzes gemaakt voor herbestemming, sloop of privatisering. Deze keuzes vragen een zorgvuldige voorbereiding en afweging wat betekent dat dit vastgoed soms langer in ons bezit blijft dan vooraf ingeschat. Daarmee zijn te verwachten opbrengsten en besparingen onzeker. Dit zijn redenen voor het opnemen hiervan in de risicoparagraaf.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico is dat (een deel van) dit vastgoed langer dan verwacht niet of beperkt in gebruik blijft (negatief imago) en in onze financiële administratie blijft staan. Door vermindering van dit vastgoed nemen de risico's af.We schatten het risico als 'gemiddeld' in en structureel, maar maximaal voor de periode tot aan afronding van een herontwikkeling, herbestemming of sloop.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	De acties met betrekking tot overtollig vastgoed zoals privatisering en verkoop laten zien dat er kansen zijn om dit vastgoedaandeel te verminderen en daarmee de risico's. Er is in toenemende mate, mede in samenhang met de actualisering van het accommodatiebeleid, zicht op de toekomst van ons gemeentelijk vastgoed en daarmee de keuzes ten aanzien van instandhouding en afstoting. In voorkomende gevallen hebben we gekozen voor leegstandsbeheer of tijdelijke verhuur. Daarmee houden we grip op dit vastgoed en kunnen ter dekking van (een deel van) de kosten huuropbrengsten genereren. Alle acties tezamen zorgen ervoor dat het risico verder afneemt.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 275

Onderhoud	
Beschrijving risico	met de afronding van de inventarisatie van ons vastgoed en het daarmee inzichtelijk maken van de performance ervan, in samenhang met de in uitvoering zijn de acties met betrekking tot het accommodatiebeleid, is de doelstelling: de basis op orde, grotendeels behaald. basis.. De hieruit voorgekomen keuzes voor instandhouding, afstoten of slopen van vastgoed zijn deels gerealiseerd en deels voorbereid. Voor het te behouden vastgoed is gestart met het maken aan een Duurzaam MeerJarenOnderhoudsPlan (DMJOP). Op basis hiervan kan duurzaam planmatig onderhoud worden uitgevoerd aan accommodaties. Dit gebeurt in samenhang met de keuzes in het accommodatiebeleid.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het vastgoedbeheerbeleid en daarmee betrouwbaar inzicht in de staat van onderhoud en voorbereiding op uitvoering van duurzaam meerjarig onderhoud zorgen voor afname van de risico’s in dit kader. Het gaat hierbij vooral om risico's als gevolg van onzekerheid over de toekomstige instandhouding van het vastgoed. Dit kan leiden tot uitgesteld onderhoud en daarmee onverwachte tegenvallers in het onderhoud. Omdat we gevorderd zijn met de acties voor beleid over beheer en onderhoud, beoordelen we dit risico als 'gemiddeld' en als structureel, maar maximaal voor de periode die hiervoor nodig is..
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	De beschreven acties leiden tot afname van risico's. De uitvoering van die acties (beleid vastgoedbeheer en opstellen DMJOP) in samenhang met de verdere uitvoering van het accommodatiebeleid dragen hieraan in belangrijke mate bij.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	

Risico's m.b.t. kostendekkendheid plannen	
Beschrijving risico	"Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort is € 3.816.883 (per 1 januari 2024) geïnvesteerd. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico."
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitatie en verliesvoorziening is € 954.221 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's niet nakoming van overeenkomsten	
Beschrijving risico	Op dit moment rest nog de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (o.a. Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) wat extra risico's (€ 812.352) oplevert. De risico's hebben betrekking op zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 812.352 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve/voorziening
Weerstands component in €	n.v.t.

Verbonden partijen	*(bedrag x 1.000)*
Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Beschrijving risico	Sinds 2022 neemt Leudal deel aan de MGR voor het onderdeel beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Voorheen was dit een regionale taak die door Venlo werd uitgevoerd. Uit de begroting die door de MGR is opgesteld volgt dat de Leudalse uitgaven lager worden ingeschat dan de rijksvergoeding. Voor een bedrag van € 460.628 is dit vrijgevallen ten gunste van de begrotingsruimte. Het risico bestaat dat de werkelijke uitgaven achteraf toch hoger uitvallen dan ingeschat.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het uitgavenbudget met betrekking tot beschermd wonen/maatschappelijke opvang wordt niet overschreden.
Verantwoordelijke PHO	H. van Helden
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Structureel
Beheersmaatregelen	Vanuit de MGR worden rapportages ontvangen waarin de ramingen worden afgezet tegen actuele prognoses.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 461

OML	
Beschrijving risico	De gemeente is aandeelhouder van de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,483 miljoen. OML heeft een financieringsovereenkomst bij de BNG Bank bestaande uit een kasgeldlening van € 12,5 miljoen en een rekening-courant faciliteit van € 2 mln.De financiële positie van OML is solide. De gemeente staat garant voor € 431.892 uit hoofde van publieke taak. Het risico dat de gemeente wordt aangesproken op deze waarborg is gering.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Verlies aandelenkapitaal
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Incidenteel
Beheersmaatregelen	Sturing via het aandeelhouderschap.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 432

6.5 Overzicht gecommitteerde reserve

Programma	Overheveling budgetten van 2022	(Primair) budget 2023	Uitgaven 2023	Overhevelen restant budgetten 2022	Overhevelen budgetten 2023	Totaal overhevelen budgetten naar 2024	Toelichting
PRGR 1 Veiligheid	244.727	-		244.727	-	244.727	Bommenregeling
PRGR 2 Leefomgeving	50.000		-	50.000		50.000	Via amendement 4.3 bij de begroting 2021 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inventarisatie van de speeltoestellen. De inventarisatie is in 2022 nog niet afgerond, derhalve overheveling budget naar 2024.
PRGR 2 Leefomgeving	453.846	255.000	152.491	301.355	255.000	556.355	De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (opnieuw) uitgesteld en wel tot 1 januari 2024. Tot inwerkingtreding is de inzet van de gemeente Leudal gericht op het voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet. Denk aan de aanpassing van werkprocessen, het nemen van besluiten over nieuwe verordeningen, regels, bevoegdheden en het inrichten an (de lokale onderdelen van) het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Implementatiewerkzaamheden die niet voor inwerkingtreding noodzakelijke zijn , worden in beginsel alleen voorbereid maar niet afgerond (dit kan in de meeste gevallen ook niet). Dit betekent dat kosten voor de inrichting van de instrumenten Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Programma voor een groot deel verschuiven naar 2024 en verder.
PRGR 2 Leefomgeving		60.000	8.165		40.000	40.000	In 2023 wordt in regionaal verband gestart met een woonzorganalyse en een woningmarktonderzoek. Beide onderzoeken zijn nodig om als gemeente straks de verplichte woonzorgvisie op te stellen. De onderzoeken worden regionaal aanbesteed en hebben een doorlooptijd van enkele maanden, met geplande oplevering vanaf Q2 2024. Qua definitieve planning zijn wij mede afhankelijk van het regionale gunningsproces en de capaciteit bij de onderzoeksbureaus. Facturatie vindt zoals gebruikelijk in termijnen plaats. Daarom wordt voorgesteld om € 40.000 over te hevelen naar 2024

Programma	Overheveling budgetten van 2022	(Primair) budget 2023	Uitgaven 2023	Overhevelen restant budgetten 2022	Overhevelen budgetten 2023	Totaal overhevelen budgetten naar 2024	Toelichting
PRGR 2 Leefomgeving		350.000	-		350.000	350.000	Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 is een bedrag van € 350.000 geoormerkt voor de inhuur van expertise (o.a. projectleiding en juridische expertise) voor de overdracht van onze woonwagenlocaties aan de woningbouwverenigingen. Het verhuur van woonwagens en -standplaatsen is immers geen 'corebusiness' van de gemeentelijke overheid.Deze overdracht is een complex en langdurig traject. In juli jl. heeft de raad groen licht gegeven om tot overdracht van de woonwagenlocaties over te gaan. Dit impliceert dat in het najaar van 2023 het proces daadwerkelijk opgestart gaat worden. Het voorstel is dan ook om voornoemd incidenteel bedrag € 350.000 via de 'gecommitteerde reserve' over te hevelen van het jaar 2023 naar het begrotingsjaar 2024.
PRGR 3 Voorzieningen	29.594		3.519	26.075		26.075	Tijdelijke ondersteuning onderwijsdossiers.
PRGR 3 Voorzieningen	50.000	31.630	51.721	-	29.909	29.909	Onderzoek huisvesting scholengemeenschap Sint Ursula.
PRGR 3 Voorzieningen	13.000			13.000	-	13.000	Onderzoek toekomst zwembaden.
PRGR 4 Samenleving	119.496		1.008	98.992		98.992	Voor inburgeraars uit de oude wet die onvoldoende geld hebben om de cursus af te maken zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk (Elip). Gezien de huidige toestroom is de verwachting dat hiervoor nog iets nodig is.
PRGR 4 Samenleving		15.000	-	15.000		15.000	Behoefte onderzoek jeugd.
PRGR 4 Samenleving	149.798	5.799-	88.947	55.052		55.052	Incidentele gelden 4e tranche coronacompensatie meicirculaire 2021 Algemene uitkering (subsidie Synthese 2022). Zie ook B&W/2847 en 3548 (t/m 31-7-2025).
OVERHEAD		129.255	1.250		128.005	128.005	Wet Open Overheid (WOO)

Programma	Overheveling budgetten van 2022	(Primair) budget 2023	Uitgaven 2023	Overhevelen restant budgetten 2022	Overhevelen budgetten 2023	Totaal overhevelen budgetten naar 2024	Toelichting
OVERHEAD	68.175	68.175-	-	-	-	-	Ingevolge de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn gemeenten verplicht toezicht te houden op de kwaliteit en rechtmatigheid van de zorgaanbieders. De gemeenten in Midden-Limburg (en dus ook Leudal) hebben hierin op dit moment (nog) niet voorzien. De insteek is dat de Midden-Limburgse gemeenten de voornoemde toezichtfunctie zo spoedig mogelijk in 2023 inregelen met het werven van twee fte's (dus gezamenlijk voor de Midden-Limburgse gemeenten). Vooralsnog zal dit op tijdelijke basis zijn, aangezien het merendeel van de betrokken gemeenten de structurele dekking van deze 2 fte's nog in de begroting moeten opnemen. Voorgesteld wordt het restant van het transitiebudget ad € 68.175 te benutten voor de incidentele dekking in 2023 van het 'Leudals aandeel' in de 'toezichtfunctie Wmo'.
OVERHEAD	24.000	-	13.901	10.099	-	10.099	De rekenkamer Leudal start in september met een groot onderzoek naar Verbonden partijen. Om dit onderzoek goed te kunnen uitvoeren zullen we naast de inzet van de leden van de rekenkamer zelf ook de steun van externe onderzoekers nodig hebben. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de jaren 2023 en 2024. Omdat de mate van inzet en de tijdstippen waarop de onderzoekers nodig zijn nog onzeker zijn, en de kosten daarom over meerdere jaren worden gemaakt, verzoeken wij de niet gebruikte gelden voor 2023 over te hevelen naar 2024, zodat er in 2024 ook voldoende ruimte is. De totale beschikbare ruimte voor de jaren 2023 en 2024 samen wordt naar verwachting niet overschreden.
	1.202.636	**766.911**	**321.002**	**814.300**	**802.914**	**1.617.214**	

6.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.505.770	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 153.512
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 113.400	€ 2.772.682	€ 5.064.025		

FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			1	35	1	19	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 39.562	€ 39.562			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 380	€ 13.300	€ 3.468	€ 65.892	€ 1.795	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 43.410	

BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01725482	€ 679.608	€ 730.951	Ja		Ja
		2						
		100						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01725482	Ja				
		2						
		100						
BZK	C55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			165	€ 21.981	€ 22.647	49	€ 11.622	€ 12.719
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			196	€ 94.829	€ 94.829			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			2.052	242	0	0	196	89

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 313	Nee					
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 35.350	€ 0	5	62	9		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	
		1	*LAI23-03475605*	€ 0	0	0	0	€ 0	
		100							
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*			
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
		100							
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*		
			€ 390.944	€ 9.318	€ 0	€ 0	€ 176.192		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*			
		1							
		100							

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 24.156	€ 0	€ 44.310	€ 0	€ 322.418	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		10						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 93.807,00	€ 359.307	€ 179.654	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Ja	1	Kruising Schoorstraat - Stationstraat Baexem		
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Nee		Neerderweg Roggel		
		3	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	3	Centrumplan Heythuysen		
		4	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Ja	260	Vlasstraat Heythuysen		
		5	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Ja	320	Koelenstraat/Roodvenweg Baexem		
		6	132 Aanleg van een rotonde buiten de bebouwde kom | aantal in st	Nee		Rotondes Zevellen (enkel voorbereiding)		
		7	205 Verbreden van fietspaden | aantal in meters	Nee		Kelperweg Kelpen Oler		
		8	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	1	Maasweg Neer (enkel voorbereiding)		
		9	224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Nee		Leudalweg Roggel - Neer (enkel voorbereiding)		
		50						

IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017/ 24552	€ 0	€ 0			
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	2017/ 24552	€ 50.000	€ 49.825		Nee	
		100						

IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*	
			€ 108.688	€ 108.688	€ 54.344	Nee	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*	
		1	336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen|aantal in Stuks	Nee	0	Diverse schoollocaties (Ittervoort)	
		2	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0	Leudalweg Roggel - Neer	
		3	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	3	Ringstraat Neeritter	
		50					

EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 25.488	€ 97.085	€ 54.212	€ 176.785	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.491.937	€ 57.252	€ 225.659	€ 0	€ 55.635	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 32.664	€ 20.219	€ 0	€ 603.253	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 43.100	€ 7.616	€ 114.003	€ 0	€ 0	€ 26.773
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 23.513	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 625	€ 7.301	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.740	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 625	€ 35.554	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6	Totaal	0	0	0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 334.035	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 17.549	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 163.975	€ 226.353				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Raamkrediet Investeringen buitensport	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	LED-verlichting	€ 33.633	€ 33.633	€ 0	€ 0	
		3	Spp 't Maasveld Neer: voorbereidingskrediet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Sportpark 't Maasveld Neer: realisatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Spp 't Maasveld Neer: renovatie Spantenhal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Spp 't Maasveld Neer: wieleromgeving	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		7	Sportstimulering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		8	Tennisbanen	€ 11.851	€ 0	€ 11.851	€ 0	
		9	Groene sportterreinen	€ 111.299	€ 0	€ 111.299	€ 0	
		10	Tennispark Galgenberg	€ 4.654	€ 0	€ 4.654	€ 0	
		11	Zwembaden	€ 4.967	€ 0	€ 4.967	€ 0	
		12	Sporthallen	€ 28.401	€ 0	€ 28.401	€ 0	
		13	Sport- en gyzalen	€ 31.548	€ 0	€ 31.548	€ 0	
		14	Sportzaal Micosport	€ 0				
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042430	€ 37.717	€ 0	€ 20.000	€ 10.000	€ 147.859
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042430	Ja				
		4						

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 40.224	€ 62.466	Ja	Ja		
VWS	H25	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
	1		*SPUKIJZ21-22075*	€ 44.664	€ 44.664	€ 255.344	Ja	
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
	1		*Laco Sportcentrum Heythuysen*	*Nov + dec 2021*	€ 10.195	€ 10.195	€ 10.195	€ 0
	2		*Laco Sportcentrum Heythuysen*	*jan-22*	€ 12.137	€ 12.137	€ 12.137	€ 127.672
	3		*Laco zwembad Haelen*	*Nov + dec 2021*	€ 10.195	€ 10.195	€ 10.195	€ 0
	4		*Laco zwembad Haelen*	*jan-22*	€ 12.137	€ 12.137	€ 12.137	€ 127.672
	50							

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 26.847	€ 21.478	€ 5.369	€ 21.478	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 184.830	€ 147.864	€ 36.966	€ 147.864	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 41.303	€ 33.042	€ 8.261	€ 33.042	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 30.977	€ 24.782	€ 6.195	€ 24.782	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 14.456	€ 11.565	€ 2.891	€ 11.565	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 36.140	€ 28.889	€ 7.228	€ 28.889	Ja
			7	Valpreventie	€ 106.355	€ 85.084	€ 21.271	€ 85.084	Ja
			8	Leefomgeving	€ 20.651	€ 16.521	€ 4.130	€ 16.521	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.163	€ 4.130	€ 1.033	€ 4.130	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 75.378	€ 60.302	€ 15.076	€ 60.302	Ja
			11	Mantelzorg	€ 20.651	€ 16.521	€ 4.130	€ 16.521	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 20.651	€ 16.521	€ 4.130	€ 16.521	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 11.358	€ 9.086	€ 2.272	€ 9.086	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.163	€ 5.163	€ 0	€ 5.163	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 18.380	€ 6.660	€ 3.676	€ 6.660	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.
2	Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.
4	Kansrijke Start	N.v.t.
5	Mentale Gezondheid	N.v.t.
6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.
7	Valpreventie	N.v.t.
8	Leefomgeving	N.v.t.
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.
10	Versterken sociale basis	N.v.t.
11	Mantelzorg	N.v.t.
12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.
13	Welzijn op recept	N.v.t.
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

6.7 Lijst van begrotingssubsidies

Naam	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023
ML5 (omroepbijdrage)	23.000	23.000	22.532
Algemeen maatschappelijk werk ML	349.071	349.071	349.071
Algemeen maatschappelijk werk ML (cliëntondersteuning)	33.250	33.250	33.250
Bibliocenter	509.433	509.433	509.433
Bibliocenter (specifieke uitkering informatiepunt digitale overheid)		35.350	35.350
Bureau Halt	8.190	8.190	8.099
Bureau Ne9en (combinatiefuncties)	279.134	279.134	279.134
Bureau Ne9en (weerbaarheid)	80.000	80.000	80.000
Business centrum Leudal	750	750	-
Centrum voor jeugd en gezin	1.463.880	1.522.213	1.522.213
Cultuurregio Noord-Limburg	7.500	7.500	7.500
Cultuur Theater Bombardon	15.500	15.500	10.400
Guus droesen tuinen	2.685	2.685	2.000
Huis voor de Sport (participatiebijdrage)	1.850	1.850	1.807
Kerngezond	18.200	18.200	18.200
Molenstichting (vrijwilligersbijdragen)	15.635	15.635	15.635
Molenstichting (promotie activiteiten)	2.725	2.725	2.725
Myouthic (combinatiefuncties)	74.165	74.165	74.165
Myouthic (weerbaarheid)	20.000	20.000	20.000
Pogorzela comité Hunsel	3.000	3.000	3.000
Promotieplatform Leudal		12.500	12.500
Slachtofferhulp Nederland	12.219	12.219	10.474
Spolt (cultuureducatie)	16.000	16.000	16.000
Starterscentrum Limburg	15.499	15.499	15.449
Stichting Bezoekerscentrum Leudal	39.000	39.000	-
Stichting BIZ Centrummanagement	-	7.000	7.000
Stichting Herdenkingsmonument Militairen	7.000	7.000	7.000
Stichting kunst en cultuur	44.800	44.800	44.800
Stichting Limburg Cycling			2.500
Stichting Routebureau Noord en Midden Limburg	15.142	16.623	16.623
Stichting sleuteloverdracht Leudal	5.000	5.500	5.500
Stichting studiegroep Leudal	2.079	2.079	2.079
Stichting VVV Midden-Limburg/Limburg Marketing	48.311	53.171	53.171
Synthese	403.243	468.632	468.632
Vluchtelingenwerk Limburg	135.000	170.194	170.194
TOTAAL	**3.651.261**	**3.871.869**	**3.826.437**

6.8 Lijst van gebruikte afkortingen

Lijst gebruikte afkortingen	
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene uitkering
AZC	Asielzoekerscentrum
AMW	Algemeen Maatschapplijk Werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BIB	Buitengebied in Beweging
BIE	Bouwgronden in exploitatie
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisrioleringsplan
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken
CAK	Stichting Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CdJ	Crisisdienst Jeugd
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CISO	Chief Information Security Officer
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CML	Centrummanagement Leudal
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
DMJOP	Duurzaam Meerjarig onderhousplannen
D'S	Decentralisaties
DSO	Digitaal stelsel omgevingswet
DOP'S	Dorpsontwikkelingsplannen
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Financiering decentrale overheden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
GALA	Gezond en Actief Leven Gezond
GFT	Groente, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg

Lijst gebruikte afkortingen	
GOTPOO	Gemeenschappelijk Orgaan Toezicht Primair Openbaar Onderwijs
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Grex	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
Hof	Wet houdbare gemeentefinanciën
I&A	Informatisering en Automatisering
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKL	Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IV	Informatievoorziening
IVN	Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid
JB	Jeugdbescherming
JR	Jeugdreclassering
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LPLG	Limburgs Programma Landelijk Gebied
MAP	Module Arbeidsmarkt en Participatie
MEOZ	Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
MIP	Meerjarig Investeringsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MOB	Mensontwikkelbedrijf
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
NIP	Nationaal Isolatie Programma
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
NLW	Noord Limburg West
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OZA	Onderwijs Zorg Arrangemen
OZB	Onroerende zaakbelastingen
P&C	Planning en Control
PGB	Persoonsgebonden budget
PGZ	Preventieve gezondheidszorg
PIO	Platteland in ontwikkeling
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening,Organisatie, Financiën, Automatisering
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PMD	Plastic, metaal en drankkartons
PO	Privacy Officer
P&O	Personeel en organisatie
POH	Praktijk Ondersteuner Huisartsenzorg
PW	Participatiewet

Lijst gebruikte afkortingen	
Rarap	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
RET	Regionaal expertteam
RMC	Regionaal meld- en coordinatiecentrum
RO	Ruimtelijke Ordening
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SMP	Soorten Management Plan
SPUK	Specifieke Uitkering Sport
TVW	Transitievisie Warmte
UMP	Uitvoeringsplan Mobiliteit
VPB	Vennootschapsbelasting
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
Wet Hof	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
Wkb	Wet kwaliteitsborging
WML	Waterleidingmaatschappij
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet publieke gezondheid
WSW	Wet sociale werkvoorziening
ZBB	Zero Based Budgetting
ZiN	Zorg in Natura